

25 Kasım Kadına Yönelik şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü

Toplumsal Cinsiyete Dayalı şiddet: Algı ve Tutum Değişimleri Raporu

Kasım 2025

• Araştırma Hakkında

Künye

Bu rapor ve dayanağı olan araştırma verisi KONDA Araştırma ve Danışmanlık A.Ş. tarafından Borusan Holding için üretilmiştir.

Türkiye’de toplumsal cinsiyet ve şiddete bakışa dair algı ve pratikleri ölçmek üzere tasarlanan bu araştırmanın saha çalışması, **28 ilde, 3-4 Ekim 2025** tarihlerinde gerçekleştirilmiş, **18 yaş ve üzeri nüfusu** temsil eden **2452** kişi ile **hanelerde yüz yüze** görüşülmüştür.

Gidilen iller

Adana	Karaman
Ankara	Kayseri
Antalya	Kırklareli
Aydın	Kocaeli
Bursa	Konya
Çanakkale	Mersin (İçel)
Diyarbakır	Samsun
Erzurum	Sivas
Eskişehir	Şanlıurfa
Gaziantep	Tekirdağ
Giresun	Tokat
İstanbul	Trabzon
İzmir	Uşak
Karabük	Van

Bölgeler	Adet	Yüzde
İstanbul	467	19,0
Batı Marmara	113	4,6
Ege	363	14,8
Doğu Marmara	252	10,3
Batı Anadolu	261	10,6
Akdeniz	313	12,7
Orta Anadolu	99	4,1
Batı Karadeniz	138	5,6
Doğu Karadeniz	73	3,0
Kuzeydoğu Anadolu	75	3,0
Ortadoğu Anadolu	88	3,6
Güneydoğu Anadolu	211	8,6
Toplam	2452	100,0

Yerleşim Tipi	Adet	Yüzde
Kır	326	13,3
Kent	821	33,5
Metropol	1305	53,2
Toplam	2452	100,0

Cinsiyet	Adet	Yüzde
Kadın	1237	50,5
Erkek	1215	49,5
Toplam	2452	100,0

Yaş Dağılımları	Adet	Yüzde
18 - 29 yaş	593	24,2
30 - 39 yaş	483	19,7
40 - 49 yaş	478	19,5
50 - 59 yaş	386	15,8
60 - 69 yaş	290	11,8
70+ yaş	220	9,0
Toplam	2452	100,0

Eğitim durumu	Adet	Yüzde
Okuryazar değil	103	4,2
Diplomasız okur	40	1,6
İlkokul mezunu	506	20,7
İlköğretim/Ortaokul mezunu	376	15,4
Lise mezunu	804	32,9
Üniversite mezunu	546	22,4
Yüksek lisans	58	2,4
Doktora	9	0,4
Toplam	2442	100,0

Araştırma bulgularının hata payı, yüzde 95 güven aralığında +/- 1,98, yüzde 99 güven aralığında yüzde +/- 2,60’tır.

Örneklem ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) verilerine dayalı mahalle ve köylerin nüfus büyüklükleri ve eğitim seviyeleri verileri ile 14 Mayıs 2023 Genel seçimlerinin mahalle ve köy sonuçları katmanlandırılarak hazırlanmıştır. Yerleşim yerleri kır/kent/metropol olarak ayrıştırılmış ve 12 bölge esas alınarak örneklem tespit edilmiştir.

Kadına Yönelik şiddet

Giriş – Kadına Yönelik Şiddet

Kadına yönelik şiddeti Dünya Sağlık Örgütü 1993 yılında bu şekilde tanımlıyor: **«Cinsiyete dayanan, kadını inciten, ona zarar veren, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarla sonuçlanma olasılığı bulunan, toplum çerisinde ya da özel yaşamında ona baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlanmasına neden olan her türlü davranıştır.»**

32 yıl öncesinin bireysel ve toplumsal yaşam koşullarına göre oluşmuş bu tanım bugün hiçbirimize yeterli gelmeyecektir. Zamanla hem şiddetin tanımı hem de şiddete maruz kalma biçimleri değişiyor. Sadece toplumsal süreçler değil, bireyler kendi kısa ömürleri içinde bile şiddetin nasıl dönüştüğünü ve farklı formlara büründüğünü deneyimliyor.

İş ve yaşam koşullarının zorlaşması, karmaşıklaşması yüzünden artık ekonomik şiddetin farklı türevlerini tartışıyoruz.

Göç hareketleri ve hızlı metropolleşme ile şiddetin sadece doğu toplumlarına, muhafazakar toplumlara atfedilmesi de çürütülüyor. Toplumun modern kesimlerinde de kadına yönelik şiddetin hem fiziksel hem ekonomik hem de psikolojik olarak uygulandığını biliyor, araştırmalarımızda ölçüyoruz.

Hayatımızda, 30 yıl önce hiç yaşanmamış, tanımlanmamış ama şu an yeni bir şiddet türü daha var: **Dijital Şiddet.**

Hayat karmaşıklaştıkça bu şiddet türlerinin iç içe geçtiğini, bazı eylem ve uygulamaların kadınları birkaç şiddet türüne eşzamanlı maruz bıraktığını da biliyoruz. Ekonomik şiddete maruz kalan bir kadının bunun psikolojik boyutlarını da yaşamak zorunda kalması, cinsel şiddete maruz kalan bir kadının toplum içerisinde yaftalanması ve hatta hakkını savunurken toplum tarafından başkaca şiddet türlerine maruz bırakılması şiddetin çok katmanlı yaşandığını gösteriyor.

Mekanlar değişiyor, teknolojiler yenileniyor, yaşam hızla akıp gidiyor ama kadına yönelik şiddet maalesef varlığını sürdürüyor.

Bu araştırma raporunda KONDA Araştırma ve Danışmanlık'ın geçmiş yıllardaki ölçümleriyle güncel bulguların kıyaslarını ve daha önce ölçülmemiş güncel konuların analizlerini bulacaksınız.

Bu rapor, toplumsal cinsiyet eşitliğinin kurumsal ve bireysel düzeyde benimsenmesi ve içselleştirilmesi gerektiği inancıyla çalışan, cinsiyete dayalı şiddetin önlenmesini bu taahhüdün ayrılmaz parçası olarak gören Borusan Holding için; Borusan Eşittir kapsamında 13 yıldır yürüttüğü ve ÇEK perspektifiyle derinleştirdiği çalışmaları doğrultusunda hazırlanmıştır.

Yönetici Özeti

Yönetici Özeti

Bu özet, Borusan Holding için KONDA Araştırma ve Danışmanlık A.Ş. tarafından üretilen, Türkiye’de toplumsal cinsiyet ve şiddete bakışa dair ilgi ve bilgiyi ölçmek üzere tasarlanmış araştırma verilerine dayanmaktadır.

Raporun bulguları, kadınların ve erkeklerin toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle gördükleri baskı ve ayrımcılık oranlarını, kadına yönelik fiziksel, cinsel ve dijital şiddet türlerine maruz kalma deneyimlerini grafiklerle karşılaştırmalı olarak incelemektedir.

Ayrıca, araştırmada şiddet ve taciz olaylarında kadının beyanının esas olması ilkesine yönelik toplumsal bakış açısı ve acil çağrı uygulamalarının yaygınlığı gibi konulara da yer verilmiştir.

Araştırma bulgularının önemli bir kısmı da KONDA’nın geçmişte sorduğu soruların belirlenen kitlelere yeniden sorularak değişimlerin analiz edilmesinden oluşmaktadır.

TEMEL BULGULAR

Toplumsal Cinsiyet Roller ve Ayrımcılık Algısı

- **Baskı Deneyimi:** Kadınların yüzde 57’si, erkeklerin ise yüzde 40’ı bugüne kadar “Kadınsan/Erkeksen şunu yapmalısın veya yapmamalısın” şeklinde baskı gördüğünü belirtmiştir. Çalışan kadınlarda “baskı gördüm” diyenlerin oranı yüzde 66’ya yükselmektedir.
- **Ayrımcılık Farkındalığında Artış:** Cinsiyeti nedeniyle ayrımcılığa uğradığını düşünen kadınların oranı, 2018 yılında yüzde 29’dan 2025 yılında yüzde 39’a, erkeklerde ise aynı dönemde yüzde 5’ten yüzde 16’ya yükselmiştir.
- **Eğitim ve Çalışma Durumunun Etkisi:** Özellikle genç ve eğitilmiş kişilerin ayrımcılığa uğradıklarını söyleme oranları daha yüksektir. Çalışan kadınların yarısı cinsiyetinden dolayı ayrımcılığa uğradığını ifade etmektedir. Devlet memuru, şef, müdür vb. nitelikli işlerde çalışan kadınlar ayrımcılığa uğradıklarını daha çok belirtmişlerdir.
- **İş yerinde Ayrımcılık:** Çalışan kadınların üçte biri (yüzde 31) iş yerinde cinsiyetinden ötürü ayrımcılığa maruz kaldığını söylemektedir.

Şiddet ve Taciz Deneyimi

- **Şiddet Türleri:** Kadınların yüzde 26’sı hayatının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete, yüzde 13’ü cinsel şiddete, yüzde 10’u ekonomik şiddete, yüzde 17’si ısrarlı takibe ve yüzde 14’ü dijital şiddete maruz kaldığını belirtmiştir.
- **Cinsel Şiddet:** Kadınların yüzde 7’si sokakta, yüzde 3’ü ise evde isteği dışında bir cinsel davranışa maruz kaldığını belirtmiştir.
- **Fiziksel Şiddet:** Fiziksel şiddete maruz kalan kadınlarda en çok belirtilen fail “eş” iken, erkeklerde “baba” yanıtı daha fazla verilmiştir.

Şiddete Karşı Tutum ve Güven

- **İhbar Gerekliliği:** Hem kadınların hem de erkeklerin yüzde 87’si, birinin şiddete veya tacize maruz kalması durumunda bunu yakın çevresine duyurması gerektiğini düşünmektedir.
- **Başvuru Yeri (Teorik):** Katılımcıların büyük çoğunluğu (yüzde 74) eşinden şiddet gören kadının polise başvurması gerektiğini belirtmiştir (Mart 2015’ten bu yana 12 puan artış).

Yönetici Özeti

- **Başvuru Yeri (Pratik):** Kendi fiziksel şiddet görmesi durumunda kadınların yüzde 75'i polise başvuracağını söylerken, erkeklerin yüzde 45'i şiddete şiddetle karşılık vereceğini belirtmiştir.
- **Güvenlik Güçlerine Bakış:** Kadınların yüzde 61'i, kadınların polis ya da jandarma gibi güvenlik güçlerine güvenmedikleri için uğradıkları şiddet olaylarını ihbar etmek istemeyebilecekleri yargısına "katılıyorum" demiştir. Bir yanda "devletin koruyuculuğuna" inanç sürerken, diğer yanda "devletin sorumluluğunu yeterince yerine getirmediği" yönündeki algı son 10 yılda güçlenmiştir.
- **Acil Çağrı Uygulamaları:** Kadınların yüzde 22'sinin telefonunda şiddete karşı acil çağrı uygulaması bulunmaktadır.

Dijital Şiddet ve Taciz

- **Dijital Şiddet:** Kadınların yüzde 14'ü, erkeklerin ise yüzde 9'u dijital ortamda şiddete maruz kaldığını belirtmektedir.
- **Anonim Rahatsızlık:** Sosyal medyada en çok rahatsız edenler "tanımadığımız birileri/ anonim hesaplar"dır (yüzde 20).
- **Sosyal Medya Gizleme:** Kadınların yüzde 18'i sosyal medya hesabını gizlemek veya kapatmak zorunda kalmıştır. Özellikle kadın X ve TikTok kullanıcılarında bu oran yüzde 33-34 seviyelerindedir.

İstanbul Sözleşmesi ve Beyan Esası

- **İstanbul Sözleşmesi:** Sözleşmeden çıkılmasının doğru bir karar olup olmadığı konusunda kadın ve erkeklerin genelinde büyük bir farklılaşma görülmemektedir. Ancak genç ve yüksek eğitimli kadın ve erkekler Sözleşme'de kalınması gerektiğini daha yüksek oranda dile getirmektedir.

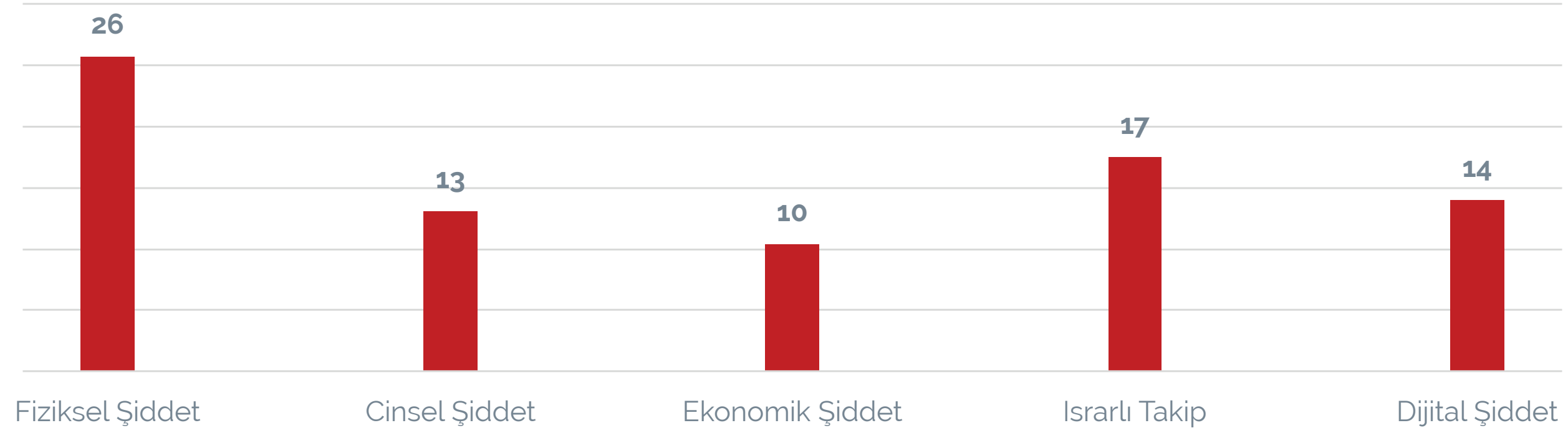
- **Kadının Beyanı Esastır İlkesi:** Şiddet veya taciz olaylarında "kadının veya çocuğun beyanı esastır" ilkesinin (soruşturma açılması anlamında) doğru olduğunu düşünen kadınların oranı yüzde 85 iken, erkeklerde bu oran yüzde 66'dır.
- **Ceza,** Kadının beyanının erkeğin ceza alması için yeterli olduğunu düşünen kadınların oranı yüzde 57, erkeklerin oranı ise yüzde 30'dur.

Tacize Karşı Önlemler

- **Toplumsal Çözüm İhtiyacı:** Kadınların tacize uğramamak için «hava karardıkdan sonra ıssız yerlerde tek başına yürümemeleri" veya "giyimlerine dikkat etmeleri" gibi önlemler almaları gerektiğine katılmama yönünde, son 10 yılda toplum genelinde bir eğilim görülmektedir. Bu durum, şiddet olaylarının kadınların alacağı kişisel önlemlerle değil, toplumun bilinçlenmesiyle çözülebileceğine işaret etmektedir.

KONDA, Kadına Yönelik Şiddet Araştırması, 2025

Hayatının herhangi bir aşamasında şiddet türüne göre şiddete maruz kalmış kadınların oranı

Grafikte şiddet türlerine göre aşağıdaki sorulara «evet» yanıtını veren kadınların oranı verilmiştir.

Fiziksel Şiddet: Hayatınızın herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?

Cinsel Şiddet: Hayatınızın herhangi bir döneminde isteğiniz dışında bir cinsel davranışa maruz kaldınız mı?

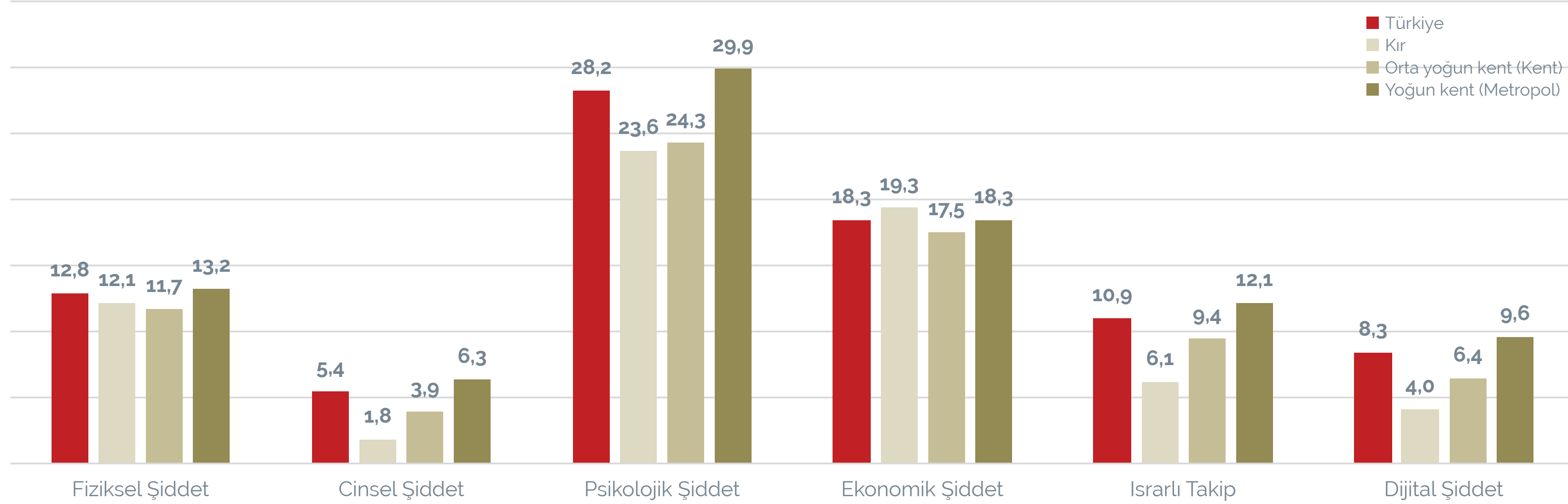
Ekonomik Şiddet: Hayatınızın herhangi bir döneminde yakınlarınız tarafından gelirinize, paranıza el konuldu mu?

Israrlı Takip: Hayatınızın herhangi bir döneminde sosyal medya üzerinden veya telefon gibi diğer kanallardan ısrarlı bir şekilde takip edilerek rahatsız edildiniz mi?

Dijital Şiddet: Bugüne kadar hiç internet ya da sosyal medya ortamında şiddete maruz kaldınız mı?

TÜİK, Türkiye Kadına Yönelik Şiddet Araştırması, 2024

Hayatının herhangi bir aşamasında şiddet türüne göre şiddete maruz kalmış kadınların oranı, 2024

TÜİK, Ekim 2025'te "Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması 2024" raporunu kamuoyu ile paylaştı.

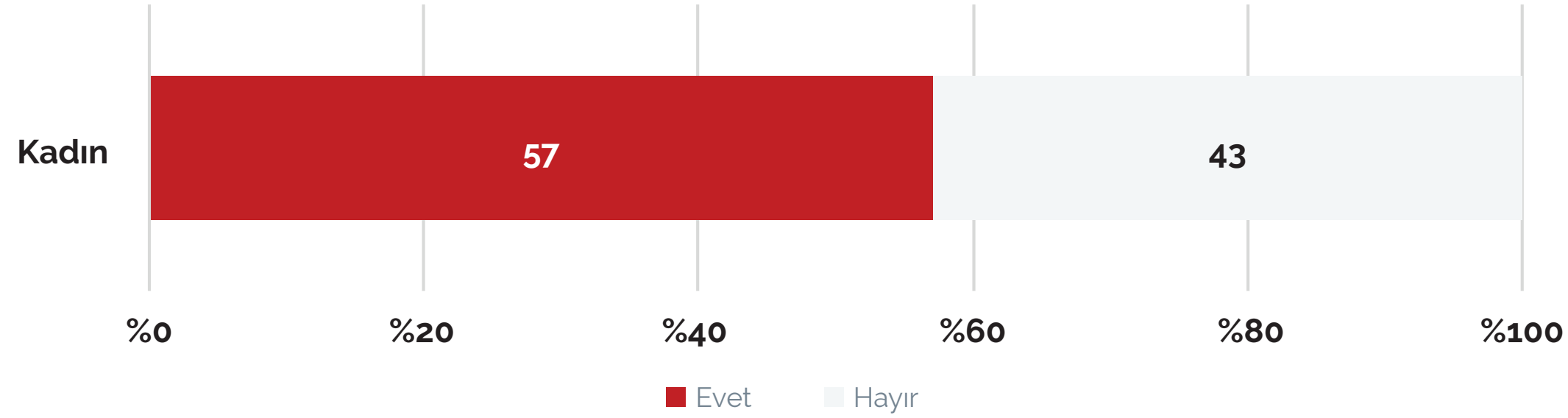
Rapor bulgularına göre:

- Türkiye'de kadınların yüzde 28,2'si psikolojik, yüzde 18,3'ü ekonomik, yüzde 12,8'i fiziksel şiddete maruz kaldı.
- Evli kadınların yüzde 26,4'ü psikolojik, yüzde 19,9'u ekonomik, yüzde 11,6'sı ise fiziksel şiddet gördü.
- Boşanan kadınların yüzde 62,1'i psikolojik, yüzde 42,5'i ekonomik, yüzde 41,5'i fiziksel şiddete uğradı.

Toplumsal Cinsiyet Roller

Toplumsal Cinsiyet Roller

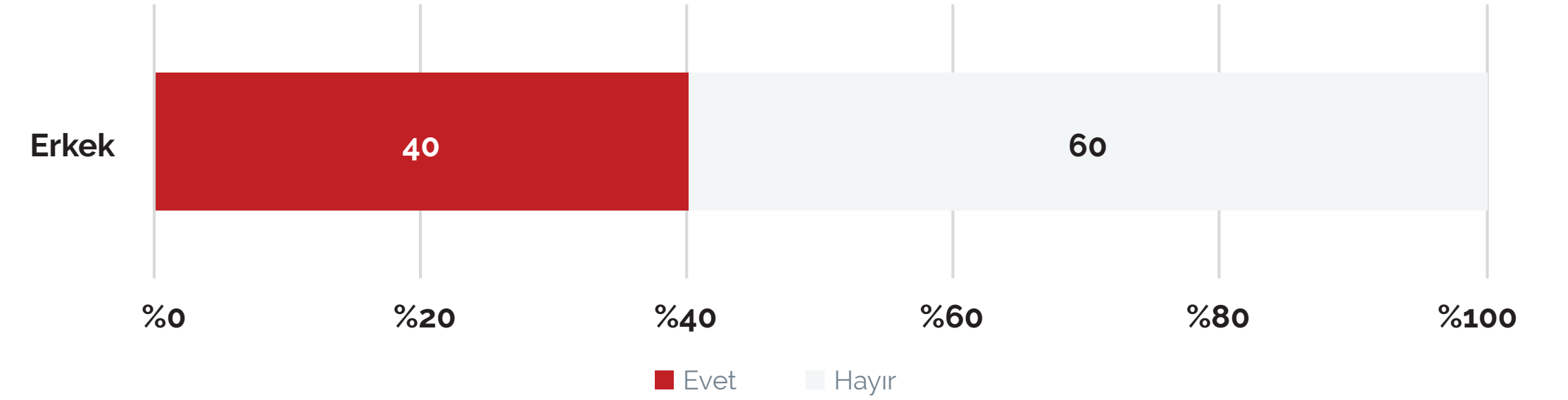
Bugüne kadar hiç “Kadınsan şunu yapmalısın veya yapmamalısın” şeklinde baskı gördünüz mü?

Toplumsal cinsiyet rolleri toplumun geçmişten gelen ezberleri, kültürel kodları, olumlu veya olumsuz deneyimlerinden beslenerek günümüze kadar oluşan kümülatif bir külliyatı oluşturuyor. Bu roller bireylere, çocukluktan gençliğe hangi oyuncaklarla oynayacaklarından, giyecekleri kıyafetlerin renklerine, gülme biçimlerinden gündelik hayat içerisindeki davranışlarına, meslek seçimlerinden tutun da neyi yapıp neyi yapamayacaklarına her konuda karar verici rol oynuyor.

Araştırmanın konusu her ne kadar Kadınlara Yönelik Şiddetle Mücadele Günü temasına dayalı olsa da dönüp dolaşıp geldiğimiz yer yine toplumsal cinsiyet rolleri oluyor. Bu yüzden araştırmanın başlangıç noktası en temel unsur olan bu roller ve toplumun ortaya koyduğu kurallar.

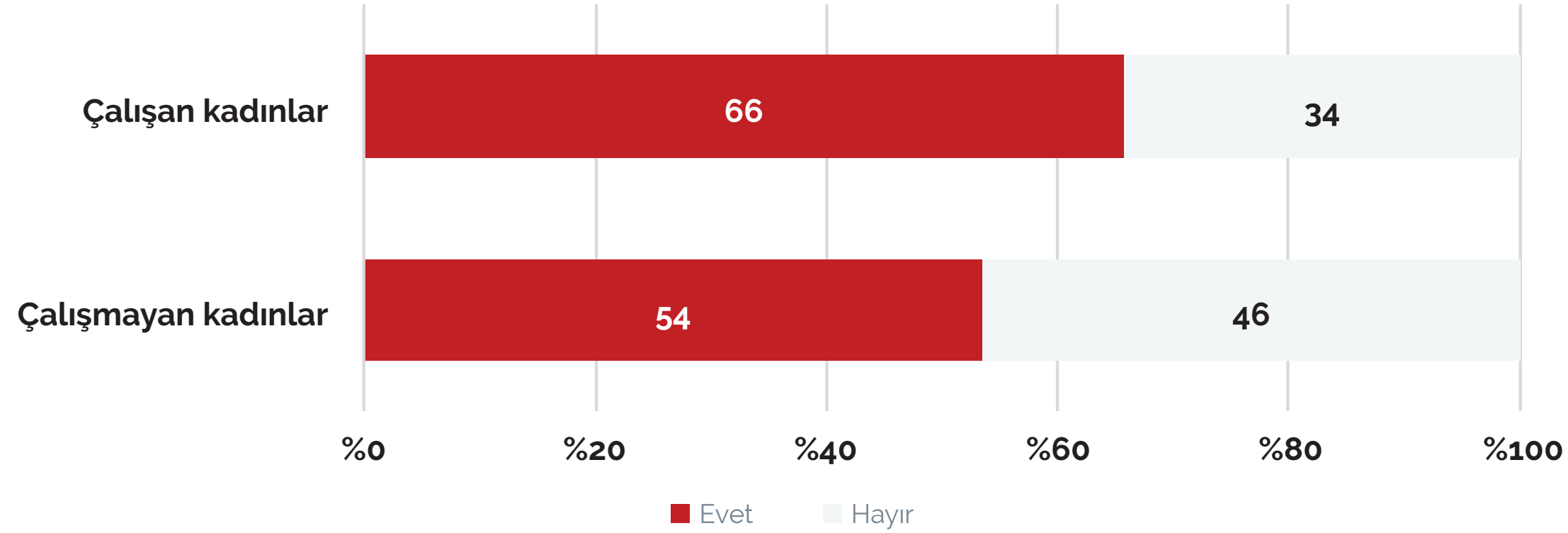
Bugüne kadar hiç “Erkeksen şunu yapmalısın veya yapmamalısın” şeklinde baskı gördünüz mü?

Türkiye toplumundaki kadın ve erkek bireylerin, toplumsal cinsiyet rollerine dayalı normlara ne ölçüde maruz kaldıklarını sorduğumuzda kadınların yüzde 57'si, erkeklerin ise yüzde 40'ı bir şekilde neyi yapıp neyi yapmayacağına dair baskı görmüş, bunlar kendilerine bildirilmiş veya hissettirilmiştir.

Toplumsal Cinsiyet Roller

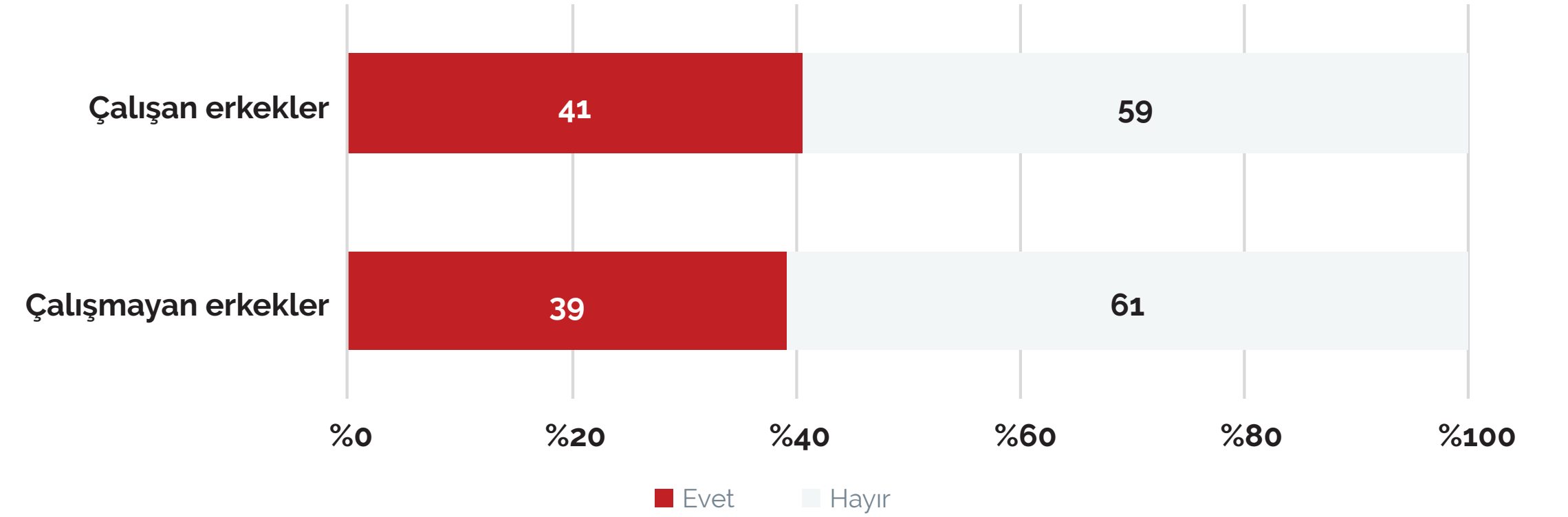
Bugüne kadar hiç “Kadınsan şunu yapmalısın veya yapmamalısın” şeklinde baskı gördünüz mü?

Bu ölçüm yargıları ilk etapta bize soyut gelse de aslında hepimizin duyduğu ve kulağa masum gelen «elinin hamuruyla erkek işine karışma», »erkekler ağlamaz» söylemlerinden bahsediyoruz.

Hangi demografik kırılıma bakarsak bakalım kadınlar her seferinde erkeklere göre kendilerine neyi yapıp neyi yapmayacaklarına dair daha yüksek oranda baskıya uğradıklarını ifade ediyorlar.

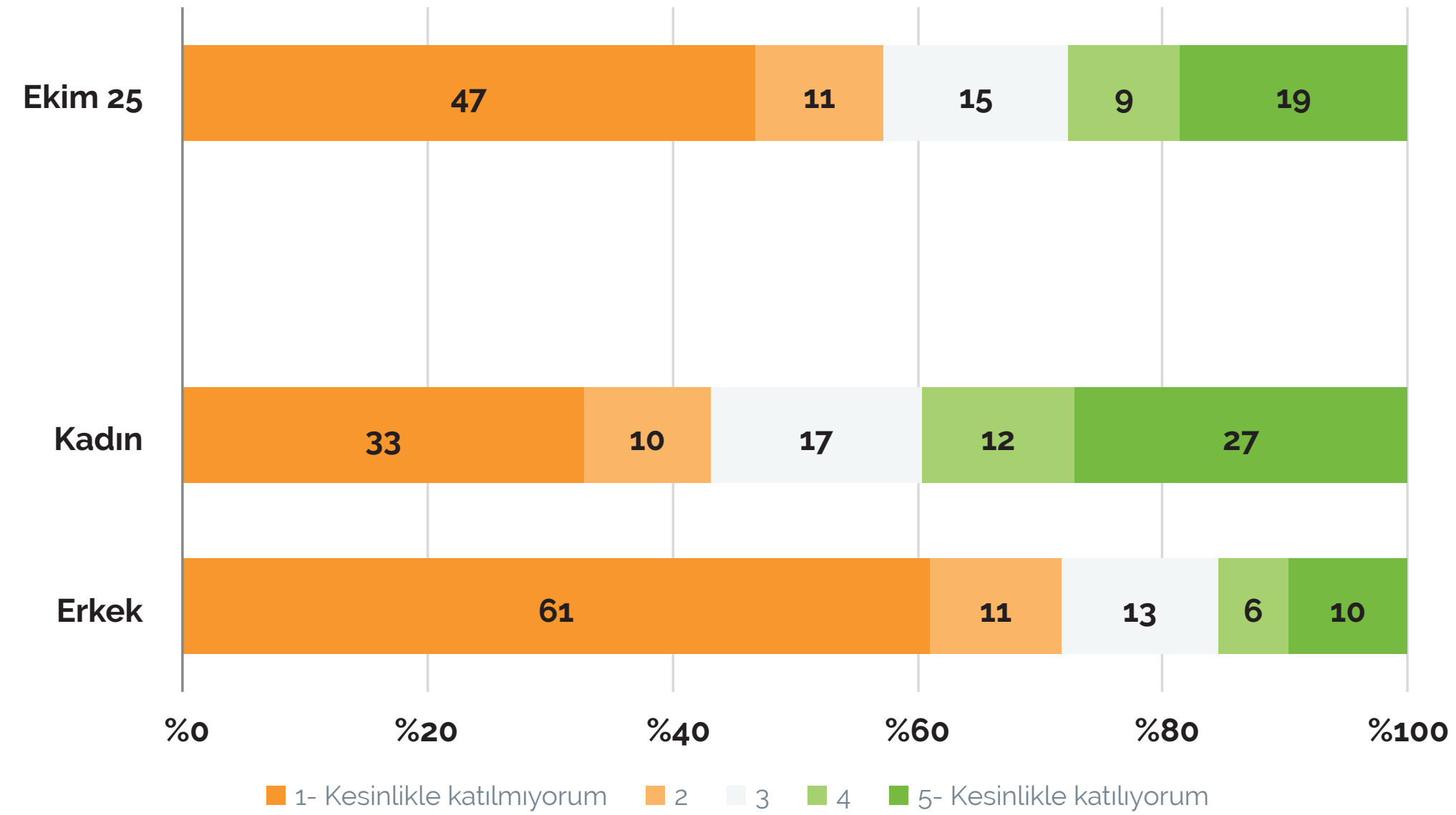
Bugüne kadar hiç “Erkeksen şunu yapmalısın veya yapmamalısın” şeklinde baskı gördünüz mü?

Çalışan kadınlar çalışmayan kadınlara göre daha yüksek oranda bu baskılara maruz kaldıklarını belirtirken, çalışma durumu erkeklerde pek ayırt edici değil. Kadınlardan daha düşük oranda olsa da her 10 erkekten 4'üne de bu toplumsal cinsiyet rollerinin dayatılması konunun nasıl bir kısır döngü içerisinde yeniden üretildiğini bize anlatıyor.

Cinsiyet Ayrımcılığı

“Cinsiyetim yüzünden ayrımcılığa uğradım.”

Tüm katılımcılarına verdiği yanıtlara göre cinsiyeti yüzünden ayrımcılığa uğrayanların oranı yüzde 28, uğramadım diyenlerin oranı ise yüzde 58.

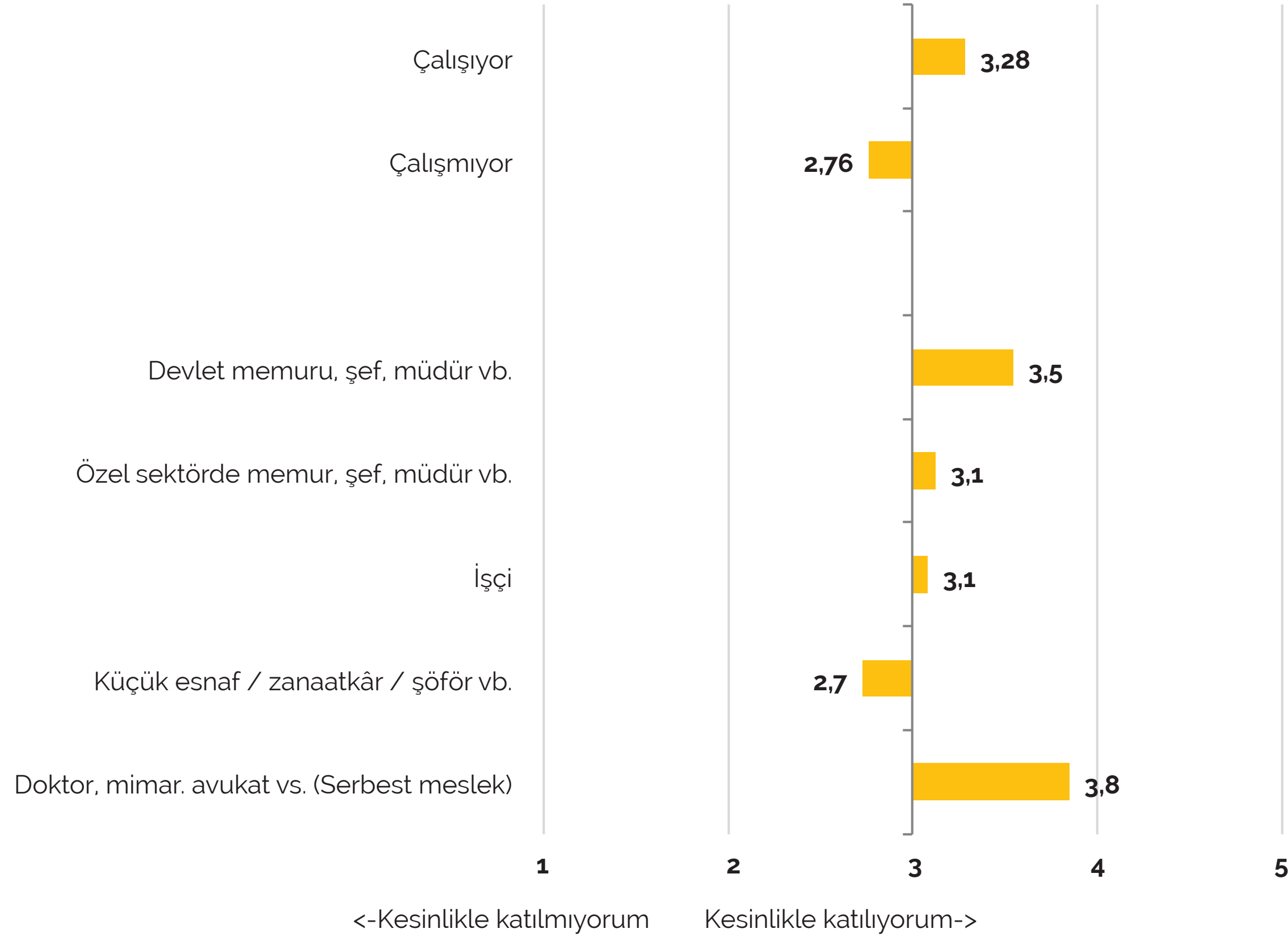
Kadınların yüzde 39'u erkeklerinse yüzde 16'sı cinsiyeti yüzünden ayrımcılığa uğradığını düşünüyor. Kadınlarla erkekler arasında cinsiyeti yüzünden ayrımcılığa maruz kalmadığını beyan etme oranları arasında 2 katından daha fazla bir fark bulunuyor.

«Cinsiyetim yüzünden ayrımcılığa maruz kalmadım» diyen erkeklerin oranı yüzde 72 iken bu oran kadınlarda yüzde 42.

Toplumsal Cinsiyet Roller

“Cinsiyetim yüzünden ayrımcılığa uğradım.”

KADINLAR

Çalışan kadınlar, özellikle de devlet memuru, doktor veya avukat gibi nitelikli serbest mesleklerde çalışan kadınlar ayrımcılığa uğradıklarını daha yüksek oranda ifade ediyorlar.

Eğitilmiş, özellikle nitelikli işlerde çalışan kadınlar cinsiyetleri yüzünden ayrımcılığa uğradıklarını daha yüksek oranda söyleme eğilimindedir.

Çalışan kadınların yarısı cinsiyetinden dolayı ayrımcılığa uğradığını söylüyor.

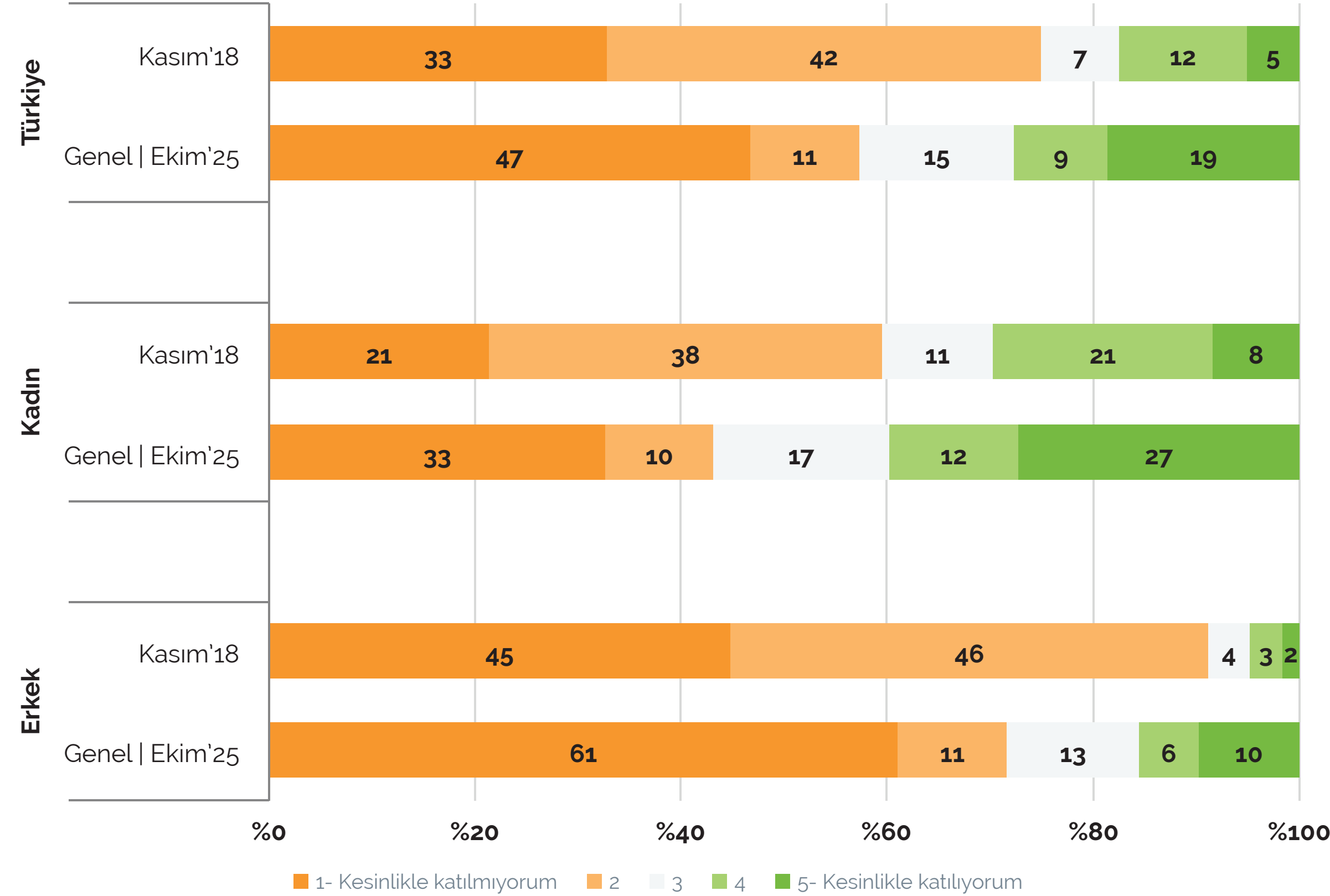
Eğitim yükseldikçe ayrımcılığa dair farkındalık da yükseliyor.

İstihdama katıldıkça eşit emeğe cinsiyete dayalı adaletsiz / eşitsiz kazanım, mobbing uygulamaları, toplumsal cinsiyet gözlüğüyle oluşturulmamış politikalar yani düzenin ve sistemin erkeklere göre kurgulanması, kadınların bu sonuca varmasını destekliyor olabilir.

Bu bulguların yanı sıra yaş ilerledikçe, eğitim düzeyi düştükçe «ayrımcılığa uğradım» deme oranları düşüyor.

Toplumsal Cinsiyet Roller

"Cinsiyetim yüzünden ayrımcılığa uğradım."

Cinsiyet ayrımcılığına dair soruyu Kasım 2018'de de sormuştuk.

Kadınların yüzde 29'u cinsiyeti yüzünden ayrımcılığa uğradığını söylerken, erkeklerde bu oran yüzde 5 idi.

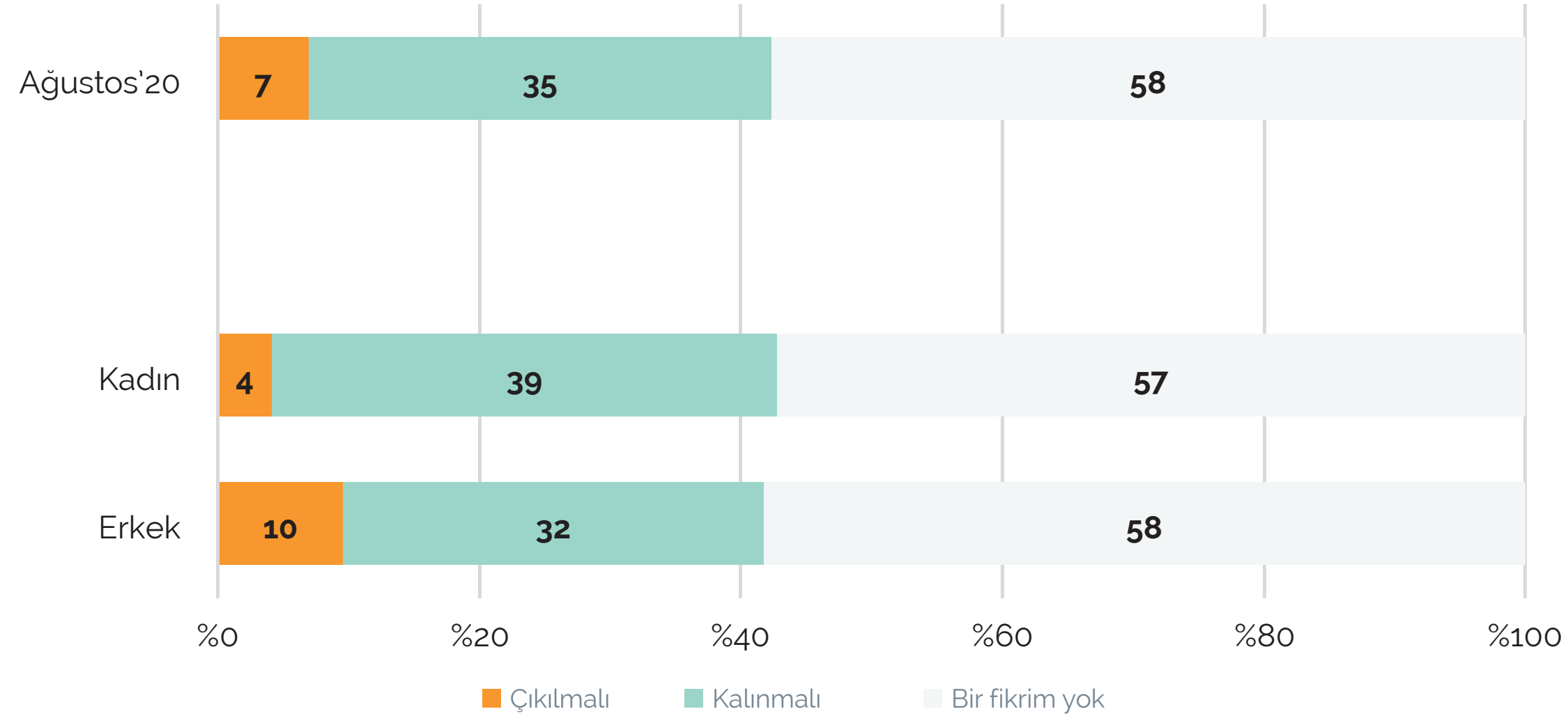
2025'e gelindiğinde bu oran kadınlarda 29'dan 39'a, erkeklerde ise 5'ten 16'ya yükseldi.

Kadınlarda da, erkeklerde de önce yaş ardından eğitim durumu bu soruya verilen yanıtlar ile ilişkili.

Genç ve eğitilmiş kişilerin ayrımcılığa uğradıklarını söyleme oranları daha yüksek. 18 – 24 yaş aralığında kadınlarda ayrımcılığa uğradığını söyleme oranı yüzde 43'e, erkeklerde yüzde 18'e çıkıyor.

Toplumsal Cinsiyet Roller

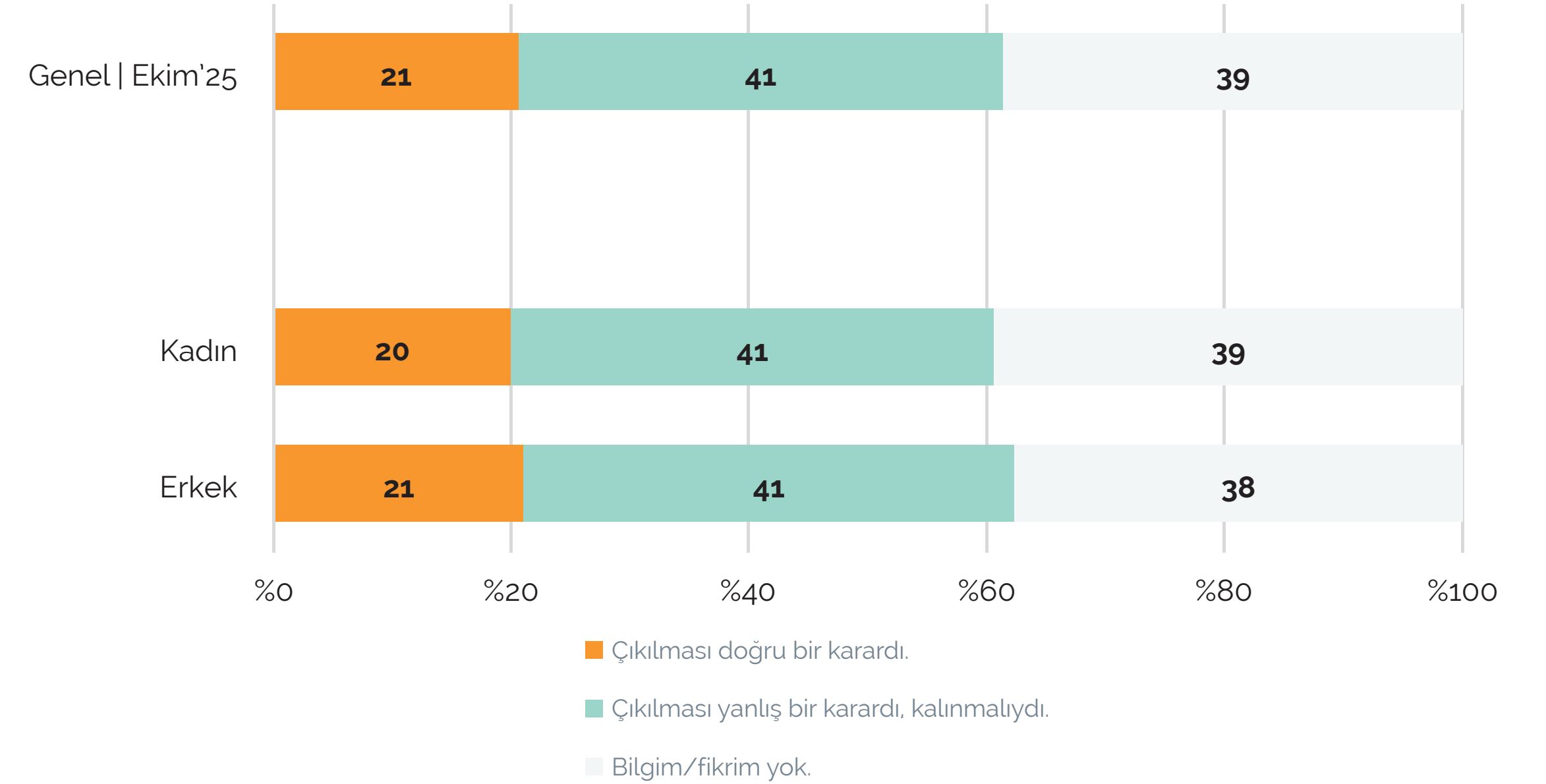
Sizce Türkiye olarak İstanbul sözleşmesinde kalmalı mıyız?
Çıkmalı mıyız?

İstanbul Sözleşmesi ile ilgili soru Ağustos 2020'de, henüz sözleşmeden çıkılma kararı verilmeden sorulmuştu. O dönemde kadınların sadece yüzde 4'ü, erkeklerinse yüzde 10'u çıkılmasının doğru olduğunu düşünüyor, toplumun yarısından çoğu konuya dair fikrinin olmadığını belirtiyordu.

2020 araştırmasında «çıkılmalı» yanıtını verenlerin demografik dağılımı, konuyu kutuplaşma ekseninde şekillendiğini, ayırt edici olanın cinsiyet değil seçmen davranışları olduğunu gösteriyordu.

Türkiye kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesine dair uygulama ve kuralları içeren İstanbul Sözleşmesi'nden 2021 yılında çıktı. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

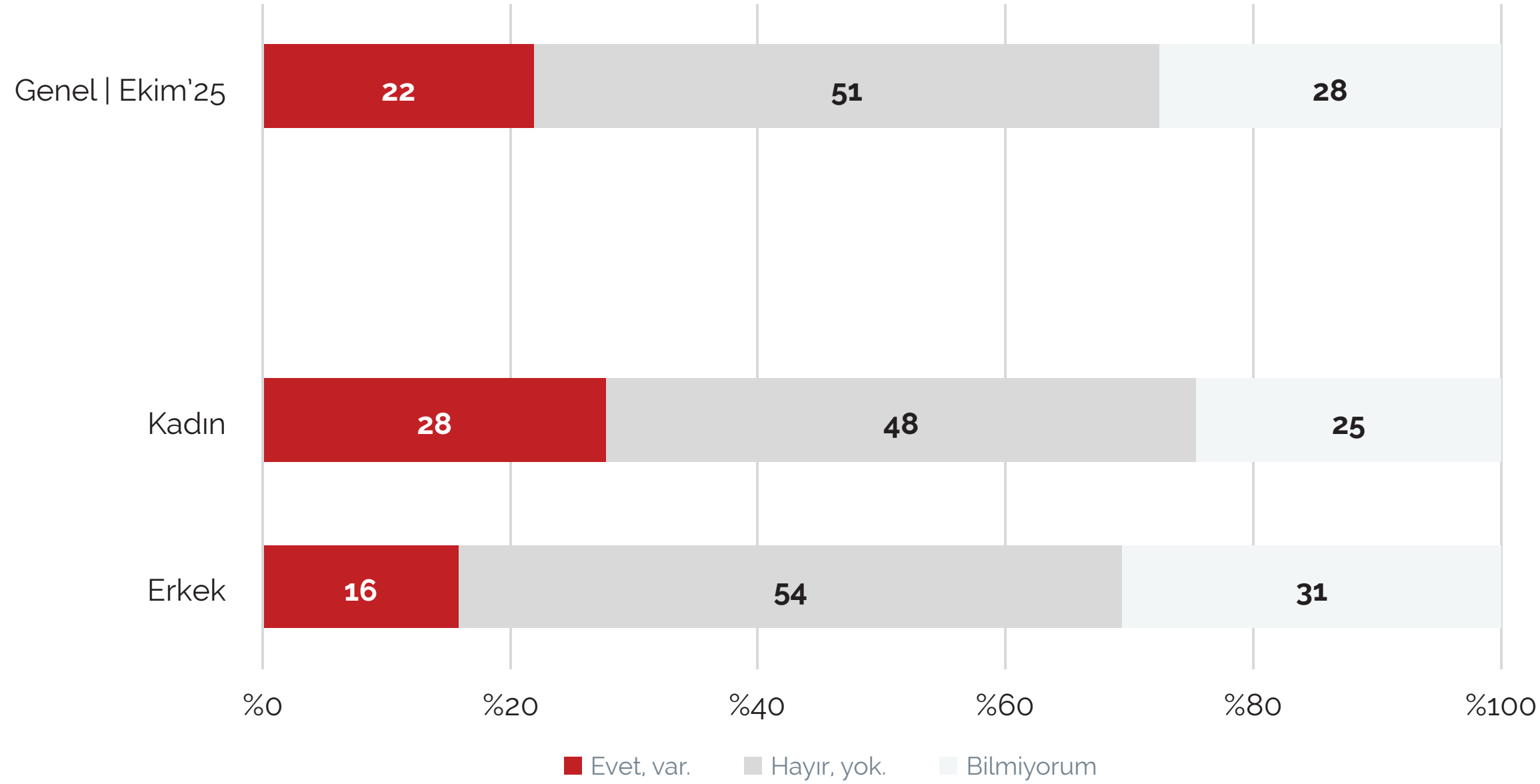
2025'te İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılmasının doğru bir karar olup olmadığı konusunda kadın ve erkeklerin genelinde bir farklılaşma görülüyor.

Yaş ilerledikçe kişilerin «fikrim yok» deme oranları artarken, genç ve yüksek eğitimli kadın ve erkekler İstanbul Sözleşmesi'nde kalınması gerektiğini daha yüksek oranda dile getiriyor.

• Fiziksel şiddet

Yakın Çevrede Şiddet

Yakın çevrenizde şiddete uğradığınızı düşündüğünüz ama konuşmayan/konuşamayan birileri var mı?

Görüşülen tüm kişilerin yüzde 22'si çevrelerinde şiddete uğrayan ama konuşmayan, konuşamayan birileri olduğunu düşünüyor. Yüzde 51 hayır, yüzde 28 ise bilmiyorum diyor.

Kadınlarda bu oran yüzde 28, erkeklerde ise yüzde 16.

Bu soru tam olarak gerçek gözlemleri, bilgileri yansıtmasa da algıyı ölçüyor. Elbette verilen yanıtların bir kısmı gerçek gözlemleri de yansıtabilir ama ölçüm metodunda bunun net bir şekilde görülmesi mümkün değildir.

Toplumsal cinsiyet rollerine bakış, şiddet algısı ve deneyimlere dair tüm bulgulara bakınca kadınların beyanlarının erkeklerle göre yüksek olması oldukça açıklayıcı bir ifade barındırmaktadır.

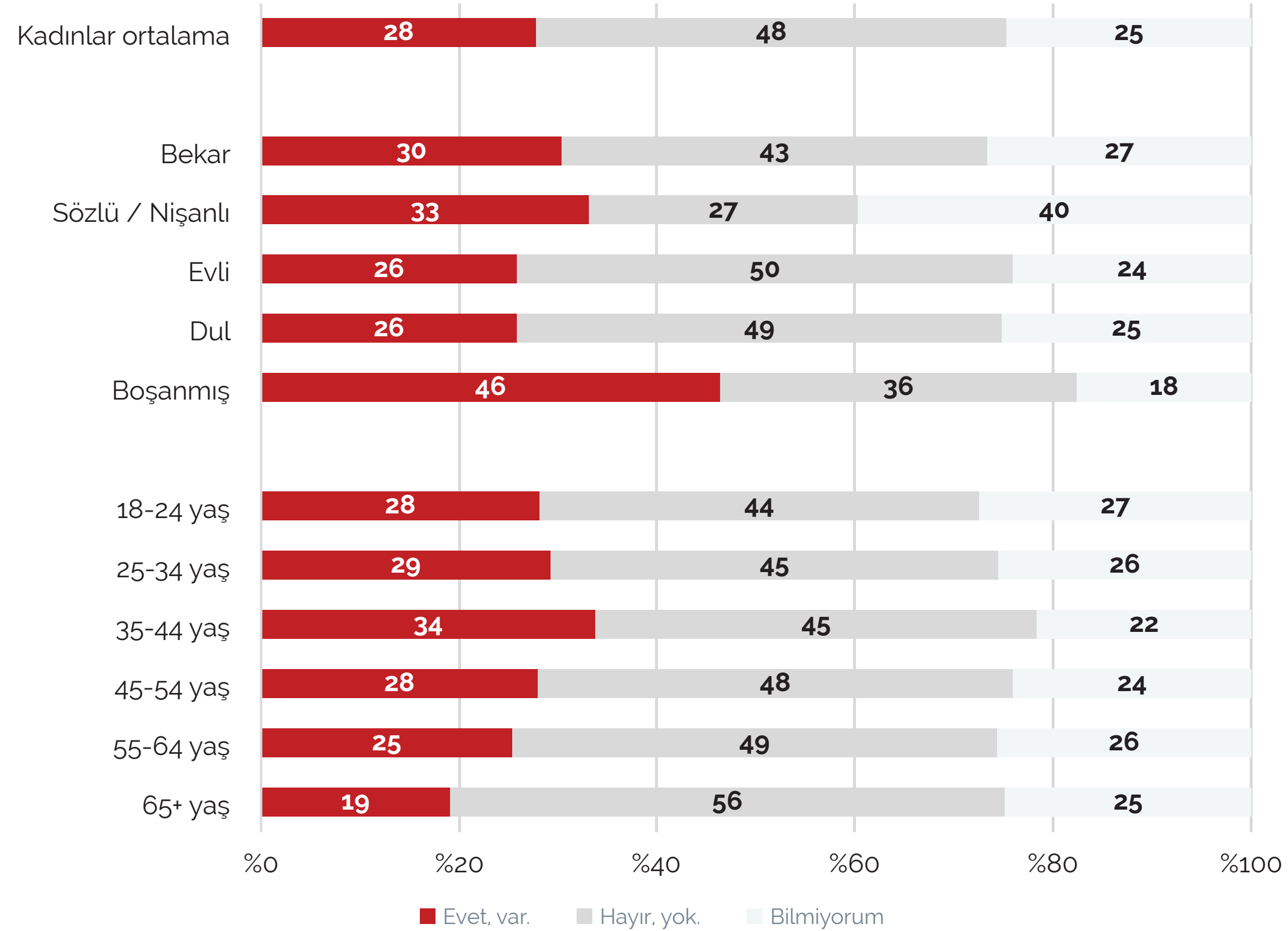
Boşanmış, 35-44 yaş arası, çalışan, veya eğitilmiş kadınlarda «yakın çevremde konuşmayan birileri var» deme oranları kadınların genel ortalamasından daha yüksek.

Düşük eğitilmiş, kentlerde yaşayan, evli veya ileri yaştaki kadınlar bu soruya daha yüksek oranda «hayır» yanıtını veriyor.

Yakın Çevrede Şiddet

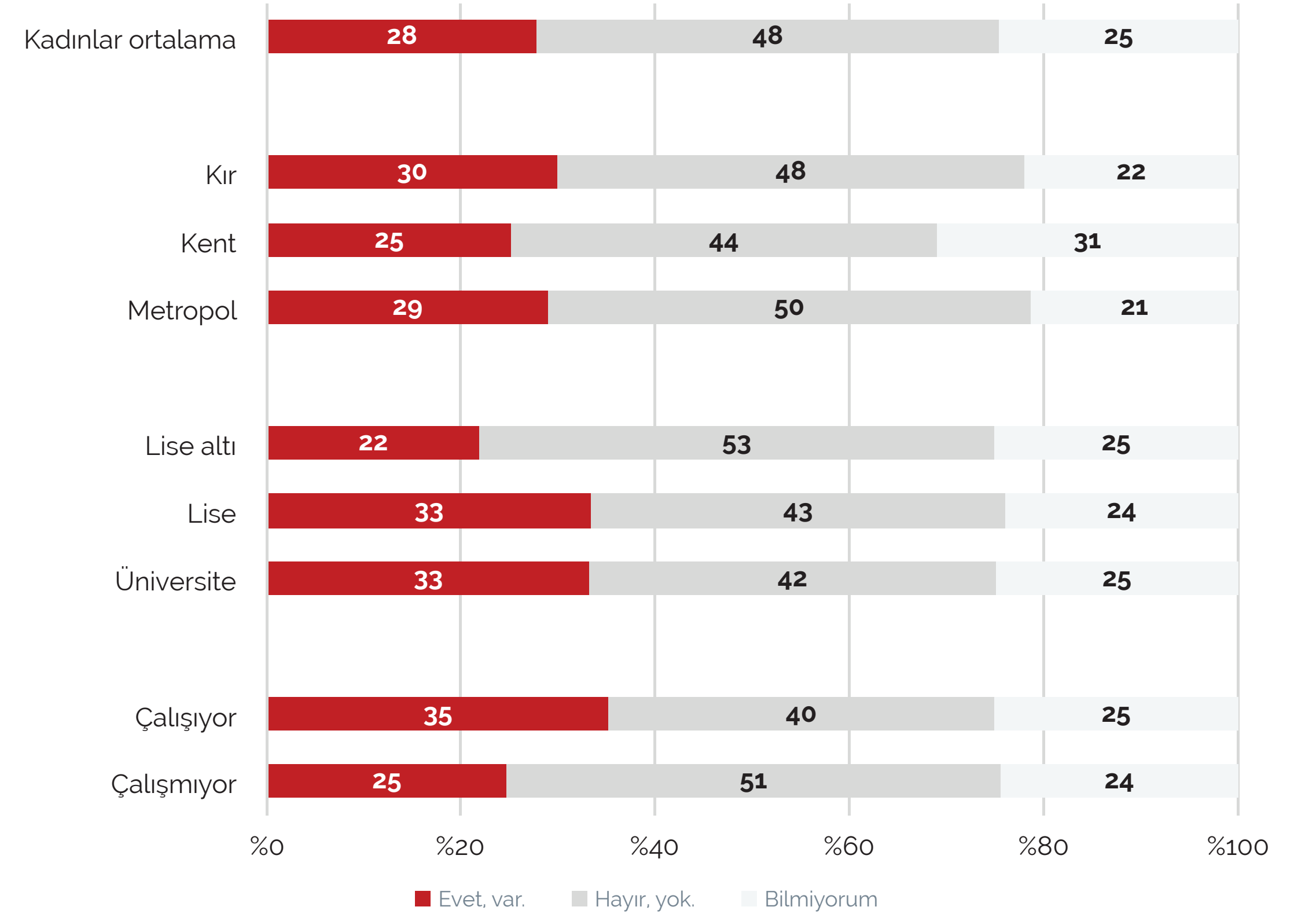
Yakın çevrenizde şiddete uğradığınızı düşündüğünüz ama konuşmayan/
konuşamayan birileri var mı?

KADINLAR

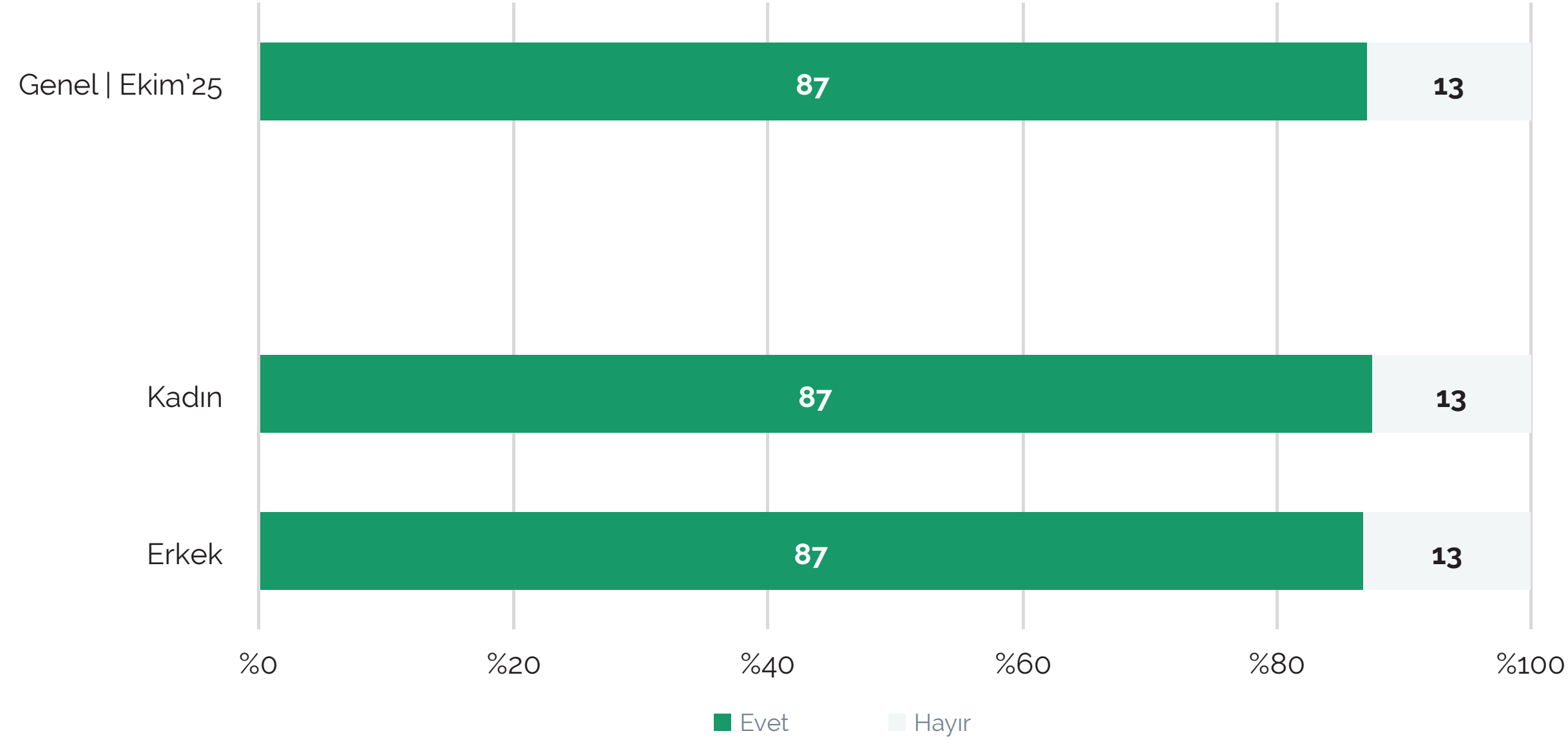
Yakın çevrenizde şiddete uğradığınızı düşündüğünüz ama konuşmayan/konuşamayan
birileri var mı?

KADINLAR

Şiddet ve Taciz İfşası

Sizce birisi şiddet veya tacize maruz kalsa bunu yakın çevresine duyurmalı mı?

Maruz kalınan şiddeti ifşa etmek, en azında yakın çevreye duyurmak konusunda tüm bireyler mutabık.

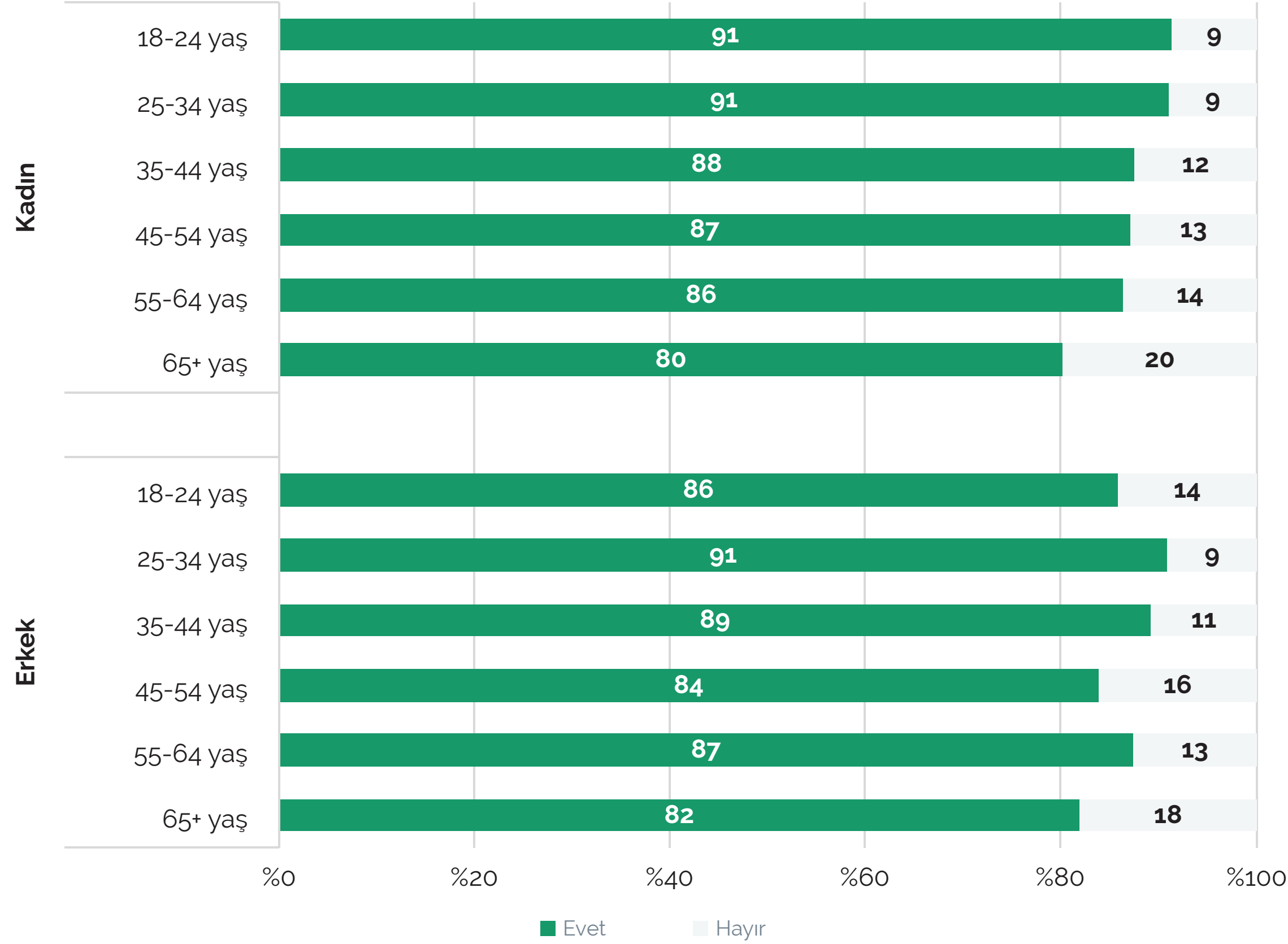
Erkekler de kadınlar da yüzde 87 oranında birisi şiddete veya tacize maruz kalsa bunu yakın çevresine duyurmalı diyor.

Yaş ilerleyip eğitim seviyesi düştükçe kadınlarda da erkeklerde de «hayır» deme oranları yükseliyor. Bu geçmişten gelen ayıplanma kaygısından besleniyor olabilir.

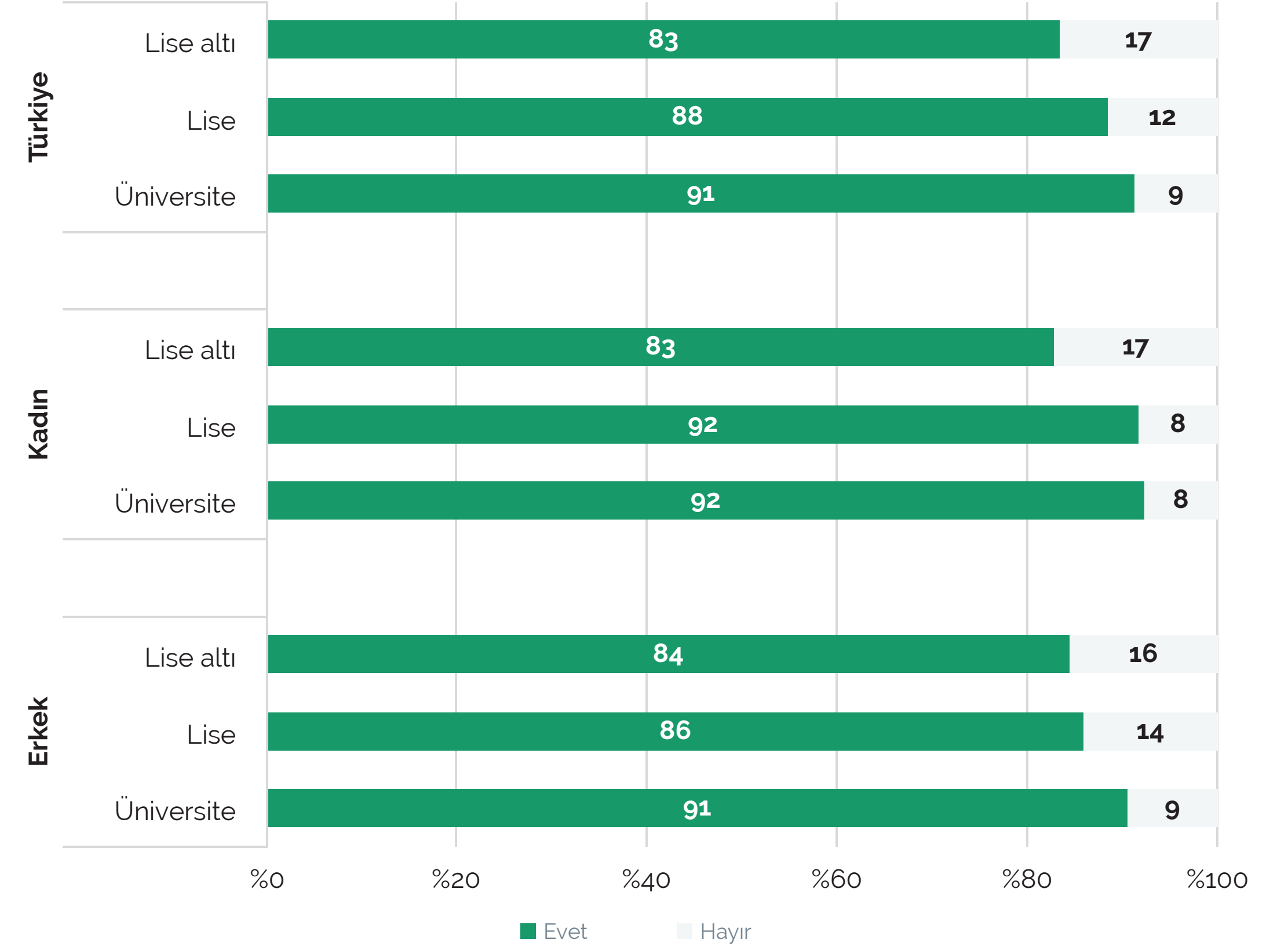
Genç kadınların yüzde 91'i, genç erkeklerin yüzde 86'sı «evet, duyurmalı» diyor.

Şiddet ve Taciz İfşası

Sizce birisi şiddet veya tacize maruz kalsa bunu yakın çevresine duyurmalı mı?

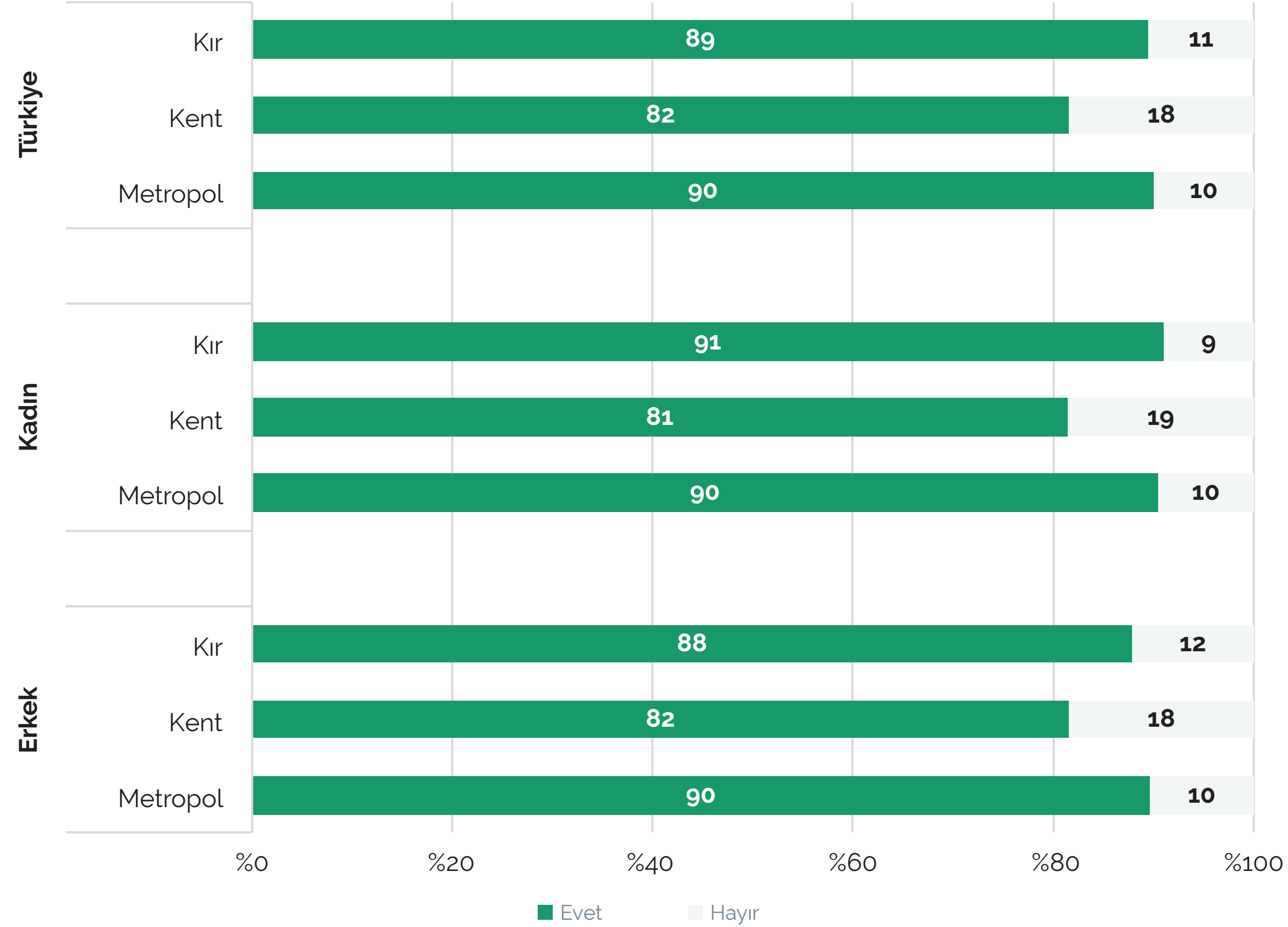

Sizce birisi şiddet veya tacize maruz kalsa bunu yakın çevresine duyurmalı mı?

Şiddet ve Taciz İfşası

Sizce birisi şiddet veya tacize maruz kalsa bunu yakın çevresine duyurmalı mı?

Birisi şiddete veya tacize maruz kalsa bunu yakın çevresine duyurmalı mı yargısına «Hayır» cevabının en yüksek olduğu yerleşim tipi ise kentler.

Kentsel alanlar bizim tarifimize göre büyükşehirlerin perifer alanları ve büyükşehir olmayan 51 ilin merkez de dahil olmak üzere ilçeleridir.

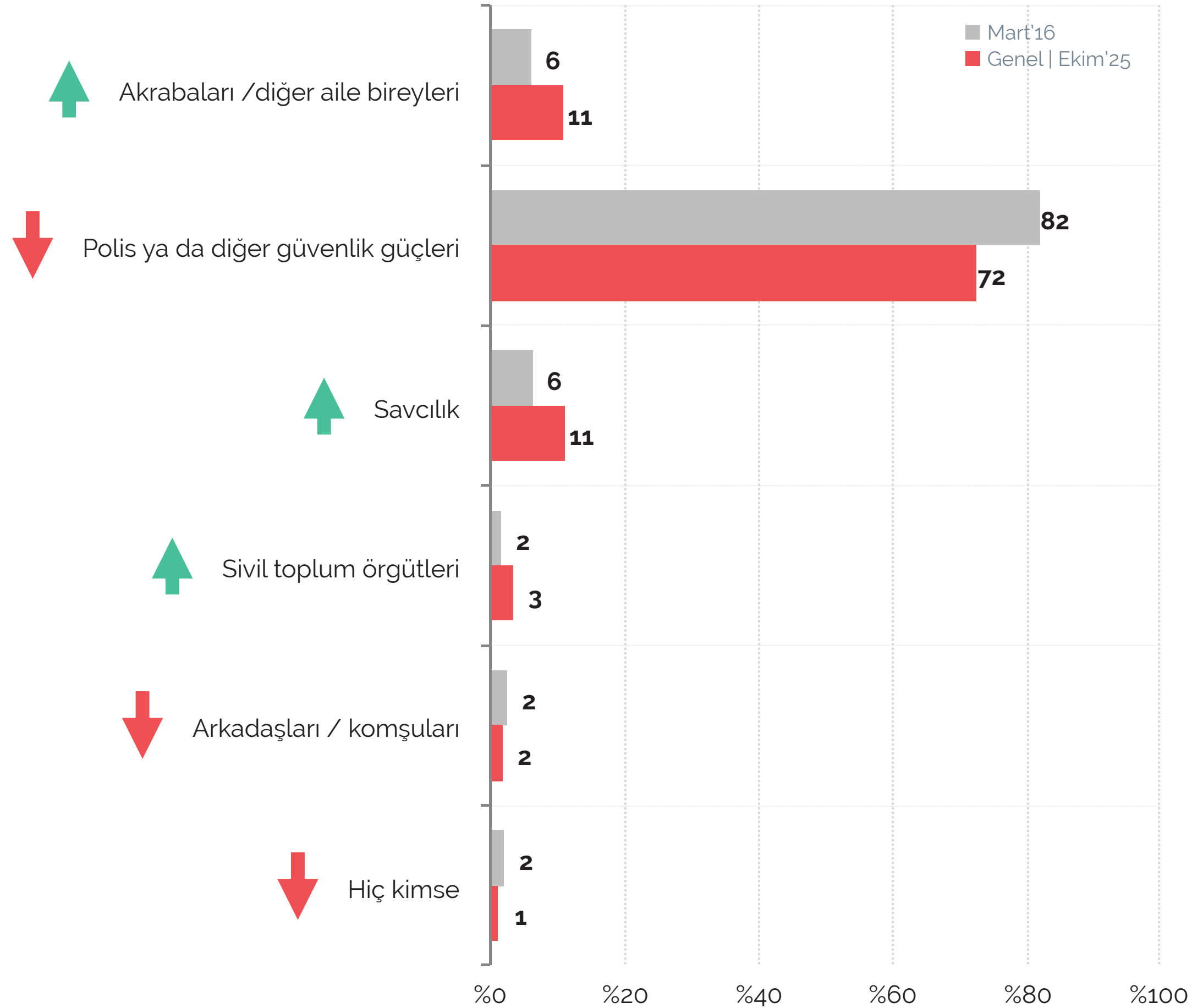
Kent tipi yerleşim yerlerindeki kültürel kodlar, soruna yaklaşım ve sorun çözme yöntemleri, şiddet veya tacize maruz kalırsa da bunu duyurmamak gerekliliği, geleneksel muhafazakar pratiklerden ileri gelmekte olabilir.

Anadolu'da hala yaygın olan «kol kırılınsın, yen içinde kalsın» algısı rakamlara bu şekilde yansımış olabilir.

Kır ve metropollerde «hayır» deme oranları yüzde 10'lar civarındayken kentlerde yüzde 18'e yükseliyor.

Şiddet Gören Biri Nereye Başvurmalı?

Sizce şiddet gören biri, öncelikle aşağıdaki kişi veya kurumlardan hangisine başvurmalıdır?

Şiddet gören birinin ilk başvurması gereken yer olarak polis ya da güvenlik güçlerini görenlerin oranı Mart'16'dan bu yana 10 puan düşerek yüzde 72'ye gerilese de halâ en çok verilen cevap.

Savcılık cevabı verenlerin oranı 5 puan artarak yüzde 11'e yükselmiştir.

Şiddete maruz kalan bireylerin başvuru mekanizmaları yıldan yıla değişmese de bu kurumların güvenilirlikleri, geçmiş deneyimler ve anlatılar araştırma bulgularına etki etmiştir.

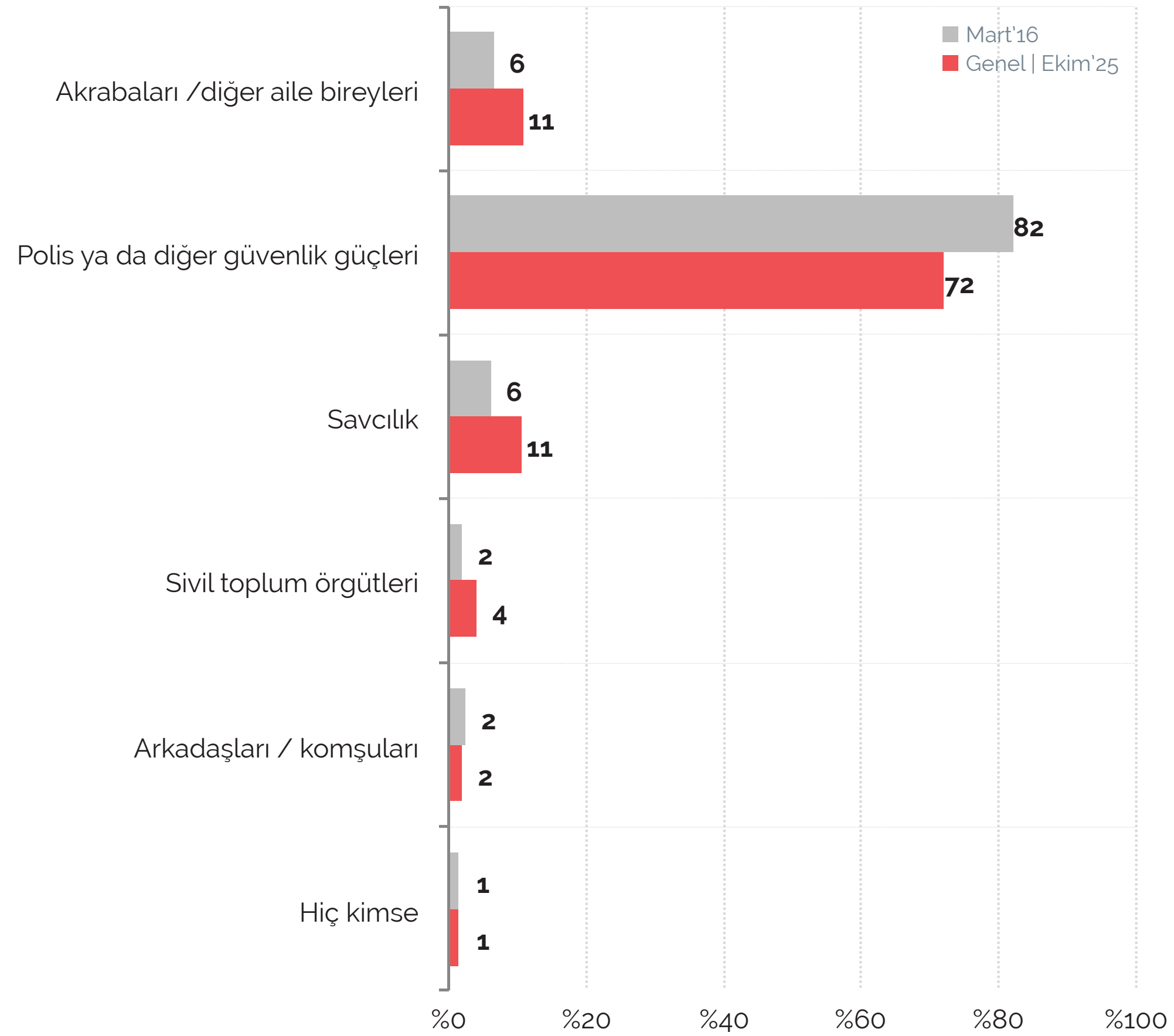
Kolluk kuvvetlerine başvurudaki düşüş ve adli makamlara başvurudaki artış sorunların şikayetten öte çözüme yönelik adreslenmesi anlamına gelebilir.

Kadın ve erkeklerin yanıtlarında büyük farklılaşmalar görülüyor. Her iki araştırmada da kadınların «sivil toplum kuruluşlarına başvurulmalı» cevabı birer puan daha yüksek.

Şiddet Gören Biri Nereye Başvurmalı?

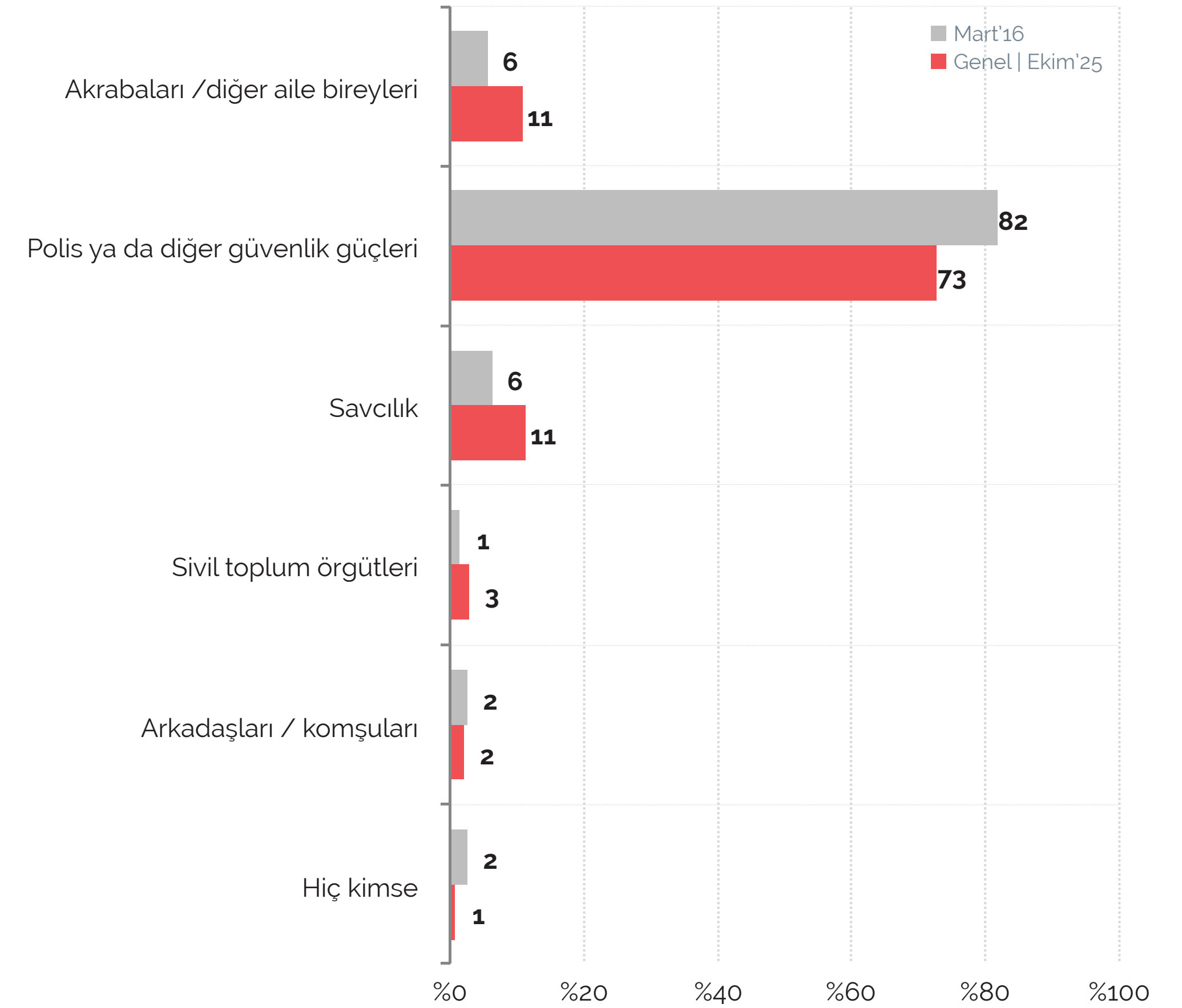
Sizce şiddet gören biri, öncelikle aşağıdaki kişi veya kurumlardan hangisine başvurmalıdır?

KADINLAR

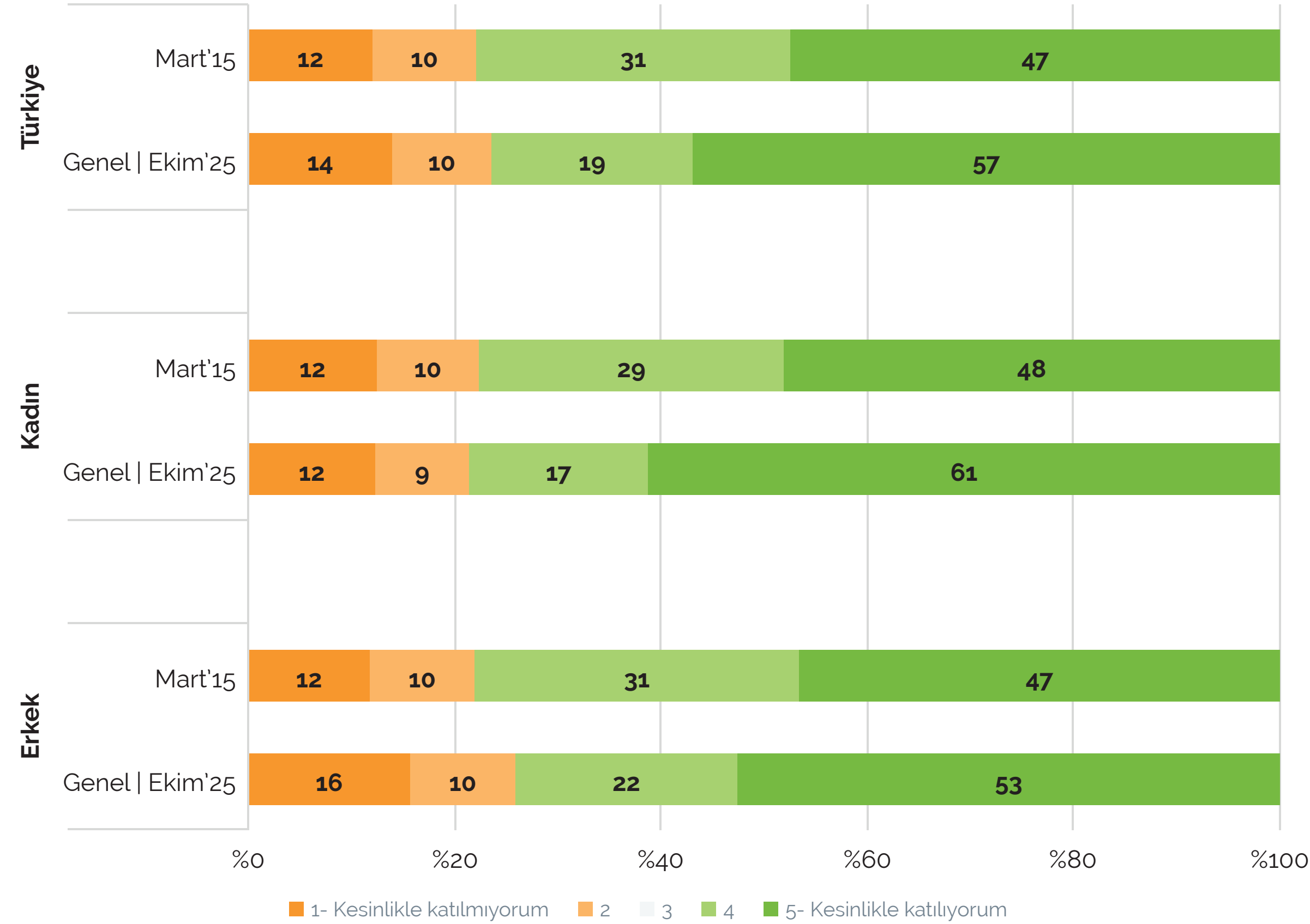
Sizce şiddet gören biri, öncelikle aşağıdaki kişi veya kurumlardan hangisine başvurmalıdır?

ERKEKLER

Şiddet ve Aile Tepkisi

“Kadınlar ailelerinin tepkisinden korktukları için yaşadıkları şiddet olaylarını şikayet etmek istemeyebilirler.»

“Kadınlar ailelerinin tepkisinden korktukları için yaşadıkları şiddet olaylarını şikayet etmek istemeyebilirler.» yargısına katılmak veya katılmamak konusunda büyük bir değişim yok gibi görünse de değerlendirmeler 2 uçta öbeklenmiş.

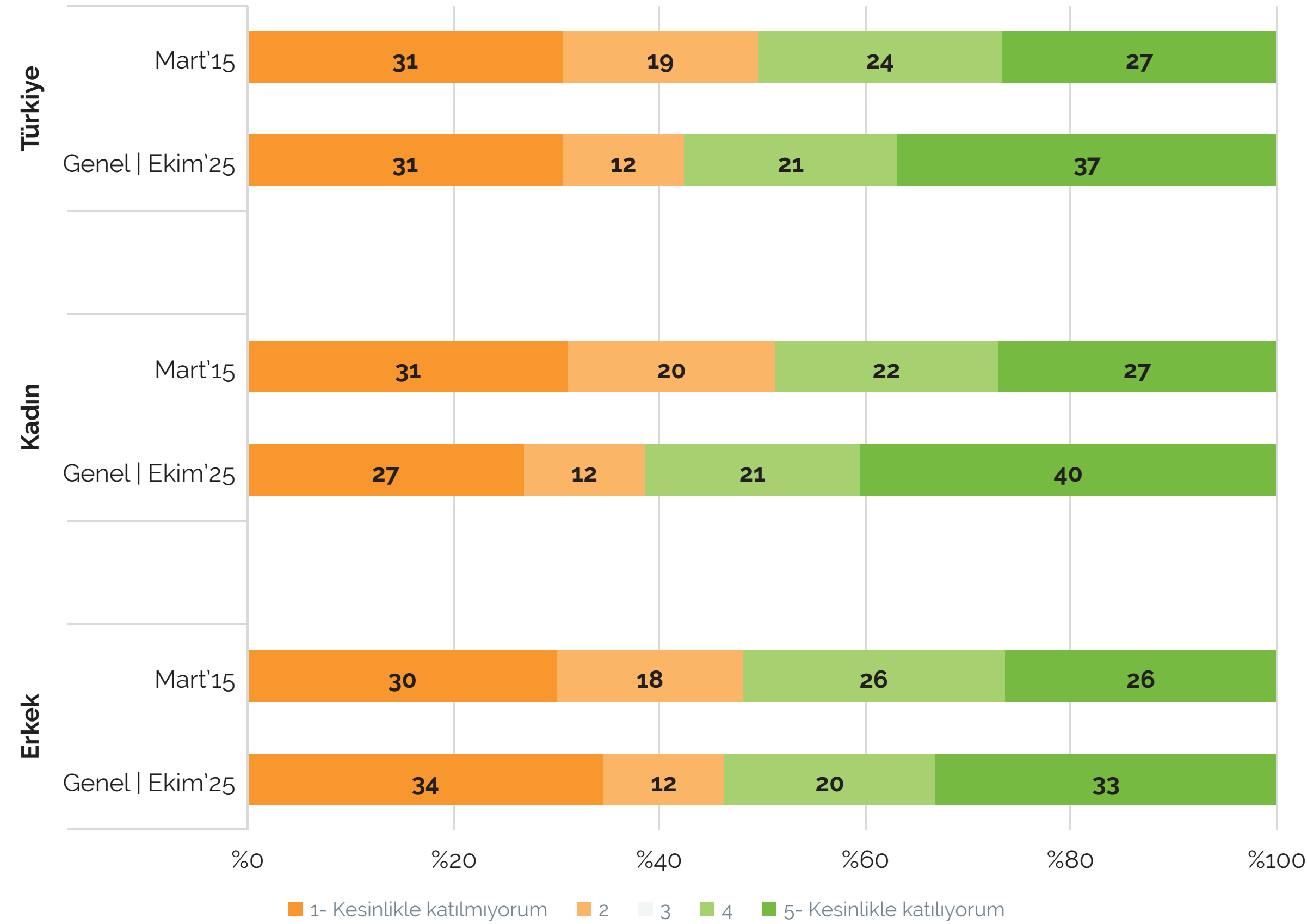
Bu bulgu KONDA'nın son yıllardaki araştırmalarında görülen, soru ne olursa olsun verilen yanıtlardaki keskinleşme, netleşme halinin tekrar altını çiziyor.

Yargıya dair değerlendirmelerde kadınların katılım oranı 10 öncesine göre daha yüksek oranda değişmiş. Benzer durum erkeklerde de görülse de toplam değerlendirmeleri negatife dönmüş gözükmemektedir.

Bu durum, toplumsal farkındalığın ve şiddetin sosyal boyutlarına dair algının değiştiğini; ancak aynı zamanda aile içi baskının hâlâ güçlü bir engel olarak algılandığını düşündürüyor.

Şiddet ve Güvenlik Güçlerine Güven

“Kadınlar polis ya da jandarma gibi güvenlik güçlerine güvenmedikleri için uğradıkları şiddet olaylarını ihbar etmek istemeyebilirler.”

«Kadınlar polis ya da jandarma gibi güvenlik güçlerine güvenmedikleri için uğradıkları şiddet olaylarını ihbar etmek istemeyebilirler.» yargısına katılım aradan geçen 10 yılda 7 puan artmış.

Tüm katılımcılar nezdinde katılmıyorum (1) diyenlerin oranı değişmese de, negatif yönde değerlendirenlerin oranı düşmüş.

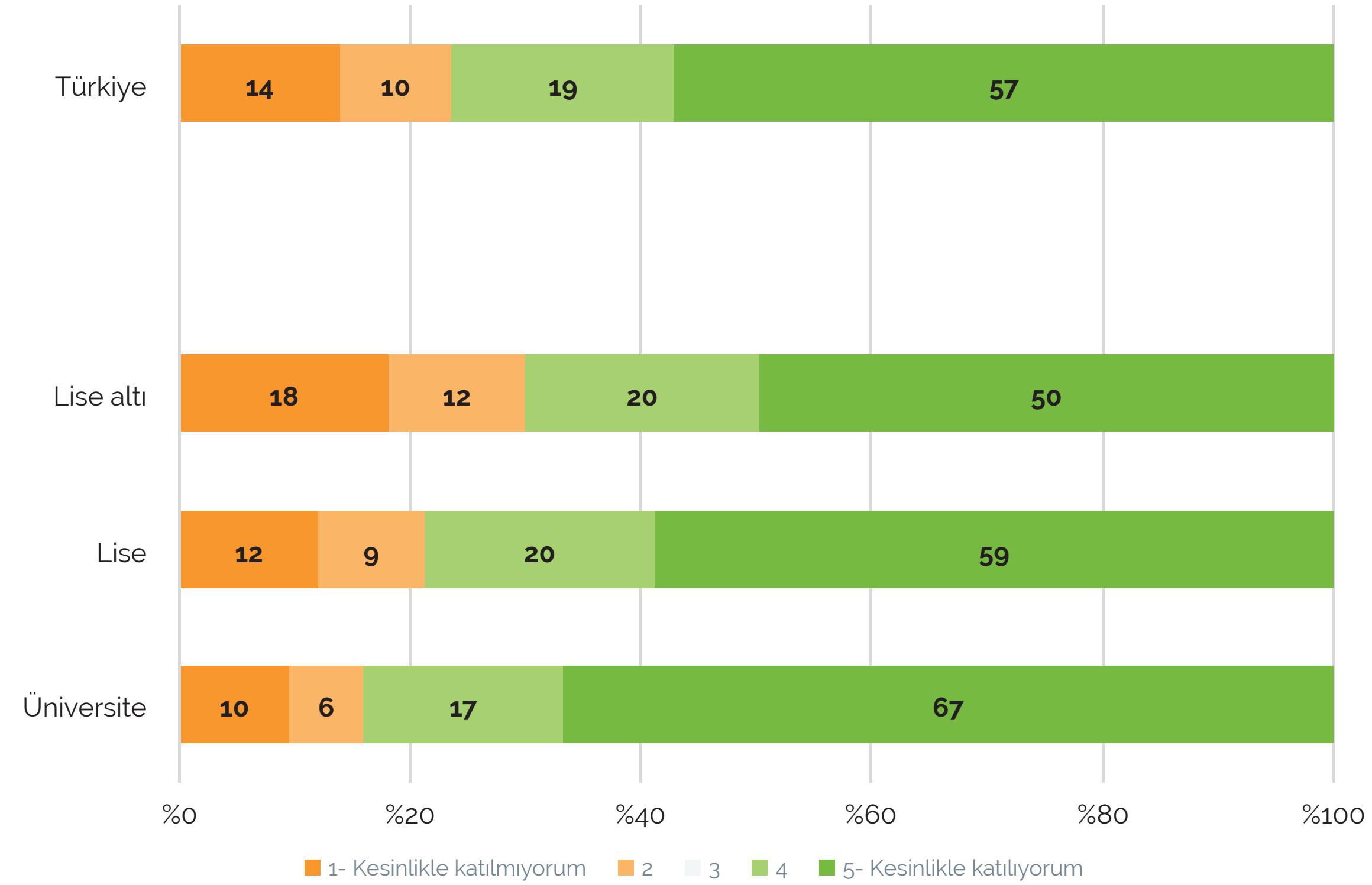
Kadınlarda da, erkeklerde de bu yargıya dair katılım oranı yükselmiş.

Aradan geçen 10 yılda, kadınların kendilerine yönelik şiddeti güvenlik güçlerine güvenmedikleri için ihbar etmeyeceklerine dair algı yükselmiş.

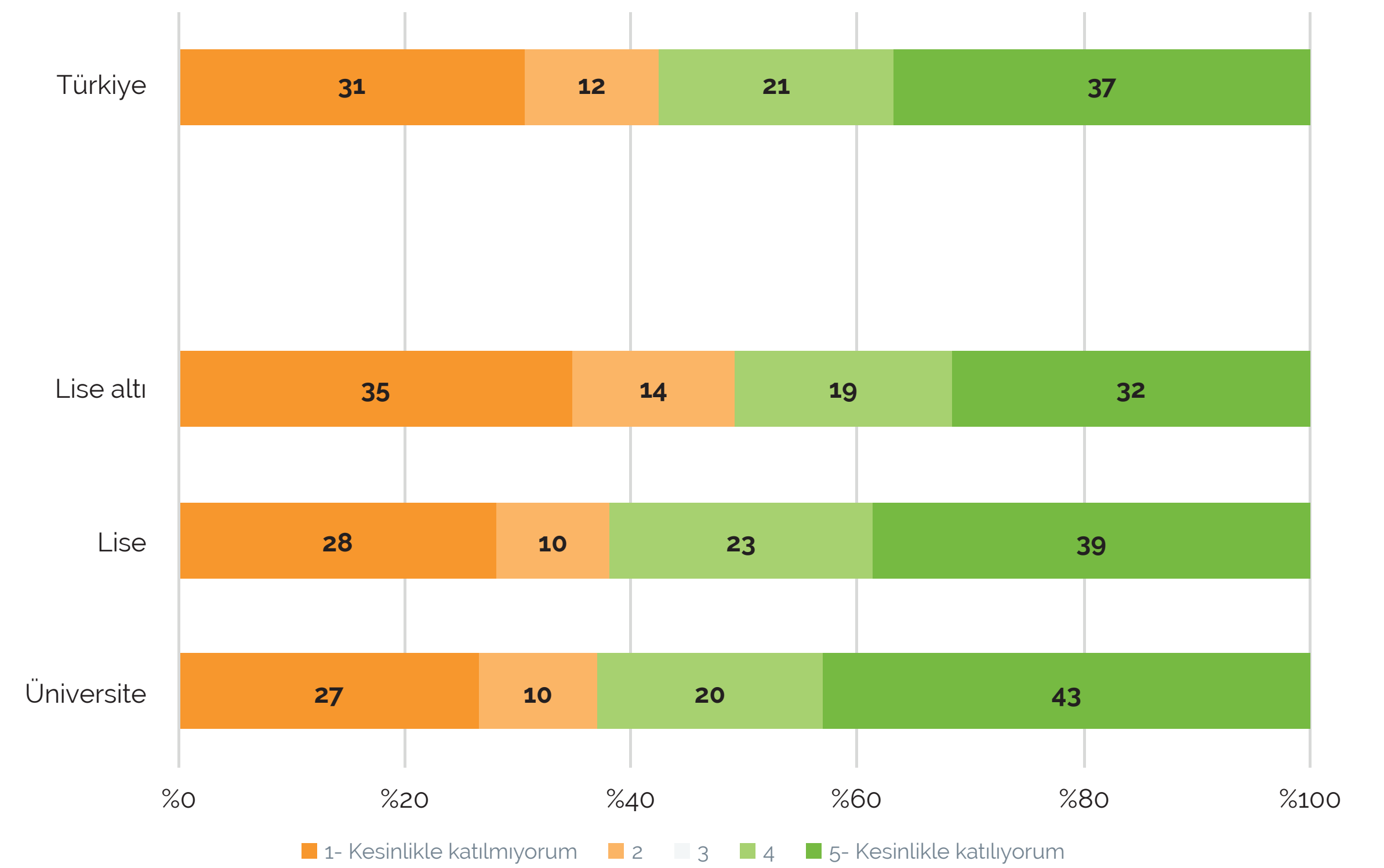
Türkiye genelinde bu yargıya katılanların oranı yüzde 58'e yükselerek, toplumun yarısından fazlasının güvenlik kurumlarına yönelik bu eleştiriye paylaştığını gösteriyor. Yüzde 43'ü ise bu değerlendirmeye katılmıyor.

Aile Tepkisi ve Güvenlik Güçlerine Güven

“Kadınlar ailelerinin tepkisinden korktukları için yaşadıkları şiddet olaylarını şikayet etmek istemeyebilirler.”

“Kadınlar polis ya da jandarma gibi güvenlik güçlerine güvenmedikleri için uğradıkları şiddet olaylarını ihbar etmek istemeyebilirler.”

Beyanatlardaki Keskinlik

- Kadınlar ailelerinin tepkisinden korktukları için yaşadıkları şiddet olaylarını şikayet etmek istemeyebilirler.
- Kadınlar polis ya da jandarma gibi güvenlik güçlerine güvenmedikleri için uğradıkları şiddet olaylarını ihbar etmek istemeyebilirler.

Bu iki soruya verilen yanıtlarda ortaya çıkan beyanatlardaki keskinliğin birkaç nedeni olabilir.

Farkındalığın artması ve tutumların netleşmesi:

Kadına yönelik şiddet tartışmalarının görünür hale gelmesi, konunun siyaset ve medyanın gündeminde yer alması, haliyle de bireylerin gündemine yerleşmesi, konuya dair kanaatlerin de netleşmesine etki ediyor.

Toplumsal kutuplaşma ve değer alanlarının sertleşmesi:

Aile yapısı, kadının toplumdaki yeri, devletin rolü, kurumlara güven tartışmaları kimlik temelli bir referansla değerlendiriliyor. Bireyler birçok konuyu artık konudan bağımsız kimin söylediğine ve bu söylemlerin hangi değerlere denk geldiğine, neyi temsil ettiğine dair bakış açılarına göre değerlendiriyorlar.

Kurumlara duyulan güvenin erozyonu:

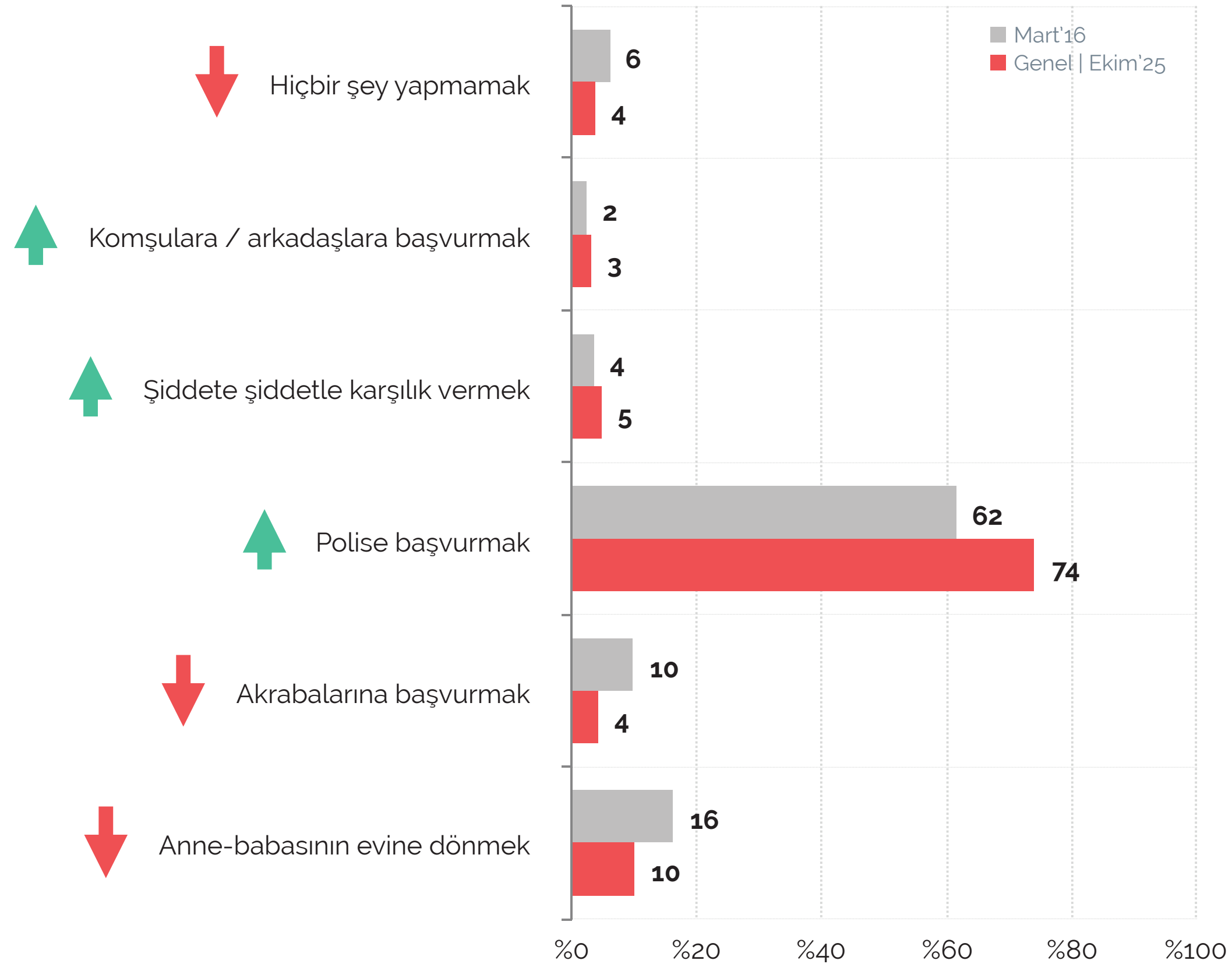
Son yıllarda kurumsal yapıların dönüşmesi ve birçok kuruluşun sorumluluk alanlarının yeniden tanımlanması, kamu kurumlarına yönelik güven algısını da değiştirmiştir. Toplumun değerlendirmeleri iki uçta yoğunlaşma eğilimi göstermektedir. Bir kesimde “devletin koruyucu rolüne” olan inanç sürerken, diğer kesim devletin “bazı alanlarda sorumluluklarını yerine getirmediğini” düşünüyor. Bu ikili algı, kurumlara duyulan güvenin toplumsal gruplar arasında farklılaştığını gösteriyor.

Sosyal medya ve yankı odaları etkisi:

Sosyal medyada tekrarlanan ve duygusal yoğunluğu yüksek paylaşımlar, orta tonlu düşünce ve değerlendirmelerin geri planda kalmasına neden oluyor. Farklı demografik grupların kendi içerisinde önemli gördükleri gündemleri sürekli işlemeleri uçlarda toplanma efektini büyütüyor ve birçok konudaki değerlendirmeler daha keskin bir şekilde ifade ediliyor.

Erkeğin Kadına Fiziksel Şiddet Uygulaması

Sizce bir erkeğin eşine fiziksel şiddet uygulaması durumunda kadının yapması gereken en uygun şey aşağıdakilerden hangisidir?

Katılımcıların yüzde 74'ü eşinden şiddet gören kadın polise başvurmalı diyor. Bu oran Mart'15'ten bu yana 12 puan artmış.

Kadın, anne-babasının evine dönmeli diyenleri ise 6 puan azalarak yüzde 10'a düşmüş durumda.

Her 100 kadından 73'ü kadınların erkekten fiziksel şiddet görmesi halinde polise başvurması gerektiğini söylerken bu 73 kadının 62'si kendisi şiddet görürse polise gideceğini, 2'si akrabalarına başvuracağını 6'sı da şiddete şiddetle karşılık vereceğini söylüyor.

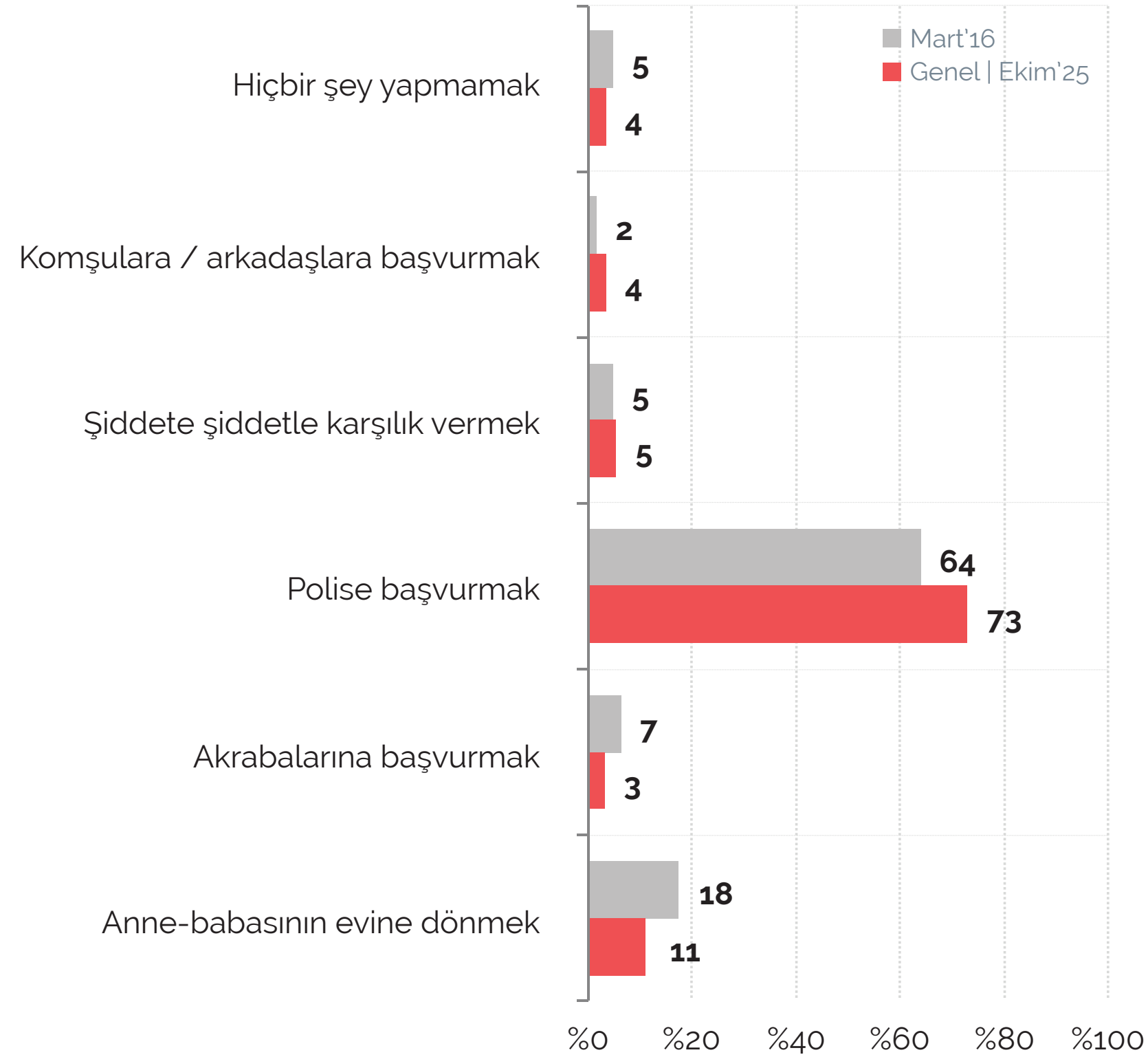
Her 100 erkekten 75'i şiddet gören bir kadının polise başvurması gerektiğini söylerken, kendisi şiddet görürse bu 75 erkekten 29'u şiddete şiddetle karşılık vereceğini belirtiyor.

Tüm bulgulara baktığımızda geçen 10 yılda «hiçbir şey yapmamak», «akrabalara başvurmak» veya «aile evine dönmek»te düşüş, ibrenin konuyu kendi başına çözmek veya kamu kurumları aracılığı ile halletmek seçeneğine döndüğünü gösteriyor.

Erkeğin Kadına Fiziksel Şiddet Uygulaması

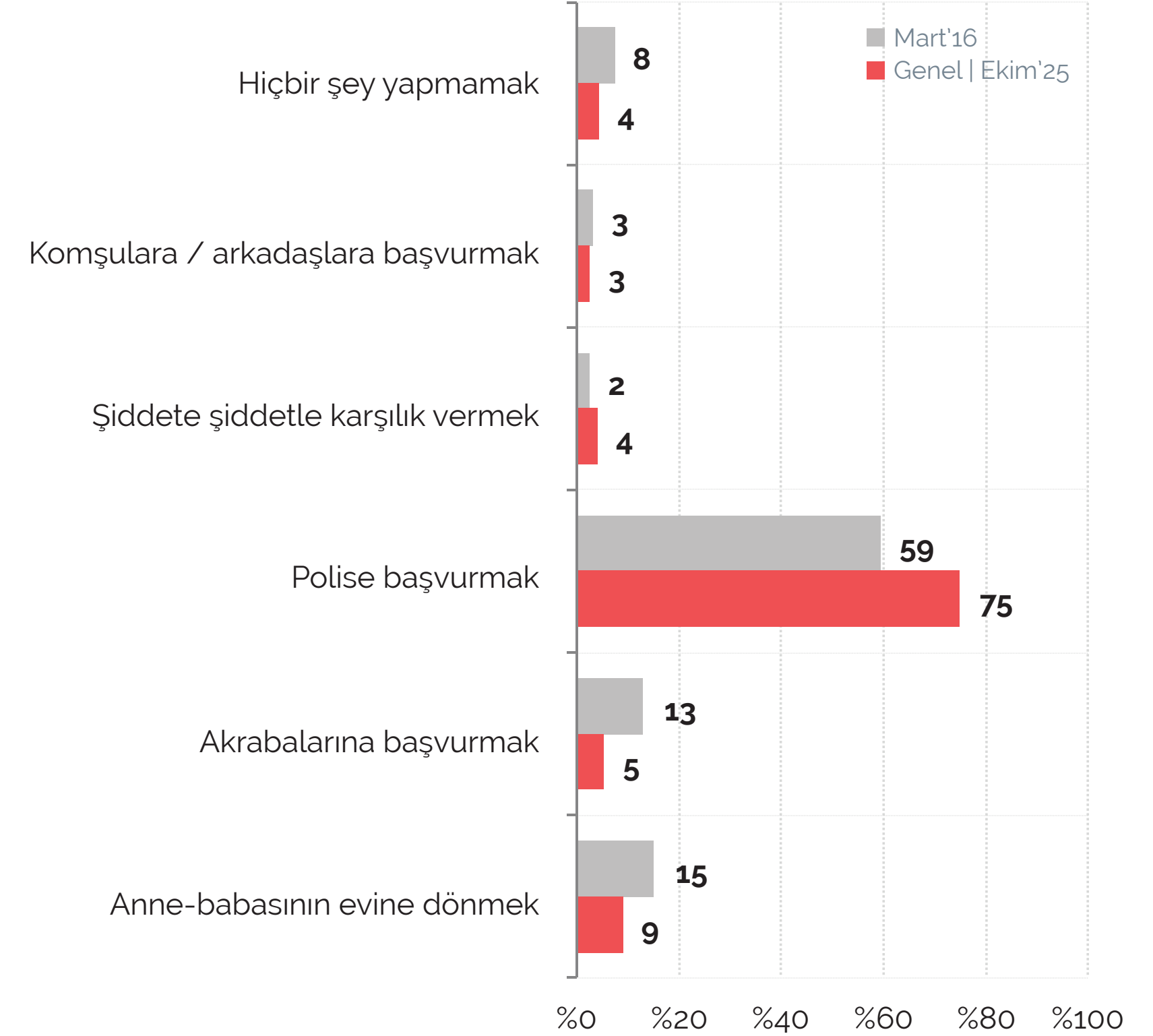
Sizce bir erkeğin eşine fiziksel şiddet uygulaması durumunda kadının yapması gereken en uygun şey aşağıdakilerden hangisidir?

KADINLAR

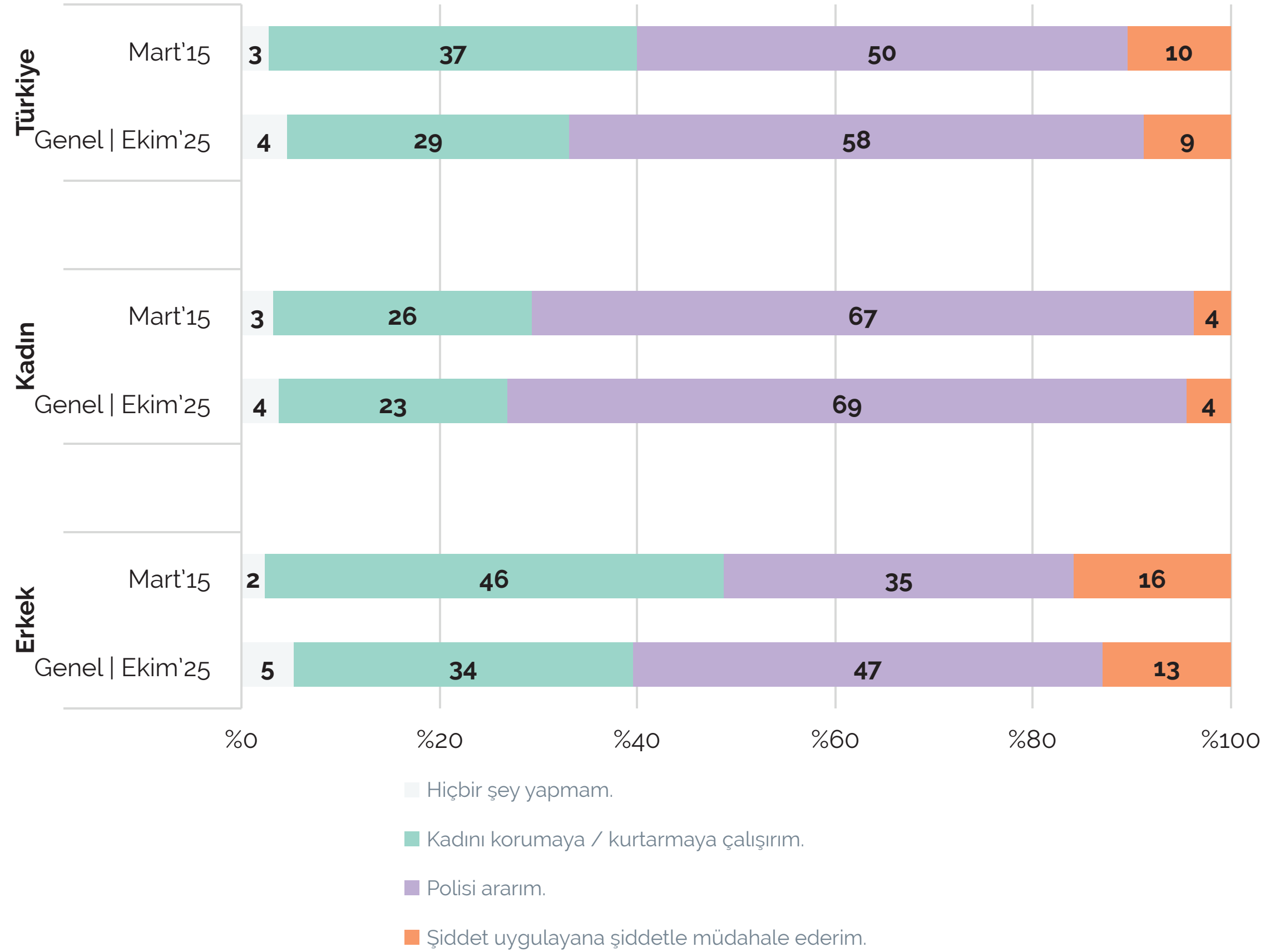
Sizce bir erkeğin eşine fiziksel şiddet uygulaması durumunda kadının yapması gereken en uygun şey aşağıdakilerden hangisidir?

ERKEKLER

Şiddet

Sokakta tanımadığınız bir kadının darp edildiğini, şiddete uğradığını görerseniz aşağıdakilerden hangisini yaparsınız?

Kadınların yüzde 69'u erkeklerin ise yüzde 47'si sokakta tanımadığı bir kadının darp edildiğini, şiddete uğradığını görse polisi arayacağını söylüyor. Bu bir yandan da mevcut koşullarda en meşru çözüm yolu.

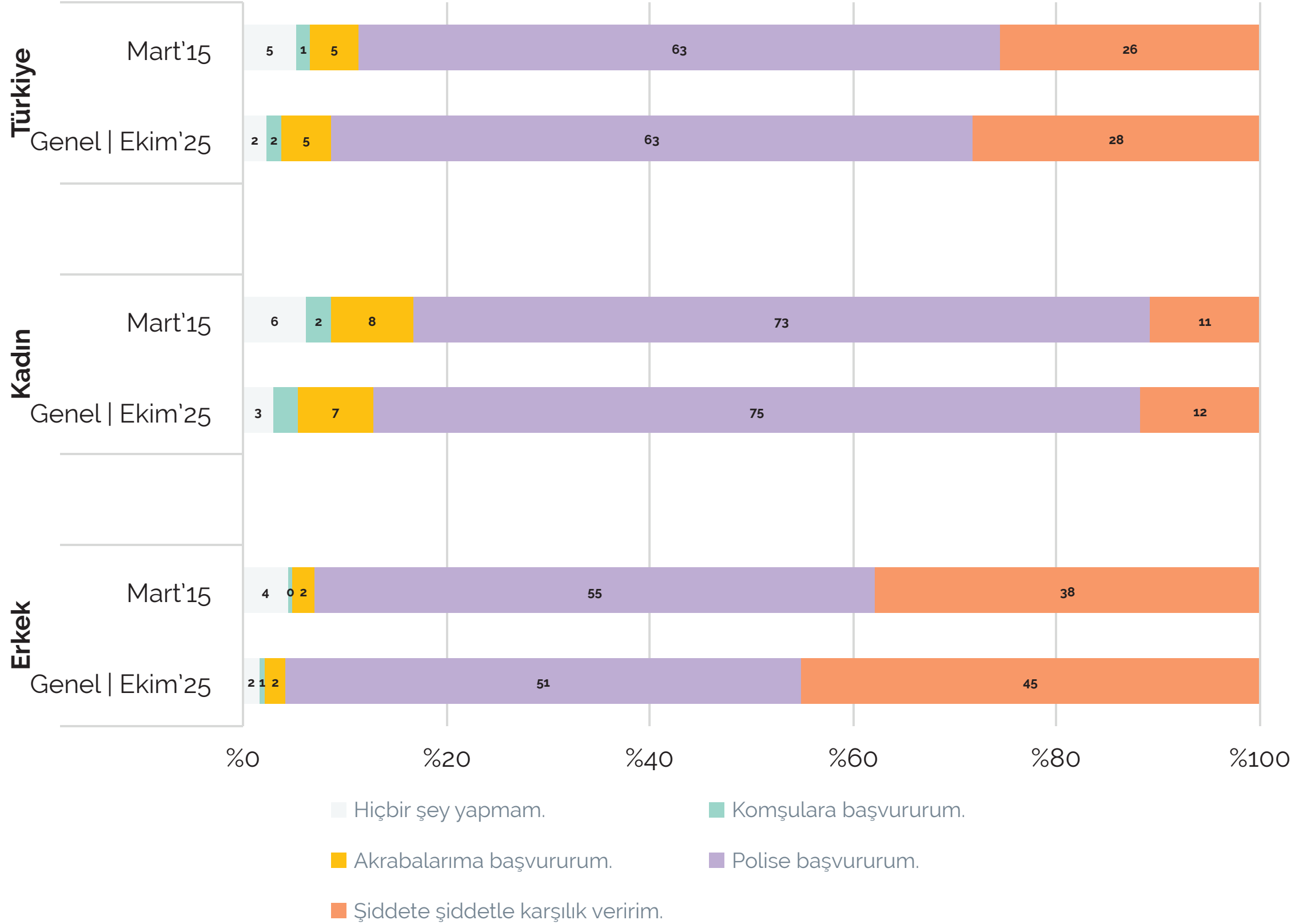
Erkeklerin yüzde 13'ü şiddet uygulayana şiddetle müdahale edeceğini söylerken kadınlarda bu oran yüzde 4.

Erkeklerin üçte biri hem tanımadığı bir kadın şiddete uğradığında hem de kendisi şiddete uğradığında polise başvuracağını söylüyor.

Her 10 erkekten biri her iki durumda da şiddete şiddetle karşılık vereceğini belirtmiş.

Şiddet

Birinden fiziksel şiddet görmeniz, darp edilmeniz durumunda aşağıdakilerden hangisini yaparsınız?

Şiddete uğrayan kişi kendisi olduğunda erkeklerin yüzde 45'i şiddete şiddetle karşılık vereceğini söylüyor.

Kadınların yüzde 75'i bu durumda da polise başvuracağını belirtiyor.

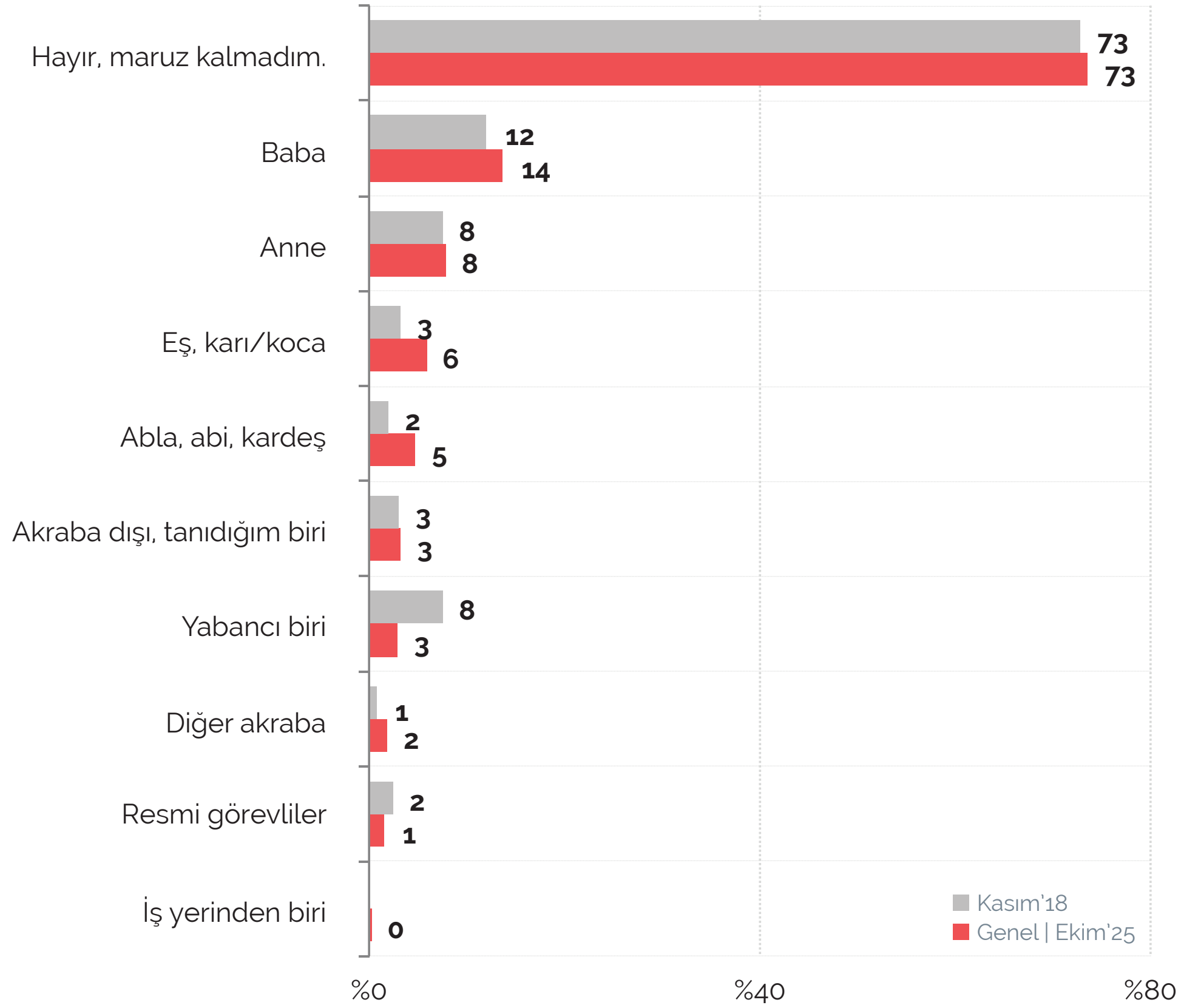
Yıldan yıla değişime baktığımızda şiddete şiddetle karşılık verme eğiliminin arttığını görüyoruz. Bu artış erkeklerin beyanından ileri geliyor.

Kadınlarda polise başvurma eğilimi artarken erkeklerde düşüş eğilimde olarak öne çıkıyor.

Akrabalara başvurma, yani daha yakın halkaya danışma veya çözüm arayışı kadınlarda yüzde 7-8 seviyelerindeyken bu oran erkelerde yüzde 2. Bu ayrışma kadınlarla erkeklerin temas ve etki alanlarında dair de ipucu veriyor.

Şiddet

Hayatınızın herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?

Katılımcıların yüzde 73'ü hayatlarının hiçbir döneminde fiziksel şiddete maruz kalmadığını belirtmiştir. **Buna karşılık, toplumun dörtte birinden fazlası yaşamının bir döneminde bir biçimde fiziksel şiddetle karşılaştığını ifade etmektedir.**

Bu oran, fiziksel şiddetin toplumun azımsanamayacak bir kesimini doğrudan etkilediğini göstermektedir.

Kadınların yüzde 2'si, erkeklerin yüzde 27'si fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtmektedir.

Kadınlarda da erkeklerde de fiziksel şiddete maruz kalanların üçte ikisi sadece 1 fail söylerken üçte biri bu soruda birden fazla yanıt veriyor.

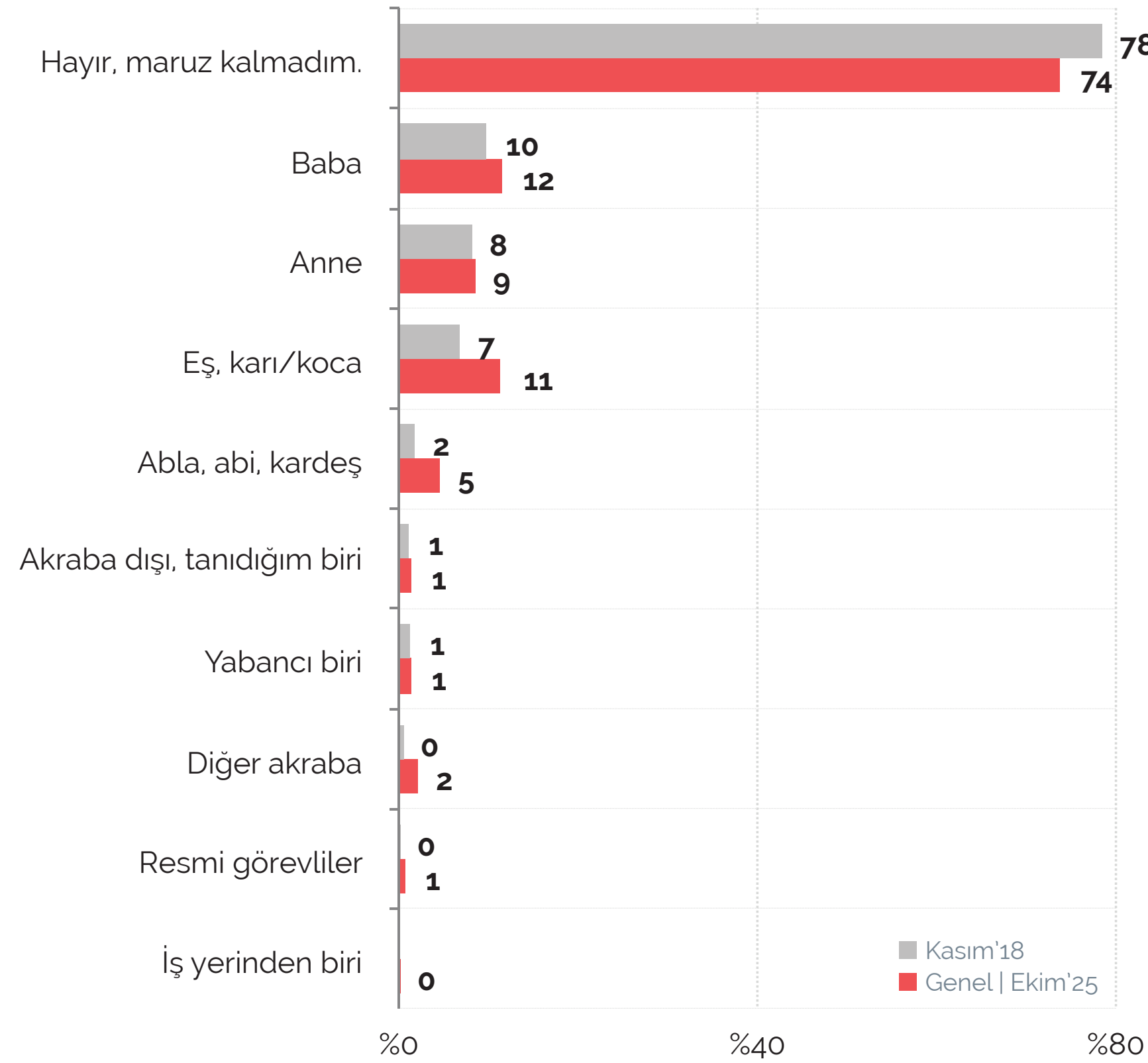
Kadınlarda «eş» erkeklerde «baba» yanıtı daha yüksek oranda söyleniyor.

Yıldan yıla değişime bakılınca şiddet failleri daha yakın tanıslara, akrabalara, aile bireylerine dönüşüyor.

Şiddet

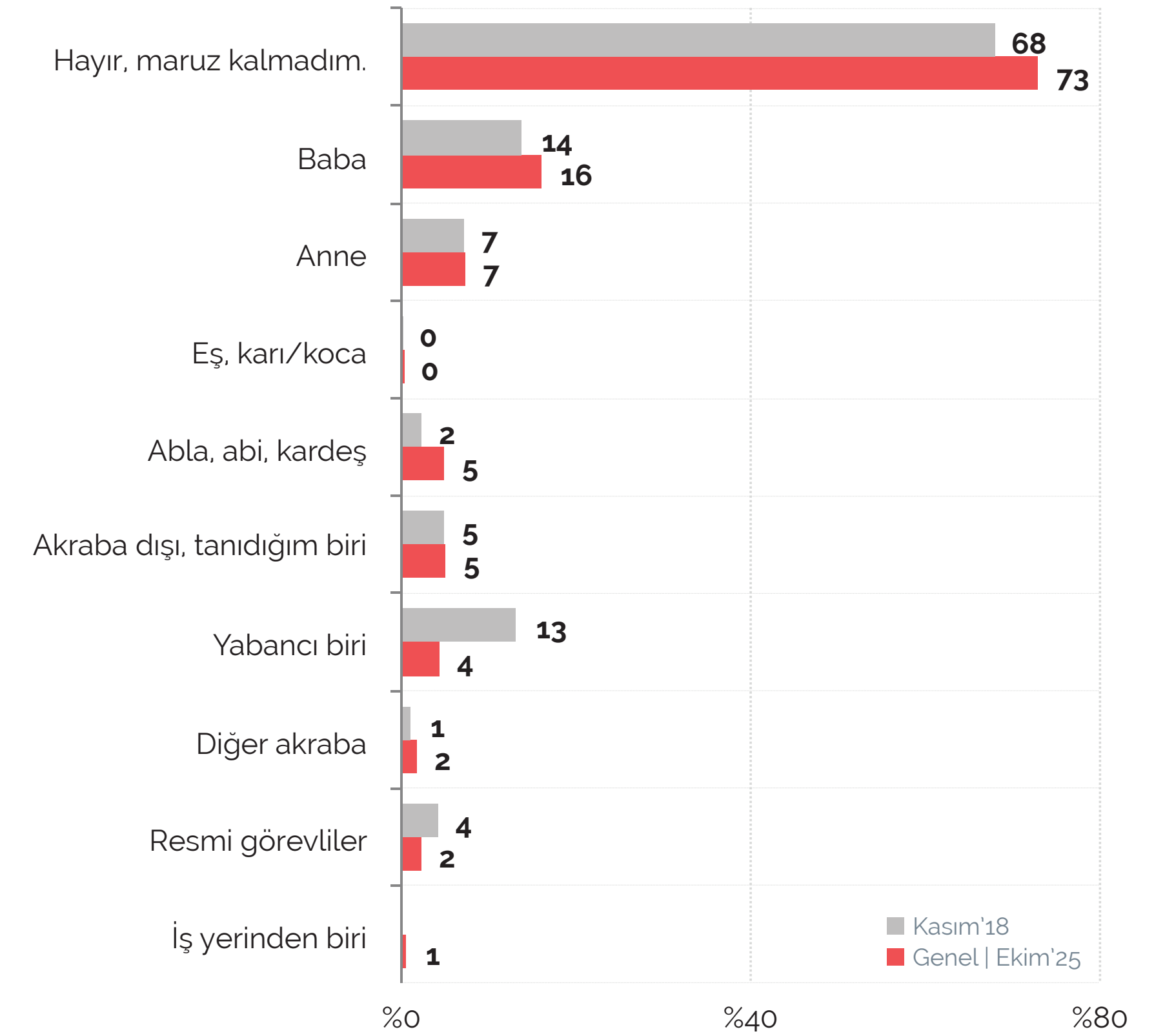
Hayatınızın herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?

KADINLAR

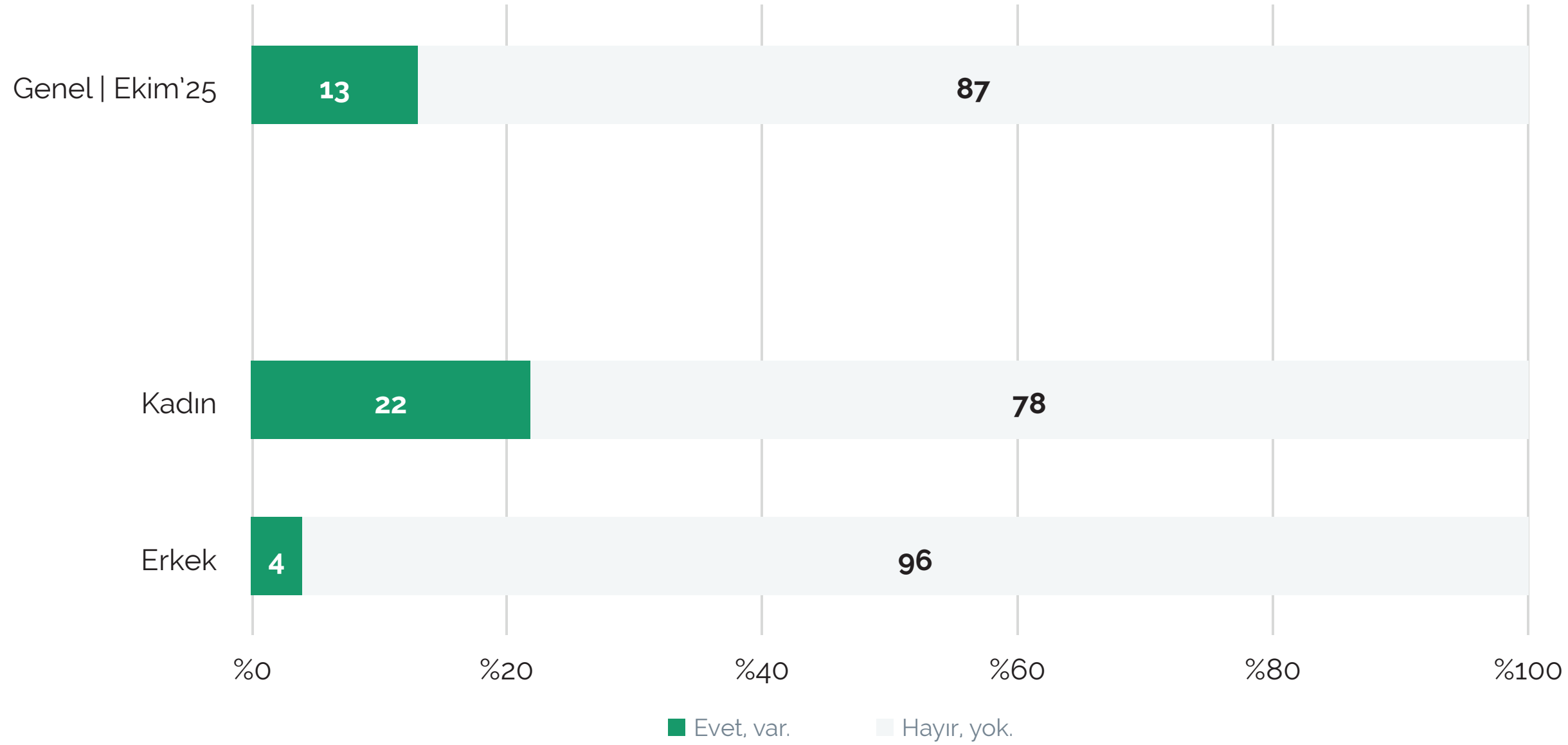
Hayatınızın herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kaldınız mı?

ERKEKLER

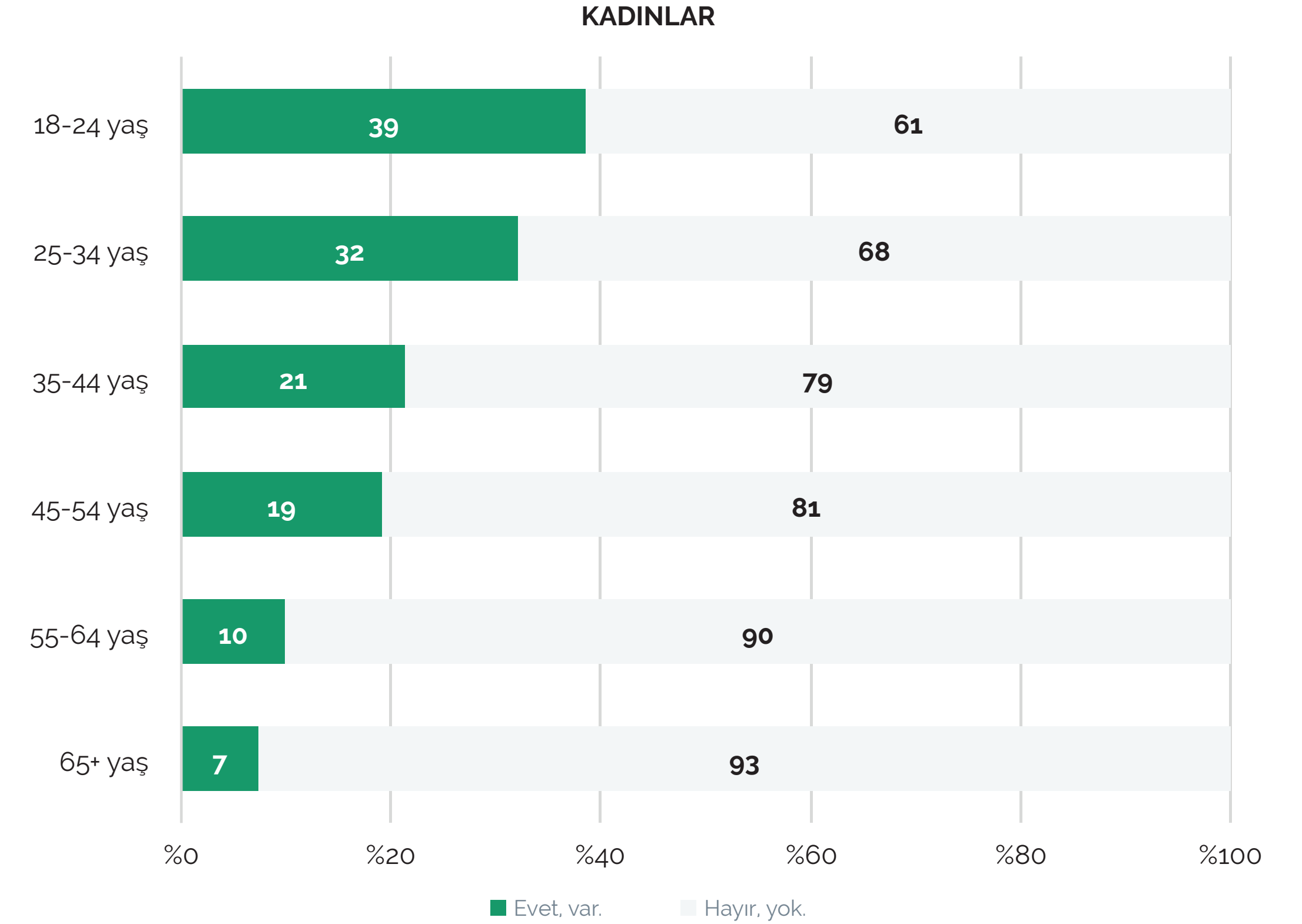
Acil Çağrı Uygulamaları

Telefonunuzda şiddete karşı acil çağrı uygulamalarından biri bulunuyor mu?

Kadınların yüzde 22'sinin telefonunda şiddete karşı acil çağrı uygulaması bulunuyor. Erkekler ile kadınlar arasındaki 5 puanın ötesinde oluşan bu fark kırılganlığı ve şiddetin kimden geldiğini gayet iyi açıklıyor.

Telefonunuzda şiddete karşı acil çağrı uygulamalarından biri bulunuyor mu?

Gençlerde bu oran önemli derecede artıyor. 18-24 yaş arası genç kadınlarda bu oran yüzde 39 iken 25-34 yaş arasında yüzde 32.

Dijital şiddet Israrlı Takip

Dijital Şiddet

Türkiye internetle teknik olarak 1993 yılında tanıştı. Bu tarihten itibaren üniversitelerde yaygınlaşan internet önce özel sektör sonra da bireylere ulaştı.

90'ların sonu, 2000'lerin başı itibarıyla kısıtlı kullanıcı profiline hitap etse de, ilk sosyal ağlar da pazar yerleri de bu yıllarda kullanıcılarla buluştu.

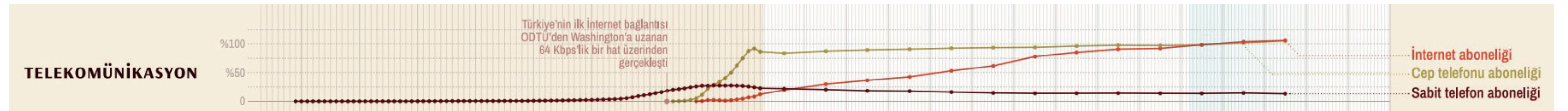
Araçlar, teknolojiler ve yöntemler yeni de olsa, insan temasının ve etkileşiminin olduğu her alan sosyolojinin alanına giriyor. Zamanla iletişim ve temasın yoğunlaştığı her mecrada toplumsal olan etki ediyor.

Avrupa Konseyi'nin 2018 yılında ortaya koyduğu tanıma göre dijital şiddet: "Fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik zarar veya acı ile sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel olan, kişilere karşı şiddete neden olmak, şiddeti kolaylaştırmak veya kişileri tehdit etmek için bilgisayar sistemlerinin kullanılmasıdır ve bireyin koşullarının, özelliklerinin veya kırılganlıklarının sömürülmesini içerir."

Dijital şiddet de hayatımıza dijital mecraların kullanımıyla girdi. Reel veriler ve KONDA ölçümlerine göre internete erişim ve kullanım yıldan yıla arttı ve şu anda 15 yaş üzeri nüfusun yüzde 88'i sosyal medya kullanıyor. Haliyle şu anda dijital şiddet ve bunun sonuçlarını konuşuyoruz.

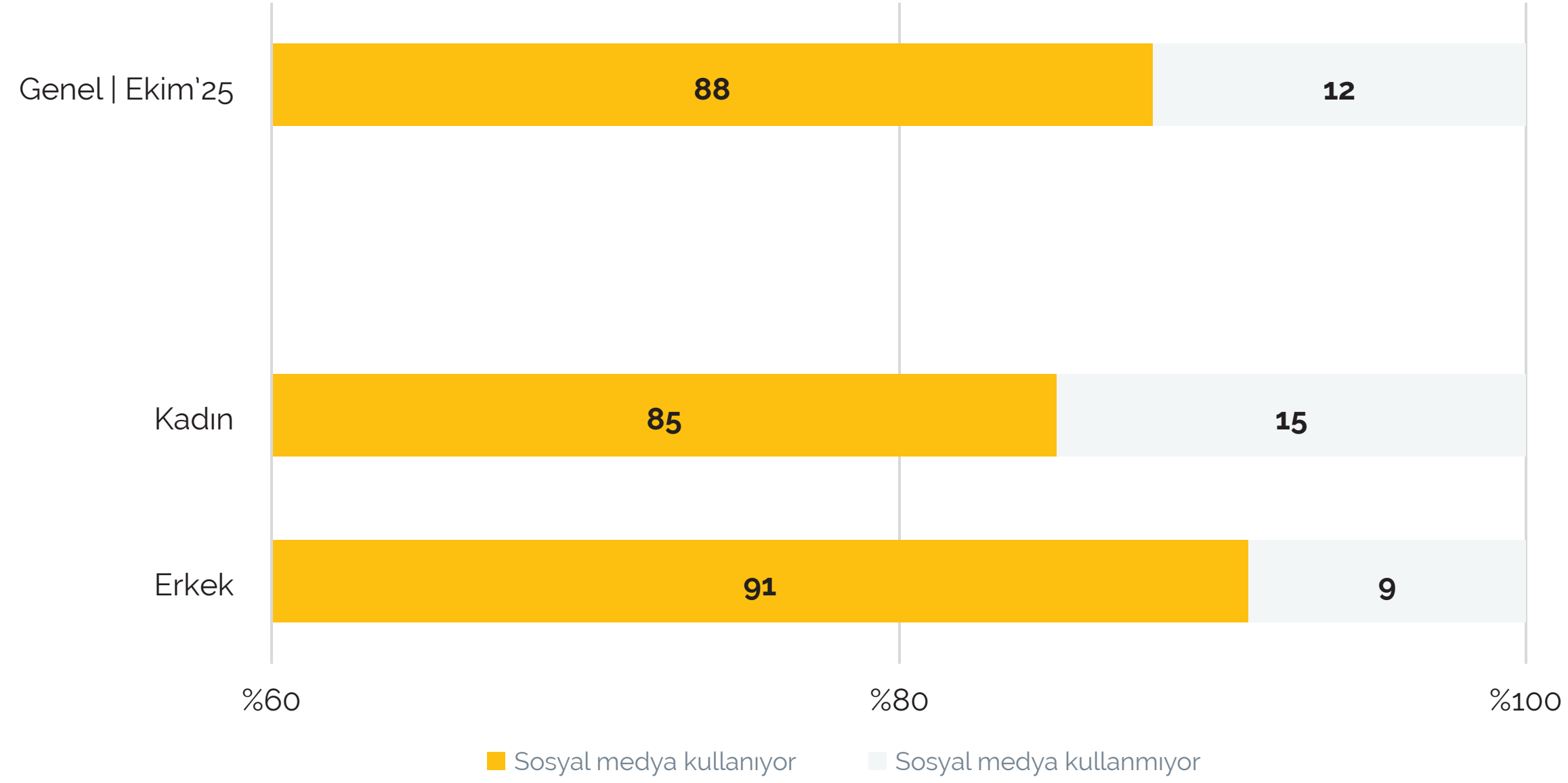
Aşağıdaki görsel KONDA Türkiye 101 veri görselleştirmesinden alınmıştır.

<https://kontent.konda.com.tr/101>

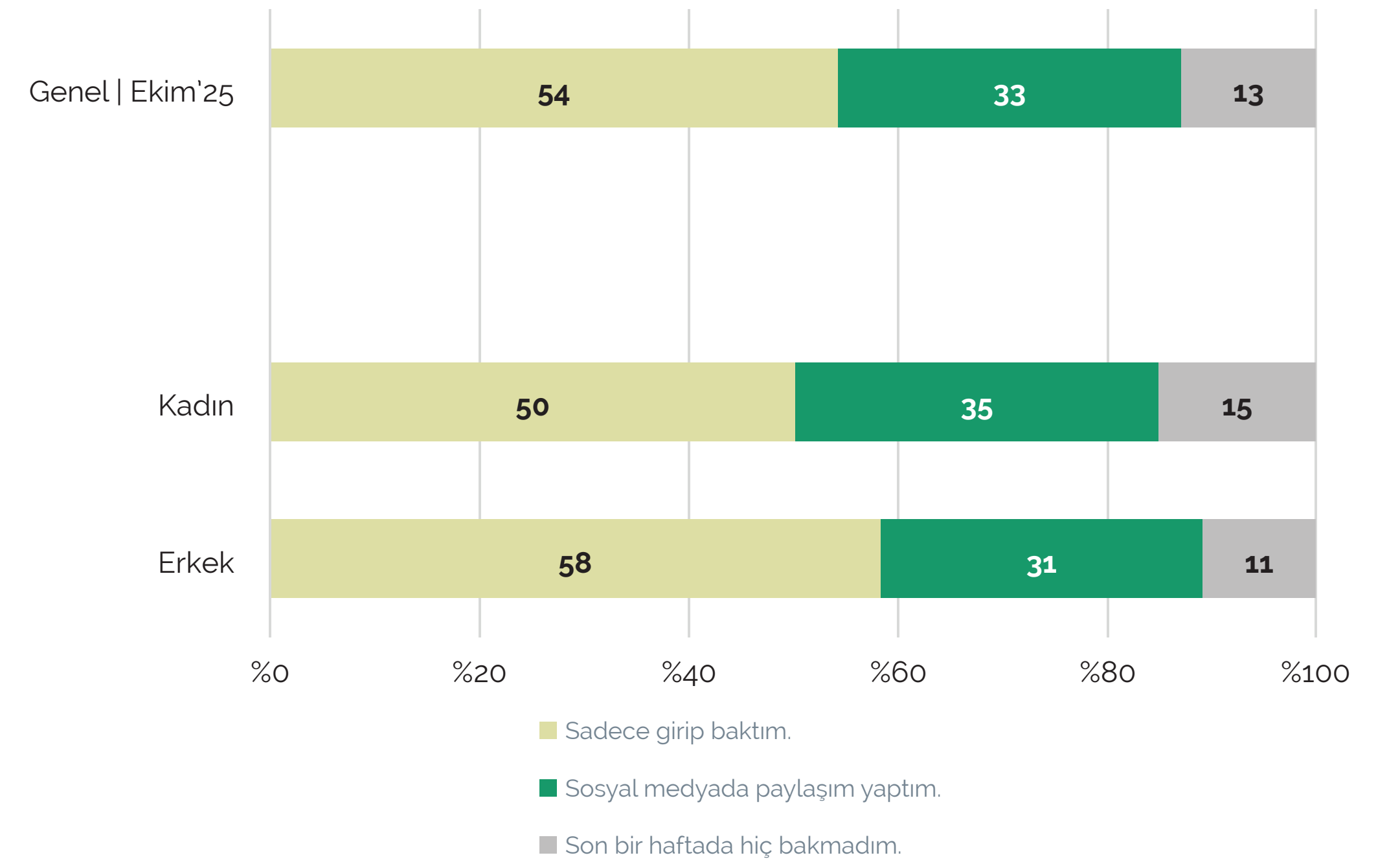

Sosyal Medya Kullanımı

Sosyal medya kullanımı

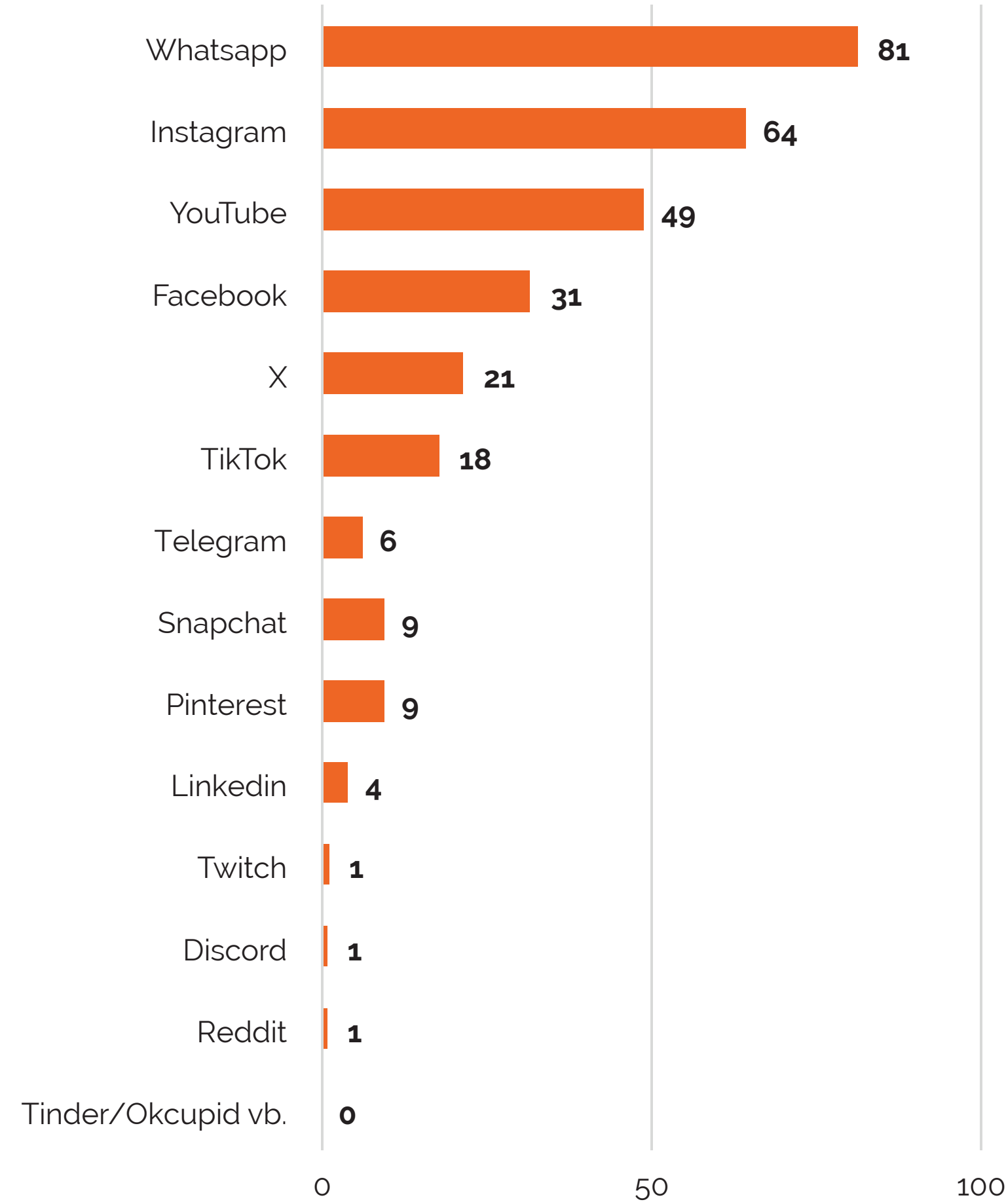

Sosyal medyada SON BİR HAFTA içerisinde aşağıdakilerden hangilerini yaptınız?

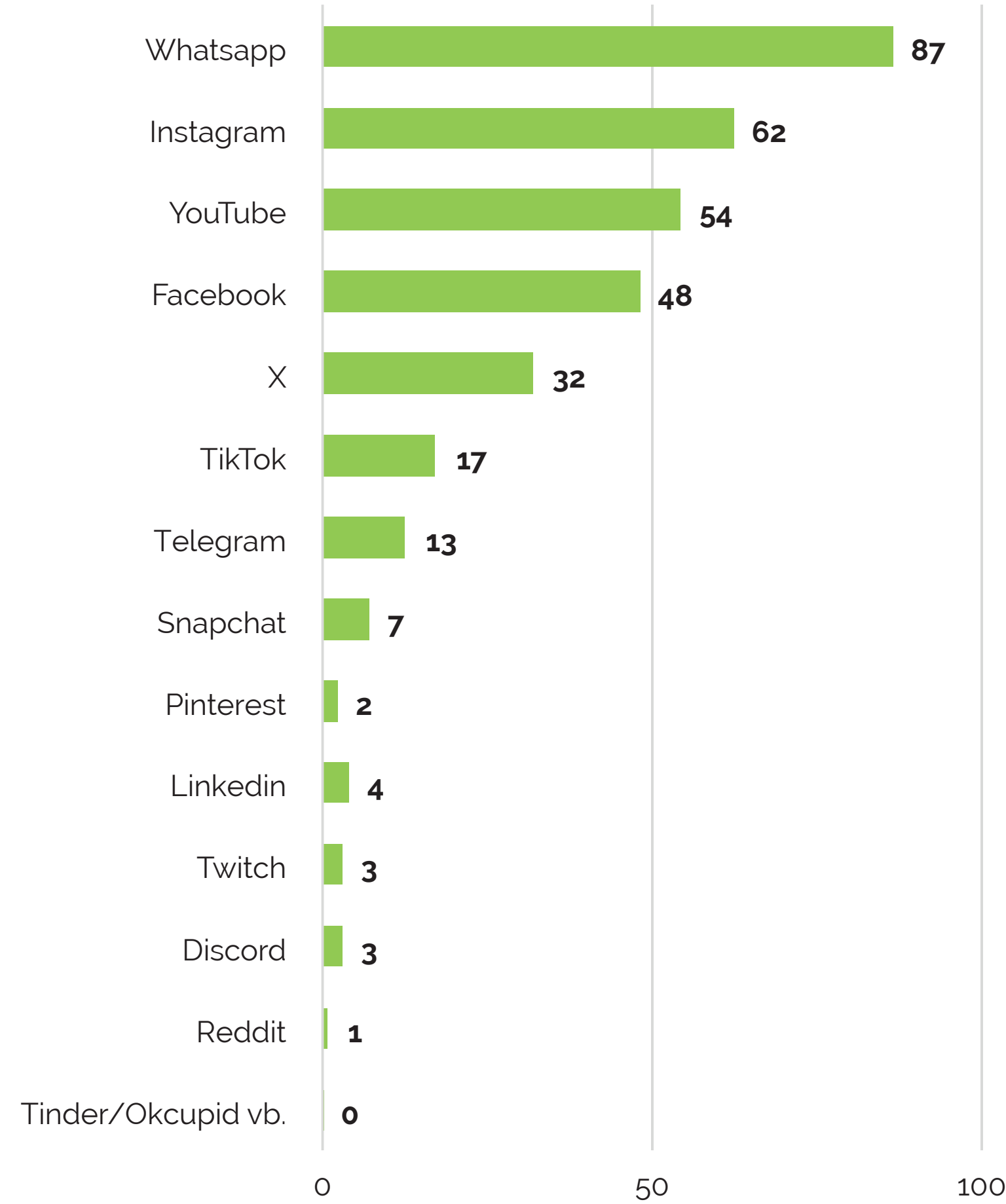

Sosyal Medya Kullanımı

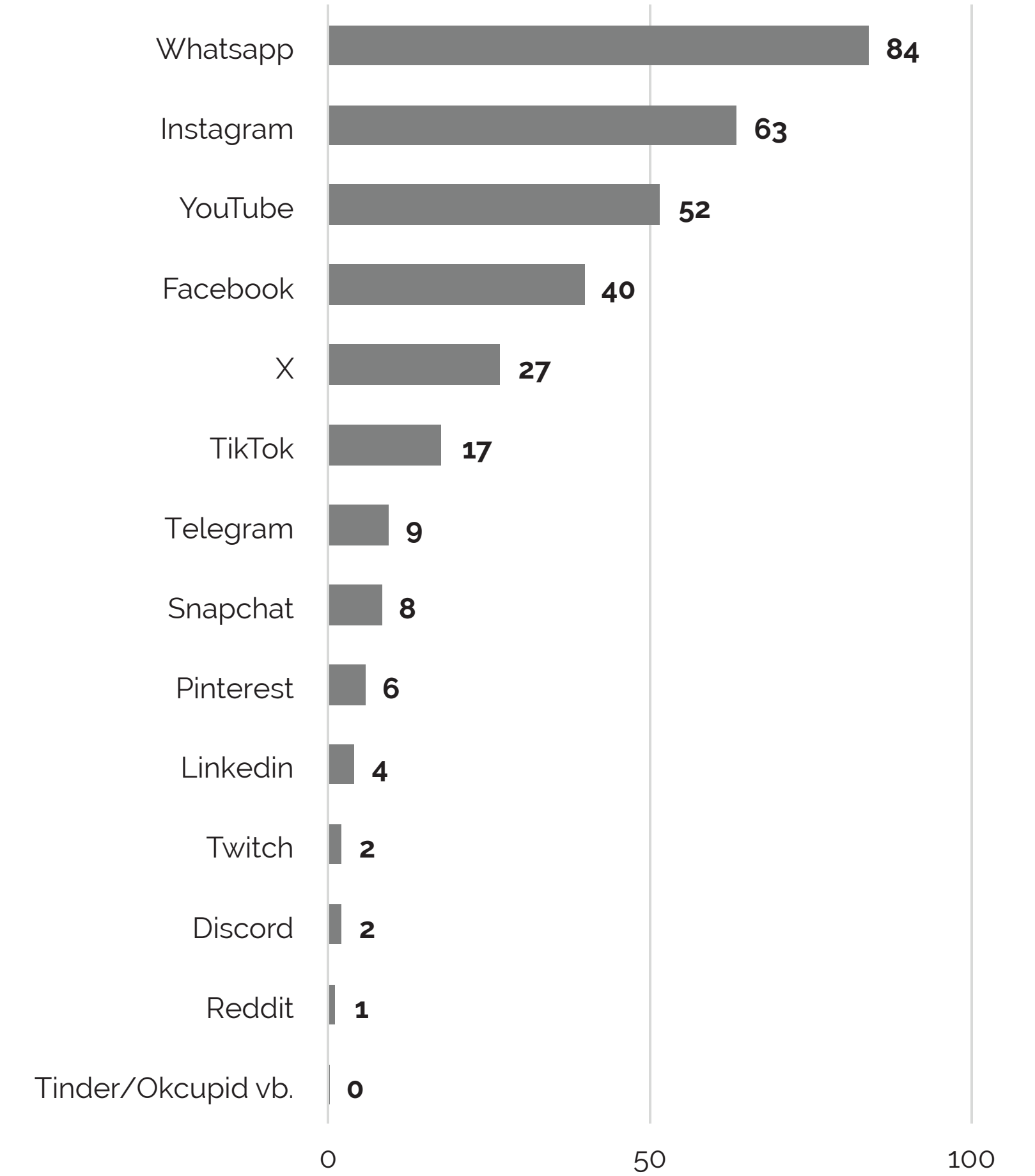
Sosyal medya kullanımı (KADIN)

Sosyal medya kullanımı (ERKEK)

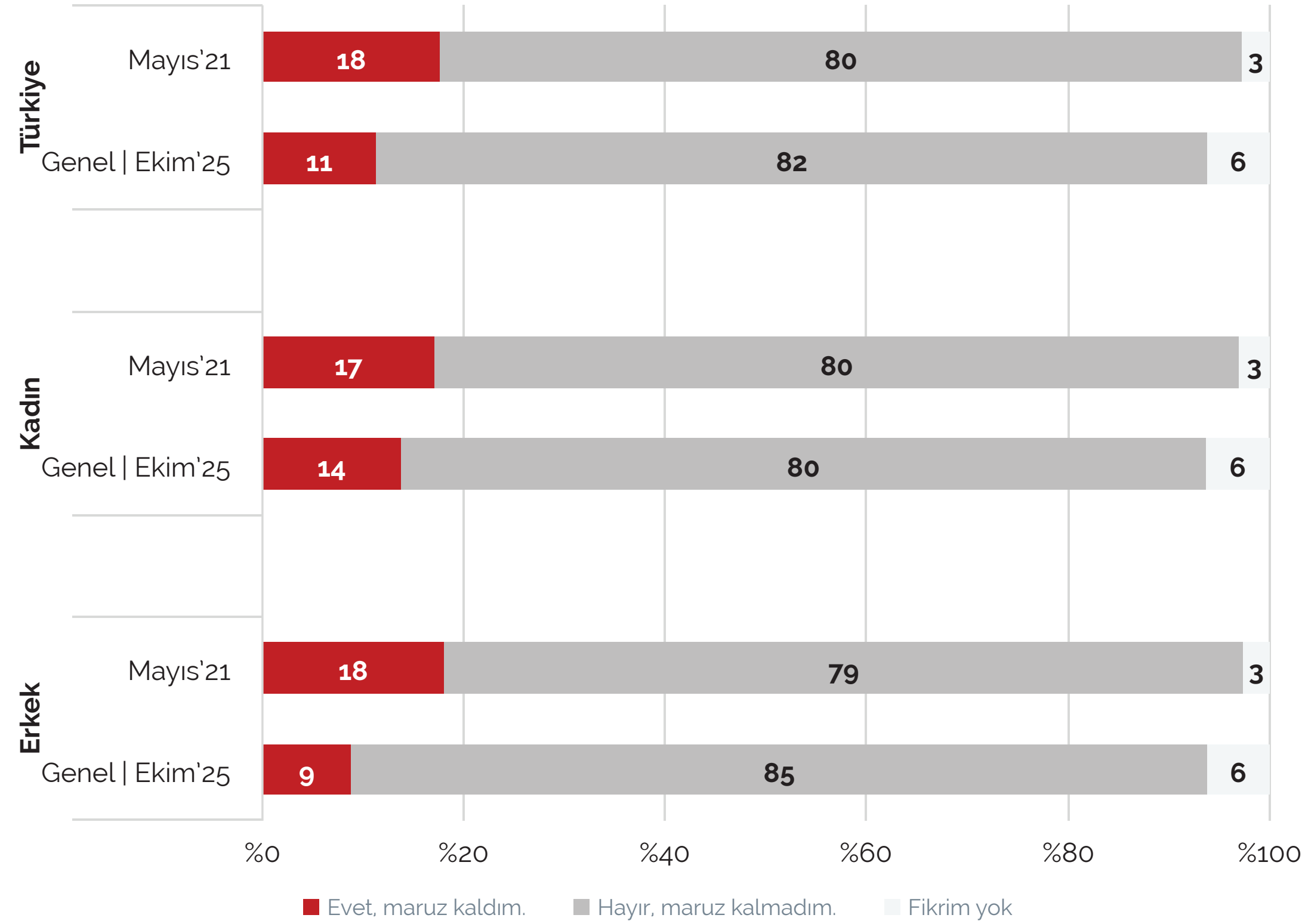

Sosyal medya kullanımı (TOPLAM)

Sosyal Medya ve Dijital Şiddet

Bugüne kadar hiç dijital ortamda şiddete maruz kaldınız mı?

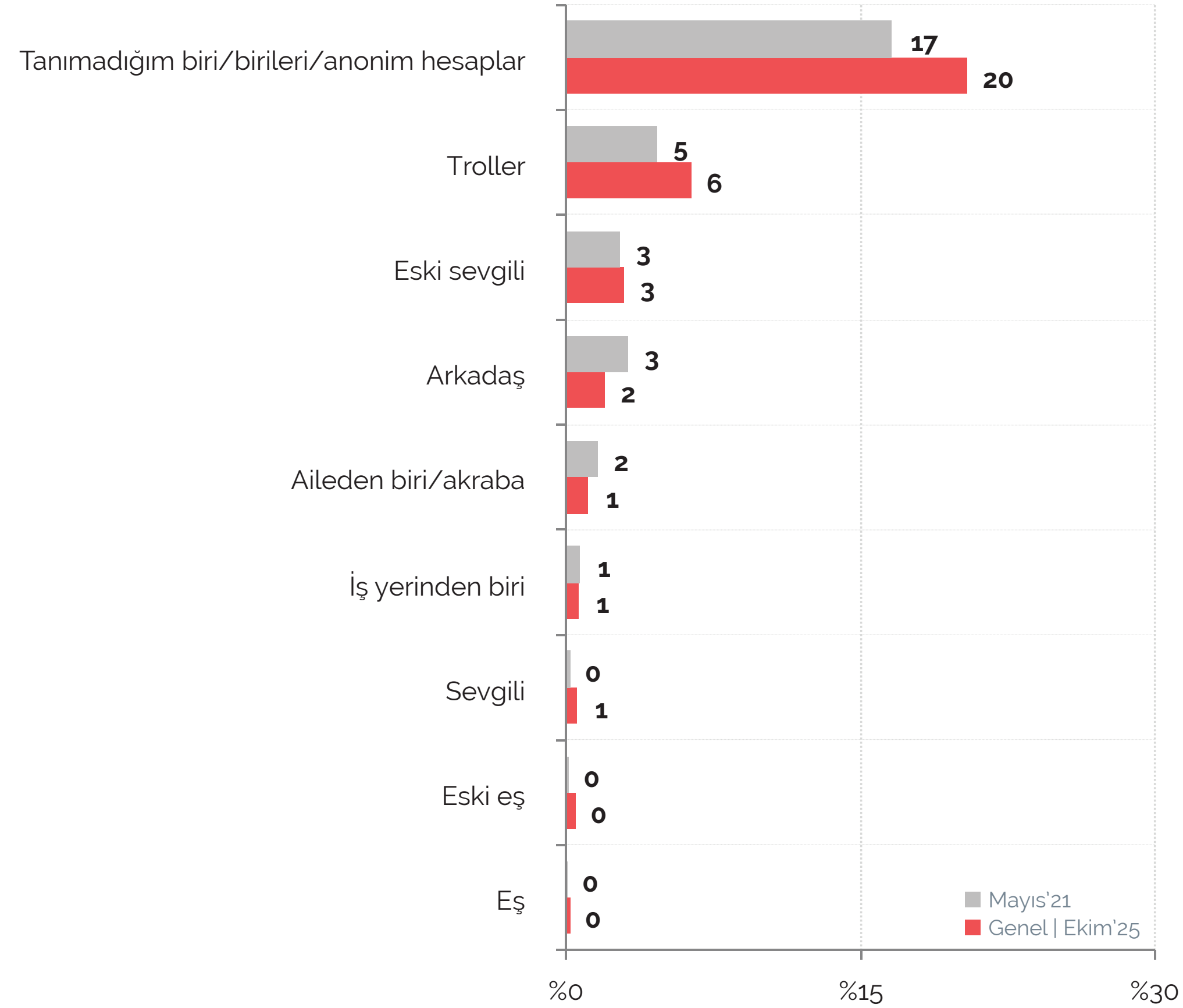
Kadınların yüzde 14'ü erkeklerin ise yüzde 9'u dijital ortamda şiddete maruz kaldığını belirtiyor.

Toplum genelinde dijital ortamda şiddete maruz kalanların oranı Mayıs'21'den bu yana 7 puan azalarak yüzde 11'e gelmiş durumda.

Bu değişimin nedeni otosansür veya şiddet tanımının değişmesi olabileceği gibi hayatımıza yeni giren bu mecraaya dair yasal düzenlemelerin geriden gelmesi, öncesinde herhangi bir kural ve uygulamanın işletilmemesine de bağlı olabilir.

Sosyal Medya ve Dijital Şiddet

Sosyal medyada sizi rahatsız eden kim veya kimler?

Sosyal medyada en çok tanımadığımız birileri veya anonim hesaplar tarafından rahatsız ediliyoruz.

Bu cevabı verenlerin oranı yüzde 20. 2021'de bu oran yine yüzde 17 ile en yüksek oranda belirtilen rahatsızlık / şiddet faili olarak söylenmiştir.

Kadınların tanımadığı biri/birileri/anonim hesaplar tarafından rahatsız edilme oranı yüzde 22. Bu oran erkeklerde yüzde 19.

Yıldan yıla sosyal medyada rahatsız edici deneyimlerin büyük ölçüde kişisel çevreden değil, uzak ve anonim kullanıcılardan geldiğine dair güçlü bir algı oluştuğunu gösteriyor. Artık korktuklarımızı tanımıyoruz.

Bunun birkaç nedeni olabilir;

Kullanım pratikleri: Yakın çevreyle dijital ilişkileri öğrenmemiz, gizlilik ayarları veya filtrelerle kime ne kadar görünür olabileceğimize karar vermemiz.

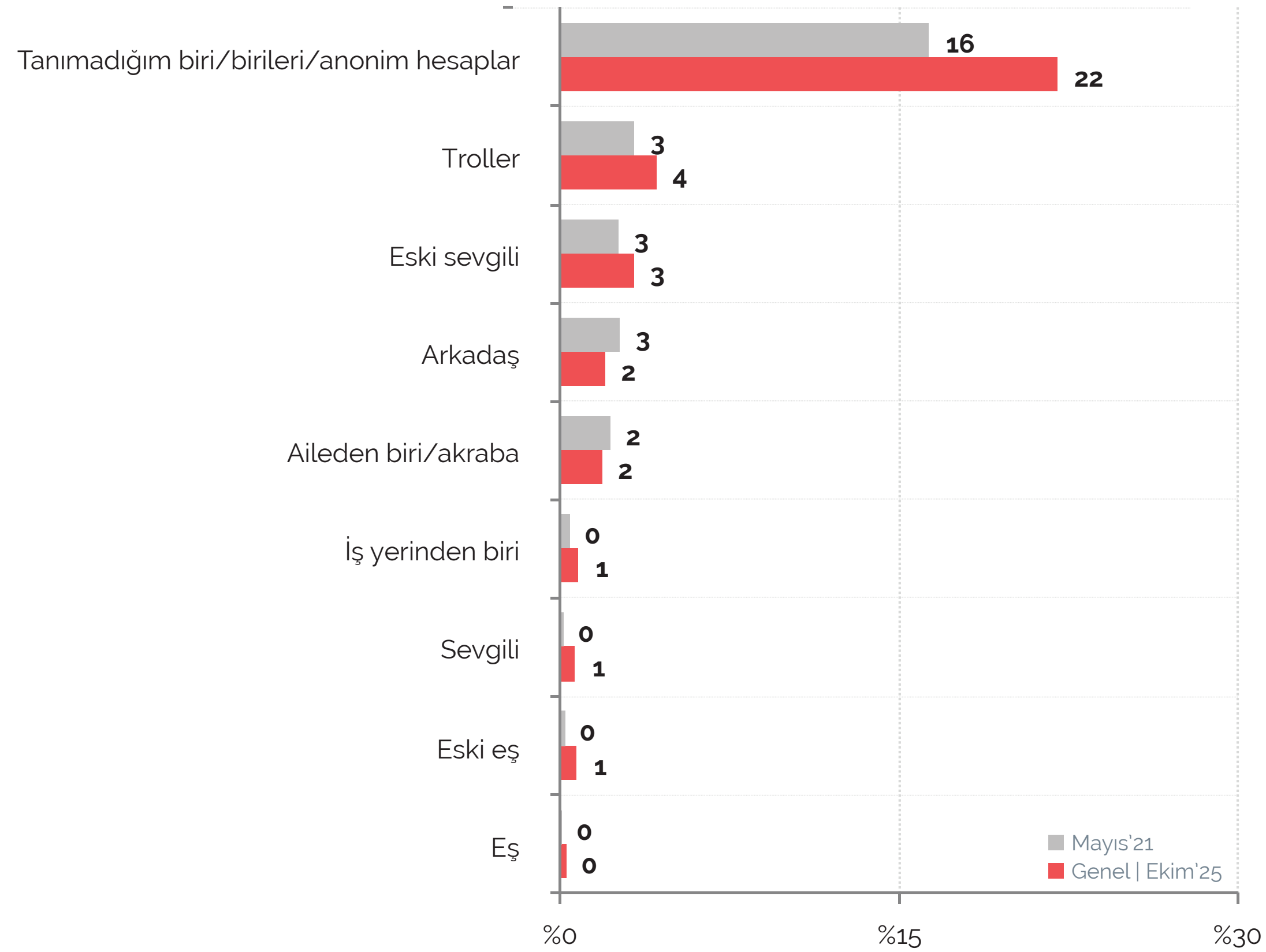
Dijital alanın büyümesi: İnsanlar artık sosyal medyada çok daha geniş, tanımadıkları kitlelere açık biçimde varlar.

Anonim şiddet ve nefret dilinin normalleşmesi: Özellikle politika, toplumsal cinsiyet ya da yaşam tarzı temalı paylaşımlarda anonim hesaplardan gelen saldırganlığın yaygınlaşması ve görünür hale gelmesi.

Sosyal Medya ve Dijital Şiddet

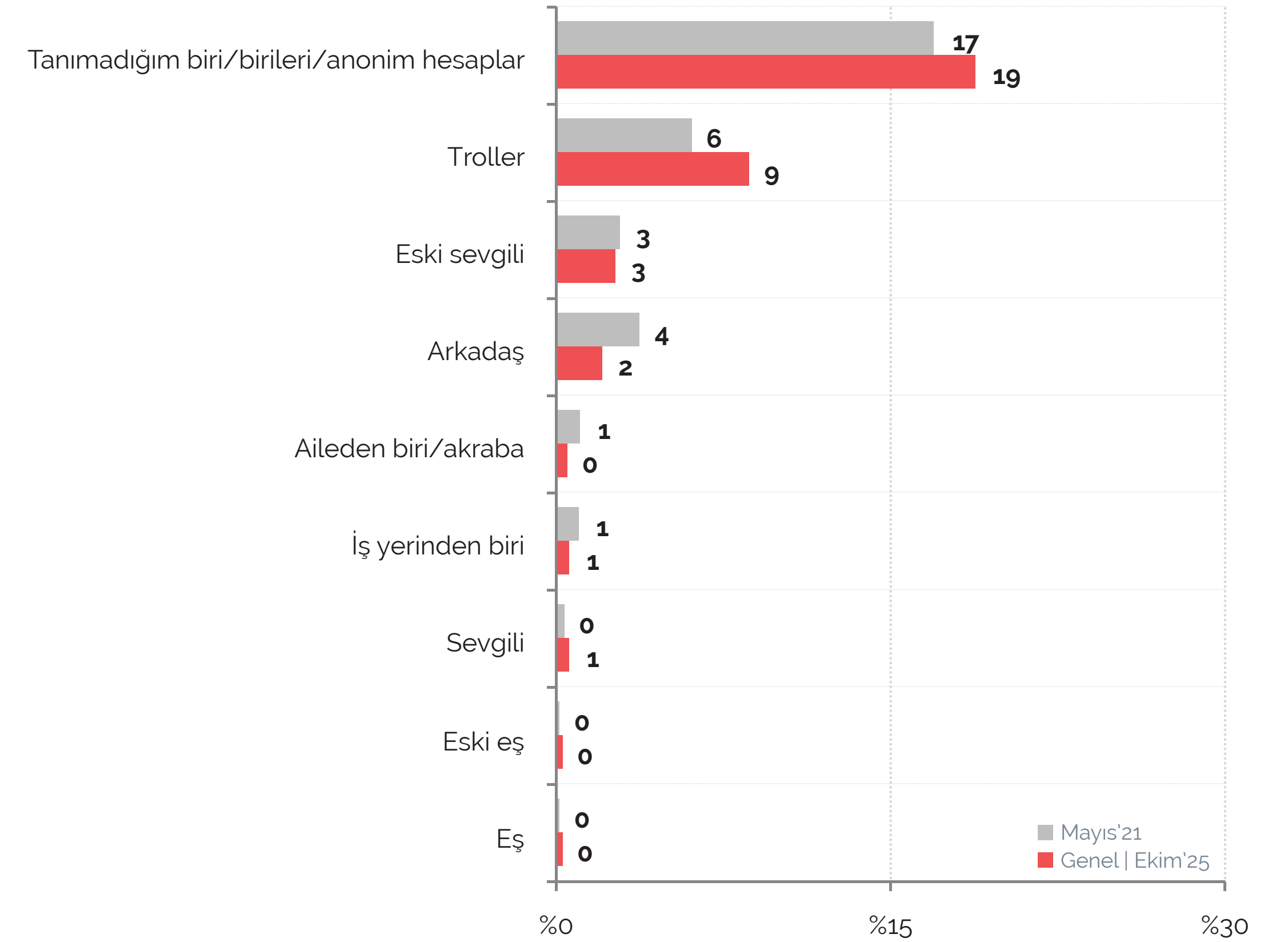
Sosyal medyada sizi rahatsız eden kim veya kimler?

KADINLAR

Sosyal medyada sizi rahatsız eden kim veya kimler?

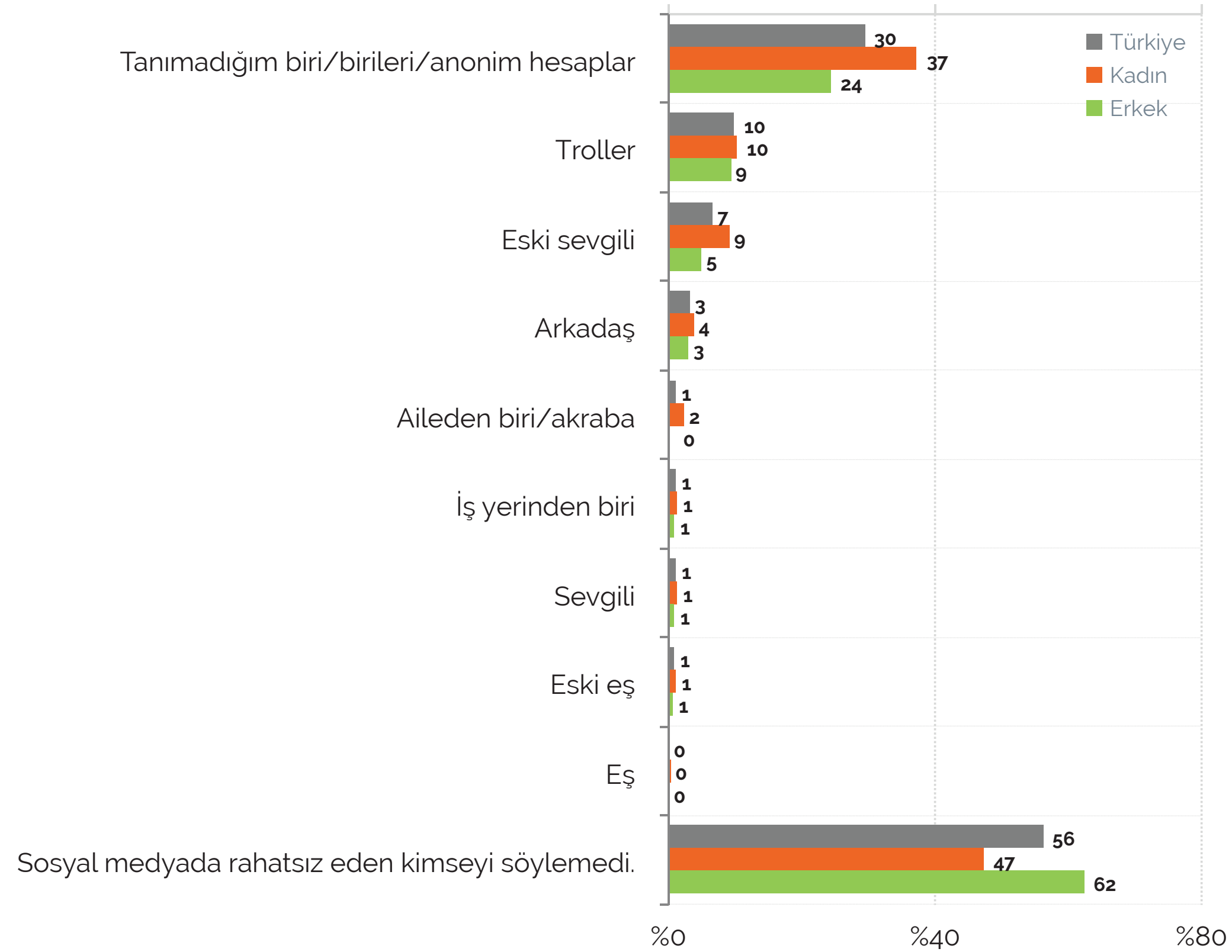
ERKEKLER

Sosyal Medya ve Dijital Şiddet

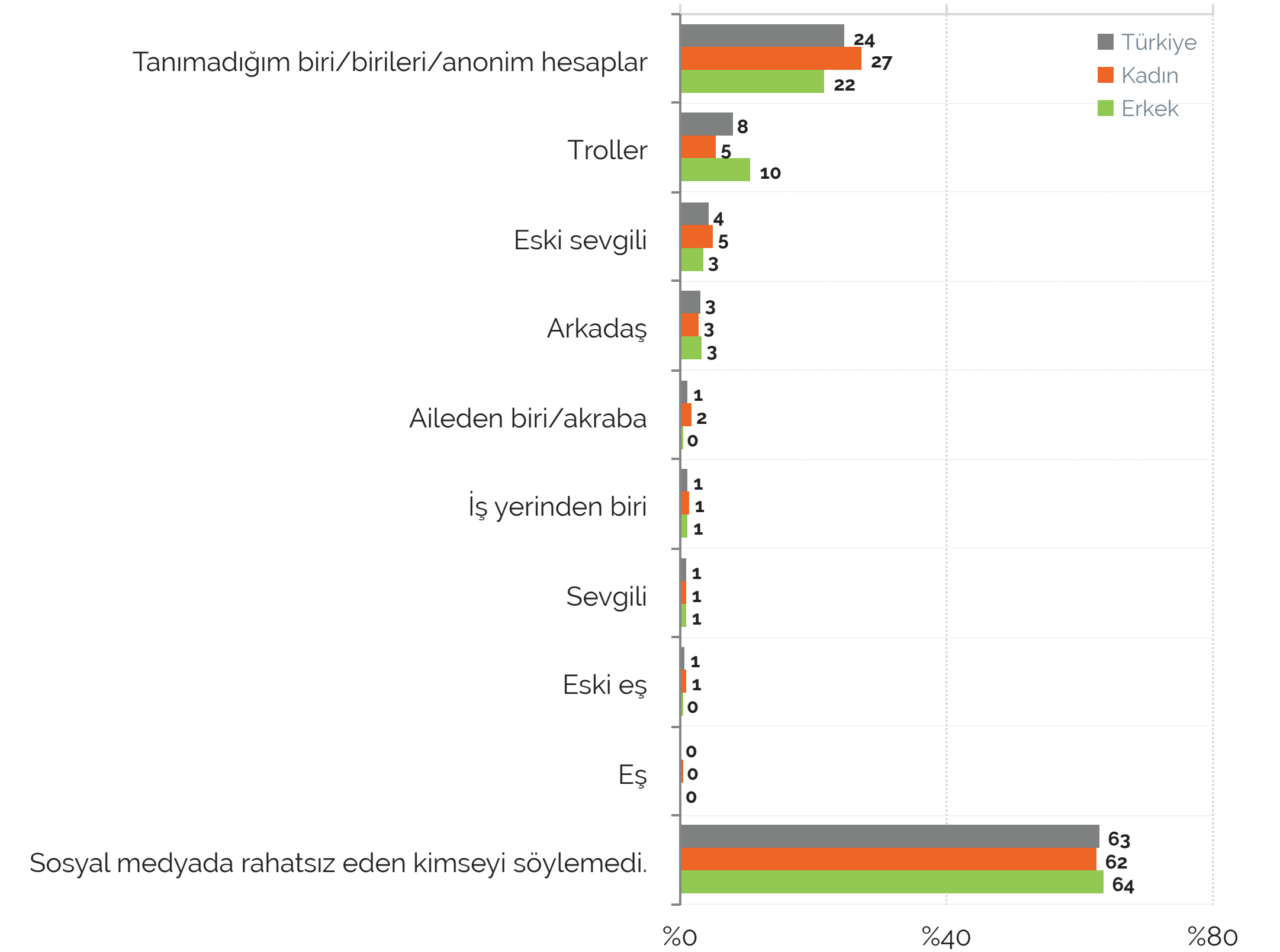
Sosyal medyada sizi rahatsız eden kim veya kimler?

X KULLANICILARI

Sosyal medyada sizi rahatsız eden kim veya kimler?

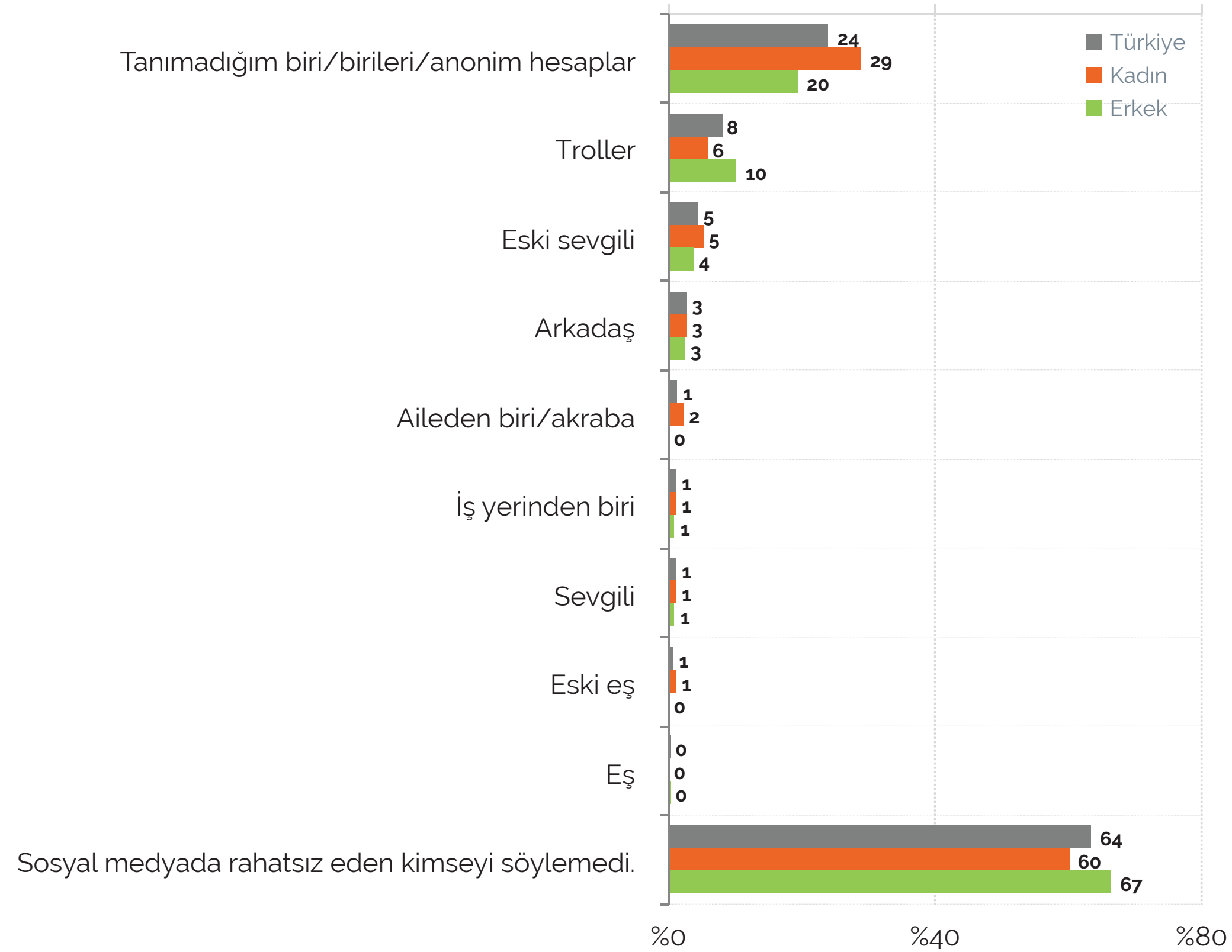
INSTAGRAM KULLANICILARI

Sosyal Medya ve Dijital Şiddet

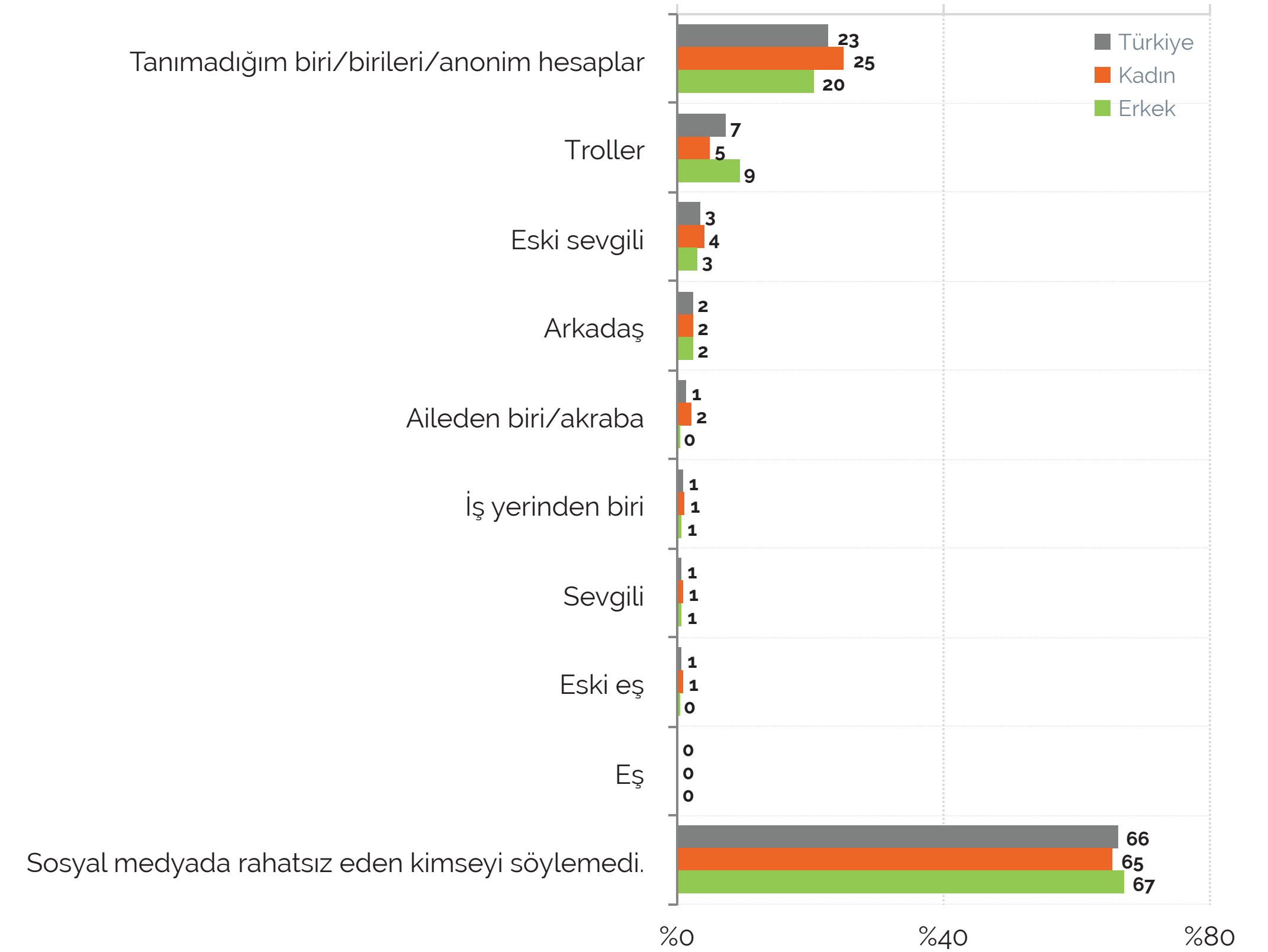
Sosyal medyada sizi rahatsız eden kim veya kimler?

YOUTUBE KULLANICILARI

Sosyal medyada sizi rahatsız eden kim veya kimler?

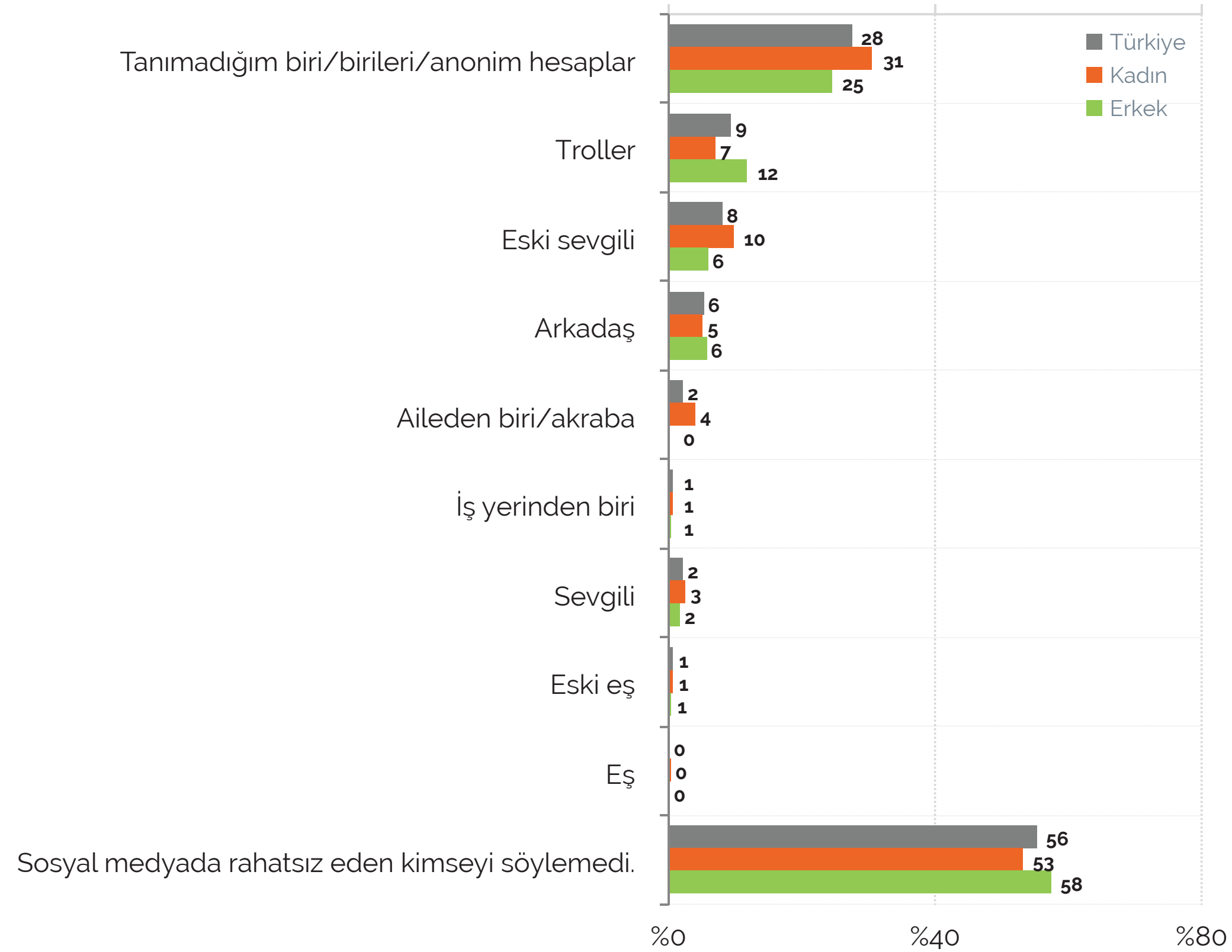
WHATSAPP KULLANICILARI

Sosyal Medya ve Dijital Şiddet

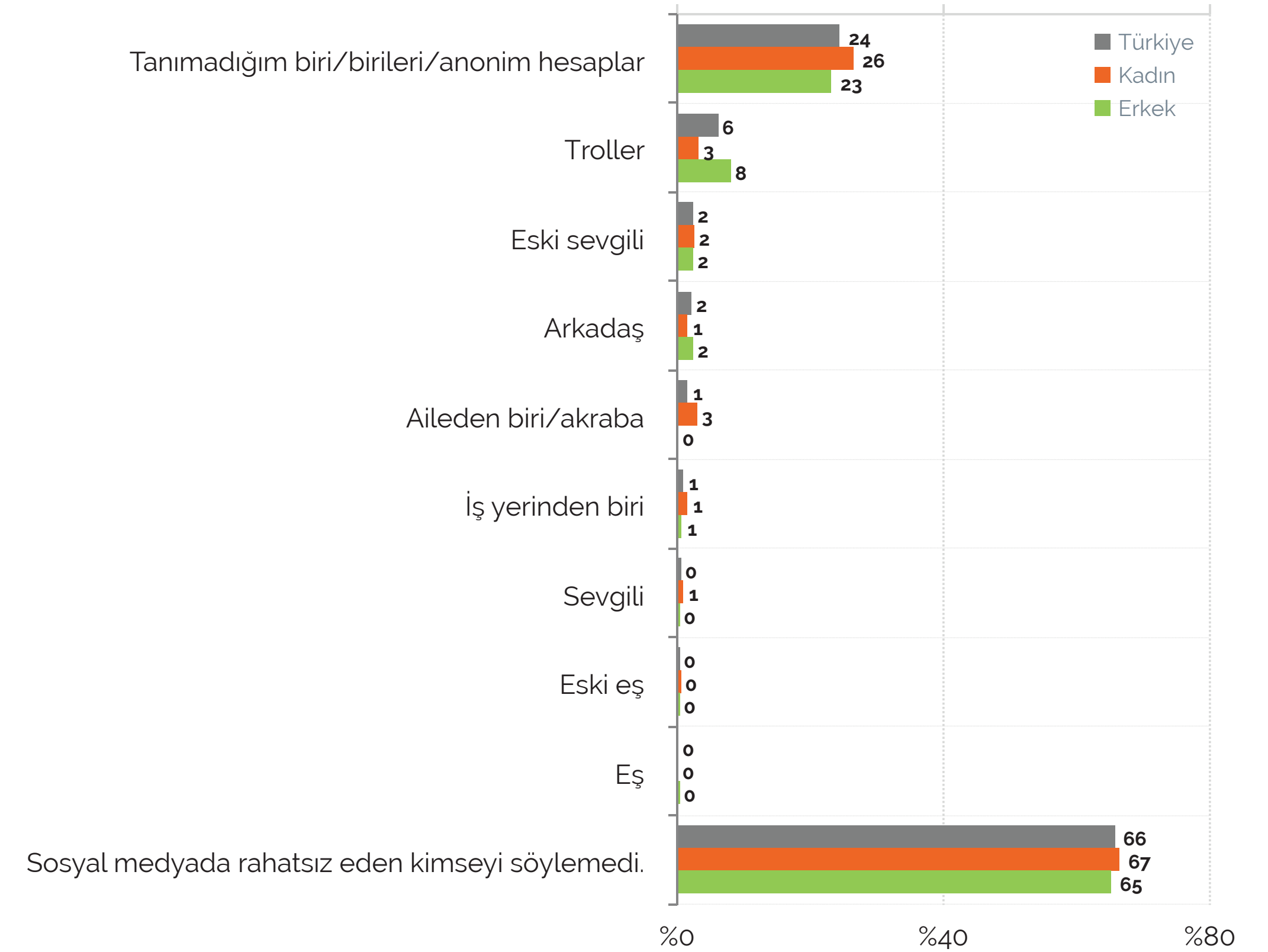
Sosyal medyada sizi rahatsız eden kim veya kimler?

TIKTOK KULLANICILARI

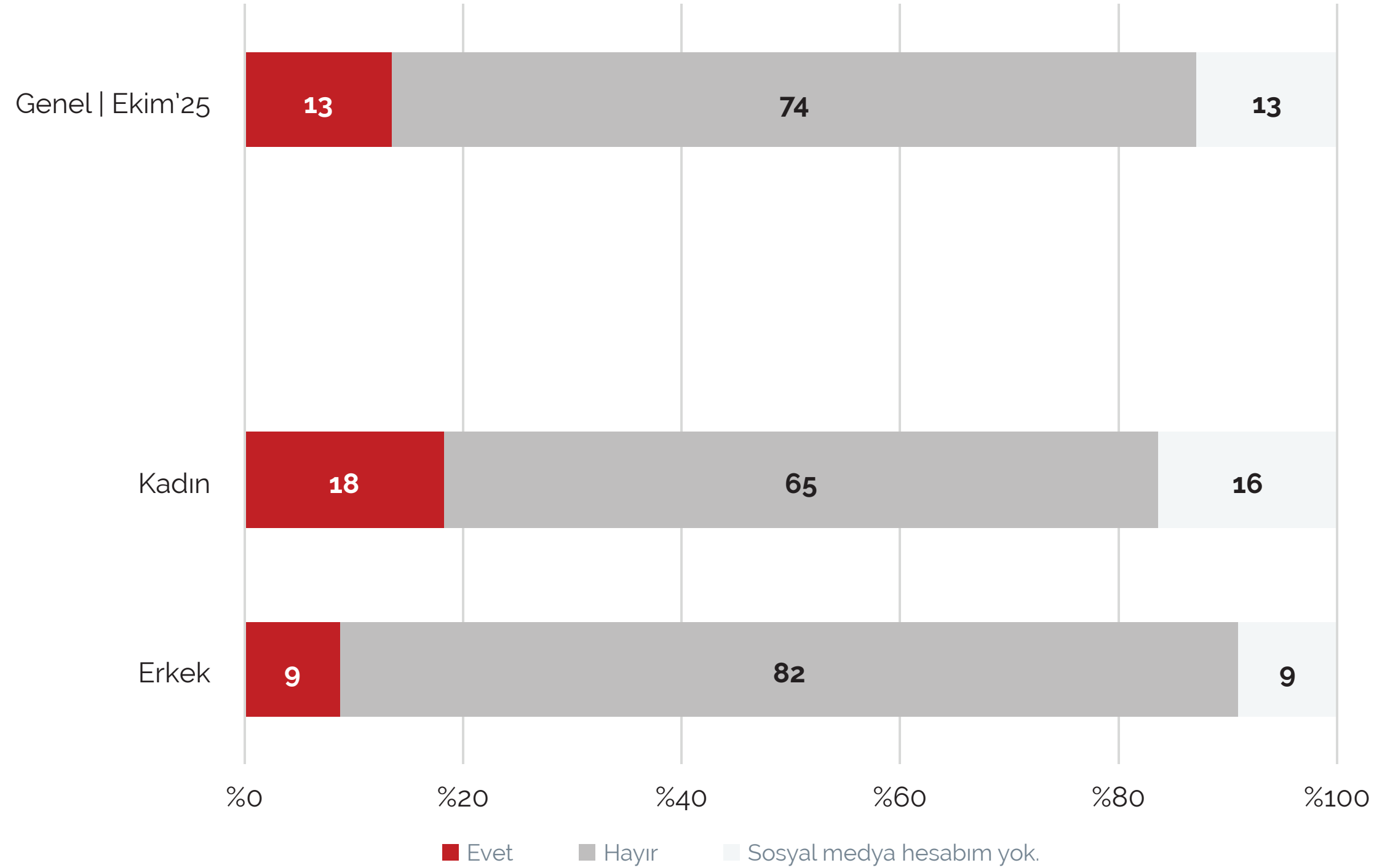
Sosyal medyada sizi rahatsız eden kim veya kimler?

FACEBOOK KULLANICILARI

Sosyal Medya ve Dijital Şiddet

Sosyal medya hesaplarınızı hiç gizlemek veya kapatmak zorunda kaldınız mı?

Sosyal medya hesap sahipliği kadınlarda yüzde 84, erkeklerde yüzde 91 oranında.

Kadınların yüzde 18'i daha önce sosyal medya hesabını gizlemek veya kapatmak zorunda kaldığını belirtiyor. Bu oran erkeklerde 2 kat daha düşük, yüzde 9. Bu fark, kadınların sosyal medyada daha fazla rahatsız edici veya tehditkâr durumla karşılaştığını gösteriyor.

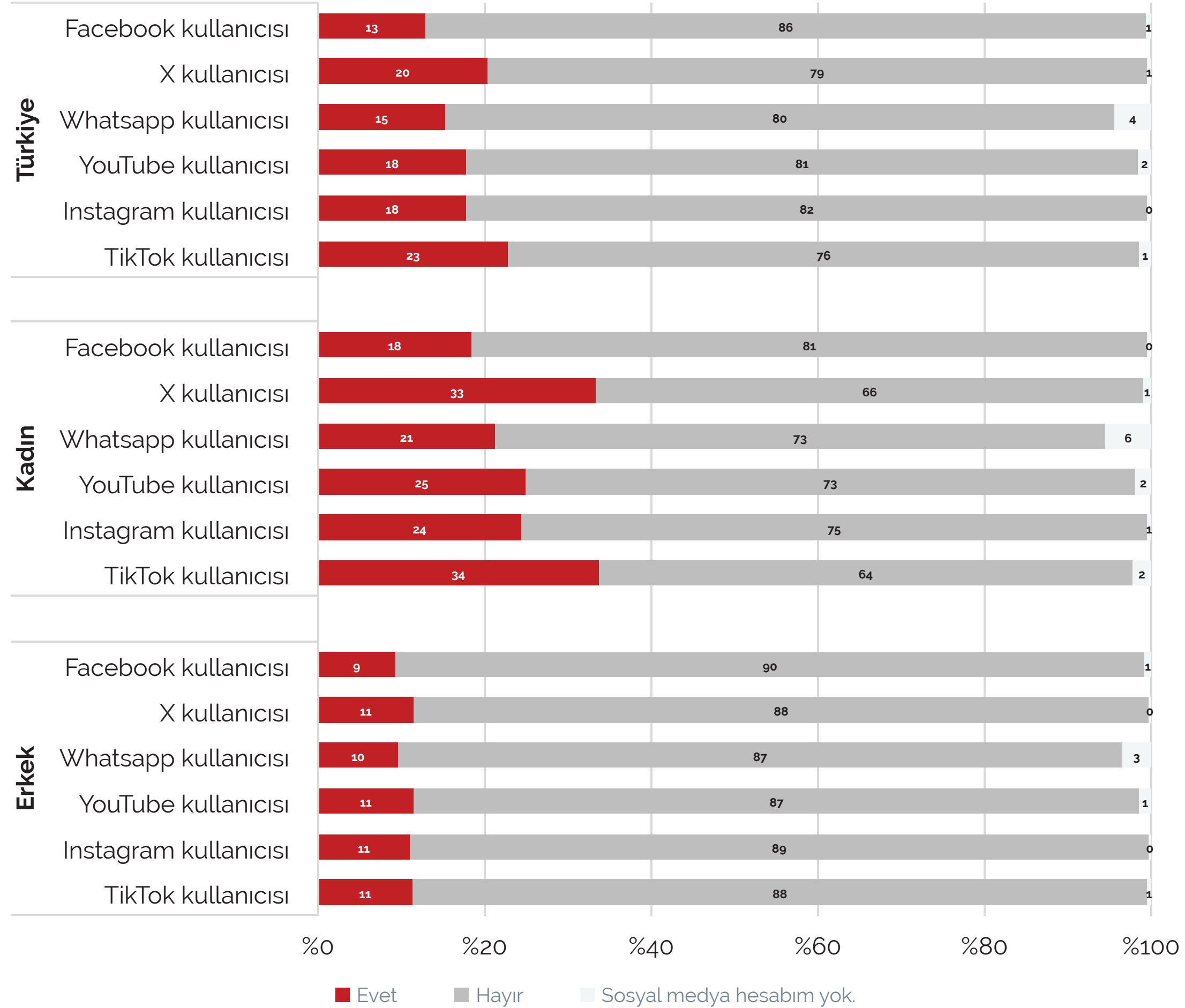
Kullanım oranlarını da dikkate aldığımızda, kadınların hesap gizleme veya kapatma davranışı erkeklerin neredeyse 3 katına çıkıyor.

Önceki bulguyla değerlendirdiğimizde, kadınların dijital ortamda tanımadıkları kişilerden ya da anonim hesaplardan rahatsız olma oranı yüksek olduğu için, "görünürlüklerini sınırlama" yoluna daha sık gidiyorlar.

Erkekler için sosyal medya kadınlara göre daha güvenli bir kamusal alan işlevi görürken, kadınlar için bu alan sürekli risk ve tehdit barındıran bir yer haline geliyor. Yani dijital kamusal alan herkes için eşit derecede güvenli değil.

Sosyal Medya ve Dijital Şiddet

Sosyal medya hesaplarınızı hiç gizlemek veya kapatmak zorunda kaldınız mı?

En çok hesap gizleme veya kapatma davranışı yüzde 23 ile TikTok, yüzde 20 ile X kullanıcılarında görülüyor. En az ise yüzde 13 ile Facebook, yüzde 15 ile Whatsapp kullanıcılarında. Bu fark, platformun doğası ve kamusalılık düzeyi ve kullanıcı profili ile doğrudan ilişkili;

TikTok ve X daha açık, tartışmalı, etkileşimli mecralar.

Whatsapp ve Facebook ise daha kapalı, tanıdık çevreyle sınırlı ağlar.

Ayrıca Facebook kullanıcı profili daha yaşlı ve düşük eğitilmiş, TikTok profili daha genç ve eğitim düzeyi ortalama, X kullanıcıları genç – orta baskın ve yüksek eğitilmiş bir profil.

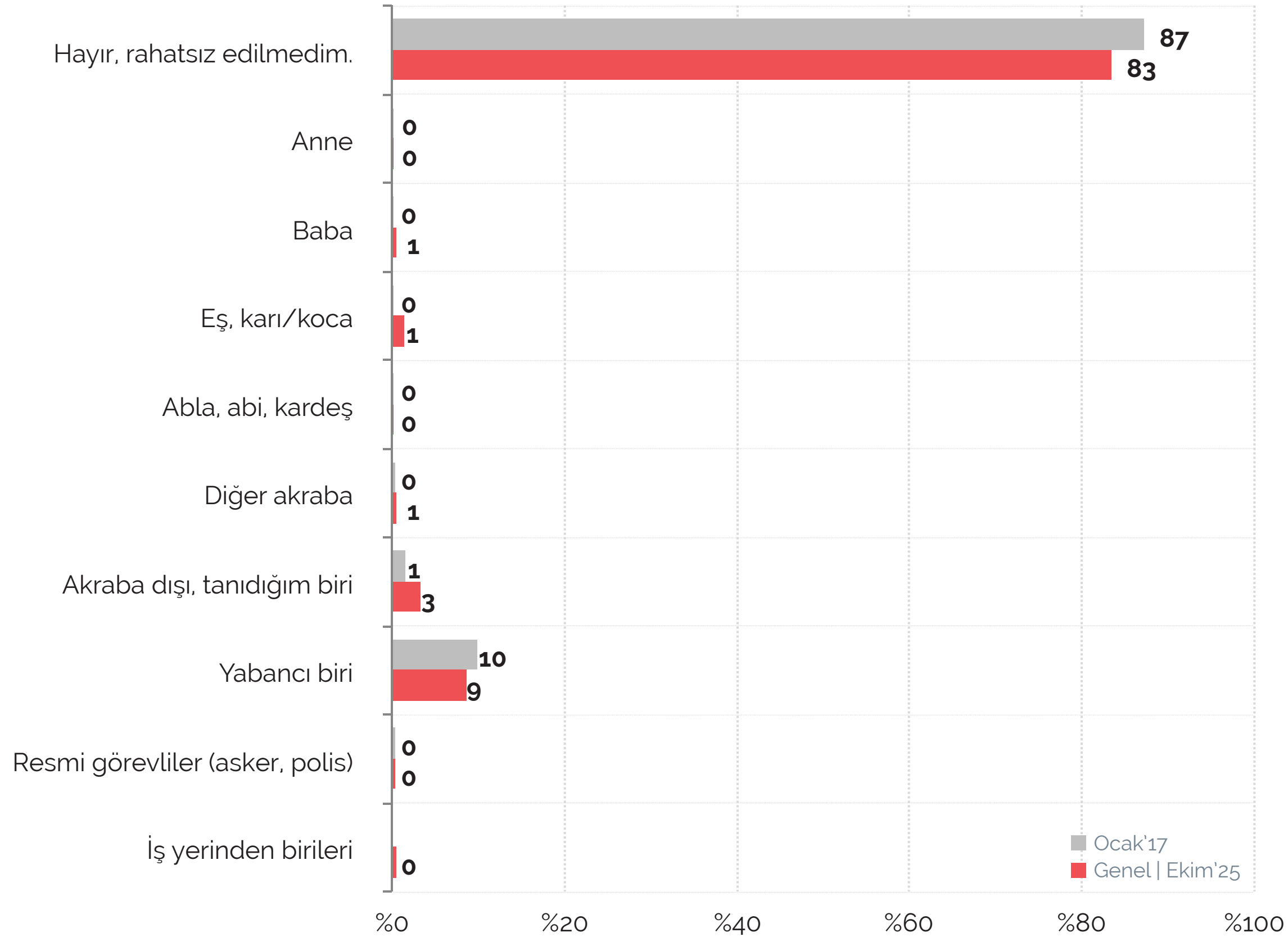
Kadın X kullanıcılarının yüzde 33'ü, kadın TikTok kullanıcılarının ise yüzde 34'ü daha önce sosyal medya hesabını kapatmak veya gizlemek zorunda kalmış.

Sosyal medyada paylaşım yapan TikTok kullanıcılarının yüzde 34'ü dijital şiddete maruz kalmış.

Kadınlar daha aktif, üretken ya da görünür olduklarında anonim saldırı, yargılanma veya taciz riskine daha çok maruz kalıyor; bu nedenle varlıklarını değil, görünürlüklerinin sınırlarını sürekli yeniden çizmek zorunda kalıyorlar.

İsrarlı Takip

Hayatınızın herhangi bir döneminde sosyal medya üzerinden veya telefon gibi diğer kanallardan ısrarlı bir şekilde takip edilerek rahatsız edildiniz mi?

Toplumun yüzde 83'ü hayatının herhangi bir döneminde sosyal medya üzerinden veya telefon gibi diğer kanallardan ısrarlı bir şekilde takip edilerek rahatsız edilmediğini söylüyor.

Ancak yaklaşık her altı kişiden biri (yüzde 17) yaşamında en az bir kez dijital ortamda ısrarlı takibe (stalk, siber taciz vb.) maruz kaldığını ifade ediyor.

Bu oran az görünse de nüfus ölçeğinde oldukça yüksek bir sayı anlamına geliyor, **kaba bir hesapla 18 yaş üstü yaklaşık 11 milyon insandan bahsetmekteyiz.**

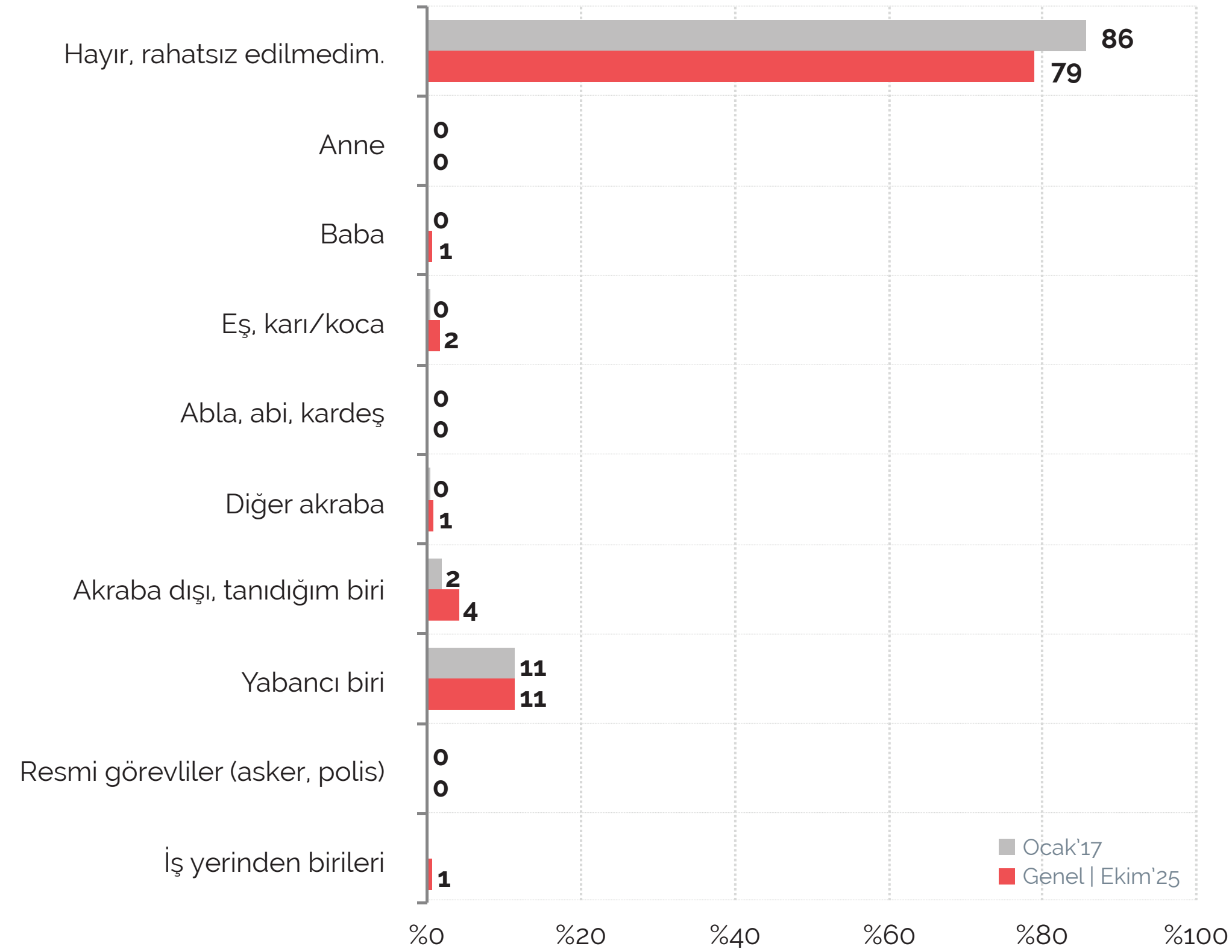
En yüksek pay yüzde 9 ile yabancı biri ve yüzde 3 ile akraba dışı tanıdık biri yanıtlarında. Yani bireyler genellikle tanımadığı veya uzaktan tanıdığı kişiler tarafından dijital ortamda rahatsız ediliyor.

Aile üyeleri, eş veya akraba kaynaklı rahatsızlıklar oldukça düşük, neredeyse yok denecek düzeyde.

İsrarlı Takip

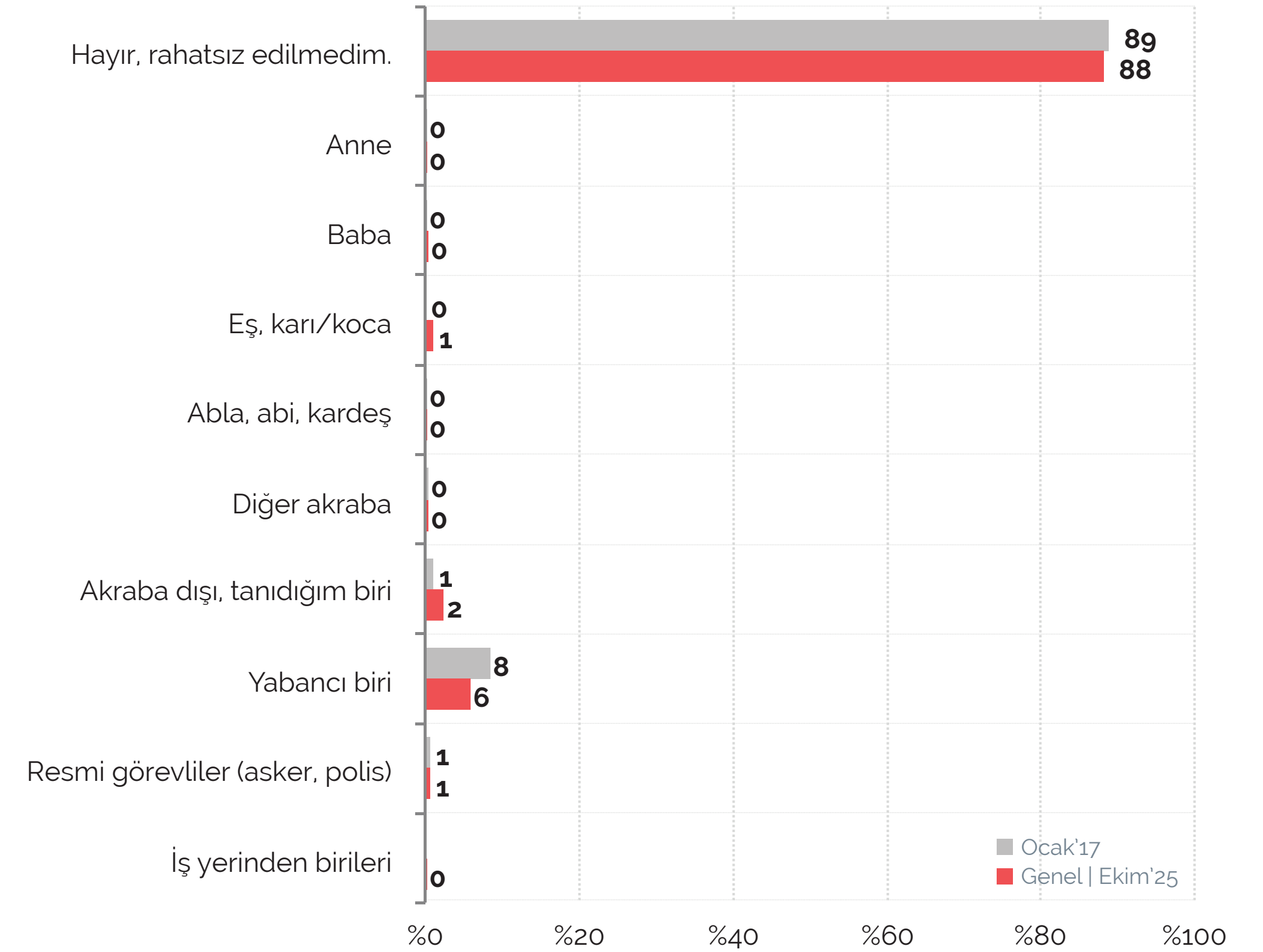
Hayatınızın herhangi bir döneminde sosyal medya üzerinden veya telefon gibi diğer kanallardan ısrarlı bir şekilde takip edilerek rahatsız edildiniz mi?

KADINLAR

Hayatınızın herhangi bir döneminde sosyal medya üzerinden veya telefon gibi diğer kanallardan ısrarlı bir şekilde takip edilerek rahatsız edildiniz mi?

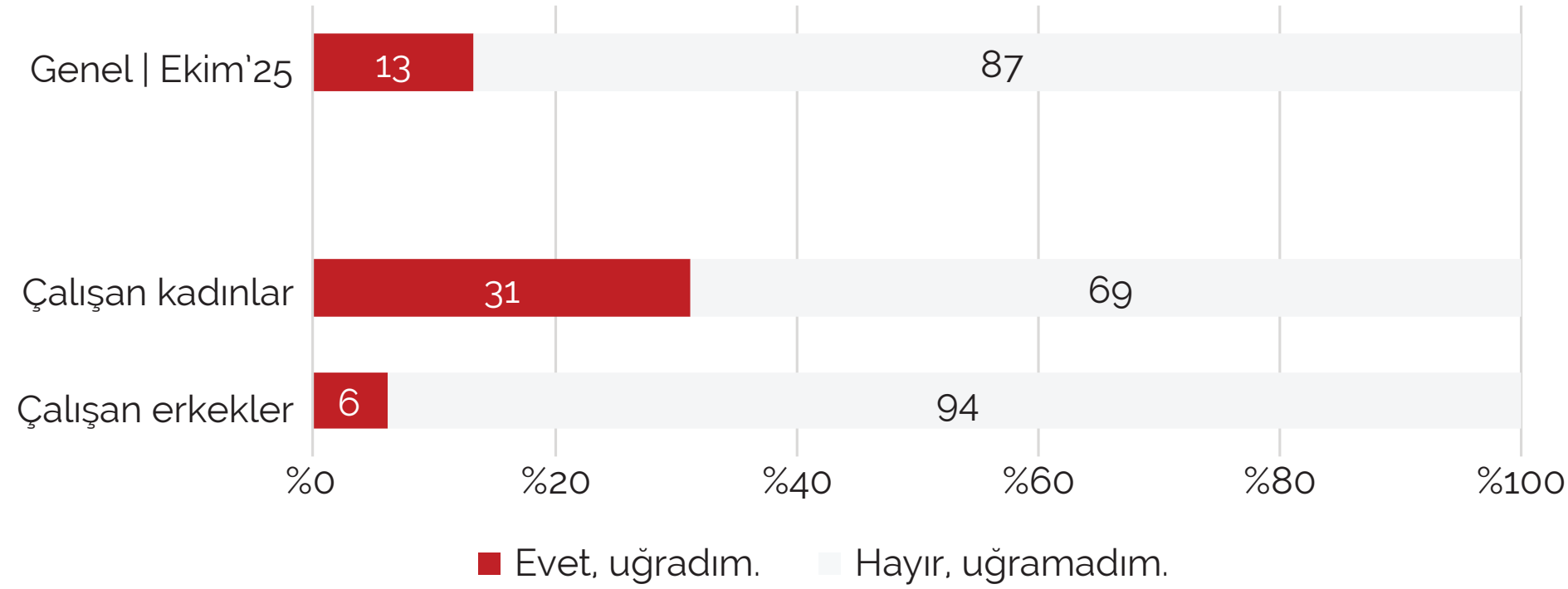
ERKEKLER

İř Yerinde Ayrımcılık, Taciz ve şiddet

İş Yerinde Ayrımcılık

İş yerinde cinsiyetinizden ötürü ayrımcılığa uğradınız mı?

Türkiye genelinde çalışanların yüzde 13'ü iş yerinde cinsiyetinden ötürü ayrımcılığa uğradığını söylüyor. Ancak bu oran kadınlar ve erkekler arasında çarpıcı biçimde farklılaşıyor.

Çalışan kadınların yüzde 31'i, çalışan erkeklerinse yüzde 6'sı iş yerinde cinsiyetinden ötürü ayrımcılığa maruz kaldığını belirtiyor.

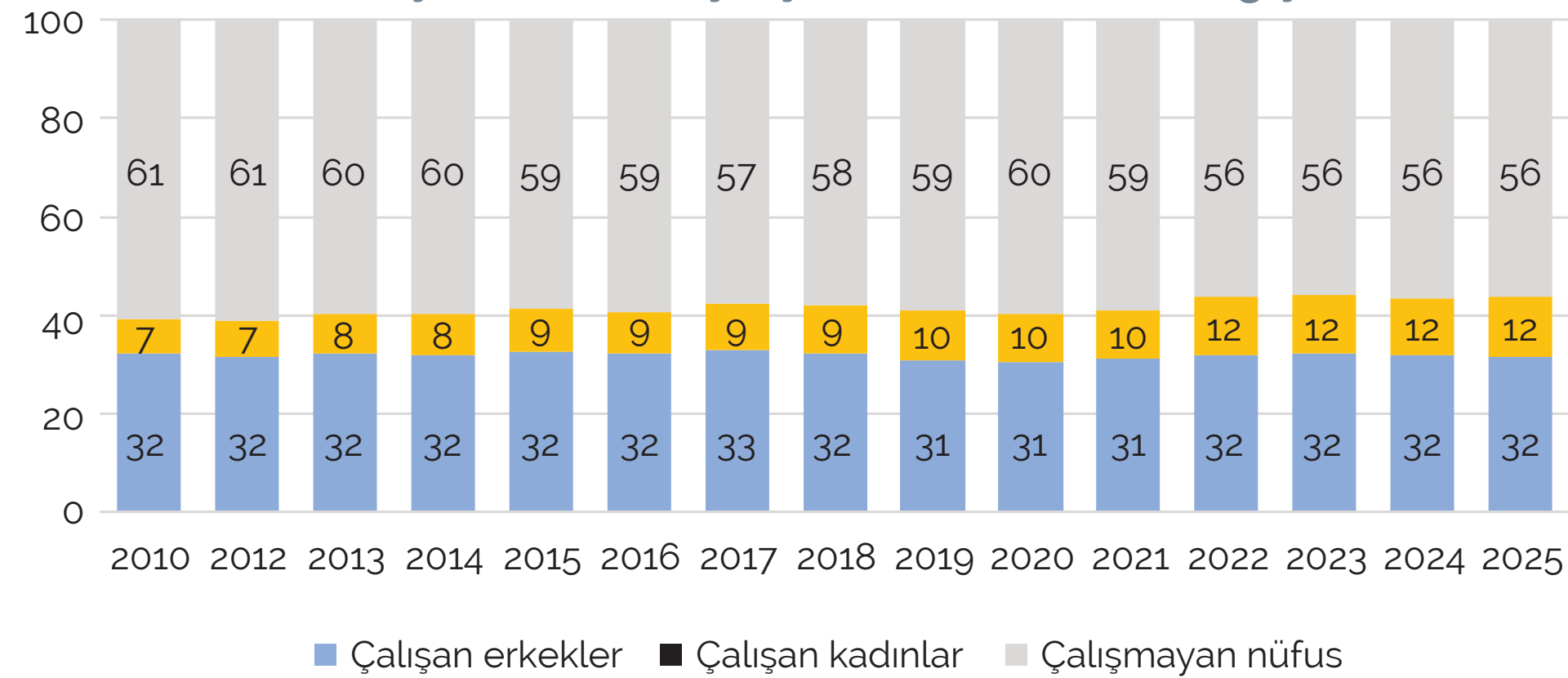
Cinsiyete dayalı ayrımcılığın en ölçülebilir göstergeleri farklı toplumsal dinamiklerden etkilense de istihdama katılım oranı ve kazanım.

Yıldan yıla kadınların işgücüne katılımı yükselse de KONDA Barometresi seri bulgularına göre* çalışan nüfustaki kadın oranı erkeklerin yarısından bile daha az.

2010 yılında tüm nüfustaki çalışan kadın oranı yüzde 7'den yüzde 12'ye yükselmişken bu oran erkeklerde değişmiyor. 15 yılda istihdamdaki yüzde 5 büyümeye kadınların katılımı ile gerçekleşmiş.

Yine **TÜİK 2023 Kazanç Yapısı İstatistikleri bültenine göre** yıllık ortalama brüt kazanç erkeklerde 314 bin 242 TL iken bu rakam kadınlarda yıllık 289 bin 720 TL olarak hesaplanmıştır.

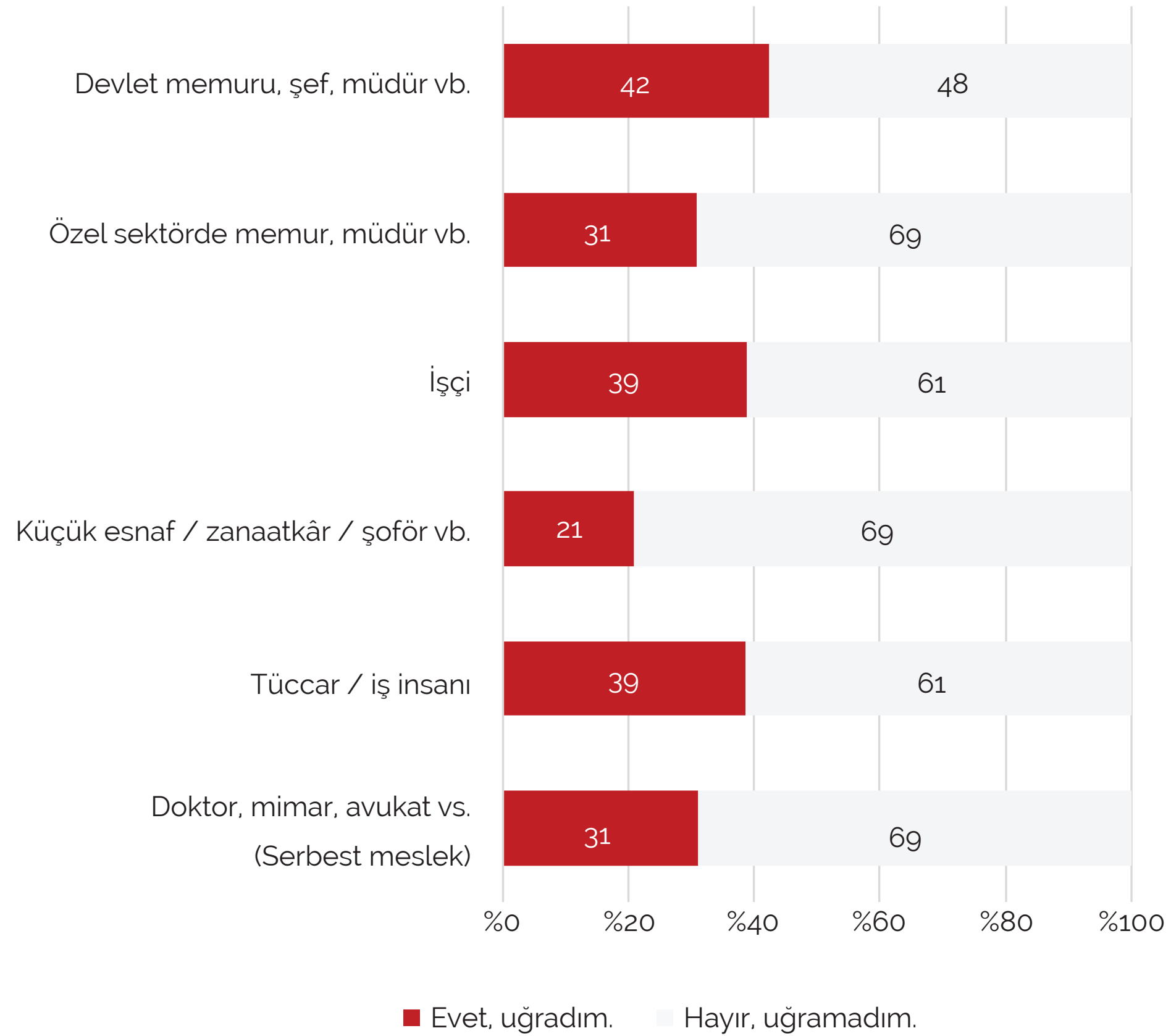
Yıllar içinde nüfusta çalışanların oranındaki değişim*

İş Yerinde Ayrımcılık

İş yerinde cinsiyetinizden ötürü ayrımcılığa uğradınız mı?

KADINLAR

Kadın çalışanların ayrımcılık deneyimi tüm meslek gruplarında yaygın. Ancak oranlar çalışılan sektörün yapısına ve hiyerarşik pozisyona göre değişiyor.

Memur / şef / müdür grubundaki kadınların yüzde 42'si cinsiyetinden ötürü ayrımcılığa uğradığını söylüyor.

Kamuda kadın varlığı daha güvenceli olsa da, terfi, temsil ve karar süreçlerinde görünmeyen duvarlar (cam tavan) burada daha belirgin olarak ortaya çıkıyor.

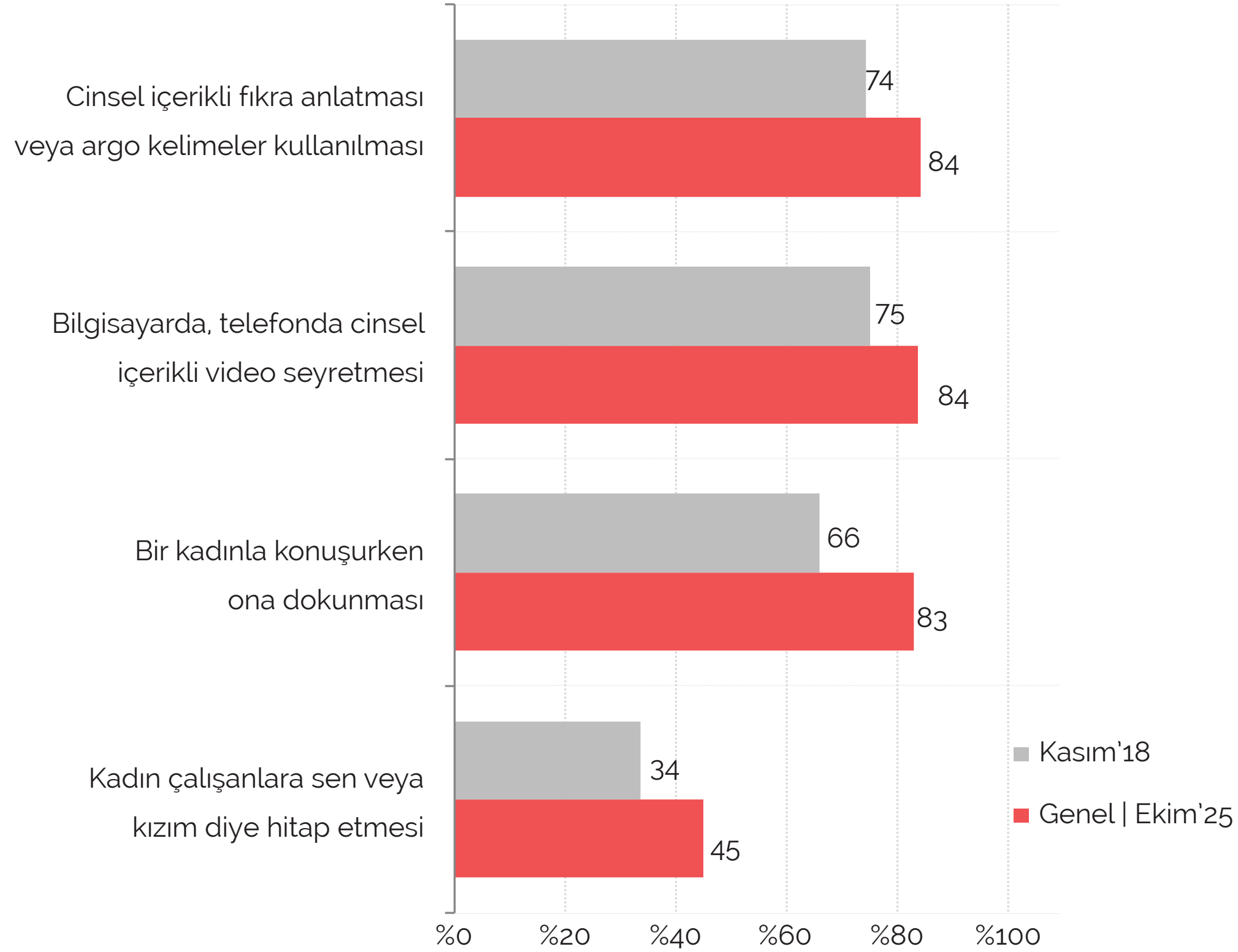
İşçi kadınlarda bu oran yüzde 39. İşçi kadınlar açısından sorun daha çok emek değeri, ücret eşitsizliği ve saygı eksikliği ekseninde gözlemlenebilir.

Özel sektör ve doktorluk, mimarlık, avukatlık gibi yüksek nitelikli işlerde ise bu oran yüzde 31.

Eğitim seviyesi yükseldikçe ayrımcılık ve şiddeti tanımlama farkındalığının yüksek olduğunu bulgularımızdan biliyoruz. Eğitimle birlikte yüksek nitelikli meslek sahibi olmak ve istihdama katılmak da benzer bir zemin üzerine oturuyor. Tüm bunlarla birlikte **rekabetin ve iş niteliğinin yüksek olduğu yerlerde kadınların daha yüksek oranda ayrımcılığa maruz kaldığını görebiliyoruz.**

İş Yerinde Taciz

İş yerinde erkek çalışanların kadın çalışanlara aşağıdaki davranışlarından hangileri tacizdir veya huzur bozar?

Toplumun büyük çoğunluğu artık açık biçimde cinsel içerikli davranışları taciz olarak tanımlıyor:

Cinsel içerikli fıkra anlatmak veya argo kelimeler kullanmak yüzde 84.

Cinsel içerikli video seyretmek yüzde 84.

Bir kadınla konuşurken ona dokunmak yüzde 83.

Bu üç davranışta da 2018'e kıyasla farkındalık artmış durumda.

Bu, toplumun cinsel tacizi artık yalnızca fiziksel eylemle değil, sözel ve görsel ifadelerle de ilişkilendirmeye başladığını gösteriyor.

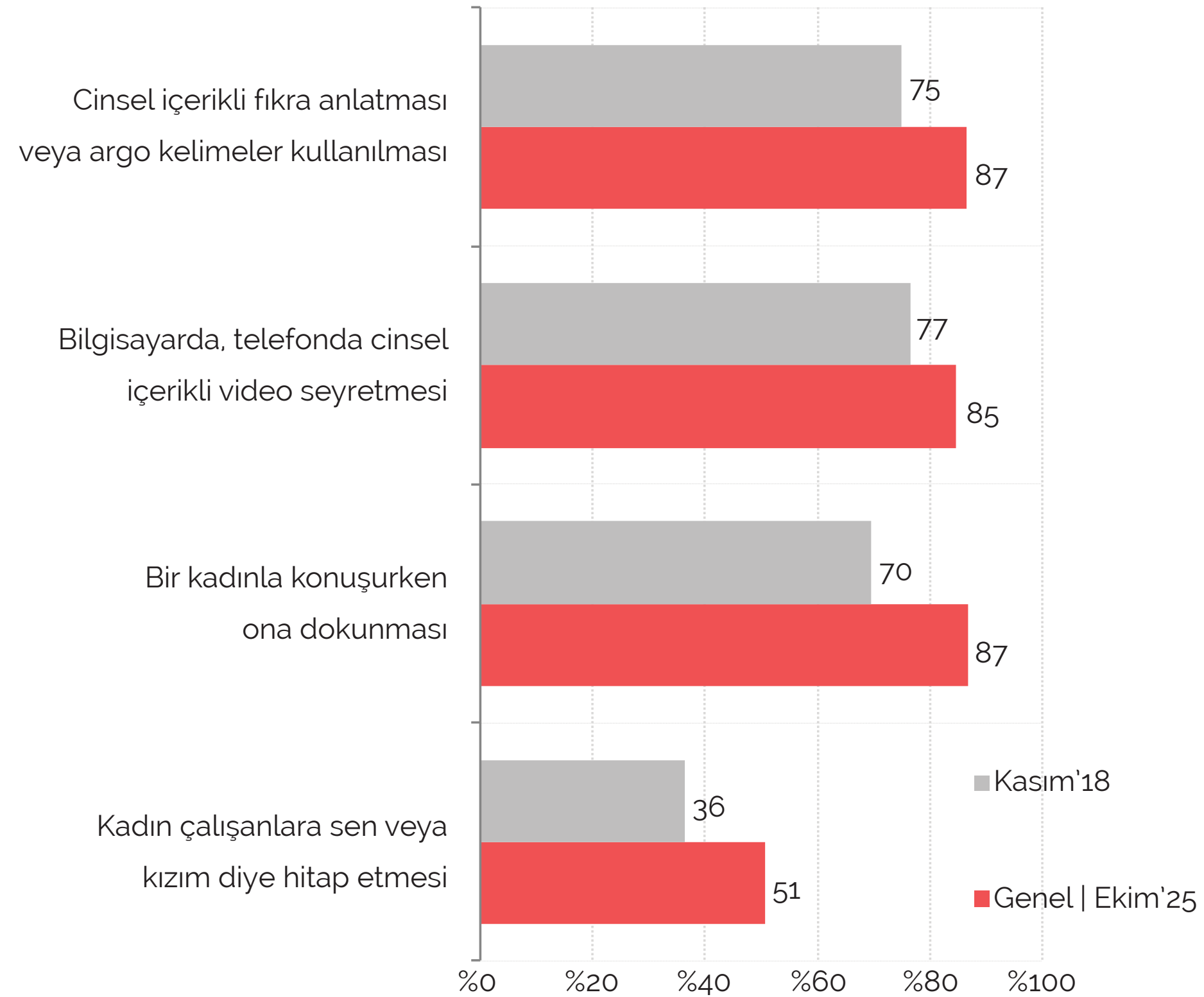
"Kadın çalışanlara sen veya kızım diye hitap etmek" davranışını huzur bozucu bulanların oranı yüzde 45, 2018'de bu oran yüzde 34'tü.

Artışa rağmen, toplumun yarısı bu davranışı hâlâ "alışkanlık" ya da "doğal konuşma biçimi" olarak görebiliyor.

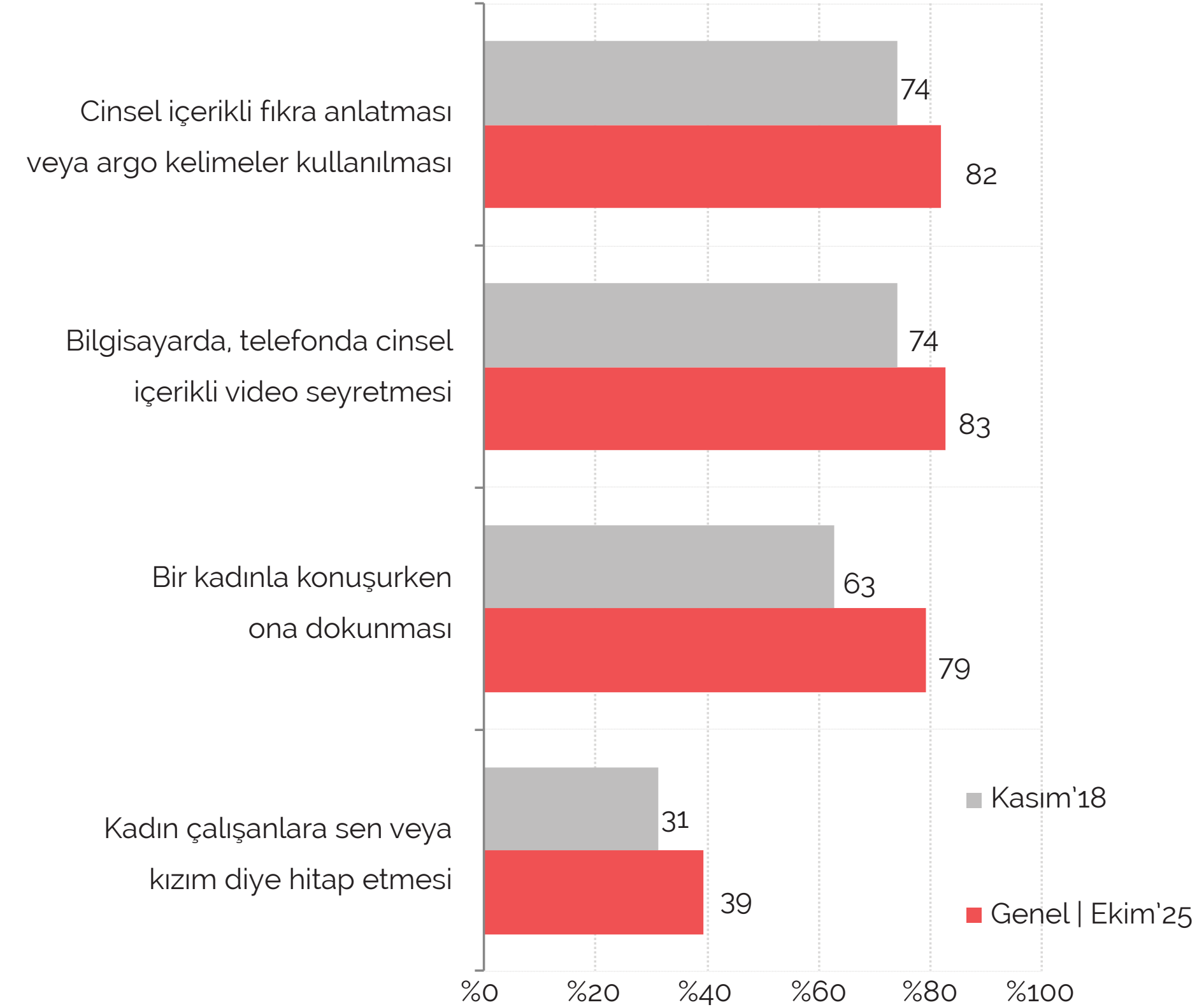
Kültürel olarak "taciz" kavramı genişleyerek artık fiziksel temasın ötesine geçen, sözel ve görsel alanı da kapsayan bir farkındalık var. Ama gündelik dil ve davranışlarda direnç sürüyor. "Sen", "kızım" gibi küçümseyici ya da hiyerarşik hitap biçimleri hala yüzde 55 tarafından normal karşılanıyor.

İş Yerinde Taciz

İş yerinde erkek çalışanların kadın çalışanlara aşağıdaki davranışlarından hangileri tacizdir veya huzur bozar?
KADIN

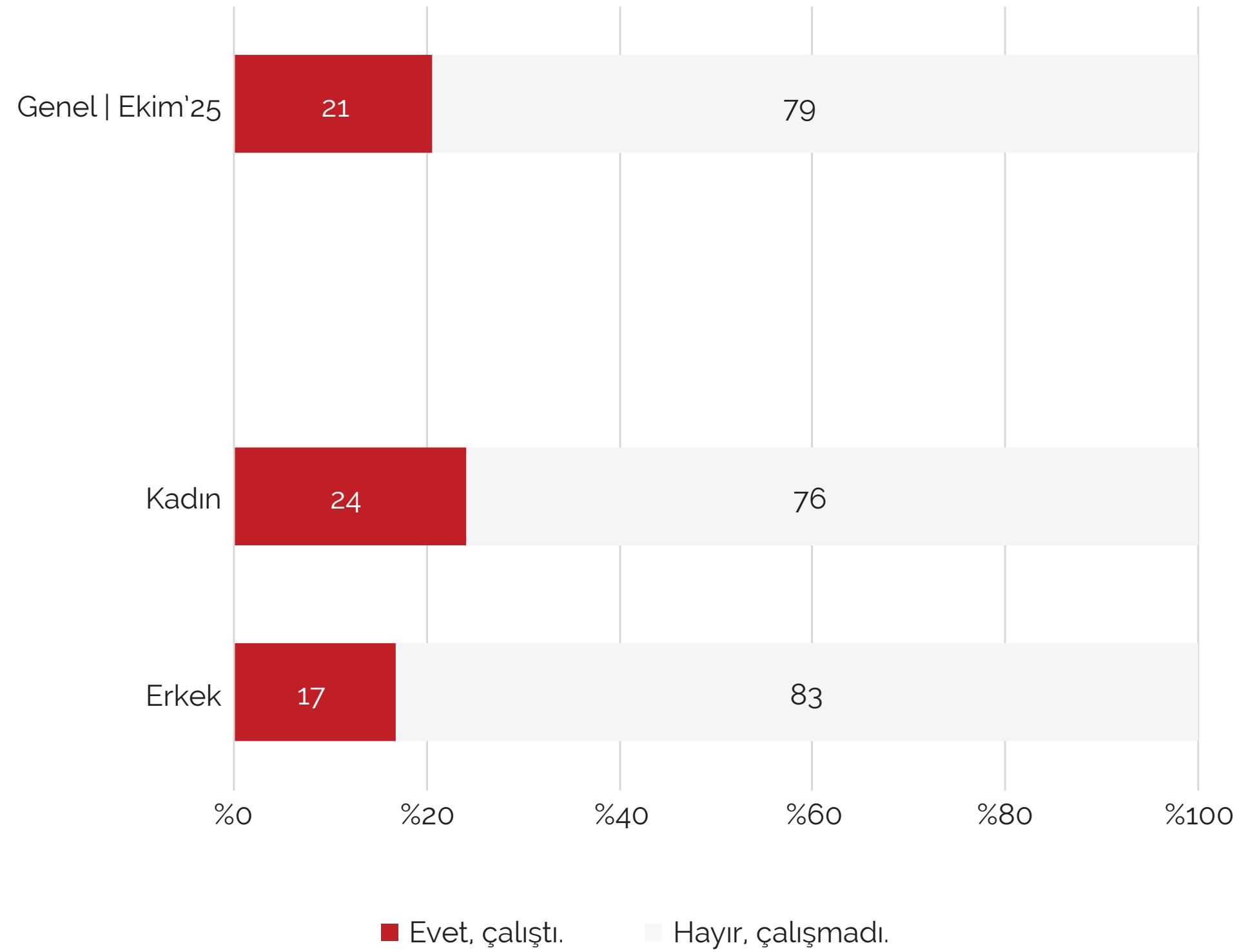
İş yerinde erkek çalışanların kadın çalışanlara aşağıdaki davranışlarından hangileri tacizdir veya huzur bozar?
ERKEK

Flört şiddeti Cinsel şiddet Ekonomik şiddet

Flört Şiddeti

Bugüne kadar eşiniz / partneriniz sizi hiç sosyal çevrenizden uzaklaştırmaya çalıştı mı?

Türkiye genelinde katılımcıların yüzde 21'i partnerinin kendisini sosyal çevresinden uzaklaştırmaya çalıştığını söylüyor. Bu oran, ilişkilerdeki duygusal şiddet veya kontrol eğilimi açısından azımsanmayacak bir düzey.

Basit bir hesaplama Türkiye'deki tüm ilişkilerin en az yüzde 21'inde, en fazla da yüzde 42'sinde partnerlerden biri diğerine flört şiddeti uyguluyor.

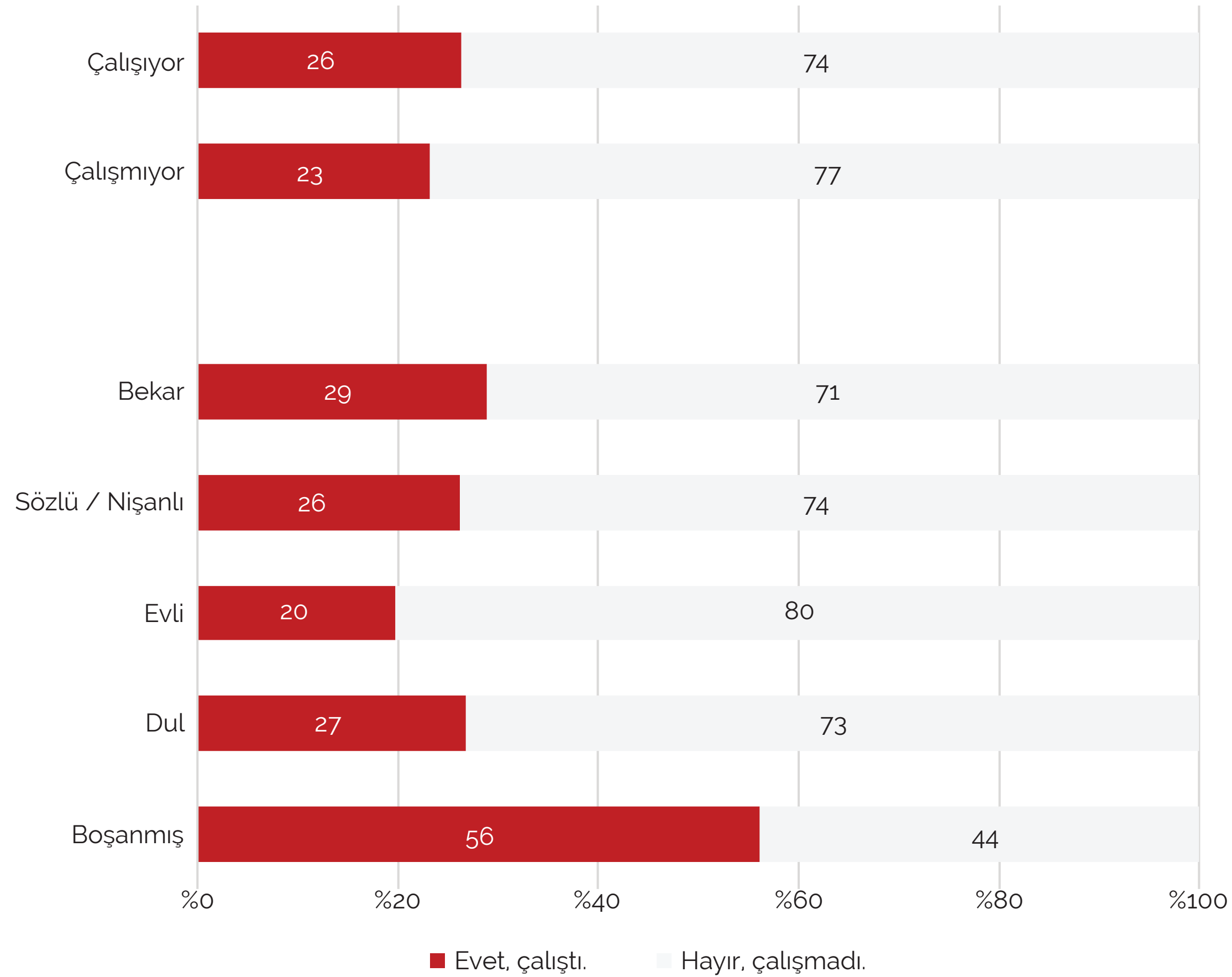
Her 4 kadından biri eş veya partnerlerinin kendilerini sosyal çevrelerinden uzaklaştırdıklarını söylerken bu oran erkeklerde yüzde 17.

Boşanmış kadınlarda bu oran yüzde 56'ya çıkıyor.

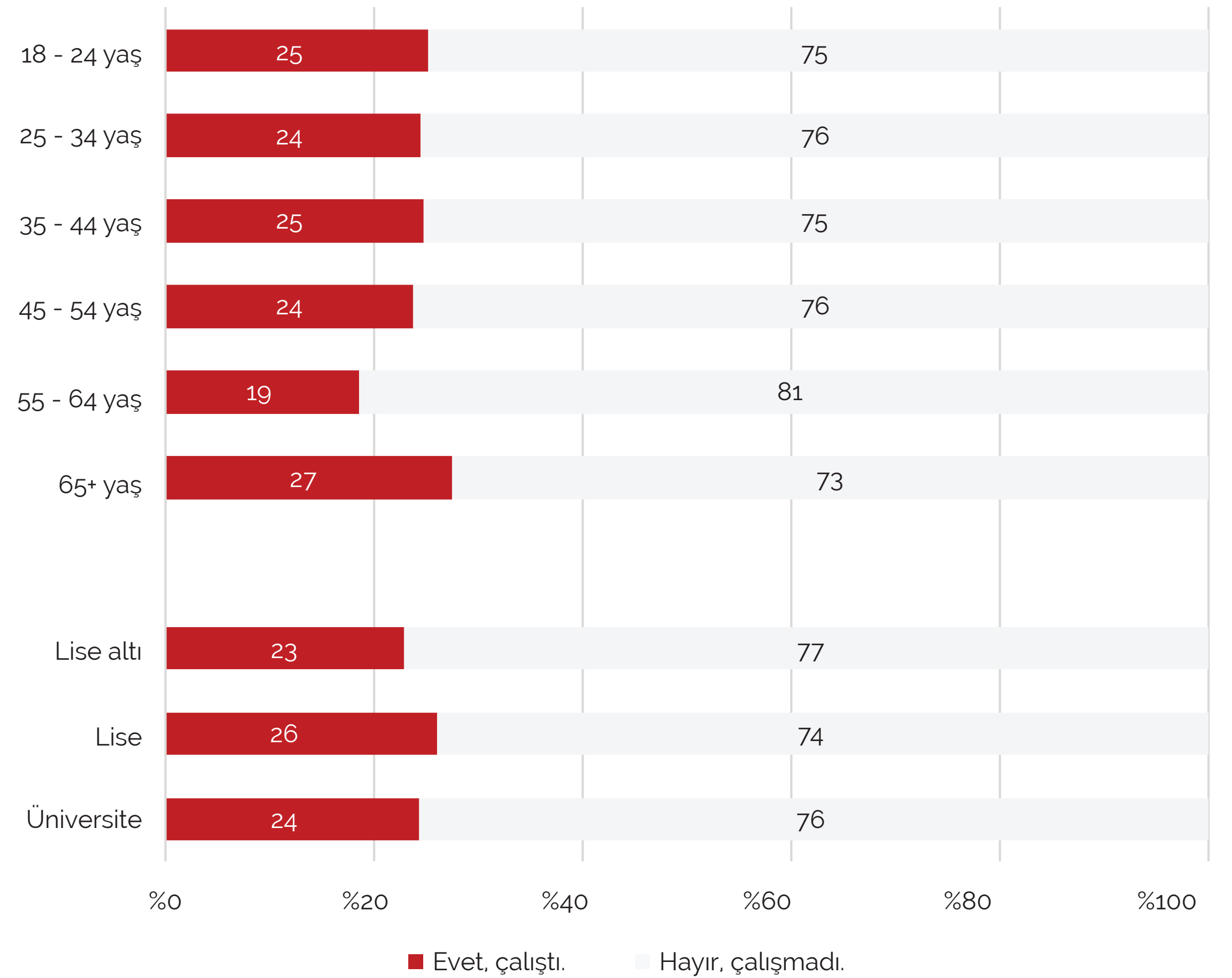
Yaş, eğitim ve çalışma durumu bu davranışta farklılık göstermiyor.

Flört Şiddeti

Bugüne kadar eşiniz / partneriniz sizi hiç sosyal çevrenizden uzaklaştırmaya çalıştı mı?

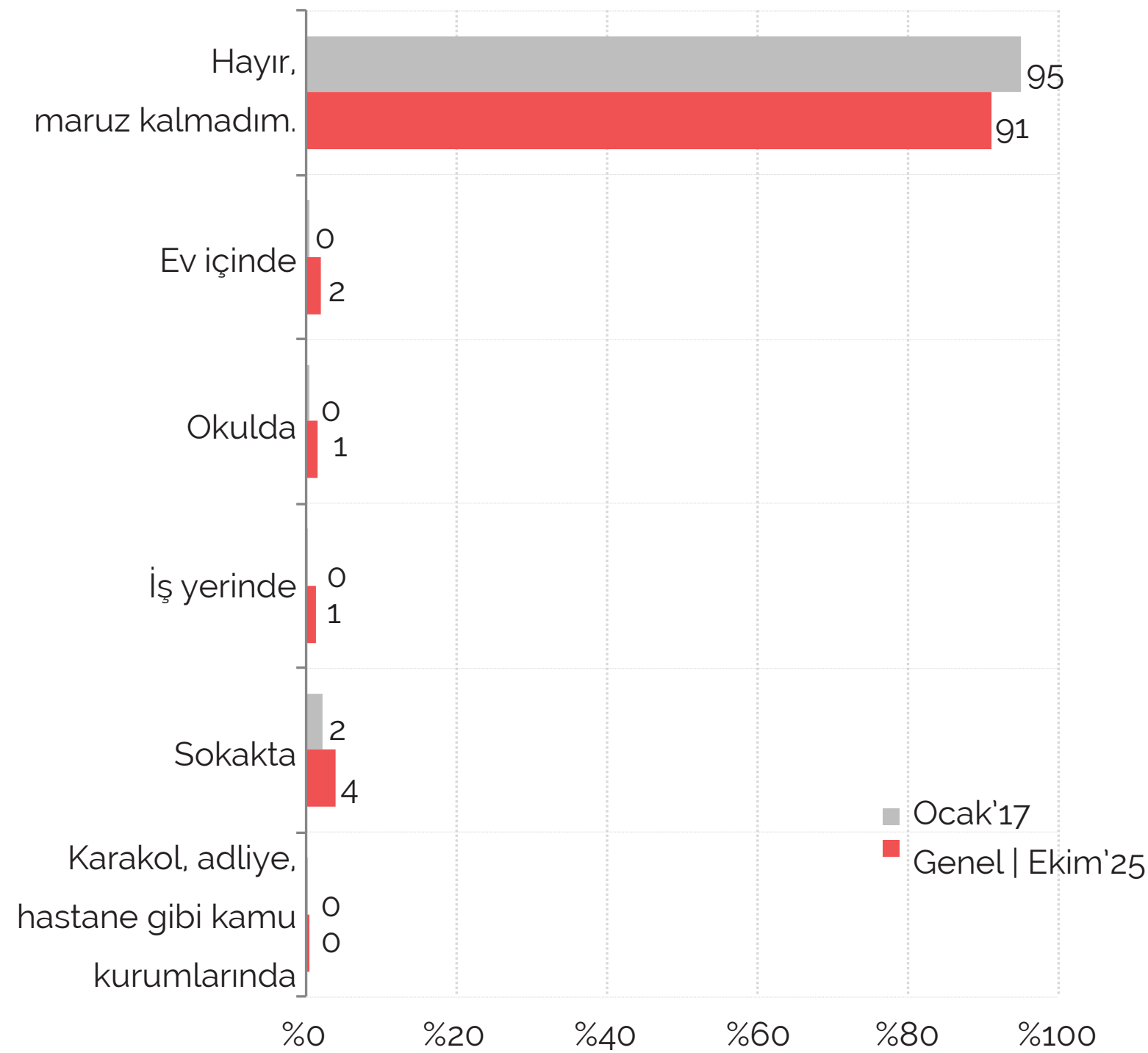

Bugüne kadar eşiniz / partneriniz sizi hiç sosyal çevrenizden uzaklaştırmaya çalıştı mı?

Cinsel Şiddet

Hayatınızın herhangi bir döneminde isteğiniz dışında bir cinsel davranışa maruz kaldınız mı?

İsteği dışında cinsel davranışa maruz kalanların oranı Ocak 2017'den beri 4 puan yükselmiş.

Tüm bireylerin yüzde 9'u rızası dışında bir cinsel davranışa maruz kaldığını belirtiyor.

Türkiye 100 kişi olsaydı bu davranışa maruz kalan 9 kişinin 7'si kadın 2'si ise erkek olacaktı..

Yine nüfus üzerinden baktığımızda yaklaşık 6 milyon bireyden bahsediyoruz.

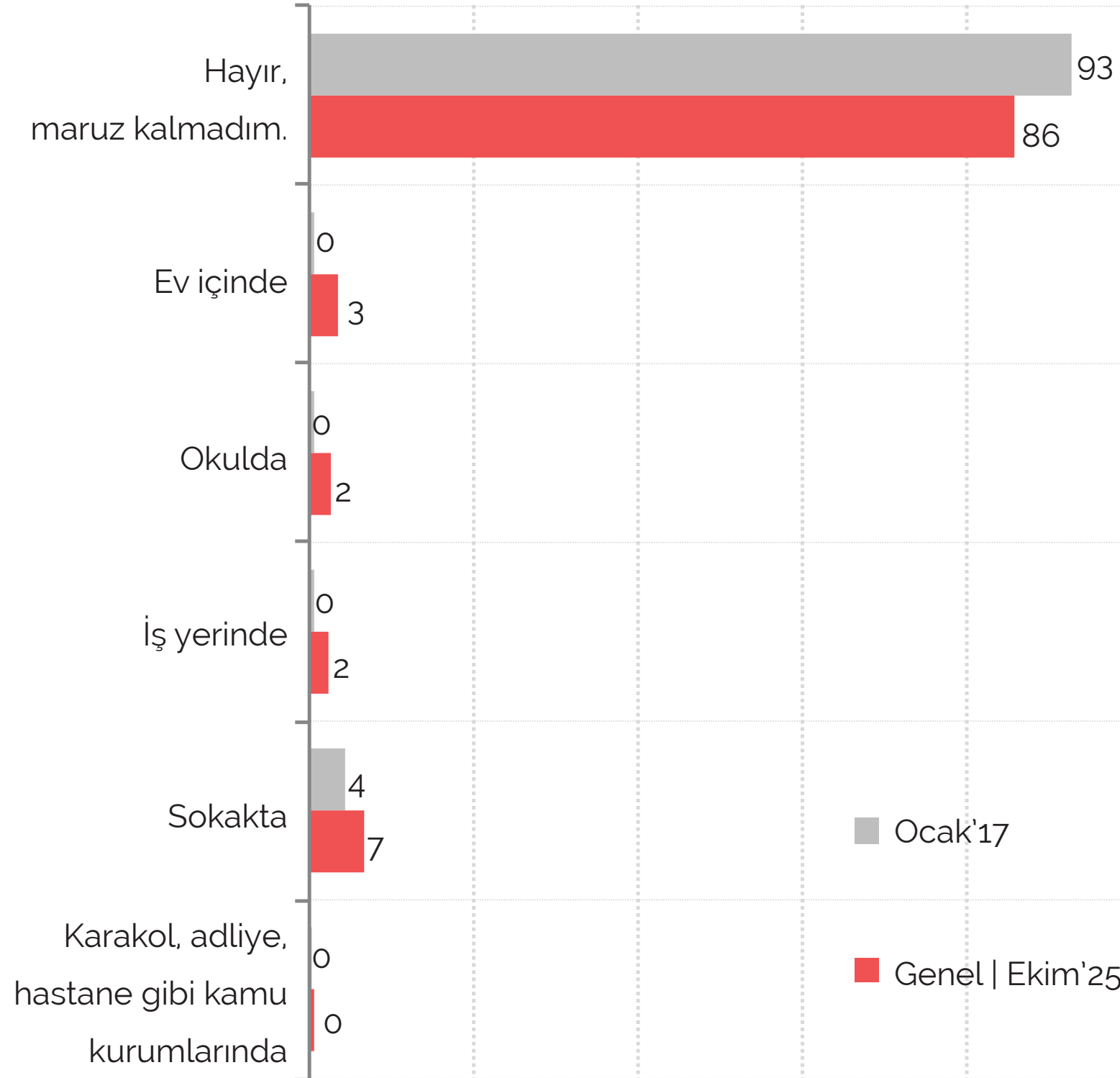
Ölçmeye çalıştığımız konu itibarıyla cinsel şiddete maruz kalmak birçok kültürde «kirlenmiş», «değer kaybetmiş» algılanmasına yol açabiliyor. Damgalanma korkusu, toplumdaki statüsünü yitirme korkusuyla bireyler sessiz kalmayı seçebiliyorlar.

Ayrıca toplumun baskın değerleri, kadınların da erkeklerin de yaşadığı şiddeti konuşulamaz bir alan haline getiriyor. Bu yaklaşımla beyan edilen şiddetin aslında da daha yüksek oranda olduğunu varsayabiliriz.

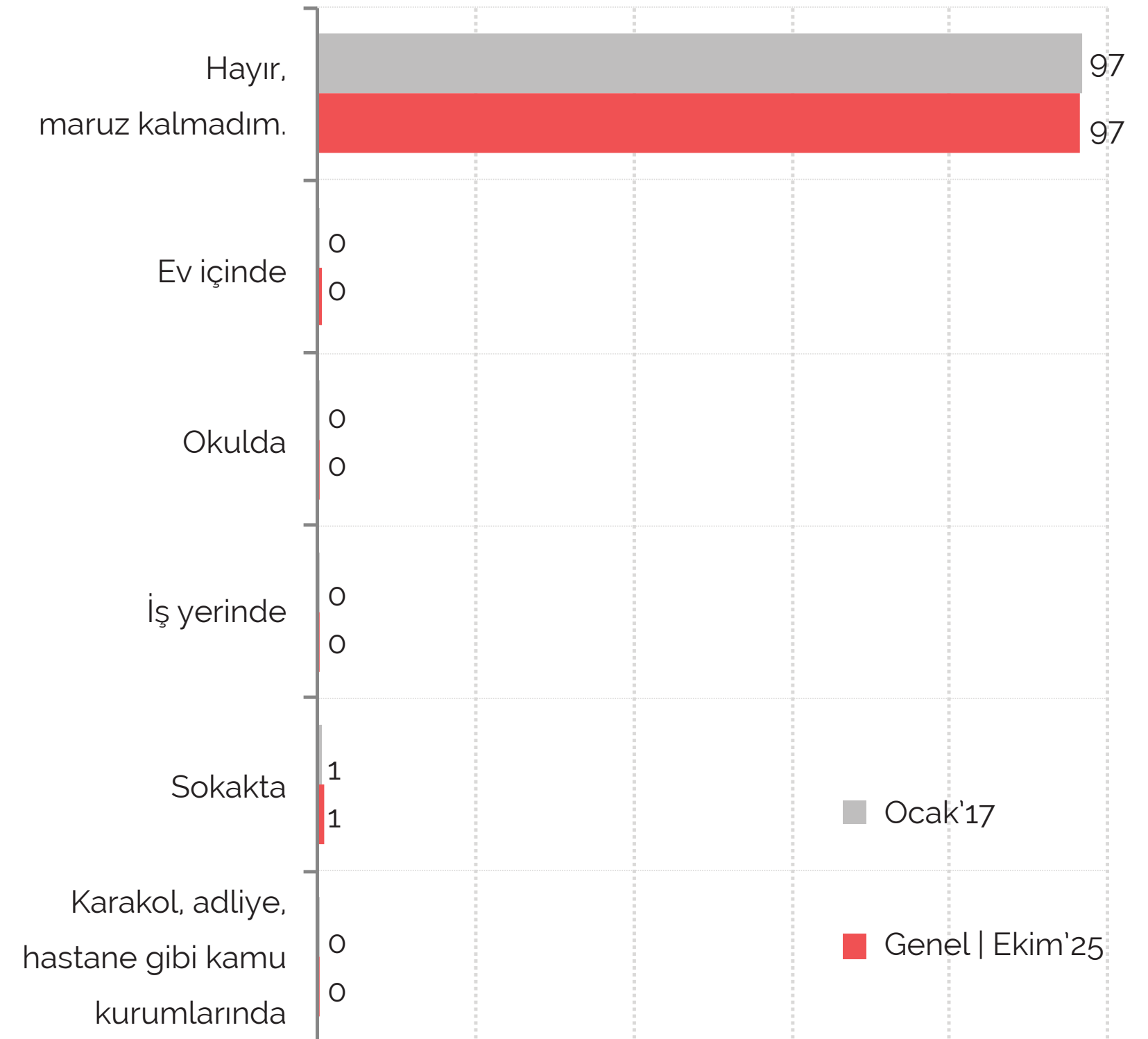
Örneğin Birleşmiş Milletler ve Dünya Sağlık Örgütü'nün farklı ölçümlerde beyan edilen oranları düzeltmek için kullandığı «underreporting factor» hesabına göre rapor edilen veya beyan edilen her 1 vaka için 2-4 gizli vaka varsayılır.

Cinsel Şiddet

Hayatınızın herhangi bir döneminde isteğiniz dışında
bir cinsel davranışa maruz kaldınız mı?
KADINLAR

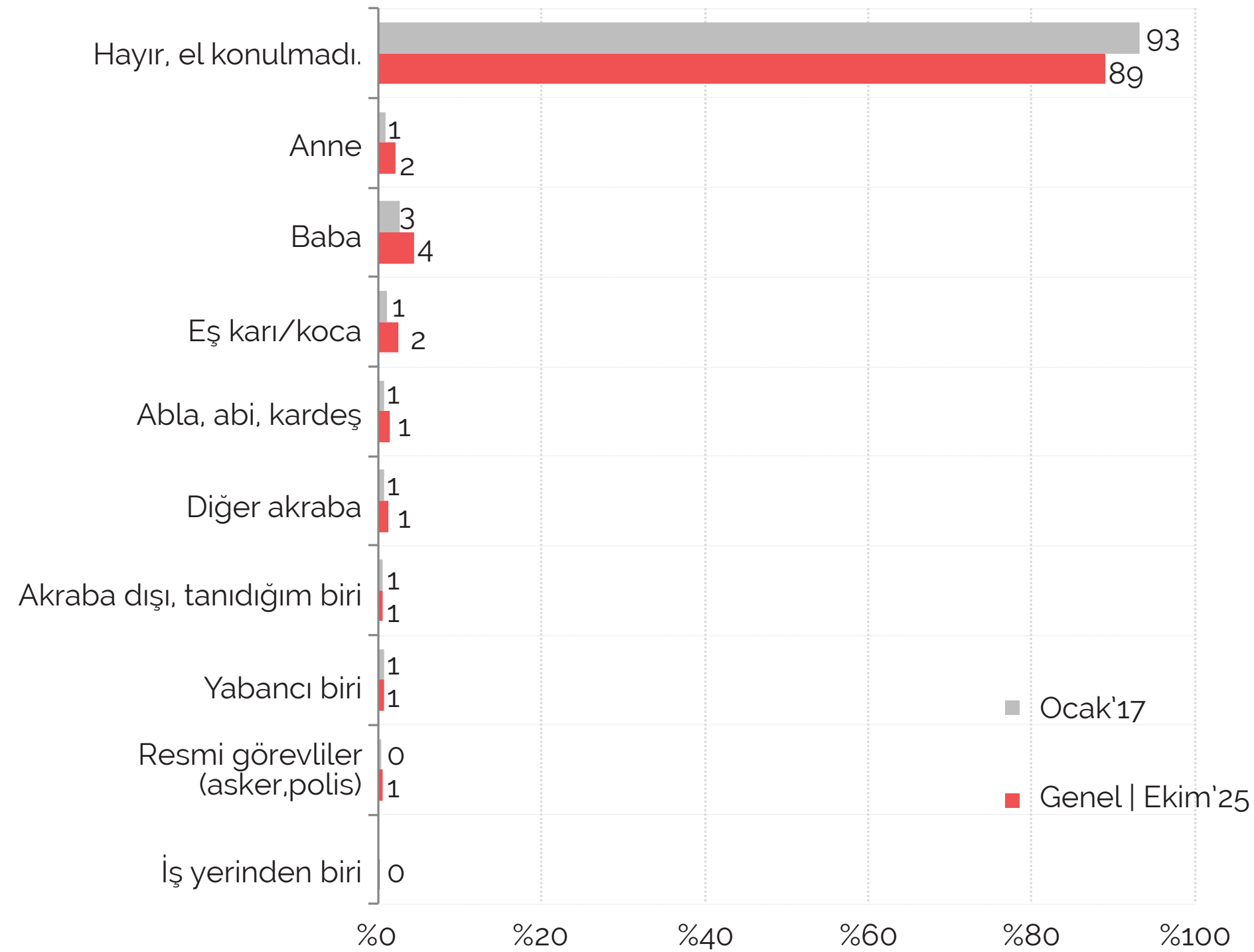
Hayatınızın herhangi bir döneminde isteğiniz dışında
bir cinsel davranışa maruz kaldınız mı?
ERKEKLER

Kadınların yüzde 13'ü, erkeklerin yüzde 2'si bu soruya evet yanıtını vermiş. Kadınların yüzde 7'si sokakta, yüzde 2'si ise evde isteği dışında, yüzde bir cinsel davranışa maruz kaldığını söylüyor. Ev içinde yaşanan olaylar, istismar vakalarının yakın çevre tarafından gerçekleştirildiğini düşündürüyor. İş yerinde maruz kalınan davranışlar ise araştırmadaki iş yerinde taciz algısı ve deneyimleri bulgularıyla örtüşüyor.

Ekonomik Şiddet

Hayatınızın herhangi bir döneminde
yakınlarınız tarafından gelirinize el konuldu mu?

Araştırmaya katılanların yüzde 89'u gelirine hiç el konulmadığını belirtirken, yüzde **11'i yaşamının bir döneminde yakını tarafından gelirinin bir kısmının veya tamamının alındığını söylüyor.**

Bu oran az görünse de, ekonomik şiddetin doğası gereği çoğu zaman normalleştirildiği veya aile içi düzen olarak algılandığını varsaymak mümkün.

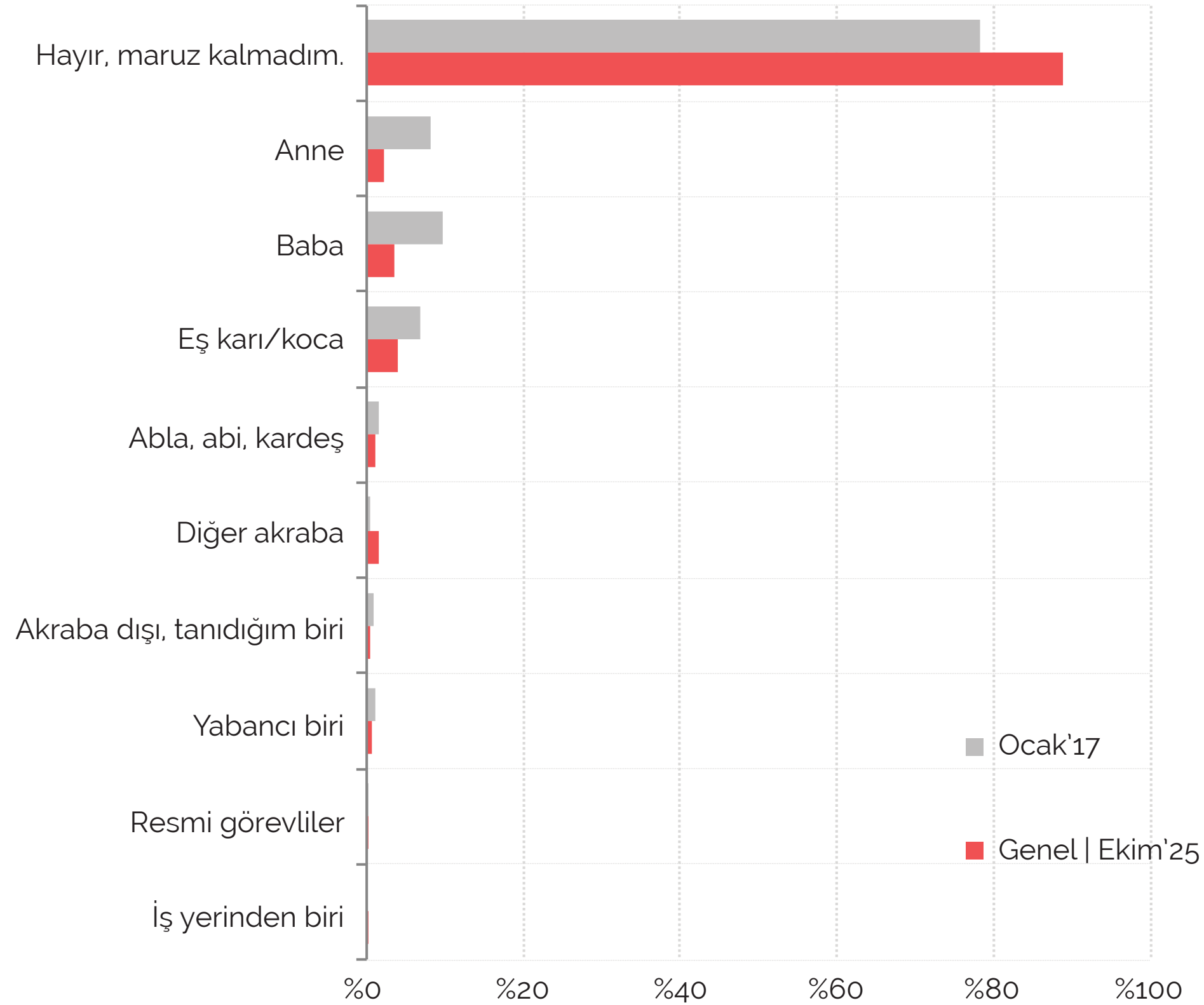
Gelire el koyanlar ise yakın hane içi figürler ve tanıdıklar olarak öne çıkıyor. Sırasıyla baba, anne, eş/karı-koca, abi-abla-kardeş ve tanıdıklar bireylerin gelirlerine el koymuş figürler.

Yabancı biri veya resmi görevler ise toplamda yüzde 2 seviyelerinde.

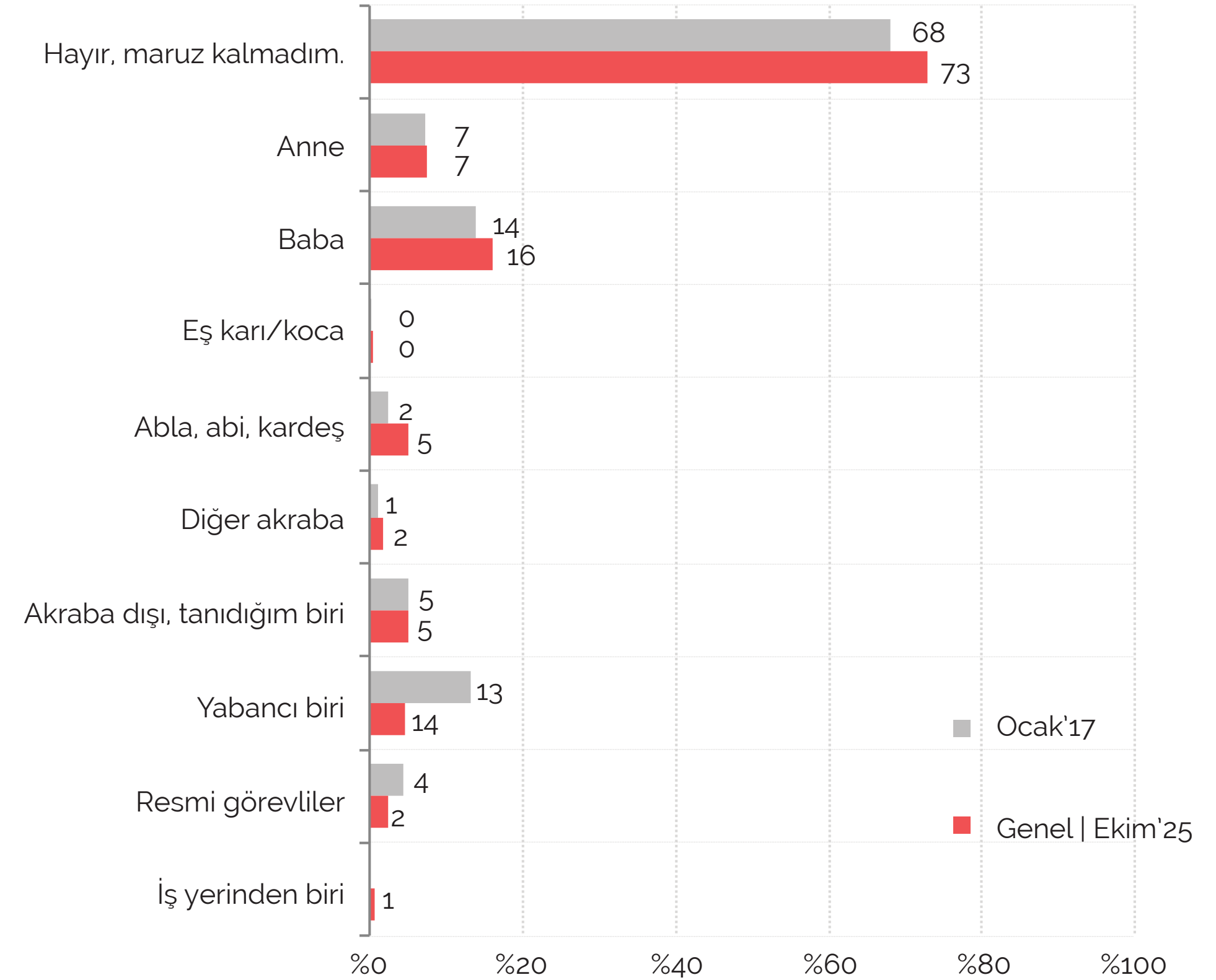
2017'den 2025'e toplamda 6 puan yükselen ekonomik şiddete maruz kalma oranlarında farklılaşmalar yakın aile bireylerinden ortaya çıkmaktadır.

Ekonomik Şiddet

Hayatınızın herhangi bir döneminde
yakınlarınız tarafından gelirinize el konuldu mu?
KADINLAR

Hayatınızın herhangi bir döneminde
yakınlarınız tarafından gelirinize el konuldu mu?
ERKEKLER

Cinsiyete göre farklılaşmalara baktığımızda zamanla kadınların güçlendiğine dair ipuçlarını görebiliyoruz. Erkeklerde ise yüzde 27'nin hala daha gelirlerine el konduğu bulgusu öne çıkıyor. Cinsiyetlere göre bu farklılaşma çalışma ve gelir elde etmeyle güçlü bir şekilde ilişkilidir.

Psikolojik şiddet

Psikolojik Şiddet

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet yalnızca fiziksel, cinsel, ekonomik ve dijital şiddetle sınırlı değildir. Konunun psikolojik boyutu belki de ölçmesi, anlaması en zor olan boyut olarak öne çıkmaktadır. Ölçümün zor olması gündelik hayat içerisindeki birçok davranış veya ilişkinin öğrenilmesi ve kabullenilmesiyle ilişkili olarak psikolojik şiddetin de görünmez bir hal almasındandır. Psikolojik şiddetin diğer şiddet türlerinden ayrılan bu yanı maruz kalan için ifade etme ve anlatma güçlüğü doğurmaktadır.

Birebir ilişkilerde veya toplumsal yaşamda ezen – ezilen ilişkisinin kurulduğu, ayrımcılığın olduğu, bir birey veya grup aleyhine dezavantajların olduğu durumlarda bazı şiddet türleri de sonuç olarak ortaya çıkıyor. Yani bir şiddet türüne maruz kalan birey, potansiyel olarak başka bir şiddet türüne de maruz kalabiliyor. Şiddetin bu kesişimsel yanı önüne geçilmediği takdirde uzun vadeli daha büyük hasarlara yol açıyor.

Bu kesişimsellikte neredeyse tüm şiddet türlerinin yancısı olarak psikolojik şiddet birincil aday olarak öne çıkmaktadır. Tanım olarak bağırma, küfretme, korkutma, tehdit, küçük düşürme, sınırlama, değersizleştirme gibi sistematik olarak uygulanan bir şiddet türü olsa da diğer şiddet türlerinin sonucu olarak da yaşanmaktadır.

Araştırmada öne çıkan toplumsal farkındalık artışı psikolojik şiddetin görünürlüğü açısından önemli bir potansiyel taşımaktadır. Genç kadınların, dijital şiddet ve duygusal manipülasyon gibi konuları daha açık ifade etmeleri, duygusal baskı ve kontrol edici davranışları şiddet kapsamında değerlendirmeye daha yakın olmaları, değişen toplumsal algının işaretidir. Bu eğilim, psikolojik şiddetin “özel alan / görünmez alan” sınırlarının dışına taşınması ve kamusal bir problem olarak ele alınması açısından kritik önemdedir.

Sonuç olarak psikolojik şiddet, fiziksel ya da ekonomik şiddetine kıyasla daha görünmez olsa da, kadınların yaşam alanlarını, ilişkilerini ve kişisel bütünlüklerini doğrudan etkileyen temel bir toplumsal cinsiyet eşitsizliği problemidir. Araştırmanın bulguları, bu şiddet türünün tanınmasını, raporlanmasını ve destek mekanizmaları tarafından ciddiyle ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Psikolojik şiddetle mücadele, yalnızca bireysel farkındalık ve hukuki koruma ile değil; aynı zamanda kadınların güçlendiği, destek alabildiği ve kendini güvende hissettiği bütüncül bir toplumsal yapı ile mümkündür.

• Akran Zorbalığı

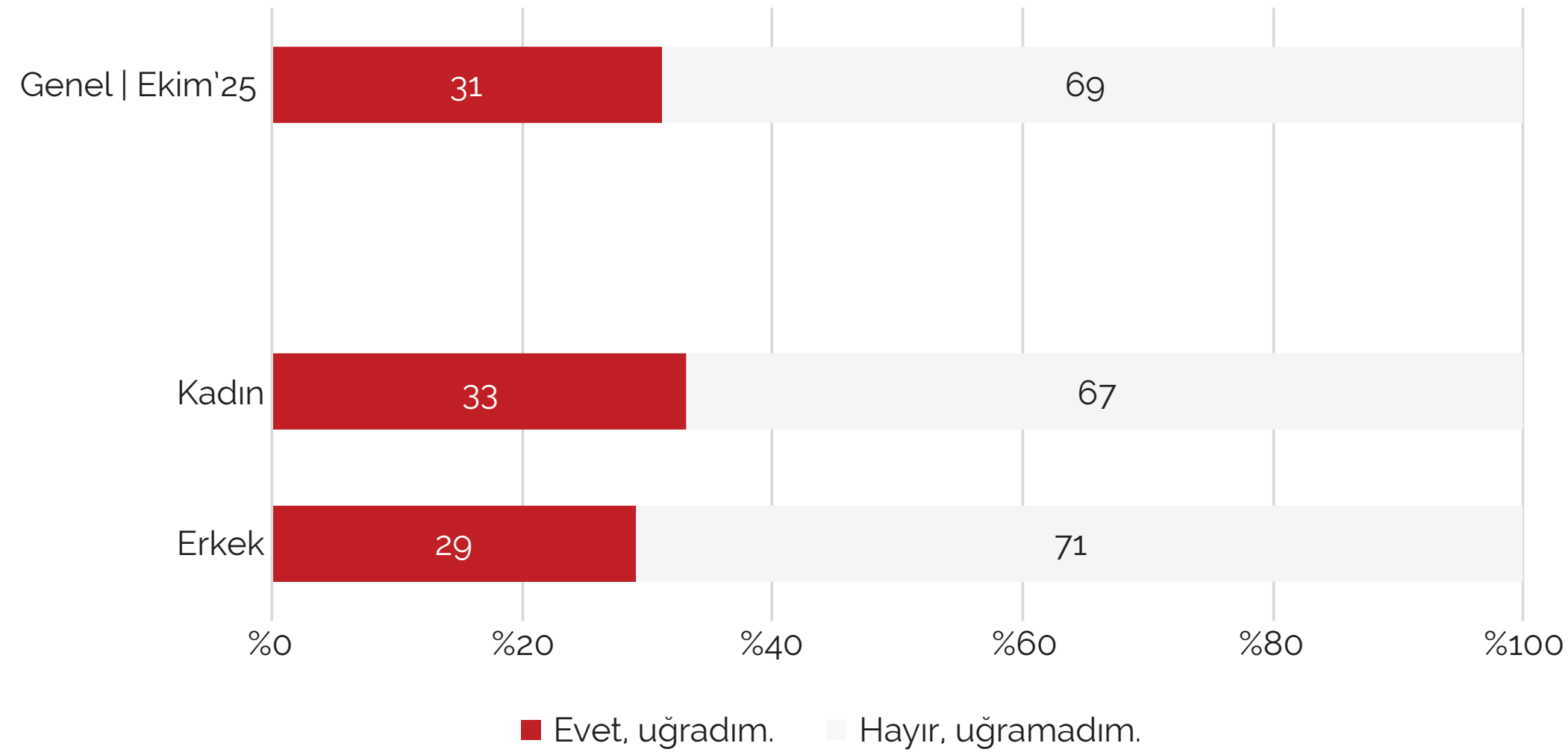
Akran Zorbalığı

Akran zorbalığı "Bir veya birkaç öğrencinin bir başka öğrenciye karşı yaptığı saldırgan davranışlar" olarak tanımlanmaktadır.

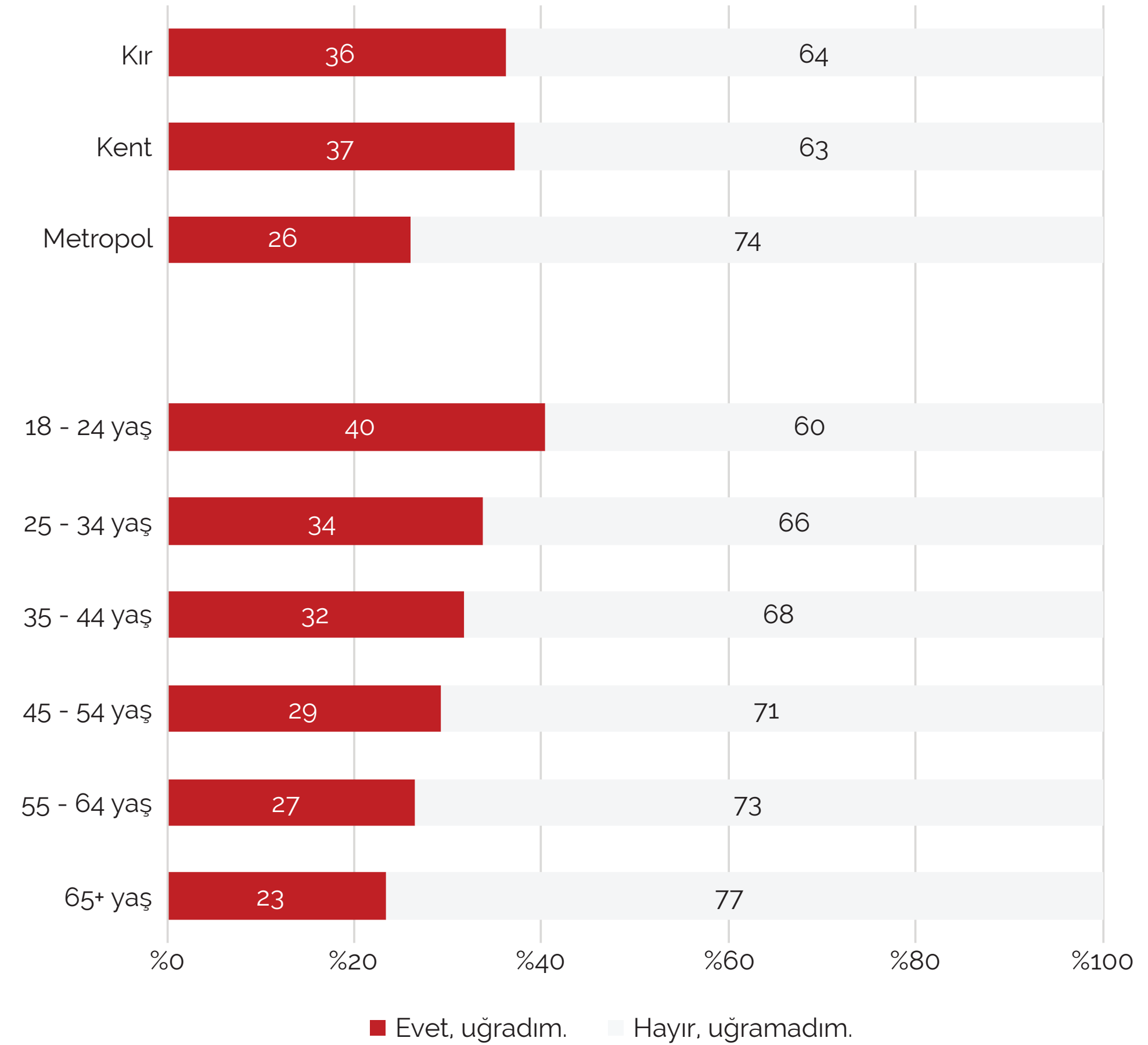
Akran zorbalığının 3 temel özelliği vardır:

- Bilinçli ve kasıtlı olarak karşı tarafı incitmeye ve zarar vermeye yönelik olması
- Tekrarlayıcı ve sürekli olması
- Güç dengesizliği olması (zorbalık yapan öğrencinin fiziksel, zihinsel veya yaş olarak daha büyük olması).

https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2025_02/05094917_kuramsalkitap.pdf

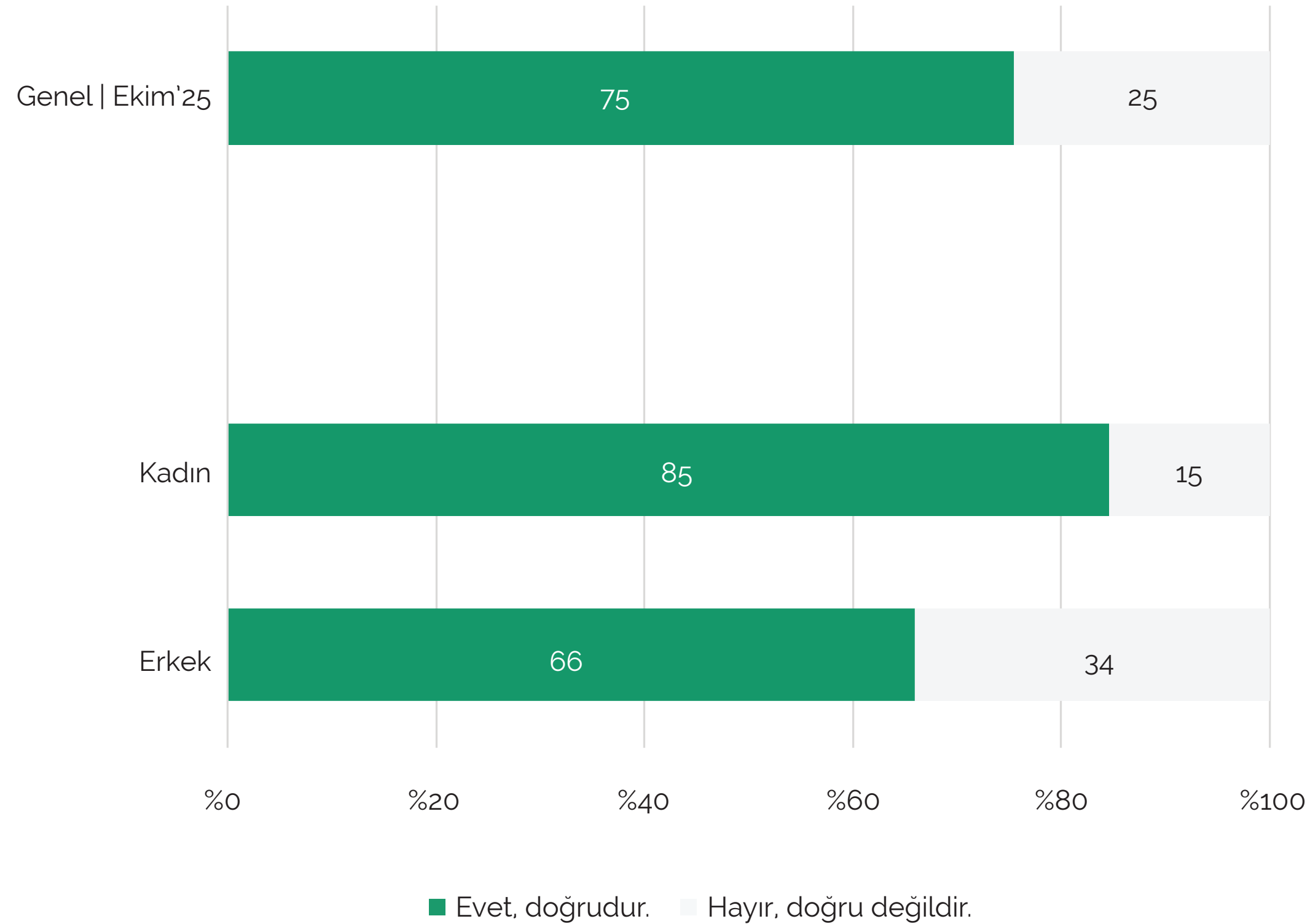
Çocukluğunuzda hiç akranlarınız / yaşıtlarınız tarafından zorbalığa / şiddete maruz kaldınız mı?

Kadının Beyanı İşşaya Yaklaşım

Kadının Beyanı

Şiddet veya taciz olaylarında kadının veya çocuğun beyanı esastır ilkesi beyanın doğru olduğunu kabul ederek soruşturma açılması anlamına gelir, sizce bu uygulama doğru mudur?

«Şiddet veya taciz olaylarında kadının veya çocuğun beyanı esastır ilkesi beyanın doğru olduğunu kabul ederek soruşturma açılması anlamına gelir, sizce bu uygulama doğru mudur?»

Her 4 kişiden 3'ü şiddete maruz kalanın sözüne güvenilmesini adalet açısından meşru bir başlangıç olarak gördüğünü gösteriyor.

Kadınlarda bu oran yüzde 85 iken erkeklerde yüzde 66.

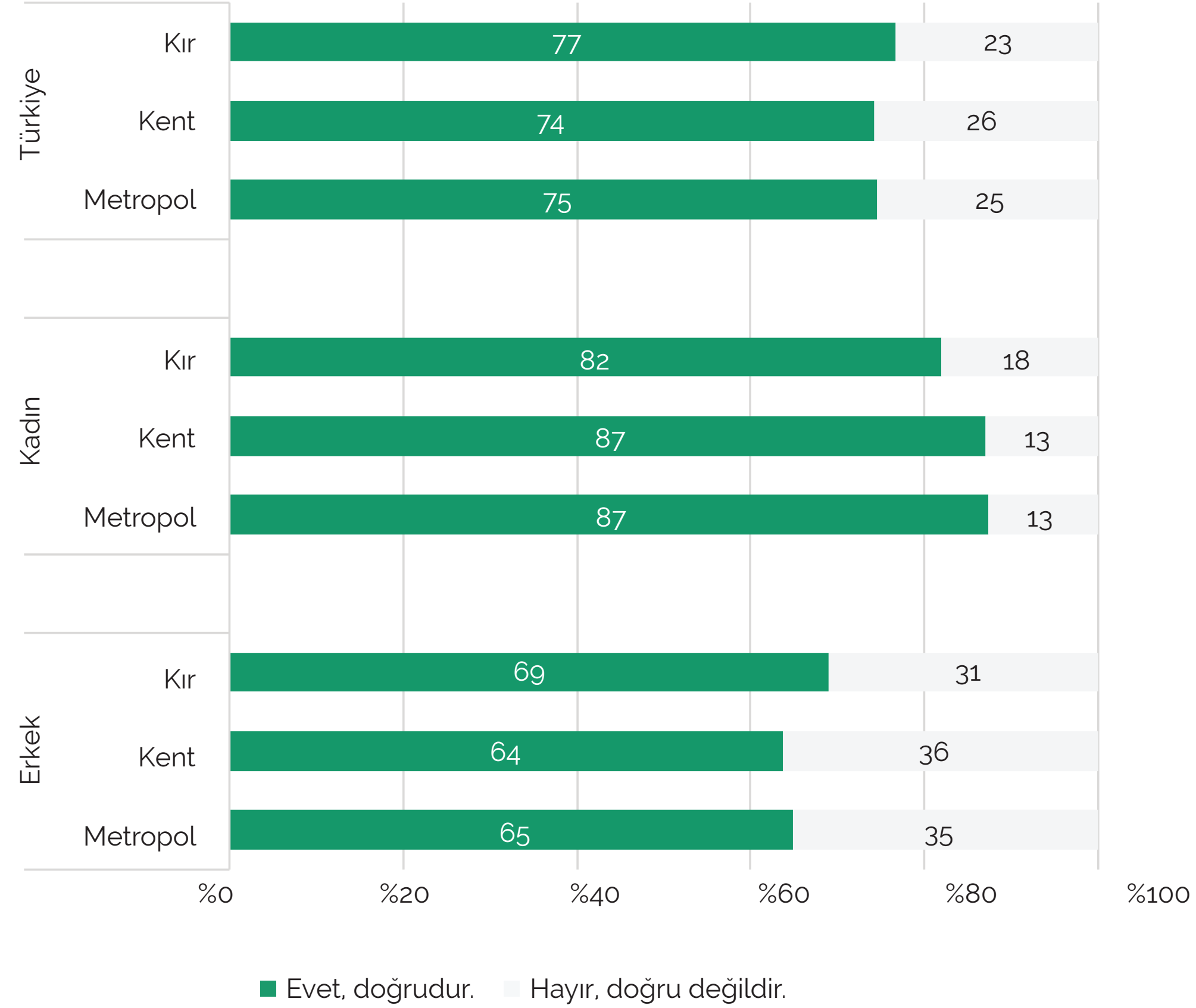
Bu farklılaşma kadınlarda güvenlik, korunma ve inandırma mücadelesinin bir sonucu olarak kendini gösteriyor. Erkeklerin daha düşük oranda doğru bulması suistimal, yanlış suçlama korkusu gibi kaygılardan ileri gelebilir. Ama yine de her 3 erkekten 2'si bu yaklaşımı doğru bulmaktadır.

Her demografik kırılımda kadınlar, «kadının veya çocuğun beyanı esastır» yargısına erkeklerden daha yüksek oranda katılıyor.

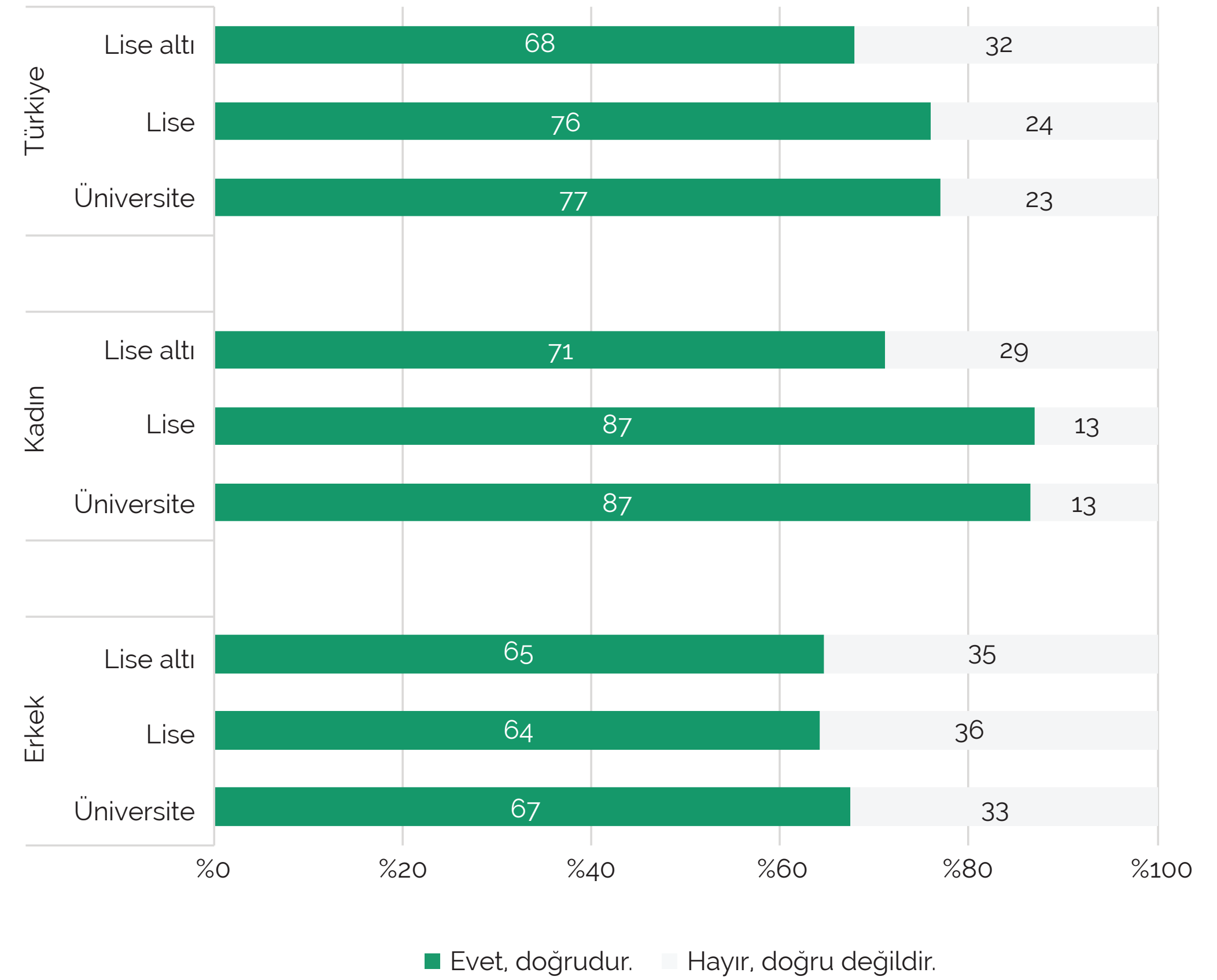
Yüksek eğitilmiş, kendisini modern olarak tanımlayan, genç kadınlarda bu oran kadınların genelinden de yüksek.

Kadının Beyanı

Şiddet veya taciz olaylarında kadının veya çocuğun beyanı esastır ilkesi beyanın doğru olduğunu kabul ederek soruşturma açılması anlamına gelir, sizce bu uygulama doğru mudur?

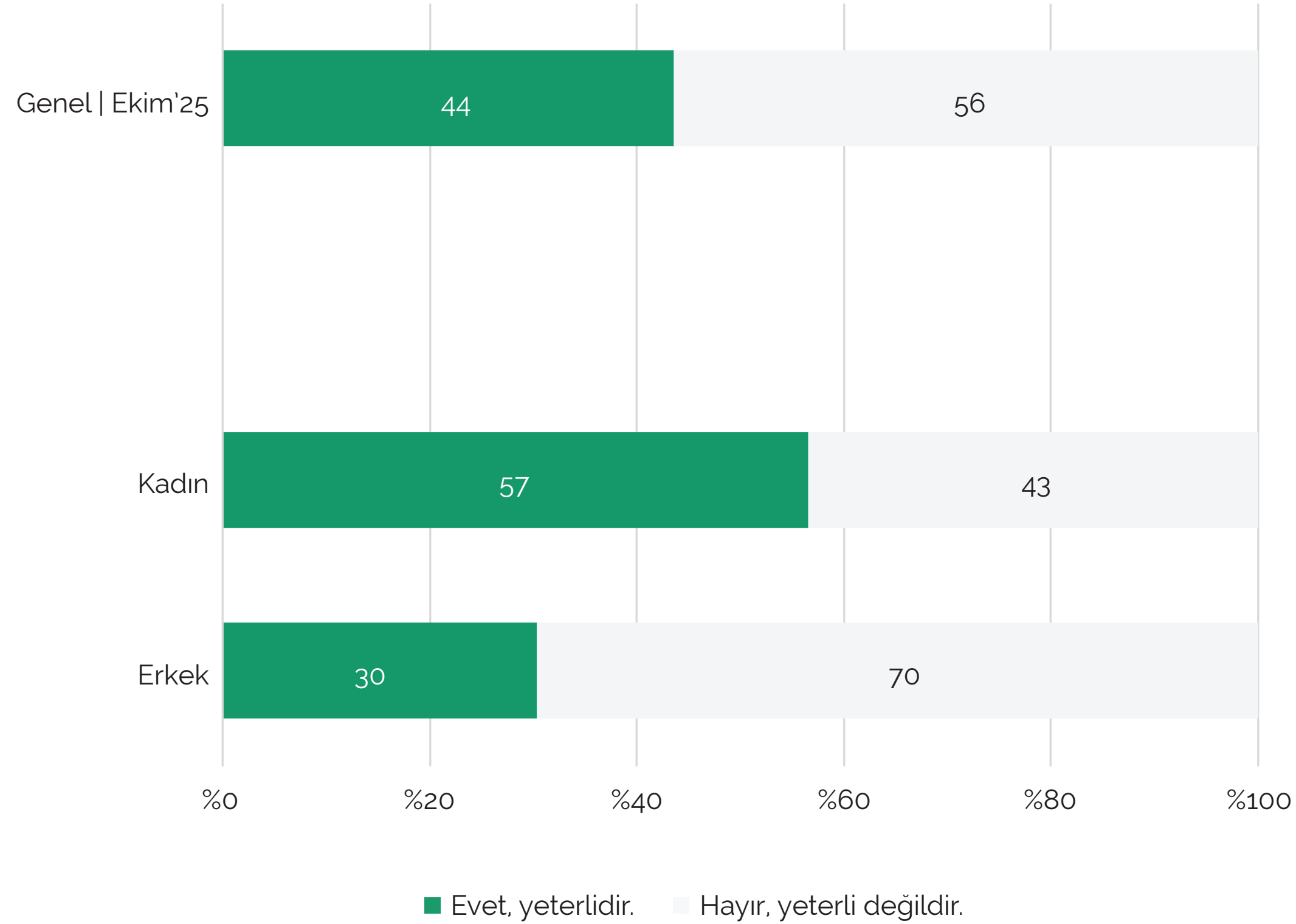

Şiddet veya taciz olaylarında kadının veya çocuğun beyanı esastır ilkesi beyanın doğru olduğunu kabul ederek soruşturma açılması anlamına gelir, sizce bu uygulama doğru mudur?

Kadının Beyanı

Bir kadın bir erkek tarafından şiddete uğradığını söylüyor.
Sizce bu beyan erkeğin ceza alması için yeterli midir?

«Bir kadın bir erkek tarafından şiddete uğradığını söylüyor. Sizce bu beyan erkeğin ceza alması için yeterli midir?»

Tüm katılımcıların yüzde 44'ü, bir kadının beyanının erkeğin ceza alması için yeterli olduğunu düşünüyor. Yüzde 56'sı ise "hayır, yeterli değildir" diyor.

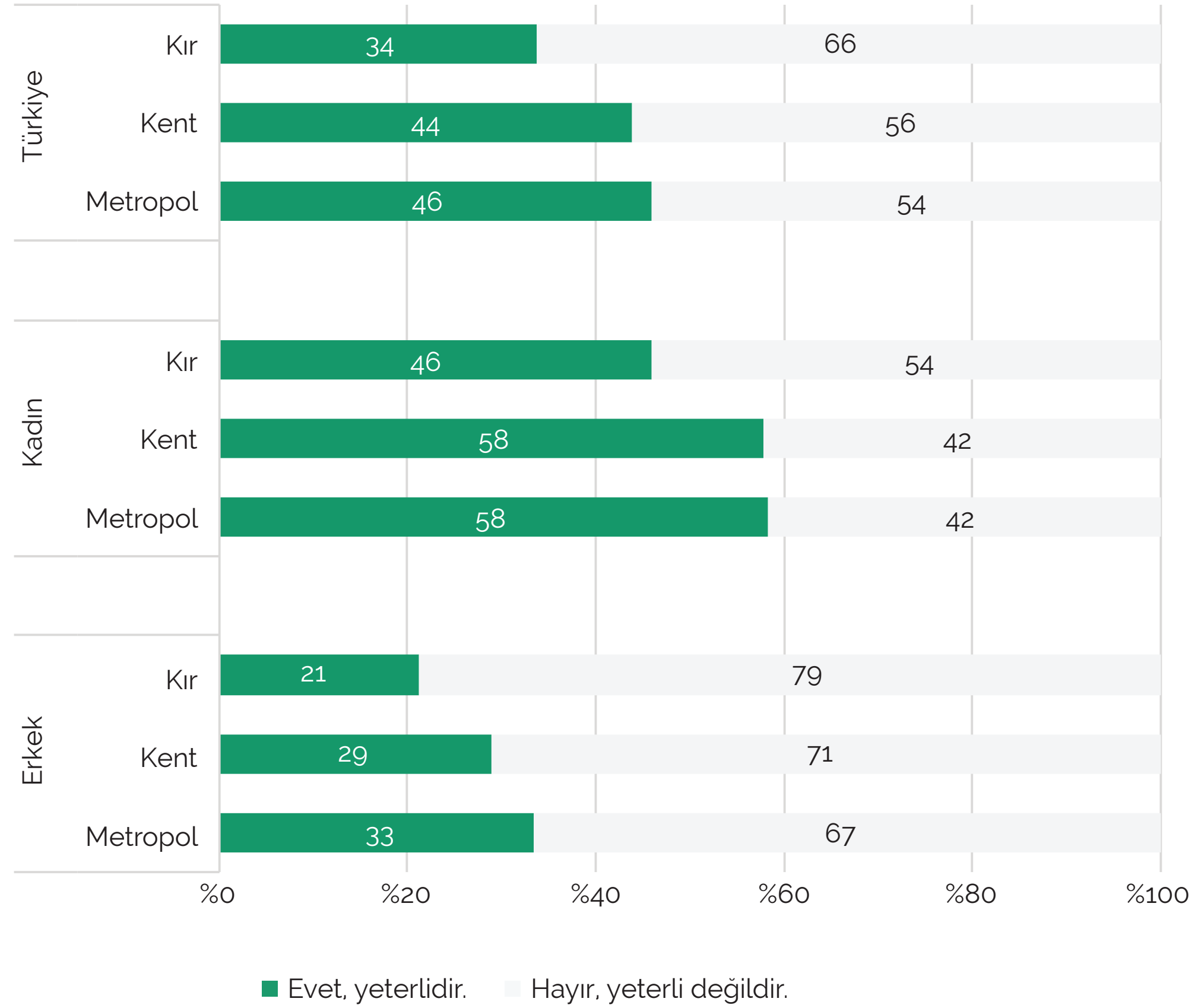
Yani toplumun çoğunluğu beyanın soruşturma başlatmak için önemli olduğunu kabul etse de, cezaya dayanak olması konusunda daha temkinli.

Kadınların yüzde 57'si beyanın ceza için yeterli olması gerektiğini düşünürken bu oran erkeklerde yüzde 30'lara düşüyor.

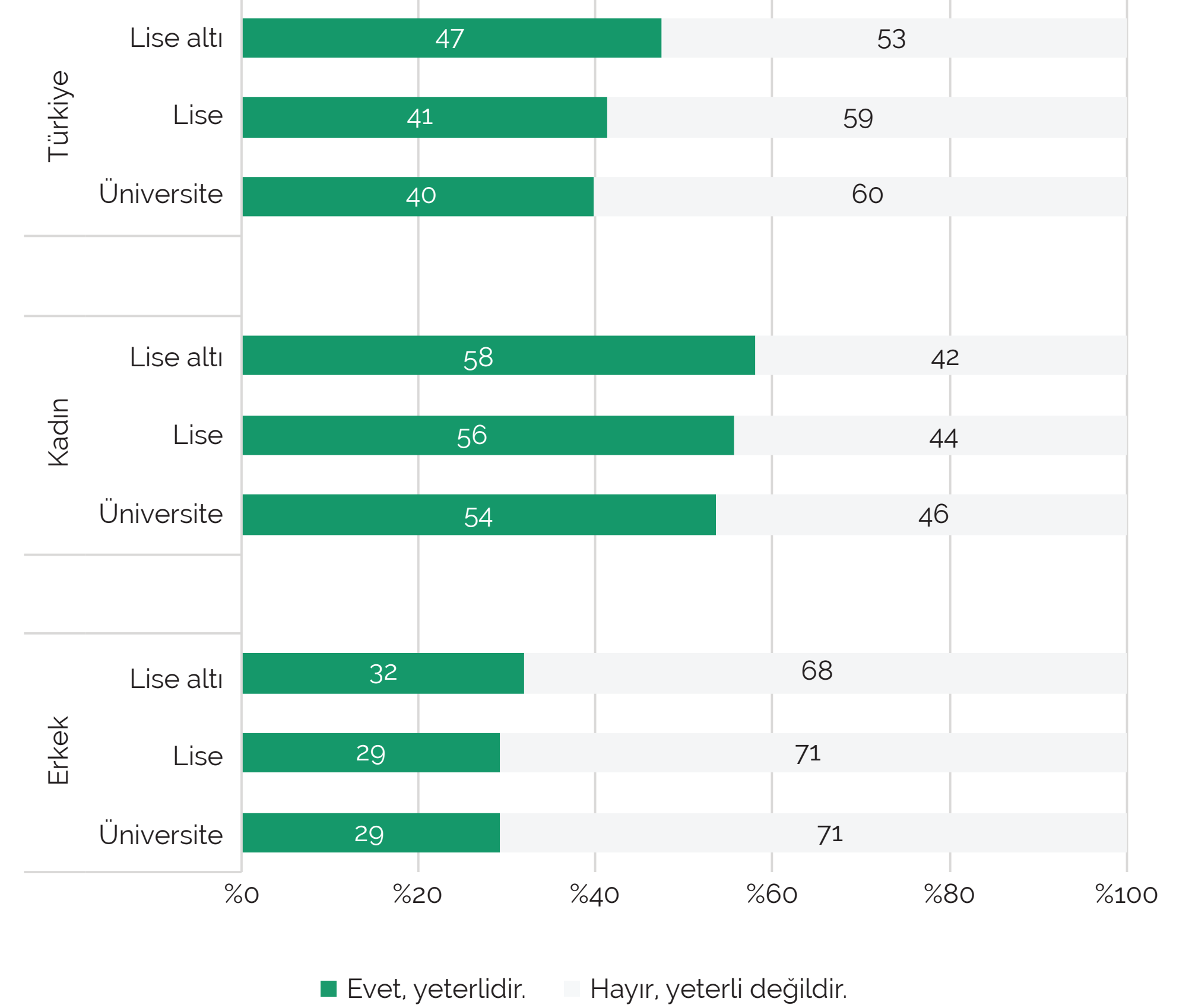
Aradaki bu farklılaşma adli vakalardan da bildiğimiz üzere şiddetin genellikle erkeklerden kadınlara yönelik olması ve şiddet vakalarının çoğunlukla özel alanlarda, ispat etmenin pek de kolay olmadığı durumlarda cereyan etmesiyle ilgili olabilir.

Kadının Beyanı

Bir kadın bir erkek tarafından şiddete uğradığını söylüyor.
Sizce bu beyan erkeğin ceza alması için yeterli midir?

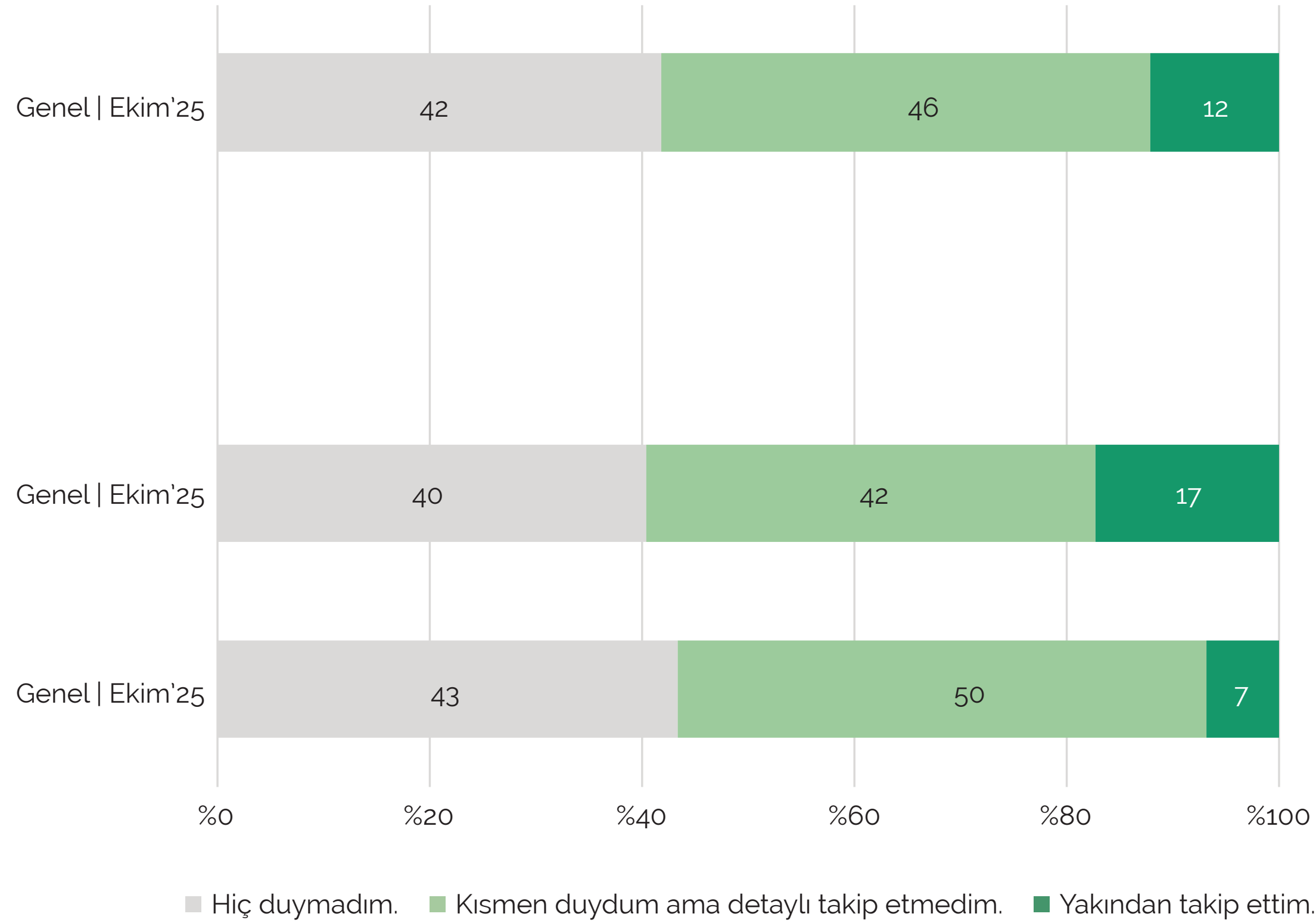

Bir kadın bir erkek tarafından şiddete uğradığını söylüyor.
Sizce bu beyan erkeğin ceza alması için yeterli midir?

İfşaya Yaklaşım

Son günlerde ülke gündeminde konuşulan, bazı ünlü erkeklerin kadınları taciz boyutunda rahatsız ettiği ve bunların ortaya çıkarıldığı ifşa olaylarını duydunuz mu?

"Son günlerde ülke gündeminde konuşulan, bazı ünlü erkeklerin kadınları taciz boyutunda rahatsız ettiği ve bunların ortaya çıkarıldığı ifşa olaylarını duydunuz mu?"

Kamuoyuna yansımış taciz ve ifşa haberlerine dair her 10 kişiden 4'ünün haberi yok. Yüzde 46 kısmen duydum ama detaylı takip etmedim derken yüzde 12 yakından takip ettim diyor.

Aslında verilen yanıtlara bakınca, taciz ve ifşa olaylarına dair tartışmalar belirli bir toplum kesiminin gündeminde yer alıyor.

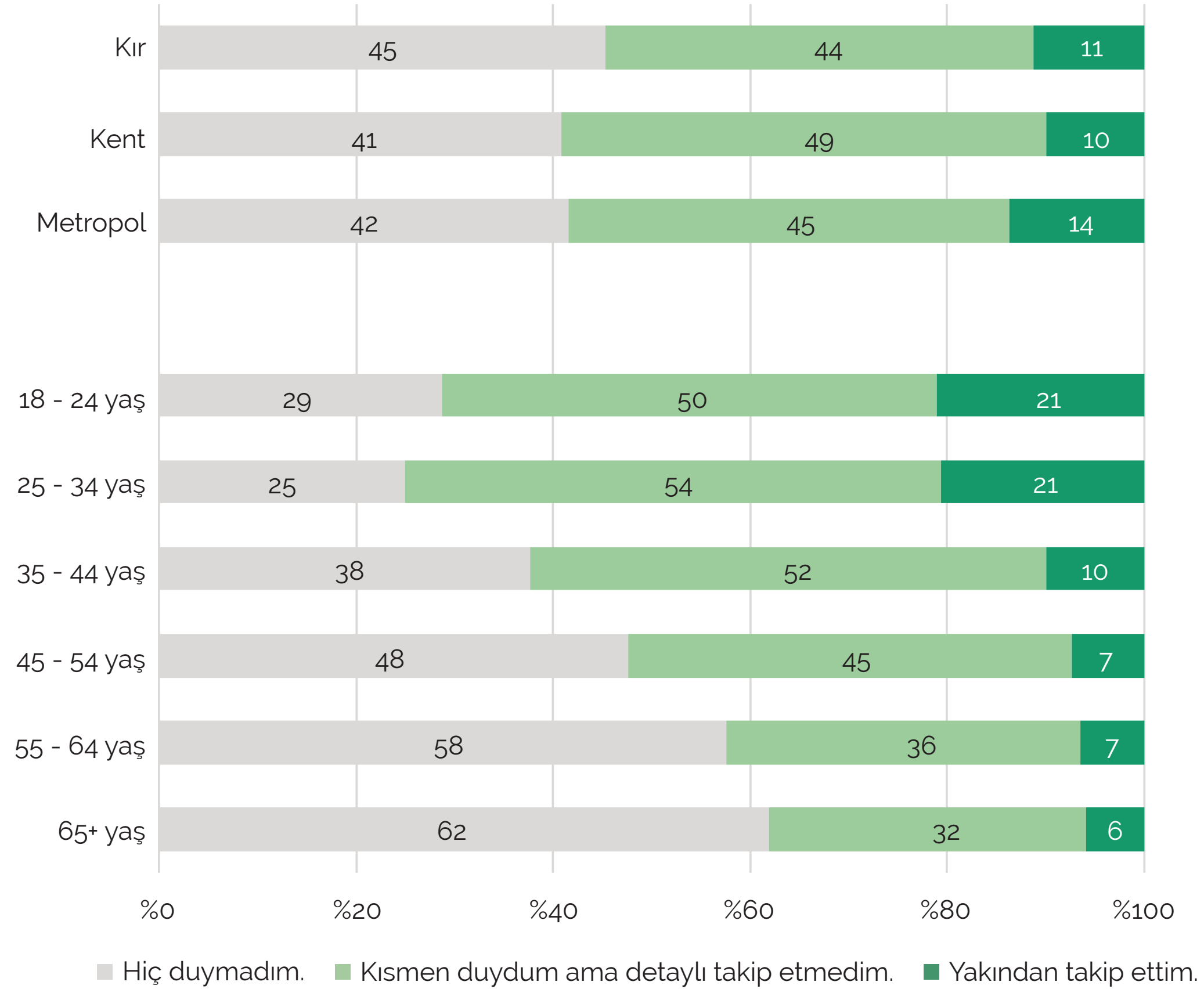
Kadınlar erkekler göre bu gündemi daha yakından takip etmiş.

34 yaş altı her 5 kadından biri bu konuları yakından takip ettiğini belirtiyor.
Aynı yaş grubunun yarısı duymuş ancak yakından takip etmemiş.

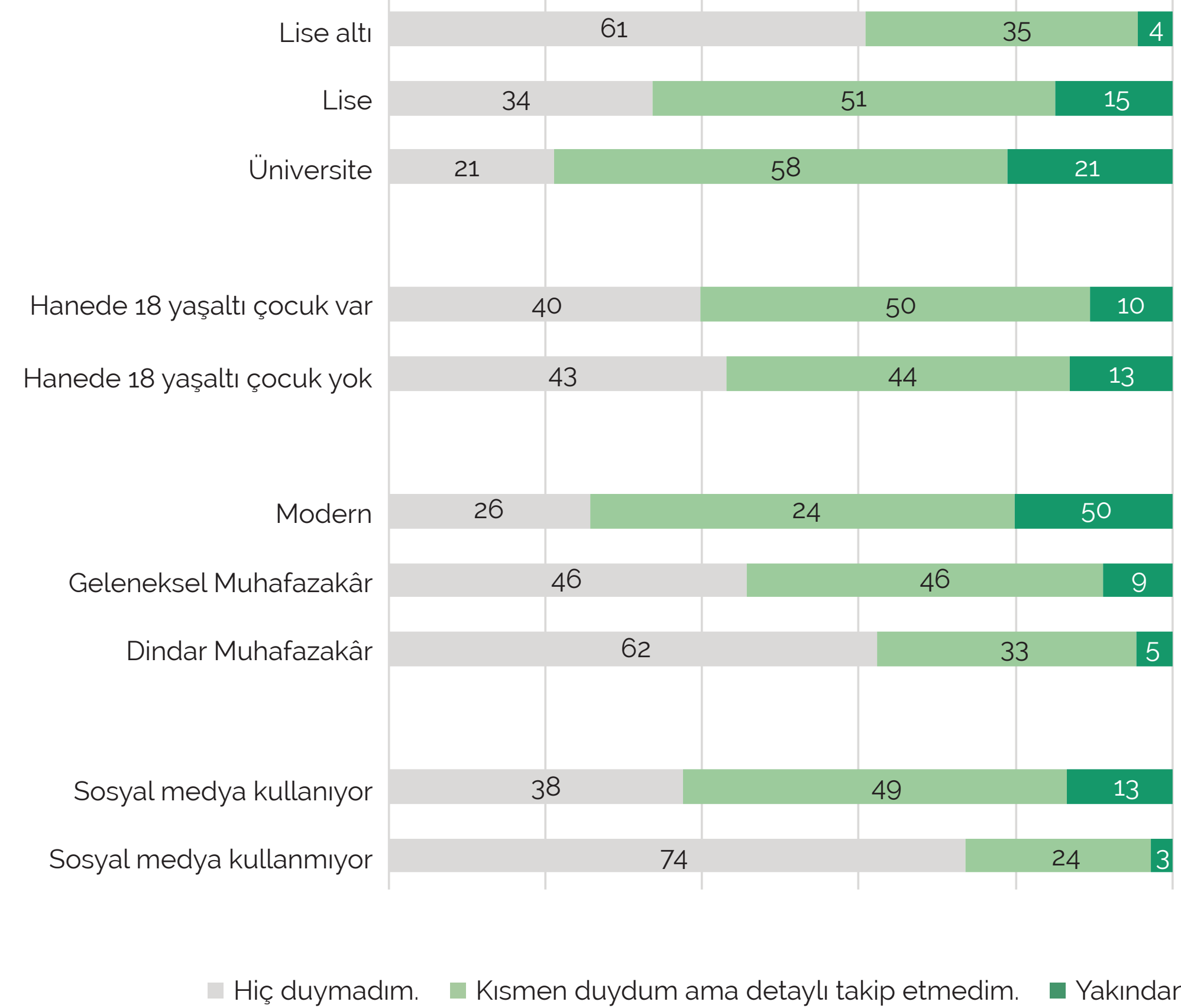
Daha genç, daha yüksek eğitilmiş ve sosyal medya kullanıcı kitlenin ilgilendiği, hassasiyet gösterdiği ve takip ettiği bir gündem olarak öne çıkıyor.

İfşaya Yaklaşım

Son günlerde ülke gündeminde konuşulan, bazı ünlü erkeklerin kadınları taciz boyutunda rahatsız ettiği ve bunların ortaya çıkarıldığı ifşa olaylarını duydunuz mu? Takip ettiniz mi?

Son günlerde ülke gündeminde konuşulan, bazı ünlü erkeklerin kadınları taciz boyutunda rahatsız ettiği ve bunların ortaya çıkarıldığı ifşa olaylarını duydunuz mu? Takip ettiniz mi?

• Tacize Karşı Ne Yapmalı?

Tacize Karşı Ne Yapmalı?

Kadına yönelik şiddet ve taciz konularının çözümüne neredeyse hiçbir zaman «cinsiyet gözlüğü» takılarak bakılmadığı için sorunun çözümü her zaman kadınlarda aranıyor. Uzun bir süre toplumsal cinsiyet eşitliği için çözüm önerileri «kadınları güçlendirme» , «kadınları eğitme» ve «farkındalıklarını artırma» basitliğinde ilerledi.

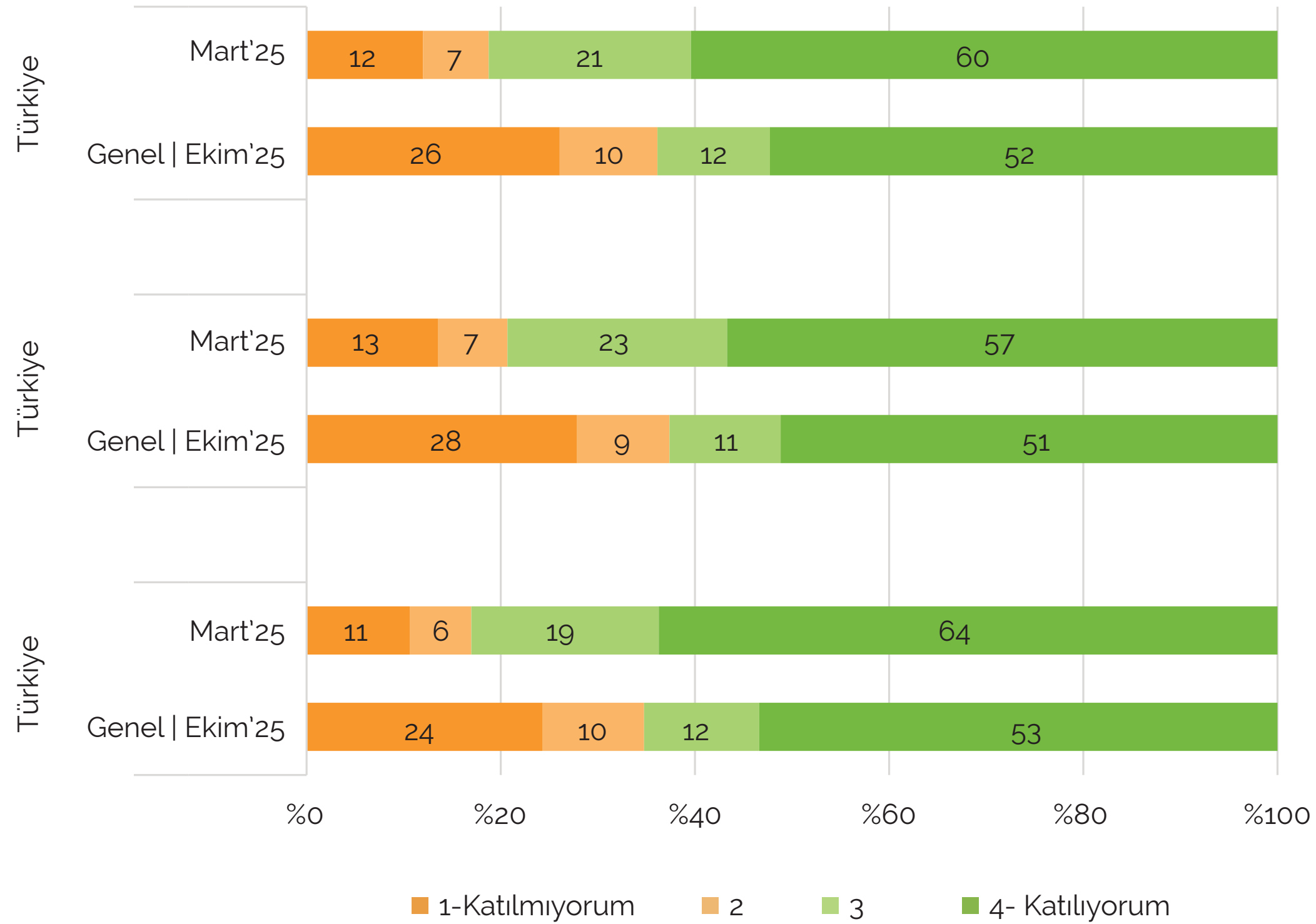
Kadına yönelik şiddet vakalarından hafızalarımızda kalan «O saatte orada ne işi varmış?», «O kadar kısa giymeseydi.» gibi yargılar toplum nezdinde ne derece karşılık buluyor ve zamanla bu yargılara dair değerlendirmeler nasıl değişiyor ölçmek istedik.

Bundan 10 yıl önce de benzer konular konuşuluyordu, Mart 2015 KONDA Barometresi Araştırması'nda sorduğumuz soruları yineleyerek 10 yılda algının ne yönde değiştiğini anlamaya çalıştık.

Bir sonraki bulgu serisinde «kadınlar tacize ve şiddete maruz kalma ihtimaline karşı ne yapsın» sorularına **NE MÜNASEBET** yanıtını verdiler. 10 yıl öncesine göre erkekler de pozitif yol kat etmiş durumdalar.

Tacize Karşı Ne Yapmalı?

Tacize ve şiddete maruz kalma tehlikesine karşı kadınlar:
Hava karardıktan sonra ıssız yerlerde tek başına yürümemeliler.

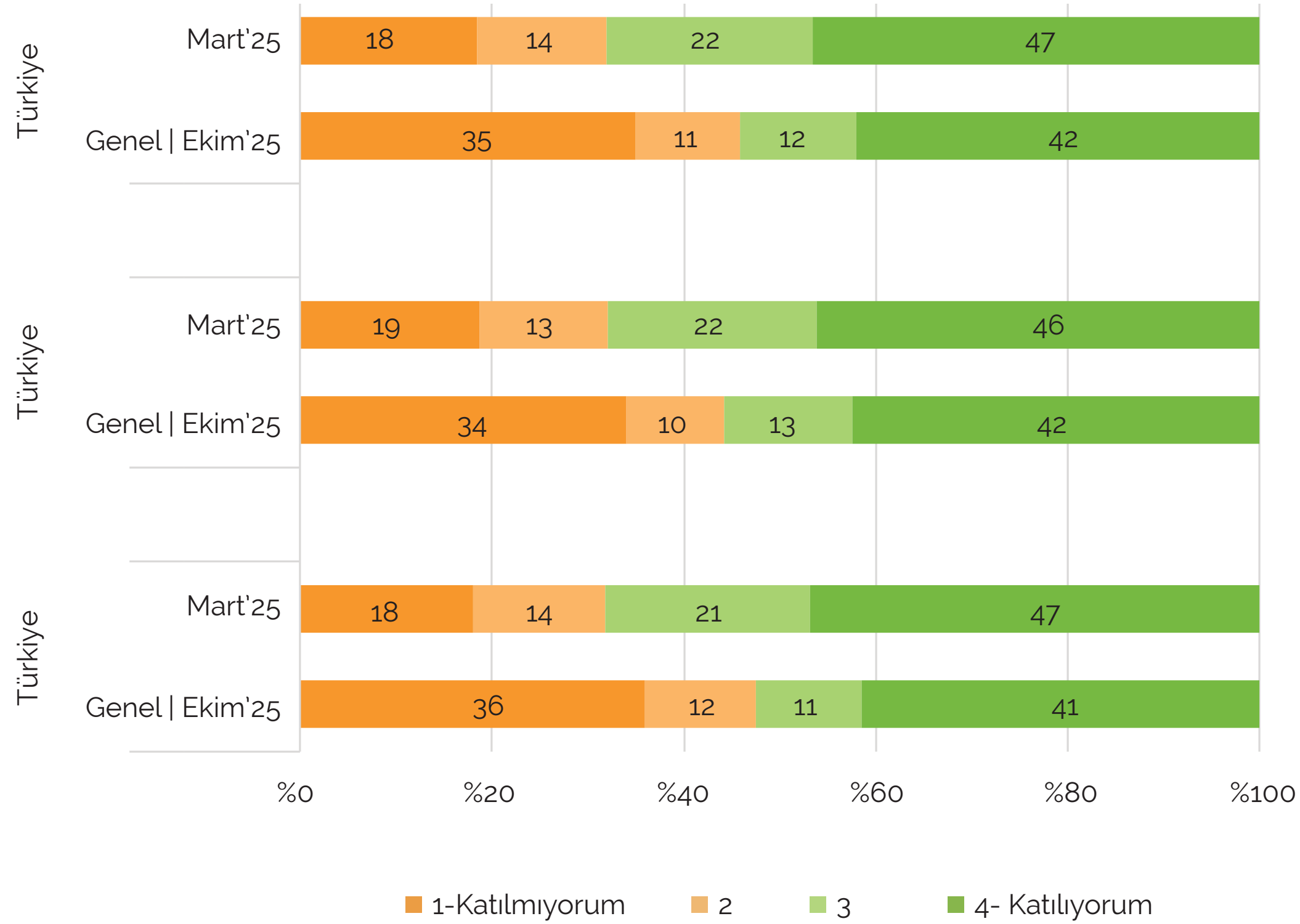
Kadınların taciz ve şiddete maruz kalmamak için ne yapmaları, ne yapmamaları gerektiği sorulduğunda toplumun genelinde aradan geçen 10 yılda yargılara katılmama yönünde bir eğilim görülüyor.

2015'ten 2025'e, toplumun hem kadın hem erkek kesiminde "kadınlar kendi güvenlikleri için kısıtlanmamalı" düşüncesi güçlenmiş. Ancak hala her iki cinsiyetten çoğunluk, kadınların geceleri ıssız yerlerde tek başına yürümesinin riskli olduğu kanaatini koruyor.

Bu tablo, toplumsal cinsiyet normlarında yavaş ama belirgin bir dönüşüm yaşandığını taciz ve şiddet olaylarının kadınların kendi kendilerine almaları beklenen önlemler ile değil toplumun bu konuda bilinçlenmesi ile çözülebileceğini işaret ediyor.

Tacize Karşı Ne Yapmalı?

Tacize ve şiddete maruz kalma tehlikesine karşı kadınlar:
İş yerinde ve okulda giyimlerine dikkat etmeliler.

«Tacize ve şiddete maruz kalma tehlikesine karşı kadınlar toplu taşıma araçlarına gece yalnız başlarına binmemeliler.» yargısında da yıldan yıla görüş değişiyor.

10 yıl önce toplum bu yargıya yüzde 69 oranında katılırken bu oran yüzde 54'e gerilemiş durumda.

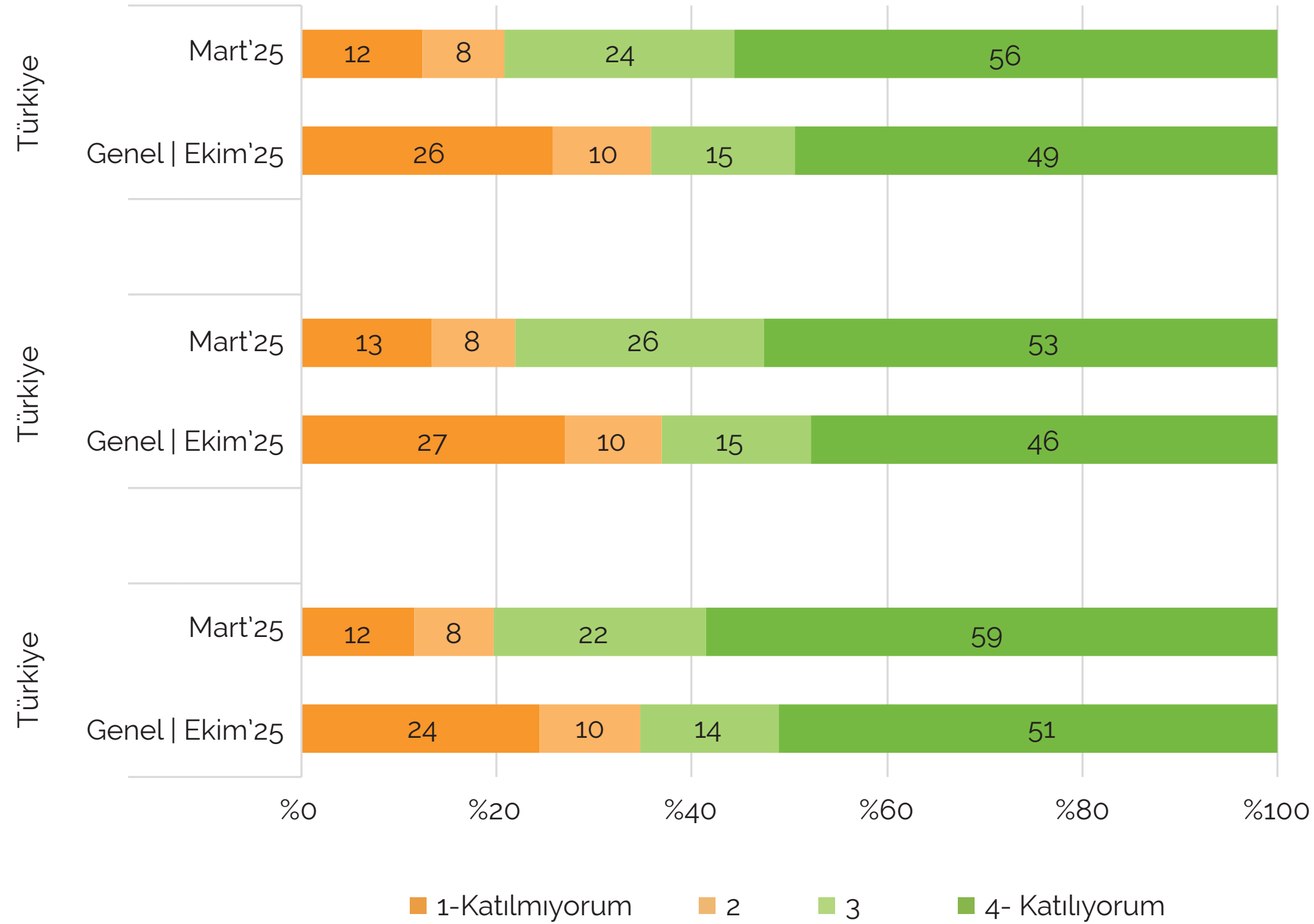
Kadınlarda bu oran yüzde 68'den yüzde 55'e, erkeklerde ise yine yüzde 68'den yüzde 52'ye gerilemiş.

Burada öne çıkan bulgu kadınların gündelik hayat içerisinde zaten tartışılmaması gereken özgürlük alanlarına dair düşünmeye itilmeleri, taciz ve şiddete kalma ihtimali üzerinden hareketlilik imkanlarının kısıtlanması.

Toplumun tamamı da, kadınlar ve erkeklerin de değerlendirmeleri bunu destekler nitelikte pozitif yönde değişmiş.

Tacize Karşı Ne Yapmalı?

Tacize ve şiddete maruz kalma tehlikesine karşı kadınlar:
İş yerinde ve okulda giyimlerine dikkat etmeliler.

2015'te bu ifadeye katılanların oranı yüzde 80 iken bugün yüzde 64'e gerilemiş durumda.

Kadınların giyimine ilişkin "koruyucu sorumluluk" yükleyen yaklaşım zayıflıyor; ancak toplumun hala yüzde 64'ü bu görüşe katılıyor.

Aynı dönemde "katılmıyorum" diyenlerin oranı yüzde 20'den yüzde 36'ya yükselmiş. **Bu bulgu, son 10 yılda suçun sorumluluğunu şiddete maruz kalan yerine faile yükleme bilincinin arttığını gösteriyor.**

Kadınlar, 10 yıl öncesine göre kıyafet üzerinden suçlanmaya daha fazla itiraz etmesinin yanı sıra erkekler de benzer bir tutum sergiliyor.

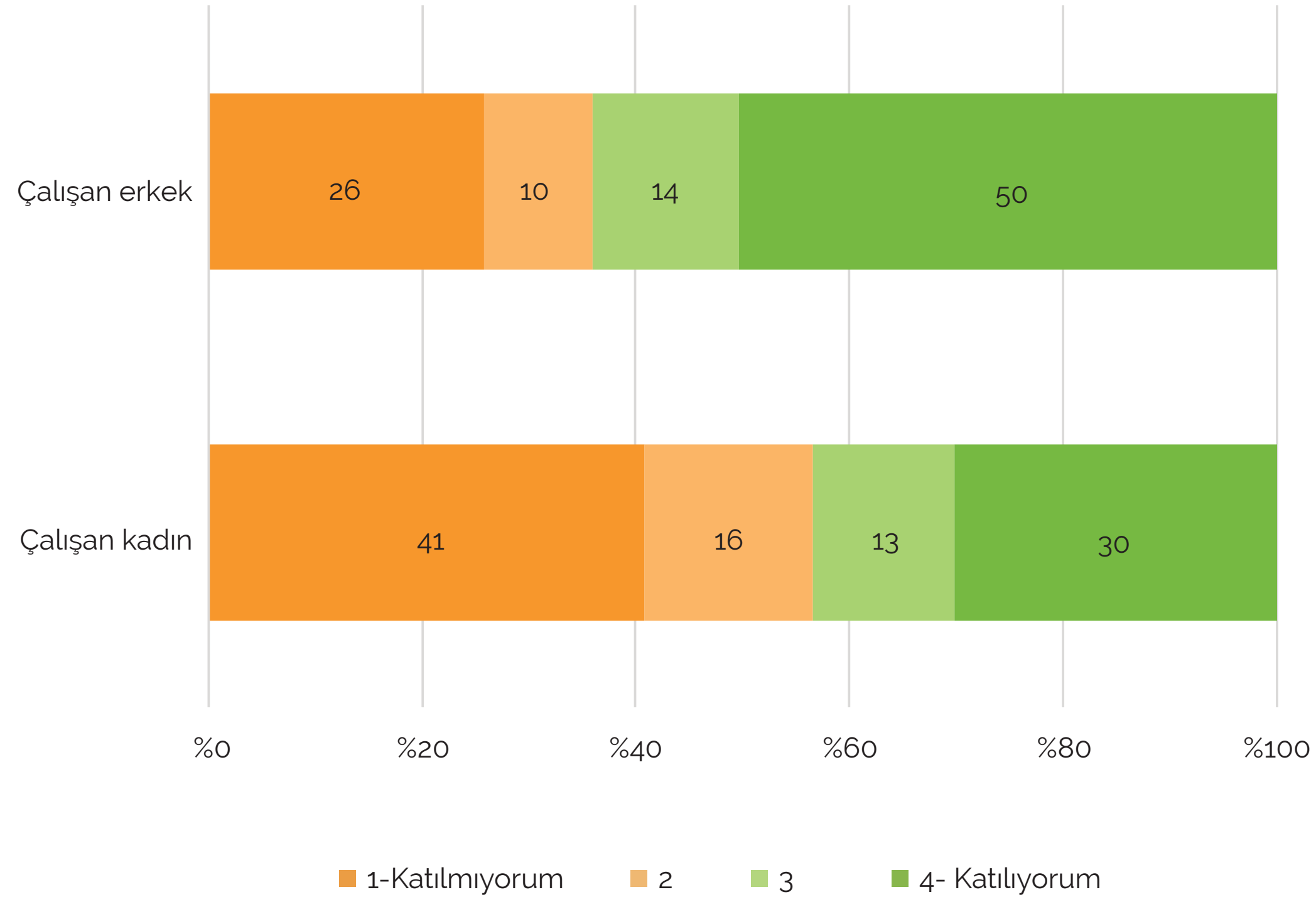
Bu bulgular, giderek daha fazla kişinin tartışmayı kadınların ne giydiğinden ziyade taciz edenin davranışına odakladığını gösteriyor.

"Kadın dikkat etsin" söylemi, kişi suçlayıcı zemininin etkisini kaybediyor.

Bununla birlikte, hâlen toplumun yarısından fazlasının bu yargıya katılıyor olması, kadınların kamusal alandaki özgürlüklerinin koşullu ve gözetlenen bir çerçevede algılandığını ortaya koyuyor.

İş Yerinde Taciz

Tacize ve şiddete maruz kalma tehlikesine karşı kadınlar:
İş yerinde ve okulda giyimlerine dikkat etmeliler.

Çalışan erkeklerin yüzde 64'ü bu ifadeye katılıyor, buna karşılık çalışan kadınların yalnızca 43'ü de aynı fikirde.

Erkekler, tacizden korunma sorumluluğunu hala daha çok kadınların davranışına yükleme eğiliminde.

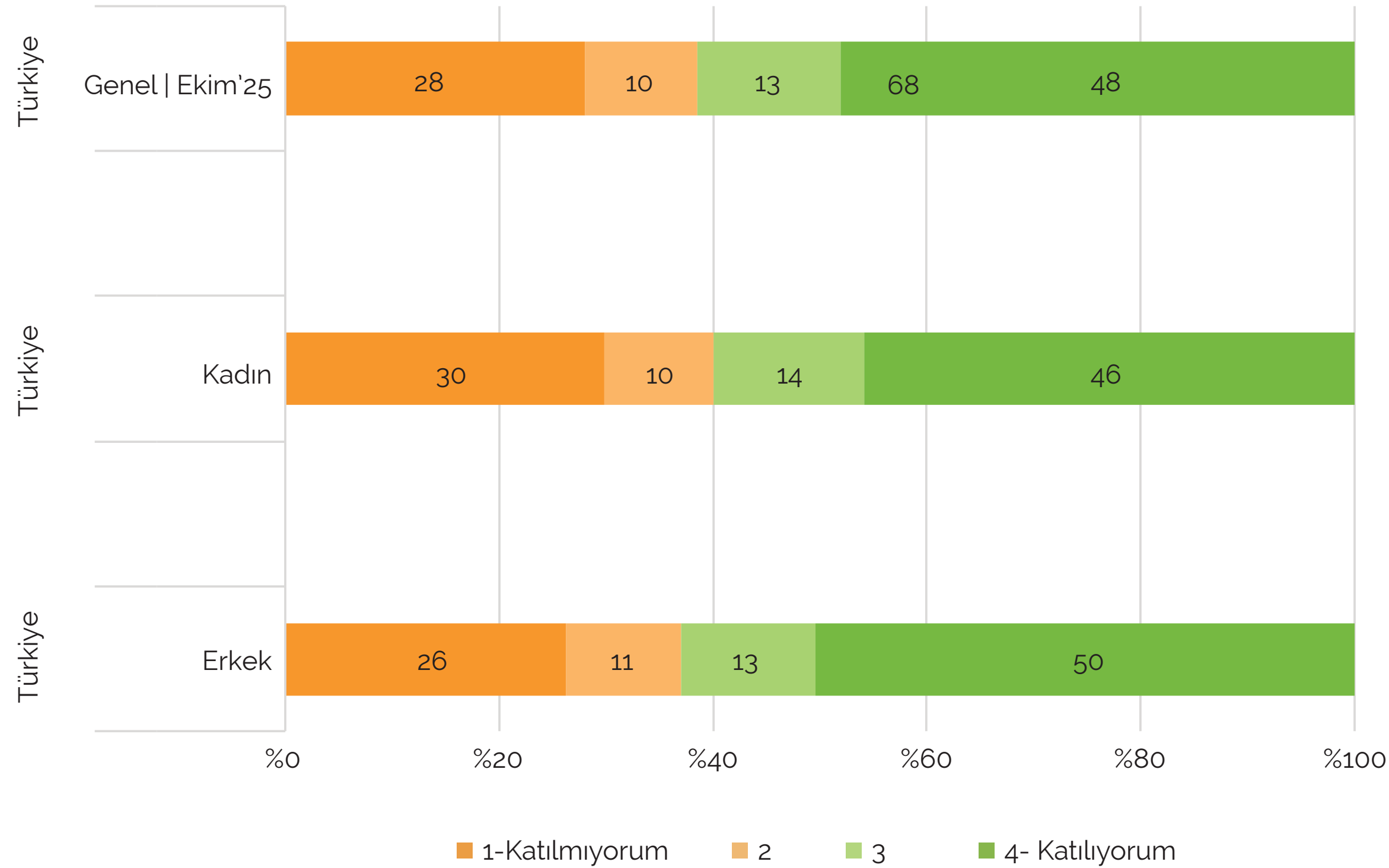
Kadınların yüzde 57'si bu yargıya katılmıyor; her 10 kadından 4'ü ise bu düşüncüyü doğrudan reddediyor.

Bu, kadınların kendi yaşam deneyimlerinden yola çıkarak suçun kaynağını kendilerinde değil failde gördüklerini gösteriyor. Kadınlar artık failin davranışını tartışmak isterken, erkeklerin önemli bir kısmı hala kadının önlem almasını bekliyor.

Bu durum, toplumsal dönüşümün kadınlar tarafından daha hızlı içselleştirildiğini, ancak erkeklerin zihniyet dönüşümünün geriden geldiğini ortaya koyuyor.

Tacize Karşı Ne Yapmalı?

Tacize ve şiddete maruz kalma tehlikesine karşı kadınlar:
Sosyal hayatta, dışarıda giyimlerine dikkat etmeliler.

Toplumun üçte birinden fazlası bu yargıya katılmıyor, ancak çoğunluk hala "kadınlar giyimlerine dikkat etmeli" görüşünü benimsiyor.

Bu sonuç, özgürlükçü tutumlarda artış olsa da giyim konusundaki ahlaki normların hala güçlü olduğunu gösteriyor.

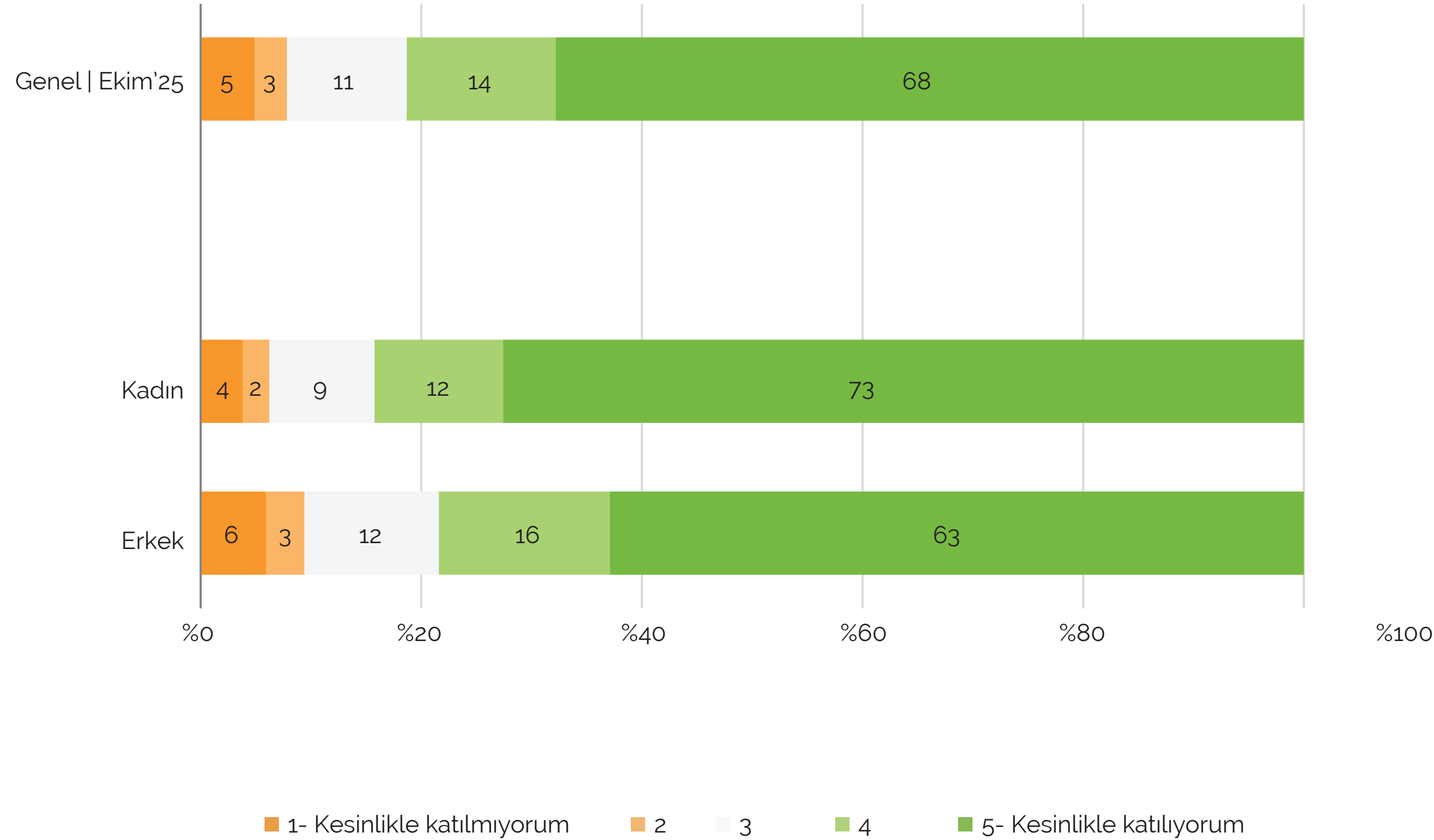
Kadınların yüzde 40'ı bu görüşe katılmıyor, yani her 10 kadından 4'ü, giyim üzerinden sorumluluğun kadına yüklenmesini reddediyor. Buna rağmen kadınların yüzde 60'ı hala bu normu kısmen veya tamamen içselleştirmiş durumda.

Erkeklerde bu yargıya katılım biraz daha yüksek. Yani erkeklerin çoğu hala "kadın giyimine dikkat etmeli" düşüncesini taşıyor, ancak aradaki fark kadınlarla çok büyük değil bu da genel kültürel normun cinsiyetler arasında paylaşıldığını gösteriyor.

Medya

Medya

“Medyada, haberlerde gördüğümüz kadına yönelik şiddet olaylarının toplumda sıkça yaşanan olaylar olduğunu düşünüyorum.”

Ekranlara yansıyan görüntüleri toplumdan bağımsız bir yerde konumlamak pek gerçekçi olmaz. Kaldı ki araştırma katılımcıları da değerlendirmelerinde bu duruma işaret etmiş.

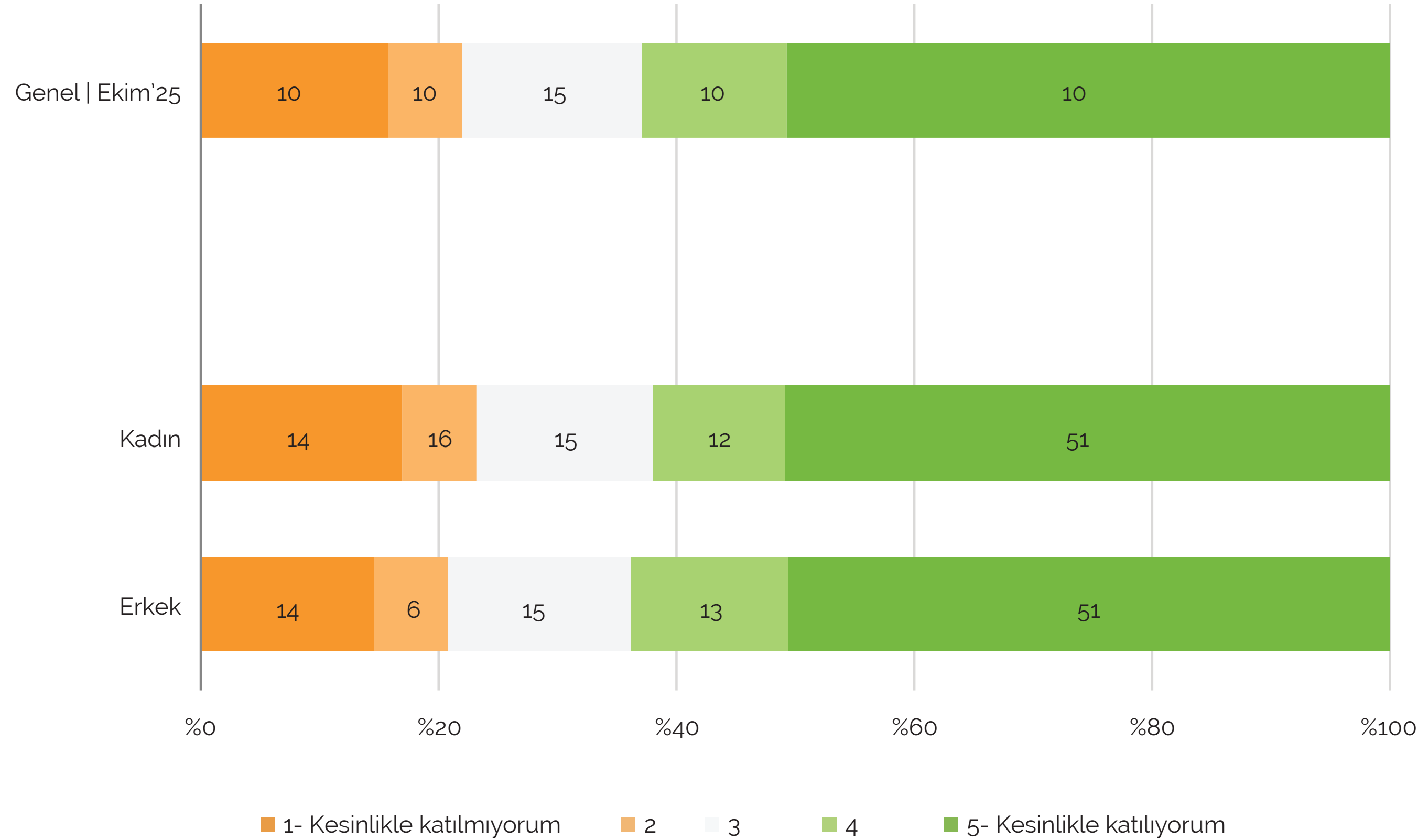
Her 10 kişiden 8'i medyada, haberlerde gördüğümüz kadına yönelik şiddet olayları zaten toplumda sıkça yaşanıyor diyor.

Kadınlarda bu oran yüzde 85, erkeklerde ise yüzde 79.

Verilen yanıtlar ekranların toplumun bir aynası, yansıması olduğunu gösteriyor.

Medya

“Televizyonda kadına yönelik şiddetin gösterilmesi,
izleyicilerin şiddeti normalleştirmesine yol açar.”

Toplumun yarısından fazlası, televizyonda kadına yönelik şiddet sahnelerinin izleyicilerde bu şiddetin normalleşmesine yol açtığını düşünmekte.

Katılımcıların yüzde 63'ü bu görüşe katılırken, yüzde 22'si katılmadığını belirtmiştir.

Bu sonuç, medyada şiddetin temsil biçimlerine yönelik farkındalığın yüksek olduğunu, ancak toplumun beşte birinin hala bu ilişkiyi reddettiğini göstermektedir. Yani ekranlarda kadına yönelik şiddet temsillerine yer verilse dahi bunun izleyiciler tarafından normalleştirilmesine yol açamayacağını düşünmektedirler.

Toplumun genelinde, medya ve özellikle televizyon içeriklerinin kadına yönelik şiddetin algılanış biçiminde rol oynadığı yönünde güçlü bir kanaat bulunmaktadır.

Bu bulgu, hem kadınlar hem erkekler arasında medya temsillerine yönelik eleştirel farkındalığın arttığını ortaya koymaktadır.

Uzman Yorum ve Değerlendirmeleri

Uzman Yorum ve Değerlendirmeleri

«Medyada ve gündelik yaşamda eşitlikçi temsillerin artırılması yalnızca kadınların değil, erkeklerin de toplumsal rollerinin yeniden tanımlanması açısından önem taşıyor. Toplumsal cinsiyet politikalarının, yalnızca kadınların güçlenmesine değil, erkeklik normlarının da dönüşümüne odaklanması gerekiyor. Aksi halde, eşitlik söylemi yaygınlaşsa bile, ataerkil yapının sembolik ve kültürel biçimleri varlığını sürdürmeye, kadına yönelik şiddetle mücadelede ket vurmaya devam eder. »

Dr. Aylin DAĞSALGÜLER – İstanbul İletişim Enstitüsü

«Araştırmaya katılanların %87'si, şiddete maruz kalan bir kişinin yaşadıklarını yakın çevresiyle paylaşması gerektiğini düşünüyor; bu bulgu şiddetin "kişisel bir utanç" değil, toplumsal bir mesele olarak görülmeye başlandığını gösteriyor. Ancak diğer yandan "Kadınlar ailelerinin tepkisinden korktukları için yaşadıkları şiddeti şikâyet etmek istemeyebilirler" önermesine olumlu yanıt verenlerin oranının %76 olması, aile kurumunun şiddetin üzerini örten sessizlik mekanizmasındaki belirleyici rolünü açıkça gösteriyor. Patriyarkanın en güçlü yeniden üretim alanlarından biri olan aile, hem kadınların mahrem alanlarında yaşadıkları şiddetin görünmezleşmesine yol açıyor hem de kadınların "yakın çevre" olarak kime başvurabileceğini belirsizleştiriyor. Katılımcıların çoğunluğu bir yandan kadınların bu sessizliği kırması gerektiğini söylerken, diğer yandan aile korkusunun bu kırılmayı neredeyse imkânsızlaştırdığını düşünüyor. Nitekim bulgular, araştırmaya katılan kişilerin büyük bölümünün ya kendi yakın çevresindeki şiddetten habersiz olduğunu ya da birilerinin şiddete maruz kalıp kalmadığını bilmediğini ortaya koyuyor. Bu durum, şiddetin yalnızca failin eylemiyle değil, sessizliğin örgütlendiği toplumsal ilişkilerle de sürdüğünü gösteriyor.»

Esen Özdemir – Sabancı Üniversitesi Kurumsal Yönetim Forumu | BADV

«Dijital şiddetle, bütüncül bir yaklaşımla ve toplumdaki birçok aktörün katkısıyla mücadele edilebilir. Kadın dayanışmasının ve feminist hareketlerin dijital şiddetle mücadele için etkin stratejiler geliştirmesi, dijital platformların taciz, kadın düşmanı söylemler, nefret söylemi ve ayrımcılığı engellemek için içerik moderasyonunu geliştirmesi ve kullanıcılar için daha güvenli iletişim ortamları tasarlamaları, hukuki düzenlemelerle failerin etkin şekilde cezalandırmasının sağlanması, sosyal medya kullanıcılarının dijital şiddete maruz bırakılmaları durumunda başvurabilecekleri destek mekanizmalarının (psikologlar, avukatlar, sivil toplum kuruluşları vb.) kurulması, dijital okuryazarlık eğitimlerinin yaygınlaştırılarak dijital şiddete, türlerine, bireyler ve toplumlar üzerindeki etkilerine dair farkındalığın artırılması gerekiyor.»

Doç. Dr. Gülüm ŞENER – Bağımsız Araştırmacı

Uzman Yorum ve Değerlendirmeleri

«TÜİK ve KONDA'nın kadına yönelik şiddetin farklı türlerini mercek altına aldığı yakın tarihli araştırmaları fiziksel şiddete ve cinsel şiddete uğradığını söyleyen kadınların oranında çarpıcı bir farkı işaret ediyor.

Bu farkı açıklayan temel sebeplerden birisi, (kadınlar ve erkekler için farklı derecelerde olsa da) fiziksel şiddetin tanımına dair farkındalığın düşük olması olabilir, yapılan çalışmalarda bazı durumların (kollarından tutarak sarsmak, fiske vurmak, çimdiklemek/dürtmek, hareketini kısıtlamak, üzerine kapıyı kilitlemek gibi) fiziksel şiddet olarak kabul edilmediğini görüyoruz. Şiddetin farklı türlerine dair bu farkındalık eksikliğinin erkeklerde daha fazla olduğunu görüyoruz.»

Doç. Dr. Murat GÖÇ – TED Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Merkezi

2015'ten 2025'e, toplumun hem kadın hem erkek kesiminde çoğunluk, kadınların geceleri ıssız yerlerde tek başına yürümesinin riskli olduğu, tacizden korunmak için toplu taşımaya tek başına binmemesi gerektiğini düşünüyor. Okulda ve iş yerinde cinsel tacize karşı giyime dikkat etmeyi hâlâ doğru bulan önemli bir kesim mevcut. Toplumun %48'i (kadınlarda %46, erkeklerde %50) "Tacize ve şiddete maruz kalma tehlikesine karşı kadınlar sosyal hayatta, dışarıda giyimlerine dikkat etmeliler" yargısına katılmakta. Bu veri, her ne kadar "kadınlar kendi güvenlikleri için kısıtlanmamalı" düşüncesi zamanla güçlenmiş olsa da, şiddetin kaynağının fail yerine mağdurun davranışlarında aranması gibi eski ve muhafazakâr kalıp yargının hâlâ toplumun yarısında güçlü bir şekilde var olduğunu kanıtlamaktadır.

Doç. Dr. Özgün Biçer– Marmara Üniversitesi

Uzman Yorum ve Değerlendirmeleri

Dr. Aylin DAĞSALGÜLER – İstanbul İletişim Enstitüsü

Toplumsal cinsiyet rolleri, temelde eşitsizlikler üzerinden kuruluyor. Kadınların evde, iş yerinde, sokakta gördükleri ayrımcılık ve baskı azalmadan devam ediyor. Kadınlar evden çıktığında sosyal hayata veya istihdama katıldıklarında bu durum daha görünür hale geliyor. KONDA'nın Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Araştırması bulgularında "bugüne kadar hiç 'kadınsan şunu yapmalısın veya yapmamalısın' şeklinde baskı gördünüz mü?" sorusuna çalışan kadınlar %66 ile evet yanıtını vermiş. Yani kadınlar, kamusal alana adım attıkça daha fazla denetim, yargı ve müdahale ile karşılaşılıyor. Çalışma hayatına katıldıkça ayrımcılıkla karşılaşma oranı artıyor.

Dünya Sağlık Örgütü'nün kadına yönelik şiddeti tanımlarken kullandığı 'baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlanmasına neden olan davranışlar' kalıbı hem gündelik yaşamda hem de medyada sıkça karşımıza çıkıyor. Kadınların yaşam alanlarını 'kısıtlılıklar' üzerinden kurmak modern toplumlarda da görülen bir davranış. Örneğin, dizilerde ya da haber bültenlerinde kadınların hâlâ ya 'fedakâr anne' ya da 'sadık eş' olarak temsil edildiğini görürüz. Yönetici, karar verici ya da özgür birey konumundaki kadın temsilleri oldukça sınırlı olarak televizyon ekranında yer alıyor. KONDA'nın araştırmasına göre kadınların %85'i, erkeklerin %79'u medyada ve haberlerde gördükleri kadına yönelik şiddet olaylarının toplumda sıkça yaşandığını düşünüyor. Yani medya, hem şiddetin aynası hem de onu yeniden üreten bir alan olarak işlev görüyor.

Televizyon ekranında dizilerde zaman zaman kullanılan bir çatışma unsuru olarak doğu-batı, modern-geleneksel temsilleri yer alır. Doğuya, ataerkil aile yapısına 'toplumsal cinsiyet rolleri' anlatmaya giden modern kadınlar, temsil ettikleri karakterlerin doğası gereği etraflarındaki herkesle çatışma içindedir. Kadınların kendi eğitimleri, ekonomik bağımsızlıkları veya meslekleriyle oluşturdukları kimlik, geleneksel kalıplarla çatıştığında görünür bir gerilim ortaya çıkar. Bu, kimi zaman 'fazla özgüvenli kadın' söylemleriyle, kimi zaman da 'aile değerlerine aykırı davranış' eleştirileriyle bastırılmaya çalışılır. Çatışmanın çözülmesi sırasında şiddetin her türünü

ekranda izleriz. KONDA araştırmasına göre ekranda izlediğimiz kadına yönelik şiddetin, izleyiciler nezdinde şiddeti normalleştirdiğini düşünenlerin oranı %63.

Ekranda gösterilen şiddetin meşrulaştırılmaya çalışılması en çok toplumsal normların dışında algılanan kadınların hikayelerinde görülür. Örneğin; boşanmış kadınlarda 'çevremde şiddete uğradığını düşündüğüm ve konuşmayan birileri var' deme oranının yıllar içinde artması 'aile yılı' olarak ilan edilen bu yılda bekar/boşanmış kadınların bu norm dışılığın bir göstergesi olarak düşünülebilir.

KONDA bulgularında fiziksel şiddete aynı şekilde tepki gösteren erkeklerin oranında da artış olduğu görülüyor. Son 10 yılda güvenlik güçlerine karşı artan güvensizlikle birlikte erkeklerin %45'i şiddete şiddetle karşılık vereceğini söylüyor. Televizyon ekranında dizilerde kendi adaletini sağlayan, cezayı kendi veren erkek karakterlerin artışı şiddeti reddetmekten ziyade onu meşrulaştırıyor. Dolayısıyla eşitsizlik yalnızca kadınlara yönelen baskı biçimleriyle değil, erkekliğin nasıl tanımlandığıyla da yeniden üretiliyor.

Sonuç olarak, toplumsal cinsiyet eşitsizliği yalnızca kadınlara yönelen baskı biçimleriyle değil, erkekliğin nasıl tanımlandığı ve temsil edildiğiyle de ilişkilidir. Medyada ve gündelik yaşamda eşitlikçi temsillerin artırılması yalnızca kadınların değil, erkeklerin de toplumsal rollerinin yeniden tanımlanması açısından önem taşıyor. Toplumsal cinsiyet politikalarının, yalnızca kadınların güçlenmesine değil, erkeklik normlarının da dönüşümüne odaklanması gerekiyor. Aksi halde, eşitlik söylemi yaygınlaşsa bile, ataerkil yapının sembolik ve kültürel biçimleri varlığını sürdürmeye, kadına yönelik şiddetle mücadeleye ket vurmaya devam eder.

Uzman Yorum ve Değerlendirmeleri

Esen Özdemir-Sabancı Üniversitesi Kurumsal Yönetim Forumu

Kadına yönelik şiddetin tanımı zaman içinde genişlese ve bugün adını koyabildiğimiz şiddet biçimleri çoğalsa da, bu olgunun kaynağına dair temel gerçek değişmiyor: Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet güç ilişkilerinin ürettiği, kadınların ve erkeklerin "ne yapabileceği" ve "ne yapamayacağı" üzerine kurulu toplumsal rollere dayanan bir tahakküm mekanizmasıdır. Bu nedenle şiddet uygulayanın temel motivasyonu da her dönemde aynı kalır: Kontrol etmek, cezalandırmak, sınır çizmek ve baskı altına almak. Borusan ve KONDA'nın ortaklaşa yürüttüğü bu araştırmanın bulguları bize şunu gösteriyor: Kadınlar hâlâ gündelik hayatın birçok alanında kadınlıklarının "denetlendiği", "sorgulandığı" ve sınırlarının başkaları tarafından çizildiği bir düzenin içinde var olmaya çalışıyorlar. Ancak tüm bu baskı koşullarına rağmen hem kadınlarda hem de erkeklerde toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığının yükseldiği, şiddetin etrafındaki sessizliği kırma eğiliminin güçlendiği ve bu düzeni dayanışma ile dönüştürme iradesinin toplumsal düzeyde yaygınlaştığı da görülüyor.

Toplumsal Cinsiyet Roller ve Ayrımcılık

Araştırmanın toplumsal cinsiyet rollerine ve ayrımcılığa dair verileri birlikte ele alındığında, toplumsal cinsiyet normlarının kadınlar ve erkekler için nasıl farklı işlediği net biçimde görülüyor. Kadınların %57'si, erkeklerin ise %40'ı yaşamları boyunca "kadınsan/erkeksen bunu yapmalısın veya yapmamalısın" şeklinde bir baskıyla karşılaştığını belirtiyor. Çalışan kadınlarda bu oran %66'ya yükselirken, çalışan erkeklerde %41'de kalıyor. Çalışan ve çalışmayan kadınlar arasındaki bu farklılık, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin iş dünyasında yaygın olmasını göstermesinin yanı sıra kadınların farkındalık düzeylerinin daha yüksek olmasından da kaynaklanabilir. Cinsiyeti nedeniyle ayrımcılığa uğradığını söyleyen kadınların oranı %39 iken, erkeklerde bu oran %16'dır. Toplumsal cinsiyet rollerine ve ayrımcılık deneyimlerine dair veriler birlikte okunduğunda, erkeklerin %40'ının toplumsal cinsiyet normlarının baskısını hissetmesine rağmen yalnızca %16'sının bunu ayrımcılık olarak tanımlaması dikkat çekicidir; kadınlarda ise hem baskı hem ayrımcılık oranlarının belirgin

biçimde daha yüksek olması, kadınlık deneyiminin yapısal eşitsizliklerle daha yoğun bir kesişimi olduğunu gösteriyor. Bir başka deyişle, "kadınsın, yapman ya da yapmaman lazım" baskısı çok daha hızlı ve doğrudan ayrımcı pratiklere dönüşürken; erkeklere atfedilen roller, erkeklerin "erkek olma"yı daha az ayrımcı bir şekilde deneyimlemesine yol açıyor. Patriyarka herkesi etkiliyor; fakat kadınları çok daha derinden, sistematik ve görünür biçimde etkiliyor.

İş yerinde ayrımcılık, taciz ve şiddet oranlarına baktığımızda da benzer bir örüntü görüyoruz. Çalışan kadınların %31'i iş yerinde cinsiyeti nedeniyle ayrımcılığa maruz kaldığını belirtirken bu oran çalışan erkeklerde yalnızca %6'dır. İş dünyasındaki yapısal eşitsizliklerin ve ayrımcı uygulamaların ağırlığını korumasının yanı sıra işyerlerinde şiddete dair farkındalığın ve şiddet karşıtlığının da yükseldiği görülmektedir. "Cinsel içerikli şaka", "dokunma", "müstehcen içerik izleme" gibi davranışların %80'in üzerinde taciz olarak tanımlanması, toplumun önemli bir bölümünde normların değiştiğini; işyerlerinin artık eskisi gibi "münferit" olayların tolere edildiği alanlar olmadığını gösteriyor. Bu dönüşümü hem kadın hareketinin ve akademinin hem de iş yerinde güvenli ortamlar yaratmak için çalışan tüm profesyonellerin kolektif başarısı olarak görmek gerekir.

Şiddetle Mücadele ve Değişim İradesi

Araştırmaya katılanların %87'si, şiddete maruz kalan bir kişinin yaşadıklarını yakın çevresiyle paylaşması gerektiğini düşünüyor; bu bulgu şiddetin "kişisel bir utanç" değil, toplumsal bir mesele olarak görülmeye başlandığını gösteriyor. Ancak diğer yandan "Kadınlar ailelerinin tepkisinden korktukları için yaşadıkları şiddeti şikâyet etmek istemeyebilirler" önermesine olumlu yanıt verenlerin oranının %76 olması, aile kurumunun şiddetin üzerini örten sessizlik mekanizmasındaki belirleyici rolünü açıkça gösteriyor. Patriyarkanın en güçlü yeniden üretim alanlarından biri olan aile, hem kadınların mahrem alanlarında yaşadıkları şiddetin görünmezleşmesine yol açıyor hem de kadınların "yakın çevre" olarak kime başvurabileceğini belirsizleştiriyor. Katılımcıların çoğunluğu bir yandan kadınların bu sessizliği kırması gerektiğini söylerken, diğer yandan aile korkusunun bu

Uzman Yorum ve Değerlendirmeleri

kırılmayı neredeyse imkânsızlaştırdığını düşünüyor. Nitekim bulgular, araştırmaya katılan kişilerin büyük bölümünün ya kendi yakın çevresindeki şiddetten habersiz olduğunu ya da birilerinin şiddete maruz kalıp kalmadığını bilmediğini ortaya koyuyor. Bu durum, şiddetin yalnızca failin eylemiyle değil, sessizliğin örgütlendiği toplumsal ilişkilerle de sürdüğünü gösteriyor. Şiddet karşısında başvurulacak kurum ve mekanizmalara ilişkin bulgular da benzer şekilde başka bir paradoksal duruma işaret ediyor. Katılımcıların büyük çoğunluğu (%74), eşinden şiddet gören bir kadının polise başvurması gerektiğini düşünüyor; yani teorik düzeyde polise başvurmayı "doğru adım" olarak görüyorlar. Ancak aynı katılımcıların yarısından fazlası (%61), "Kadınlar polis ya da jandarma gibi güvenlik güçlerine güvenmedikleri için uğradıkları şiddet olaylarını ihbar etmek istemeyebilirler" önermesine katılıyor. Bu iki bulgu birlikte değerlendirildiğinde ortaya çıkan tablo çok net: Kadınlar şiddetten uzaklaşmak için devlete ihtiyaç duyuyor, fakat devlet mekanizmasına güvenemiyor. Araştırma, bu güvensizliğin son 10 yılda belirgin biçimde yükseldiğini de ortaya koyuyor. Bu durum, şiddetle mücadele politikalarındaki geri gidişlerin toplumsal karşılığının ne kadar derin olduğunu gösteriyor. Bu veriler, şiddete maruz kalan kadınların; yargılanma ve ikincil mağduriyetler yaşama korkusu olmadan başvurabilecekleri, güven duydukları kamu kurumlarına ve kamu görevlilerine olan ihtiyaçlarını gösteriyor. Araştırmanın en çarpıcı bulgusunun ise "Kadının beyanı esastır" ilkesine kadınların %85, erkeklerin %66 oranında destek vermesi olduğunu söyleyebiliriz. Türkiye'de uzun yıllardır hem kriminalize edilen hem de çarpıtılan bu ilkenin toplumda düşündüğümüzden çok daha güçlü bir karşılığa sahip olması son derece umut verici. Çünkü maruz kalan kişinin beyanının esas alınması, kadına yönelik şiddet olaylarının kanıtlanmasının çoğu zaman imkânsız olduğu düşünüldüğünde, kadınların hayatta kalabilmesi için gerekli bir önkoşuldur.

Umut verici bir diğer bulgu ise, genç ve yüksek eğitimli kadın ve erkeklerin cinsiyet ayrımcılığına ve kadına yönelik şiddete dair farkındalık seviyelerinin yüksek olması ve İstanbul Sözleşmesi'ne desteği daha yüksek oranda dile getirmeleridir. Bu durum artan farkındalığın yanı sıra, eşitlik lehine bir toplumsal dönüşümün imkânına da işaret ediyor.

Bu araştırma bir kez daha gösteriyor ki toplumsal cinsiyet rolleri, toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılık ve kadına yönelik şiddet birbirinden kopuk değil; biri var oldukça diğerini sürekli yeniden üretir. Eşitlik için verilen her çaba elbette şiddeti azaltmaya katkı sunar, ancak kalıcı bir dönüşüm için yalnızca eşitlikçi politikaların hayata geçirilmesi yetmez; kadınların özgürleşeceği, özneleşeceği ve hayatlarına dair kararları korkusuzca alabilecekleri toplumsal ve kurumsal alanları da büyütmek gerekir. Böyle bir dönüşüm ise, yalnızca kadınların değil, tüm toplumun özgürleşmesi anlamına gelir.

Uzman Yorum ve Değerlendirmeleri

Doç. Dr. Gülüm ŞENER – Bağımsız Araştırmacı

Türkiye’de toplumsal cinsiyete dayalı dijital şiddet varlığını sürdürüyor. İnternete erişimde ve sosyal medya kullanımında kadınlar erkeklerin gerisinde(1) olsalar da erkeklere oranla daha fazla dijital şiddete maruz bırakılıyorlar, daha fazla ısrarlı takibe uğruyorlar ve daha fazla sosyal medya hesaplarını kapatmak zorunda kalıyorlar.

Dijital ortamlarda kadınlara yönelik şiddetin ana failleri, tanımadıkları kimseler veya anonim hesaplar. 2021’e oranla kadınlar, tanımadıkları veya anonim hesaplar tarafından giderek daha fazla dijital şiddete maruz bırakılıyorlar. Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddetin özellikle 2021’de İstanbul Sözleşmesi’nin iptalinin ardından yükselişe geçmesinin dijital ortamlara da yansması, hükümetin toplumsal cinsiyet karşıtı politikalarını hızlandırmasına bağlı olarak feminizm karşıtı, kadın düşmanı söylemlerin ve grupların yıllar içinde güçlenmesi, sosyal medyada görünürlük kazanması ve kadınlara yönelik saldırılarını artırmaları, dijital platformlarda içerik moderasyonuna ve güvenliğe dair sıkıntılar kadınlara yönelik dijital şiddete zemin hazırlıyor.

Dijital şiddete platformlar açısından bakıldığında X ve Tiktok’un öne çıktığı görülmekte. Kadınların üçte birinden fazlası X ve Tiktok’ta rahatsız edildiklerini ve hesaplarını kapattıklarını belirtiyorlar. Bu iki platformu diğer dijital platformlardan ayıran en önemli özellik, Türkiye’de erkek kullanıcıların sayıca fazla olması. X kullanıcılarının %62.4’ü, Tiktok kullanıcılarının yüzde 60.9’u erkek kullanıcılardan oluşuyor ve bu da kadınları azınlık konumuna itiyor ve daha fazla erkek şiddetine açık hale getiriyor.(2)

Bunun yanısıra, platform kültürü, yani kullanıcıların özel alan veya yarı özel alan olarak gördüğü, eğlence, tüketim, aile ve arkadaşlık ilişkilerini öncelediği Instagram, Facebook gibi göreceli olarak ‘kapalı’ sosyal ağlara kıyasla X ve Tiktok’un daha kamusal alanlara, siyasi tartışmalara, dünyada olup bitene, haberlere ancak bunun yanısıra nefret söylemine, cinsiyetçiliğe, ayrımcılığa zemin oluşturması da kadınların bu platformlarda daha fazla şiddete maruz bırakılmalarını açıklayabilir. Dijital platformların algoritmaları da toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti pekiştirmede rol oynuyor. İngiltere’de Z kuşağından 3.024 kişiyle yapılan bir araştırma, TikTok’un kadın düşmanı içerikler açısından en olumsuz platform olduğunu gösteriyor. Katılımcıların %70’i TikTok’ta kadın düşmanı içeriklerle karşılaştığını belirtirken, bu oran kadınlar arasında %80’e yükseliyor.(3) Tiktok’un arama motoru üzerine yapılan bir başka araştırmada platformun nefret içerikli terimleri yeterince tespit edemediğini, algoritmaların, marjinalleştirilmiş grupları ve kadınları aşağılayıcı ve şiddet içeren arama terimleriyle ilişkilendirerek kullanıcılara zararlı stereotipleri pekiştiren videolar sunduğunu gösteriyor.(4) Benzer şekilde, İngiltere Kent Üniversitesi’nde yapılan bir araştırma da TikTok algoritmalarının kadın düşmanı içerikleri öne çıkardığını ortaya koyuyor. Araştırmada, çevrimiçi içeriklerle radikalleşme riski taşıyan genç erkekleri temsil eden farklı kullanıcı profilleri oluşturuldu. Başlangıçta yalnızlık veya kişisel gelişim temalarına uygun videolar öneren algoritma, birkaç gün içinde kadınlara yönelik öfke, suçlama ve cinsiyetçi içerikleri öne çıkarmaya başlıyor. Yedi günün sonunda kadın düşmanı içeriklerin oranı %13’ten %56’ya yükseldi.(5)

1) Türkiye’de birçok ülkede olduğu gibi toplumsal cinsiyete dayalı dijital uçurumun sürdüğünden söz edebiliriz. 2024 yılında Türkiye’de İnternet kullanım oranı; erkeklerde % 92,2, kadınlarda % 85,4 ([https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2024-53492](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2024-53492)) olarak gözlemlendi. 2024’te sosyal medya kullanıcıları arasında erkeklerin oranı % 52,9, kadınların ise %47,1 (<https://www.guvenliweb.org.tr/dosya/3degJ.pdf>).Toplumsal cinsiyete dayalı dijital uçurumda coğrafya, yerleşim yeri (kır,kent, metropol), sosyoekonomik düzey, yaş, kültürel değerler ve toplumsal baskılar rol oynuyor.

2) Diğer dijital platformlarda kadın-erkek oranı farkı daha düşük. Instagram’da kadın-erkek oranı % 46,6’ya % 53,4, Youtube’da ise % 48,4’e %51,6, <https://datareportal.com/reports/digital-2025-turkey>

3) Amnesty International UK, Toxic tech: New polling exposes widespread online misogyny driving Gen Z away from social media, 21 March 2025, <https://www.amnesty.org.uk/press-releases/toxic-tech-new-polling-exposes-widespread-online-misogyny-driving-gen-z-away-social>

4) Institute for Strategic Dialogue, Recommending Hate: How TikTok’s Search Engine Algorithms Reproduce Societal Bias, Paula-Charlotte Matlach, Allison Castillo, Charlotte Drath & Eva F. Hevesi, February 2025, London, pp. 12. Available at: <https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2025/02/How-TikToks-Search-Engine-Algorithms-Reproduce-Societal-Bias.pdf>

5) University College London (UCL), "Social media algorithms amplify misogynistic content to teens", 5 February 2024, https://www.ucl.ac.uk/news/2024/feb/social-media-algorithms-amplify-misogynistic-content-teens?utm_source=chatgpt.com

Uzman Yorum ve Değerlendirmeleri

Amnesty International'ın "Toksik Twitter (X)" adlı raporu platformda, kadınlara yönelen şiddet ve tacizin yaygın olduğunu ve genellikle hesap verilebilirliğin olmadığını ortaya koyuyor. X'de kadınların çevrimiçi haklarına saygı gösterme sorumluluğunu yeterince yerine getirmiyor ve şiddet ve taciz raporlarını şeffaf bir şekilde araştırıp yanıtlamakta yetersiz kalıyor. Bu da kadınların paylaştıkları içerikleri sansürlemelerine, çevrimiçi etkileşimlerini sınırlamalarına ve platformu terk etmelerine yol açıyor.

2025'te sosyal medya hesabını gizlemek veya kapamak zorunda kaldığını söyleyen kadınların oranı erkeklerin iki katı. Toplumsal cinsiyete dayalı dijital şiddet, kadınları çevrimiçi kamusal alanların dışına itiyor, izole ediyor. Kadınlar güvenlik nedeniyle hesaplarını kapatmak zorunda kalıyorlar, kamusal alanları terk ediyorlar. Kontrol ve iktidar peşindeki faillerin taciz, itibarsızlaştırma, tehdit, ısrarlı takip, cinsel içerikli görüntülerle şantaj, kişisel bilgileri yayma gibi suç teşkil eden eylemleri, kadınların çevrimiçi topluluklarda sessizleşmesineö sosyal medyadan çekilmelerine ve dijital hayattan izole edilmelerine yol açıyor.

Kadınlar içerisinde de genç (18-34 yaş), üniversite mezunu, modern, yüksek gelir grubundan ve Batı kentlerinde yaşayan kadınların diğer gruplara göre daha fazla dijital şiddete maruz bırakıldıklarını görüyoruz. Bunda birçok etken rol oynayabilir: genç ve kentli nüfusun daha yüksek internet bağlantısı ve cihaz sahipliği, sosyal medyayı gençlerin diğer kuşaklara göre daha aktif kullanmaları, feminizmin sosyal medya üzerinden popülerleşmesine bağlı olarak genç kadınların bu platformları özgürlük mücadelelerinin aracı olarak görmeleri ve kullanmaları, erkek egemen ve muhafazakar bakış açısına sahip sosyal medya kullanıcılarının beden, yaşam tarzı, cinsellik, kadın hakları konularında paylaşım yapan, geleneksel toplumsal cinsiyet kalıplarına

itiraz eden kadınları örgütlü veya örgütsüz hedef almaları, şiddet uygulamaları. Siyasi iktidarın toplumsal cinsiyet karşıtı politikalarının yükselişi modern kadınları geçmişe oranla daha fazla hedef haline getiriyor olabilir sosyal medyada. Kadınlar kamusal alanlarda, buna dijital kamusal alanlar da dahil, daha fazla görünür oldukça dijital şiddete daha fazla maruz bırakılıyorlar.

Kadınlar yalnızca dijital ortamlarda değil, fiziksel mekanlarda da kendilerini güvende hissetmiyorlar. Ülkede artan kadın cinayetleri, şüpheli kadın ölümleri ve kadınlara ve genç kızlara yönelik diğer şiddet türlerinin yaygınlaşması, kadınların ve kız çocuklarının korunmasına ilişkin yasaların ve uygulamaların yeterince etkin olmaması, faillerin cezasızlığı, sokak tacizinin devam etmesi gibi etkenler kadınların, özellikle genç kadınların güvende hissetmemesine yol açıyor. Polis, yargı gibi kurumlara güvenin sarsıldığı bir toplumda kadınlar, kendi güvenlik önlemlerini kendileri almak zorunda hissediyorlar ve acil çağrı uygulamalarını kullanıyorlar.

Dijital şiddetle, bütüncül bir yaklaşımla ve toplumdaki birçok aktörün katkısıyla mücadele edilebilir. Kadın dayanışmasının ve feminist hareketlerin dijital şiddetle mücadele için etkin stratejiler geliştirmesi, dijital platformların taciz, kadın düşmanı söylemler, nefret söylemi ve ayrımcılığı engellemek için içerik moderasyonunu geliştirmesi ve kullanıcılar için daha güvenli iletişim ortamları tasarlamaları, hukuki düzenlemelerle faillerin etkin şekilde cezalandırmasının sağlanması, sosyal medya kullanıcılarının dijital şiddete maruz bırakılmaları durumunda başvurabilecekleri destek mekanizmalarının (psikologlar, avukatlar, sivil toplum kuruluşları vb.) kurulması, dijital okuryazarlık eğitimlerinin yaygınlaştırılarak dijital şiddete, türlerine, bireyler ve toplumlar üzerindeki etkilerine dair farkındalığın artırılması gerekiyor.

6) Amnesty International, Toxic Twitter – A Toxic Place for Women: Chapter 1: A toxic place for women, 21 March 2018, <https://www.amnesty.org/en/latest/research/2018/03/online-violence-against-women-chapter-1-1>

Uzman Yorum ve Değerlendirmeleri

Doç. Dr. Murat GÖÇ – TED Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Merkezi

1) Toplumsal Cinsiyet Roller

Toplumsal cinsiyet rollerinin algılanışı ve toplumsal cinsiyet rolleri sebebi ile ayrımcılığa uğradığı düşüncesinde kadın ve erkeklerin arasında bir fark olması beklenen bir sonuçtur. KONDA araştırmasının sonuçlarını gösterdiği iki çarpıcı sonuç vardır; ilki erkeklerin yarıya yakınının (%40) toplumsal cinsiyet kimliği sebebi ile ayrımcılığa uğradığı düşüncesidir. Bu sonuç, erkeklerin toplumsal cinsiyet rollerine dair artan farkındalığını gösterdiği şeklinde yorumlanabilse de, aynı zamanda erkeklerin kendilerini toplumsal cinsiyet eşitliği tartışmalarının “asıl mağduru” olarak kodladığı da söylenebilir. Bu araştırmanın gösterdiği ikinci çarpıcı sonuç ise, erkeklerin ayrımcılığa uğraması ile çalışma durumları arasında bir ilişki bulunamazken, çalışan kadınların daha çok ayrımcılığa uğradığını bildiriyor olması, iş yerinde toplumsal cinsiyet ayrımcılığının yüksek oranlarını göstermesi açısından kayda değerdir.

Beri yandan, yapılan birçok çalışma Türkiye’de kadınların ve erkeklerin ayrımcılık davranışları konusundaki farkındalığının düşük olduğunu gösteriyor. Yıllar içinde bu ifadeye hic katılmadığını söyleyen ve tamamı ile katıldığını söyleyenlerin karşılıklı artışı bir yandan toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair farkındalığın arttığının göstergesidir. Ancak her iki grubun da karşılıklı artışı aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliği meselesinin etkisini giderek hissettiren kutuplaşmanın da göstergesidir. İstanbul Sözleşmesi’nden çıkılmasına karşı çıkanlar ile taraftar olanların da karşılıklı olarak güçlenmesi de bu çıkarımı desteklemektedir.

2) Kadına Yönelik Şiddet

TÜİK ve KONDA’nın kadına yönelik şiddetin farklı türlerini mercek altına aldığı yakın tarihli araştırmaları fiziksel şiddete ve cinsel şiddete uğradığını söyleyen kadınların oranında çarpıcı bir farkı işaret ediyor.

Bu farkı açıklayan temel sebeplerden birisi, (kadınlar ve erkekler için farklı derecelerde

olsa da) fiziksel şiddetin tanımına dair farkındalığın düşük olması olabilir, yapılan çalışmalarda bazı durumların (kollarından tutarak sarsmak, fiske vurmak, çimdiklemek/dürtmek, hareketini kısıtlamak, üzerine kapıyı kilitlemek gibi) fiziksel şiddet olarak kabul edilmediğini görüyoruz. Şiddetin farklı türlerine dair bu farkındalık eksikliğinin erkeklerde daha fazla olduğunu görüyoruz. “Yakın çevrenizde şiddete uğradığını düşündüğünüz ama konuşmayan/konuşamayan birileri var mı?” sorusuna evet yanıtı veren kadınların oranı neredeyse erkeklerin iki katı kadar. Bu soruya evet diyen kadınlar arasında boşanmış kadınların, kırsal bölgelerde yaşayan kadınların ve eğitimli kadınların oranının yüksek olması da ayrıca incelemeye değer bir veri olarak ortaya çıkıyor. Aynı soruya evet diyen erkeklerin demografik özelliklerinin de ayrıca üzerinde düşünülmesi gereken bir olgu olduğu aşikar.

“Sizce şiddet gören biri, öncelikle aşağıdaki kişi veya kurumlardan hangisine başvurmalıdır?” sorusuna kadın ve erkeklerin aynı oranda yanıt vermesi ve %80’lere varan bir oranda polis ya da güvenlik güçlerini işaret etmesi en azından yasal süreçlere dair bir farkındalığın göstergesi. Ancak son 10 yılda bu oranın yaklaşık %10 gerilemesi de polis ya da güvenlik güçlerinin güvenilirliğinin sorgulandığını işaret etmektedir. Bu soruda sivil toplum kuruluşlarına başvururum diyenlerin oranının çok düşük kalması ve tüm olumsuzluklara rağmen aile ve yakın çevrenin daha olası bir seçenek olarak ortaya çıkması da şiddetin önlenmesi ve etkilerinin giderilmesinde uzman desteğinin ve kurumsal önleme mekanizmalarının öneminin yeterince vurgulanmadığını göstermektedir.

“Sokakta tanımadığınız bir kadının darp edildiğini, şiddete uğradığını görseniz aşağıdakilerden hangisini yaparsınız?” sorusuna erkeklerin verdiği “hiçbir şey yapmam” yanıtı son 10 yılda azalırken “kadını korumaya/kurtarmaya çalışırım” ve “polisi ararım” yanıtlarının artıyor olması erkekler arasında kadına yönelik şiddet konusunda artan bir farkındalığı gösteriyor.

Uzman Yorum ve Değerlendirmeleri

Ancak beri yandan, kendileri şiddete maruz bırakıldığında şiddetle karşılık veren erkeklerin oranının %38'den %45'e yükselmesi de erkeklerin şiddet ile ilişkisinin hala sorunlu olduğunun da başka bir işaretidir. Ayrıca, yukarıda da bahsi geçtiği üzere, fiziksel şiddet tanımının muğlaklığı ve birçok eylemin fiziksel şiddet olarak kabul edilmiyor olmasının da hem kadınlar hem de erkekler için bu ifadeye verilen yanıtlarda belirleyici olacağını düşünüyorum.

3) Sosyal Medya Dijital Şiddet Israrlı Takip

Araştırma sonuçları, hem kadınlar hem de erkeklerde sosyal medya kullanımının yoğun olduğunu, sosyal medyanın daha çok iletişim kurmak için kullanıldığını, kadınlar ve erkekler arasında sosyal medya üzerinden rahatsız edilme oranları hayli farklı olsa da, son 5 yılda düşme eğilimine girdiği gözlenmektedir.

4) İş yerinde Ayrımcılık, Taciz ve Şiddet

Beklendiği üzere, "İş yerinde cinsiyetinizden ötürü ayrımcılığa uğradınız mı?" sorusuna evet diyen kadınların oranı erkeklerden hayli yüksektir. Bu bölümdeki sorulara verilen yanıtlarda dikkat çekici bir nokta iş yerinde taciz ve ayrımcılık davranışlarının niteliğinde ve tanımlarında kadınlar ve erkekler arasında gözle görülür bir fark yoktur ve genel nüfusa bakıldığında tacizin önlenmesi için neler yapılması gerektiği konusunda ciddi bir ayrışma da söz konusu değildir.

Ancak çalışan erkekler ve çalışan kadınların yanıtlarına bakıldığında, tacizin ve ayrımcılığın kadınların davranışlarına dikkat etmesi ile son bulacağını düşünen erkeklerin oranı kayda değer bir şekilde artış göstermektedir. Bu durum, cinsel taciz ve ayrımcılığın özellikle işyerlerinde bir sorun olarak görüldüğünü ve çalışan erkeklerin çalışan kadınlara dair algı ve yargılarının hala geleneksel bir çizginin dışına çıkmadığını göstermektedir.

5) Flört Şiddeti Cinsel Şiddet Ekonomik Şiddet

Bu bölümde flört şiddeti, cinsel şiddet ve ekonomik şiddete dair sorulan sorulara verilen yanıtlar tahmin edileceği üzere kadınların bu şiddet türlerine daha maruz bırakıldığını göstermektedir.

Ancak yapılan çalışmaların aksine bu çalışmada adı geçen şiddet türlerine maruz bırakıldığını söyleyenlerin oranı oldukça düşük çıkmıştır. Tüm sorularda verilen yanıtlar yıllar içinde bir düzelmenin işareti olarak görülse de, bu şiddet türlerinin karmaşık ve sinsi doğası gereği ciddi bir tehdit olarak varlığını sürdürdüğü de bir gerçektir.

6) Kadının Beyanı Güncel İfşa Olayları

"Şiddet veya taciz olaylarında kadının veya çocuğun beyanı esastır ilkesi beyanın doğru olduğunu kabul ederek soruşturma açılması anlamına gelir, sizce bu uygulama doğru mudur?" ifadesi özelinde erkek ve kadınların önemli bir çoğunluğunun bu ifadeye olumlu yanıt veriyor olması önemli bir veri olarak kendini göstermektedir. Bu ifadeye hayır diyenlerin ekseriyetle erkek olması uluslararası çalışmaların sonuçları ile de uyumlu görünmektedir. Türkiye'ye özgü olan husus ise kadının beyanı tartışmalarının (nafaka meselesinde olduğu gibi) politize edilmiş olması ve verilen yanıtların da bireylerin politik görüşleri ile biçimleniyor olmasıdır. Ancak bu noktada önemli bir hususun altını çizmek gerekmektedir. Türkiye'de erkekler üzerine yapılan sınırlı sayıda çalışma, mevcut kategorilerin (eğitim durumu, gelir durumu, yaşadığı yer, etnik köken, dini inanç seviyesi, yaş, evli olma ve çocuk sahibi olma durumu, politik görüş) yanıltıcı olabileceğini göstermektedir. Bu nedenle, özellikle erkeklerin TC dayalı ayrımcılık, şiddet ve taciz konularındaki görüşlerini haritalandırırken ve bu haritaları yorumlarken çok katmanlı ve kesişimsel bir paradigma üzerinden hareket etmek ve mevcut kategorilere şüphe ile yaklaşmak önemli olacaktır.

7) Tacize Karşı Ne Yapmalı?

Bu bölümdeki sorulara verilen yanıtlar sevindirici bir veriyi ortaya koyuyor. Kadın ve erkeklerin taciz farkındalığı artmış ve öncelikli bir sorun olarak ele alınması kanaati geniş kitlelerce benimsenmiş görünüyor. Genç kız ve kadınların tacize maruz bırakılmamak için önlemler alması gerektiği algısı giderek zayıflıyor ve bireysel değil toplumsal ve yapısal önlemlerle meselenin üstesinden gelinebileceği algısı yaygınlaşıyor.

Uzman Yorum ve Değerlendirmeleri

Doç. Dr. Özgün Biçer– Marmara Üniversitesi

Konda'nın 2025 Şiddet Araştırması, daha önce yapılan anketlerle karşılaştırarak baktığımızda en önemli vurgu, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet kavramı hakkında farkındalığın yükselmesidir. Özellikle yeni nesilde bunun etkisini daha net görmek mümkün. Günlük yaşam pratiğinde deneyimlediklerini ya da tanıklık ettiklerinin adını koymaya başladığını, ayrımcılık, şiddet ve türleri, hatta önleyici mekanizmalar hakkında bilinçlenmeyi rakamlardan okuyoruz. Kasım 2018 yılında katılımcıların kadınlarının yüzde 29'u cinsiyeti yüzünden ayrımcılığa uğradığını söylerken, erkeklerde bu oran yüzde 5 idi. 2025'e gelindiğinde bu oran kadınlarda 29'dan 39'a, erkeklerde ise 5'ten 16'ya yükseldi. Özellikle erkeklerin toplumsal cinsiyet kalıp yargıları nedeniyle baskı gördüklerini ifade eden %40'lık rakamı çok önemli olduğunu düşünüyorum. Öte yandan, genç ve eğitimli kişilerin ayrımcılığa uğradıklarını söyleme oranları daha yüksek. 18–24 yaş aralığında, kadınlarda ayrımcılığa uğradığını söyleme oranı yüzde 43'e, erkeklerde yüzde 18'e çıkıyor.

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet konusunda farkındalık yüksek olmakla birlikte, bunun hakkında konuşabilmek söz konusu olduğunda görüşülen tüm kişilerin yüzde 22'si çevrelerinde şiddete uğrayan ama konuşmayan, konuşamayan birileri olduğunu düşünüyor. Yüzde 51 ise bilmediğini ifade etmiş. Bu durum da asıl rakamın daha fazla olabileceğini söylüyor. Zira şiddete ve tacize maruz kalsa bunu yakın çevresine duyurmalı mı sorusuna hâlâ "hayır" yargısına sahip %13'lük bir oran var ve bu oran kentte %19'a çıkıyor. Kadınların konuşma ve paylaşma konusundaki güvensiz hattı hem geleneksel ağlardan beslenmekte olabilir hem de bu konuşmaların çözüme yönelmemesi, cezasızlık sonucunda bedeli yine kadınlar tarafından ödenmesi nedeniyle olabilir.

Anketin üzerine düşünülmesi gereken iki önemli sonucu var: İlki, şiddet edimi sonrası mağdurun başvuru kanalları ve güvenlikle ilgili: "Şiddet gören birinin ilk başvurması gereken yer olarak polis ya da güvenlik güçlerini görenlerin oranı Mart '16'dan bu yana 10 puan düşmüştür." Ve "Kadınlar polis ya da jandarma gibi güvenlik güçlerine güvenmedikleri için uğradıkları şiddet olaylarını ihbar etmek istemeyebilirler." yargısına katılım aradan geçen 10 yılda 7 puan artmış olmasıdır. Yani Türkiye genelinde bu yargıya katılanların oranı yüzde 58'e yükselmiş durumda. Kadınların oranı ise %61'e yükseliyor.

Özellikle İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesinin bu sonucun ortaya çıkmasında etkisi tartışmasız çok yüksek. Öte yandan polis ve güvenlik güçlerine dair güven zedelenmesi ve başvuru sonrasında kadınların güvenliği ile ilgili kuşkular bu oranın ortaya çıkmasında etkili. İkincisi ise, toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti önleme mekanizmaları ile ilgili olarak hâlâ algının kadının davranışları etrafında şekillendiğini görüyoruz. Şiddeti önleme sorumluluğu kadına yükleniyor.

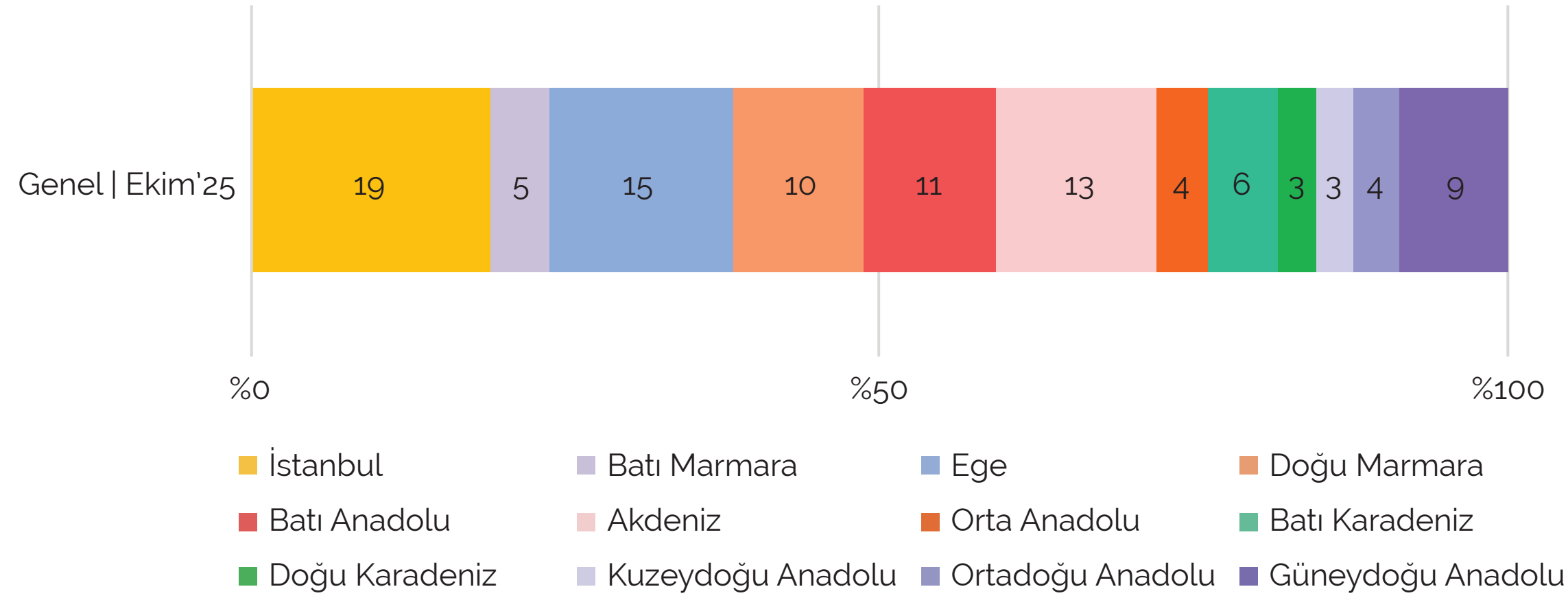
2015'ten 2025'e, toplumun hem kadın hem erkek kesiminde çoğunluk, kadınların geceleri ıssız yerlerde tek başına yürümesinin riskli olduğu, tacizden korunmak için toplu taşımaya tek başına binmemesi gerektiğini düşünüyor. Okulda ve iş yerinde cinsel tacize karşı giyime dikkat etmeyi hâlâ doğru bulan önemli bir kesim mevcut. Toplumun %48'i (kadınlarda %46, erkeklerde %50) "Tacize ve şiddete maruz kalma tehlikesine karşı kadınlar sosyal hayatta, dışarıda giyimlerine dikkat etmeliler" yargısına katılmakta. Bu veri, her ne kadar "kadınlar kendi güvenlikleri için kısıtlanmamalı" düşüncesi zamanla güçlenmiş olsa da, şiddetin kaynağının fail yerine mağdurun davranışlarında aranması gibi eski ve muhafazakâr kalıp yargının hâlâ toplumun yarısında güçlü bir şekilde var olduğunu kanıtlamaktadır.

• Katılımcıların Profili

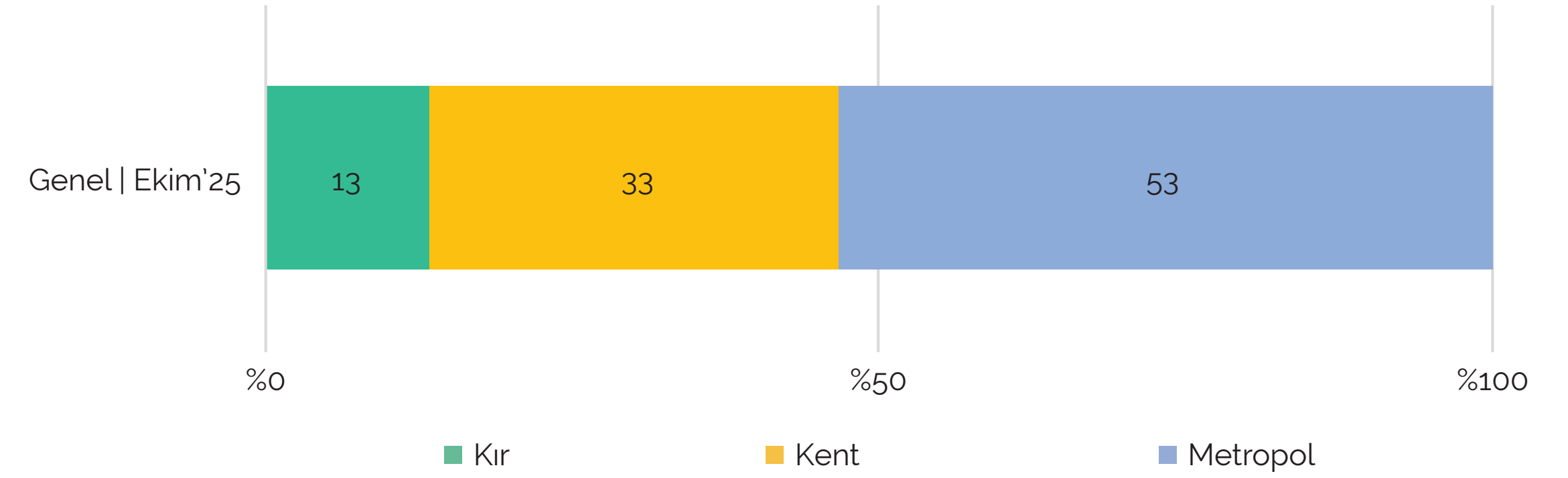
Katılımcıların Profili

NOT: Katılımcıların Profili bölümünde yer verdiğimiz grafikler, araştırmanın yapıldığı tarihlerde görüşülen kişilerin profilini yansıtmaktadır.

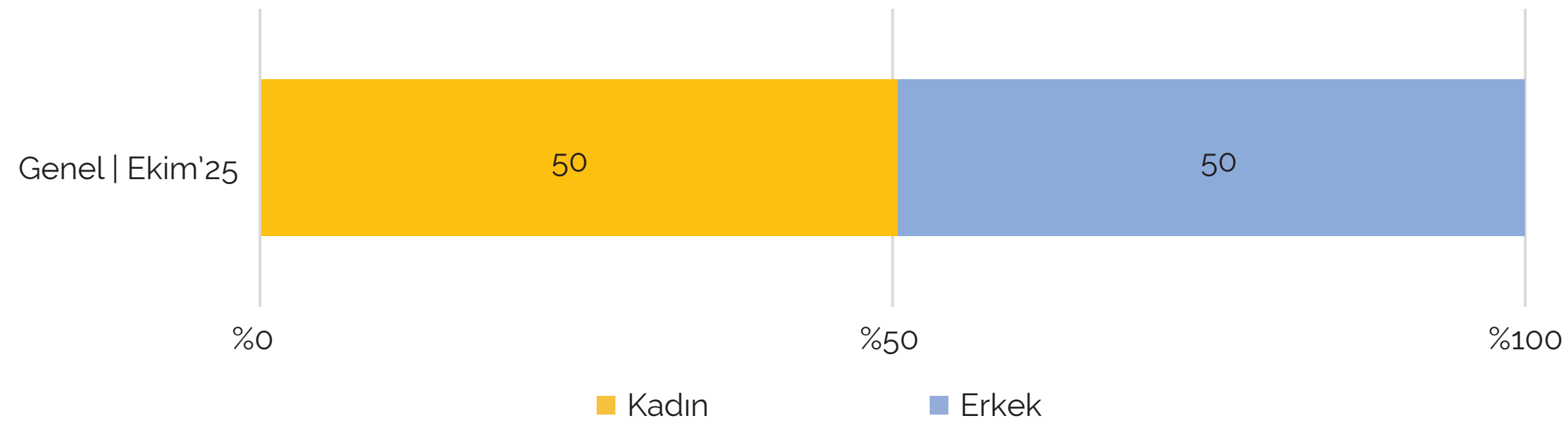
Anketin yapıldığı bölge

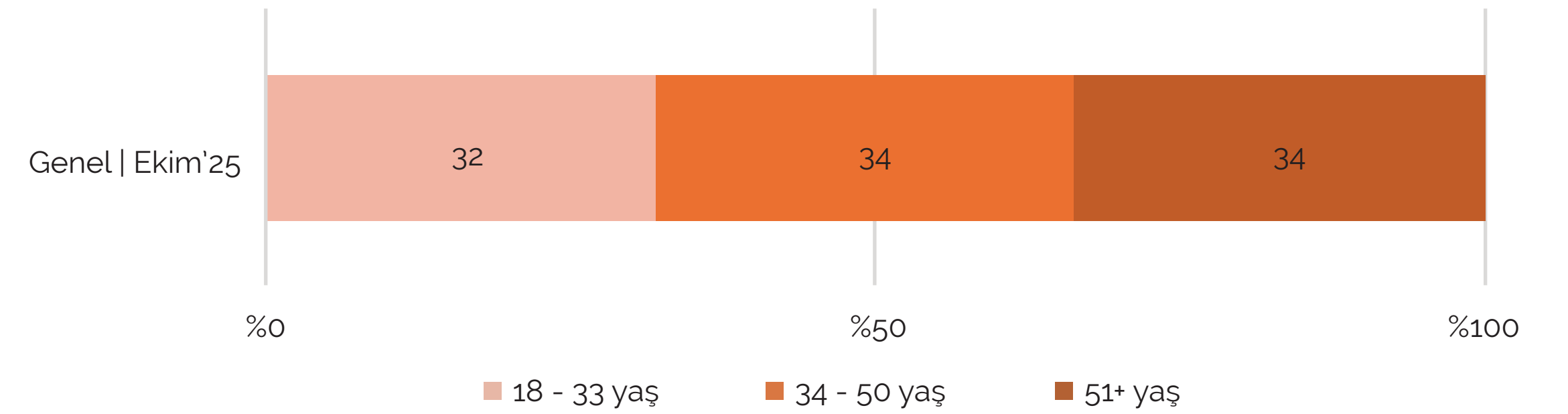
Yerleşim türü

Cinsiyet

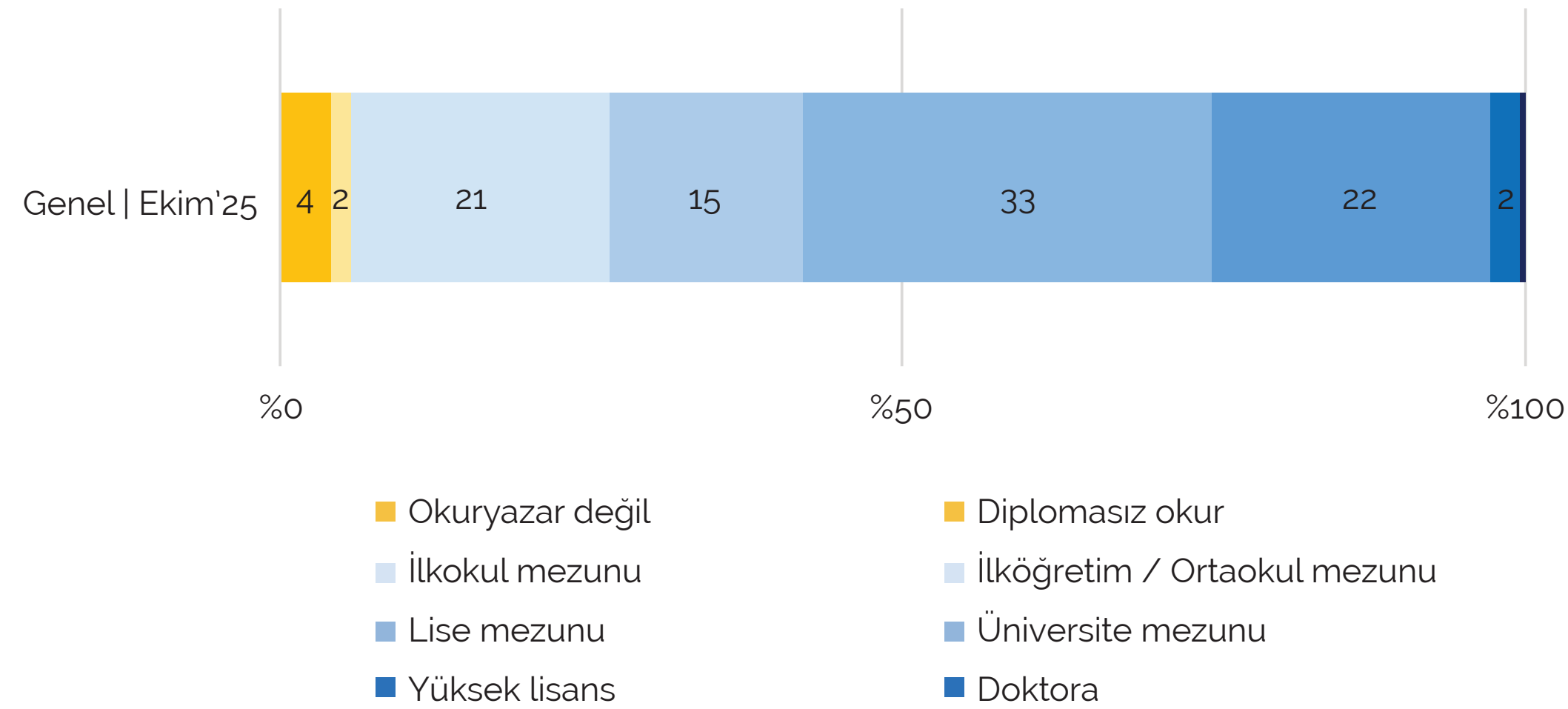

Yaş

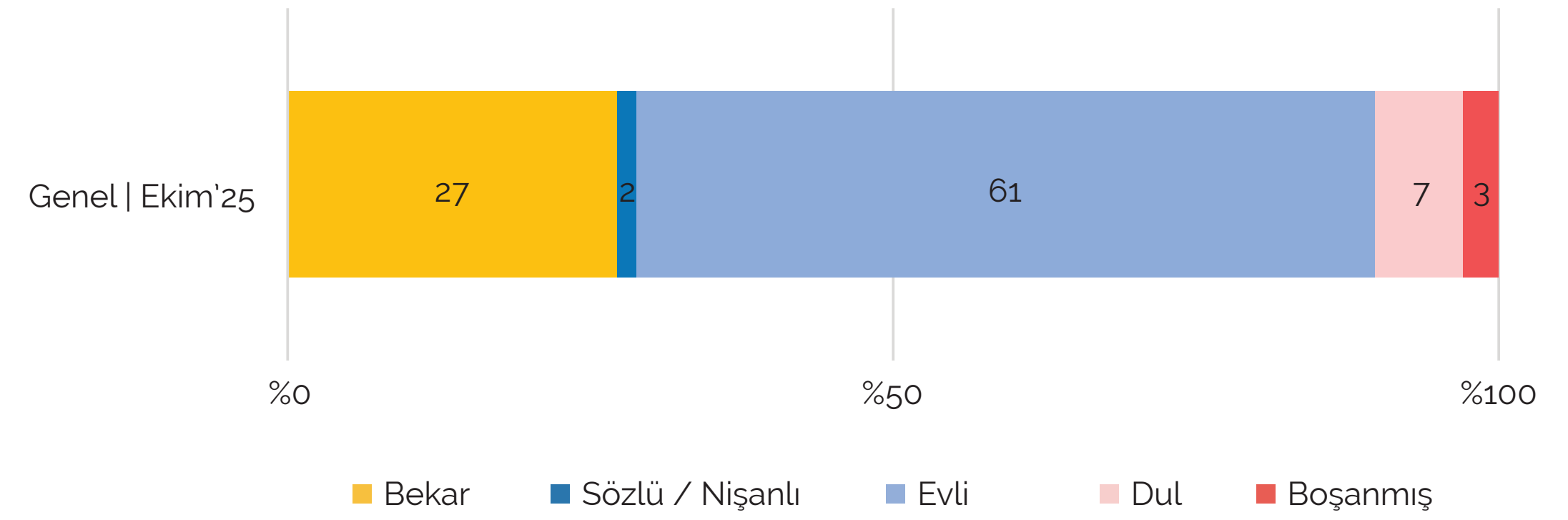

Katılımcıların Profili

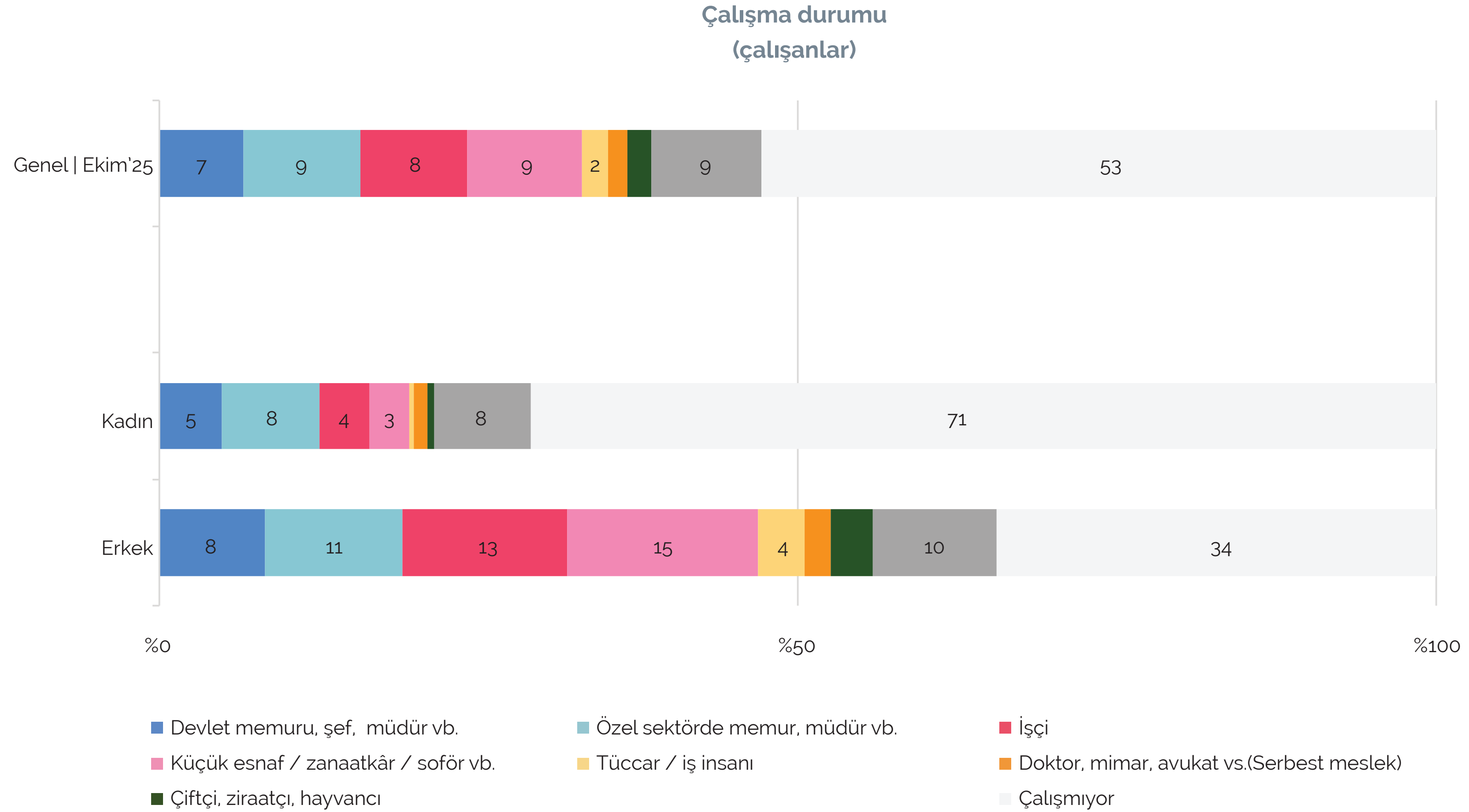
Eğitim

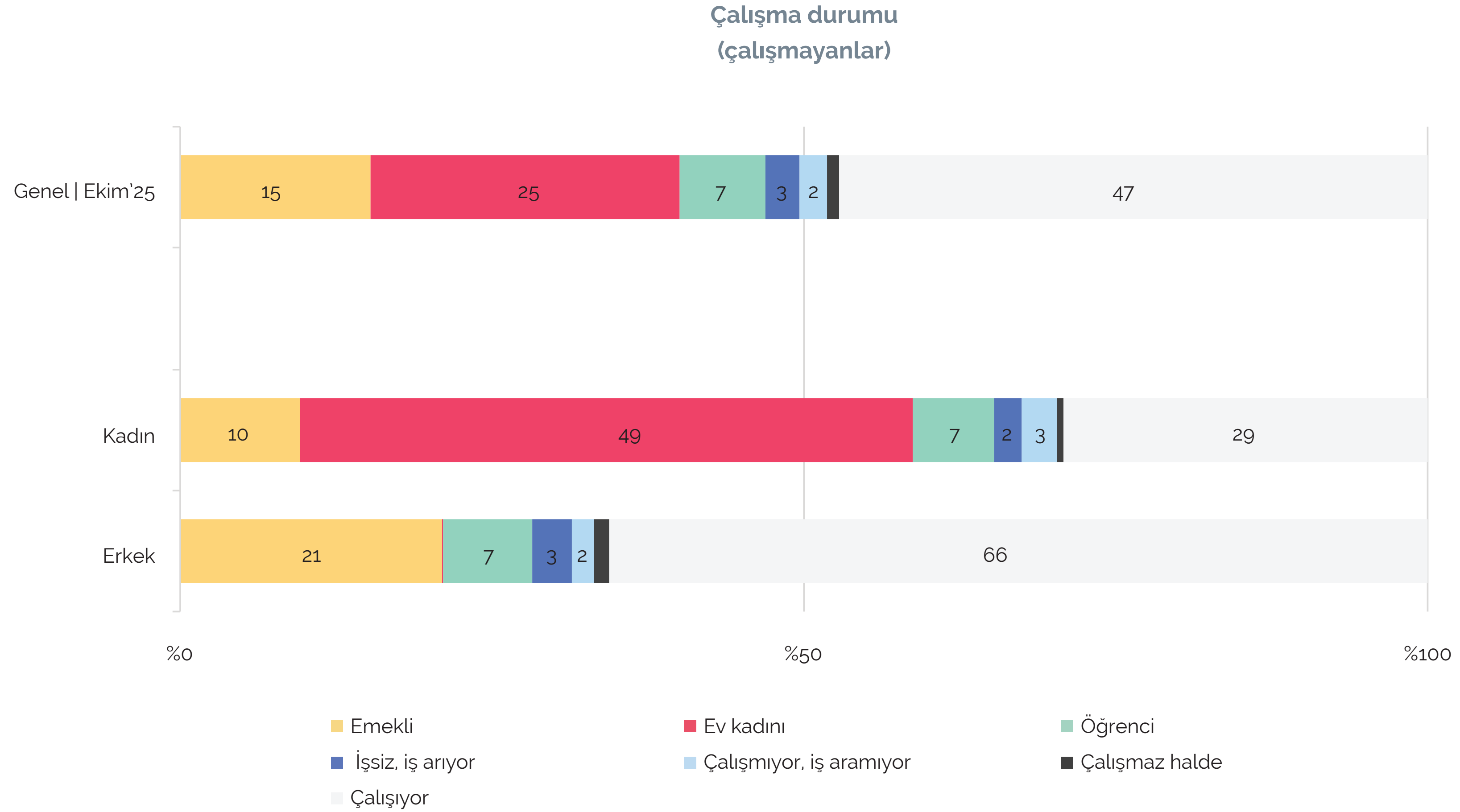
Medeni Durum

Katılımcıların Profili

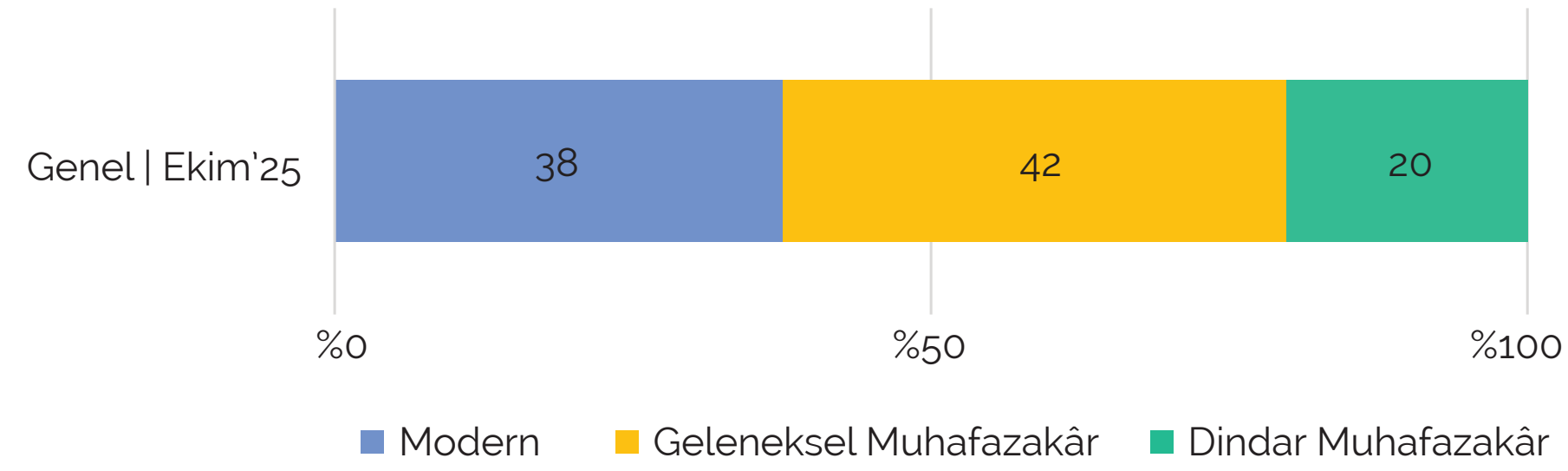

Katılımcıların Profili

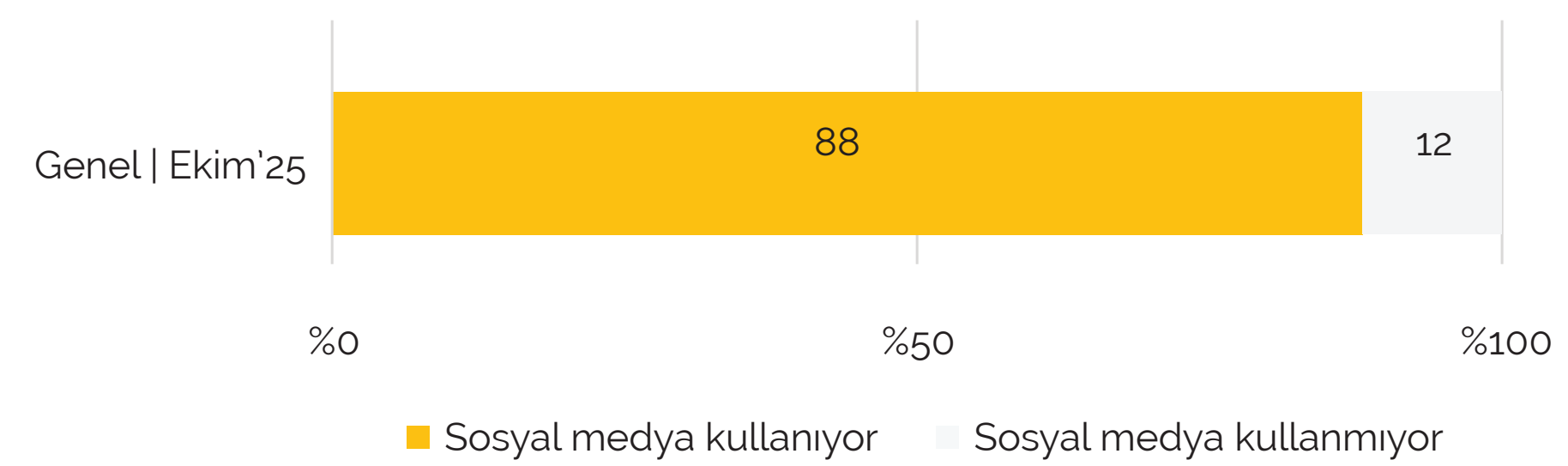

Katılımcıların Profili

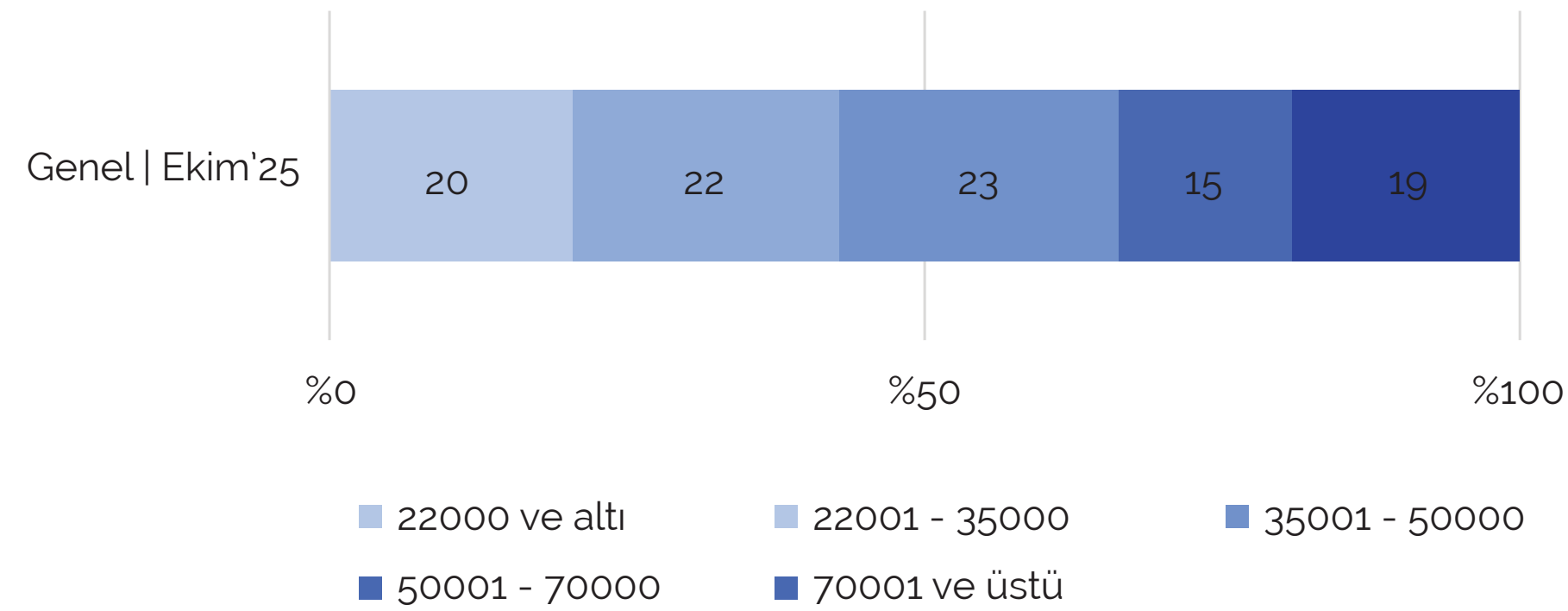
Kendini tanımladığı hayat tarzı kümesi

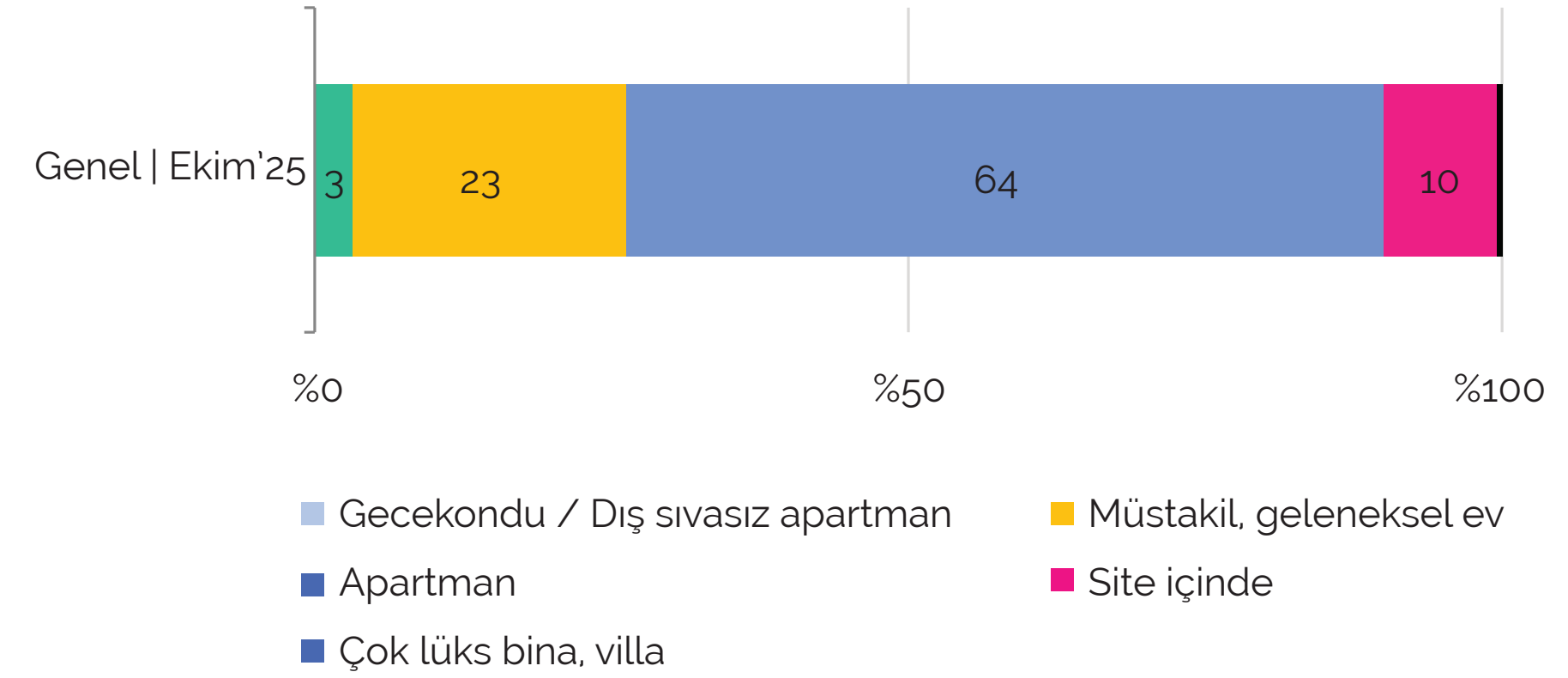
Sosyal medya kullanımı

Aylık hane geliri

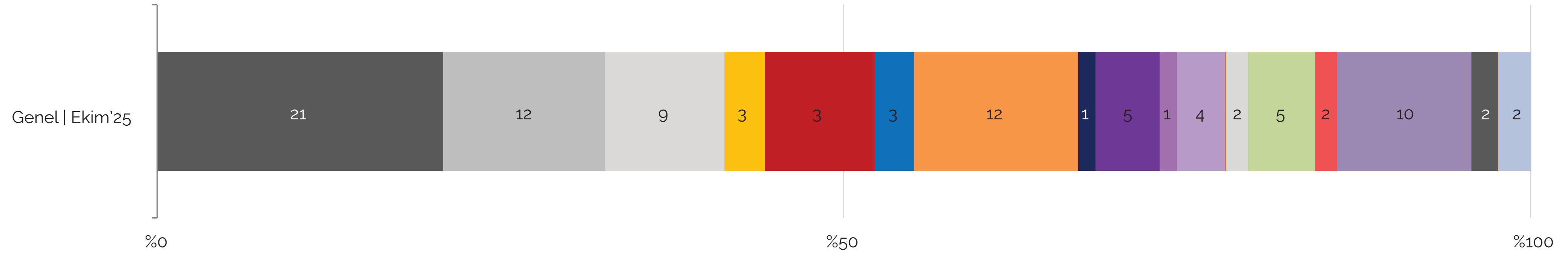

Oturulan evin tipi

Katılımcıların Profili

Haberleri seyretmek için en fazla hangi TV kanalını tercih ediyorsunuz?

■ Haberleri TV'den izlemiyorum

■ CNN Türk

■ Kanal D

■ TRT

■ TV izlemiyorum

■ NOW (Fox TV)

■ KRT

■ SZC TV

■ Haber takip etmiyorum

■ Haber Türk

■ NTV

■ TV100

■ A Haber

■ Halk TV

■ Show TV

■ Diğer kanallar

■ ATV

■ Kanal 7

■ Star TV

BORUSAN EŞİTTİR
Çeşitli. Eşit. Kapsayıcı.

KONDA
 ARAŞTIRMA VE DANIŞMANLIK